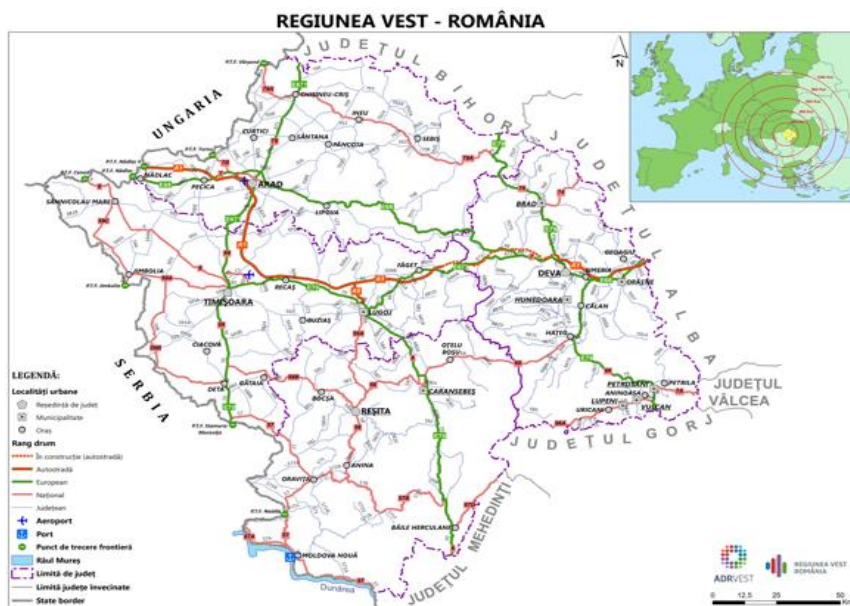

RAPORT DE MEDIU PENTRU "PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027"

TITULAR DE PROGRAM:
**Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest-
Autoritate de Management pentru
POR Vest 2021-2027**

Decembrie 2021 REV

Disclaimer:

Conținutul acestui Raport de Mediu se bazează pe informațiile prezentate din *Programul Operațional Regional Vest 2021-2027- versiunea 2 de lucru* și alte informații disponibile și considerate de autori ca provenind din surse autorizate.

Autori:

Acest document a fost elaborat în cadrul procedurii SEA pentru *Programul Operațional Regional Vest 2021-2027* în baza contractului implemenat de către KVB Consulting & Engineering SRL

Datele de contact ale elaboratorului:

KVB Consulting & Engineering SRL
Str. Mitropolit Varlaam, nr. 147, Sector 1, București 12903, Romania

Contact persoană responsabilă:

Geograf Roxana OLARU
KVB Consulting & Engineering SRL, roxana.olaru@kvb.ro, +40 733 107 793

UNIUNEA EUROPEANĂ

FIȘA DE CONTROL A DOCUMENTULUI

Cod: PRM-936/RM/832/20.07.2021

Contractul: 70/20.07.2021 – Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest și
832/20.07.2021 – KVB Consulting & Engineering SRL

Titlul Contractului: Prestarea Serviciilor de Evaluare Strategică de Mediu a Programului
Operațional Regional Vest 2021-2027

Autoritatea Contractantă: Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest

Prestator: SC KVB CONSULTING & ENGINEERING S.R.L.

Document: Raport de Mediu conform HG 1076/2004 pentru Programul
Operațional Regional Vest 2021-2027

Colectiv de elaborare:

Emilia Anca BURGHELEA – Lider de echipă

Serena ADLER – Expert tehnic

Lăcrămioara-Gabriela ZAHARIA – Expert non-cheie 1

Adrian IONAȘCU - Expert non-cheie 2

Roxana Gabriela OLARU - Personal Suport (Expert de mediu)

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

CERTIFICAT DE ÎNSCRIERE

nr. 402 din 23.09.2020

În conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare, și ale Ordinului ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1134/2020 privind aprobarea condițiilor de elaborare a studiilor de mediu, a criteriilor de atestare a persoanelor fizice și juridice și a componenței și Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de atestare, în urma analizei documentelor depuse de:

S.C KVB CONSULTING & ENGINEERING S.R.L.

cu sediul în: București, str. Mitropolit Varlaam, nr.147, lot.2, corp C3, sector 1
Codul fiscal RO 18134684, înregistrată în Registrul Comerțului la nr. J40/19239/2005

persoana juridică este înscrisă în Lista experților care elaborează studii de mediu la poziția 402 pentru:

RM
RIM
BM
RA /RSR
RS
EA

Emis la data de 23.09.2020

Valabil până la data de 23.09.2021

SECRETAR DE STAT

Mircea FECHET

CUPRINS:

1. INTRODUCERE	6
2. PREZENTAREA CONȚINUTULUI ȘI OBIECTIVELOR PRINCIPALE ALE PROGRAMULUI, PRECUM ȘI REZULTATUL ANALIZEI RELAȚIEI CU ALTE PLANURI ȘI PROGRAME RELEVANTE	7
2.1 Contextul Programului Operațional Regional Vest 2021-2027	7
2.2 Structura Programului Operațional Regional Vest 2021-2027	17
2.3 Viziunea și o scurtă prezentare a zonei de implementare a Programului Operațional Regional Vest 2021-2027	25
2.4 Activități de diseminarea informației și comunicare	32
2.5 Relația cu alte planuri și programe relevante	37
3. ASPECTE RELEVANTE ALE STĂRII ACTUALE A MEDIULUI ȘI ALE EVOLUȚIEI PROBABILE ÎN SITUAȚIA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027	37
3.1 Starea actuală a mediului	37
3.1.1 Calitatea aerului	37
3.1.2 Schimbări climatice	54
3.1.3 Apa	64
3.1.4 Solul și utilizarea terenurilor	84
3.1.5 Biodiversitate și arii protejate	86
3.1.6 Patrimoniu cultural și peisaj	102
3.1.7 Managementul deșeurilor	103
3.1.8 Managementul riscurilor cauzate de schimbările climatice	111
3.1.9 Populația și sănătatea umană	112
3.1.10 Transportul	117
3.2 Propunerile de investiții pentru dezvoltarea și îmbunătățirea stării mediului	117
4. METODOLOGIA DE EVALUARE ȘI SELECȚIA ALTERNATIVELOR ANALIZATE PENTRU PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027	118
4.1 Metodologia de evaluare	118
4.2 Selecția alternativelor	120
4.3 Dificultăți	121
5. PROBLEME DE MEDIU EXISTENTE ȘI REDUCEREA IMPACTULUI NEGATIV ASUPRA MEDIULUI PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027	125
6. OBIECTIVELE DE PROTECȚIA MEDIULUI STABILITE LA NIVEL NAȚIONAL, COMUNITAR SAU INTERNAȚIONAL, CARE SUNT RELEVANTE PENTRU PROGRAM	146

6.1	Analiza obiectivelor strategice ale Programului Operațional Regional Vest 2021-2027	146
6.2	Evaluarea compatibilității dintre obiectivele Programului Operațional Regional Vest 2021-2027 cu obiectivele de mediu	180
	Fructificarea avantajelor digitalizării pentru cetățeni, companii, organizații de cercetare și autorități publice	180
	Promovarea unei mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon	182
	Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, reziliente, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	183
7.	POTENȚIALE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI, INCLUSIV ASUPRA SĂNĂTĂȚII, ÎN CONTEXT TRANSFRONTIERĂ	186
8.	MĂSURILE PROPUSE PENTRU A PREVENI, REDUCE ȘI COMPENSA, CÂT DE COMPLET POSIBIL ORICE EFECT ADVERS ASUPRA MEDIULUI AL IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027	190
9.	MĂSURI AVUTE ÎN VEDERE PENTRU MONITORIZAREA EFECTELOR SEMNIFICATIVE ALE IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL 2021-2027	193
10.	REZUMAT FĂRĂ CARACTER TEHNIC/REZUMAT NONTEHNIC	207
11.	ANEXE	208
	<i>Anexa 1 – Draftul al Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027;</i>	208
	<i>Anexa 2 – Relația cu alte planuri și programe relevante Programului;</i>	209
12.	REFERINȚE ȘI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	209
13.	GLOSAR TERMENI	210

1. INTRODUCERE

Lucrarea de față reprezintă Raportul de mediu pentru Evaluarea Strategică de Mediu a Programului Operațional Regional Vest 2021-2027 (POR Vest 2021-2027), disponibil în prezent pe site-ul <https://adrvest.ro/programul-operational-regional-vest-2021-2027/> și atașat în Anexa 1 la prezentul raport, numit în context și simplu *Programul*.

Prezenta lucrare a fost elaborată de către **SC KVB Consulting & Engineering SRL**, societate înscrisă în Registrul Național al elaboratorilor de Studii pentru Protecția Mediului la poziția nr. 402 pentru elaborare: raport de mediu (RM), raport privind impactul asupra mediului (RIM), bilanț de mediu (BM), raport de amplasament (RA), raport de securitate (RS) și studiu de evaluare adecvată (EA).

Prezentul Raport de mediu (RM) a fost realizat în conformitate cerințele Directivei Consiliului European nr 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului denumită în continuare Directiva SEA și cu Anexa 2 din HG 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe.

Obiectivele procedurii SEA sunt:

- asigurarea unui nivel înalt de protecție a mediului;
- integrarea aspectelor de mediu în pregătirea și adoptarea planurilor și programelor, pentru o dezvoltare durabilă.

Scopul principal al procedurii SEA este acela de a evalua riscul de mediu încă din faza de elaborare a unui plan sau program. Efectuarea de consultări, elaborarea raportului de mediu și luarea în considerare a raportului de mediu și a rezultatelor consultărilor în procesul de luare a deciziilor sunt de asemenea, cerințe ale actelor normative enumerate mai sus.

Procedura SEA derulată în cadrul realizării Programului Operațional Regional Vest 2021-2027 are rolul de a propune modificările necesare pentru a mări beneficiile pentru mediu și pentru a micșora eventualele impacturi negative asupra mediului generate de implementarea programului.

Prin urmare procesul de realizare a POR VEST 2021-2027 a ținut cont de planificarea strategică europeană și națională în domeniul protecției mediului și a schimbărilor climatice, cât și de principiile dezvoltării durabile dar și de Planul de acțiune al Uniunii Europene „Către reducerea la zero a poluării aerului, apei și solului” – ca rezultat esențial al Pactului verde european.

Potrivit acestuia, planul de acțiune „stabilește o viziune integrată pentru 2050: o lume în care poluarea să fie redusă la niveluri care să nu mai fie dăunătoare sănătății umane și ecosistemelor naturale, precum și etapele necesare pentru a atinge acest obiectiv. Planul interconectează toate politicile relevante ale UE în materie de combatere și prevenire a poluării, punând un accent deosebit pe modul de utilizare a soluțiilor digitale pentru a combate poluarea.

Cerințele Directivei SEA subliniază importanța implicării efective a ONG-urilor de mediu și a societății civile în procesul de consultare și de informare pe toată durata derulării acestei proceduri. Precizăm că din acest punct de vedere au fost respectați toți pașii prevăzuți de lege privind implicarea și informarea publicului în luarea deciziilor de mediu.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest (ADR Vest) în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 sprijină pregătirea unei liste de propuneri de proiecte ca urmare a evaluării Fișelor de proiecte depuse pe Programul Operațional de Asistență Tehnică 2014-2020, de către unitățile administrativ-teritoriale orase/municipii/județe din Regiunea Vest. Aceste propuneri vor constitui baza portofoliului de proiecte regionale care ar putea beneficia de finanțare prin POR Vest 2021-2027.

Aceste fișe de proiecte au fost depuse pentru finanțarea documentațiilor tehnico-economice în următoarele domenii de interes strategic regional/local:

- ✓ Mobilitate urbană,
- ✓ Regenerare urbană,
- ✓ Infrastructura de interes județean, inclusiv variante ocolitoare și/sau drumuri de legătură,
- ✓ Centre de agrement/baze turistice/tabere școlare,
- ✓ Infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiective de patrimoniu cu potențial turistic.

Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 sprijină, conform art.—5 din *Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize* sprijină 5 obiective de politică europeană.

Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 este structurat în 8 Priorități. Fiecare prioritate vizând unul sau mai multe obiective specifice și sprijina finanțarea unor tipologii de activități.

La finalizarea procedurii SEA pentru Programul Operațional Regional Vest 2021-2027, se va emite Avizul de mediu, în baza Raportului de Mediu, care poate suferi modificări în cadrul procedurii menționate mai sus. În cazul în care *Programul Operational Regional Vest 2021-2027* va suferi modificări se va notifica autoritatea competentă pentru protecția mediului, care va decide dacă va derula o nouă procedură SEA.

2. PREZENTAREA CONȚINUTULUI ȘI OBIECTIVELOR PRINCIPALE ALE PROGRAMULUI, PRECUM ȘI REZULTATUL ANALIZEI RELAȚIEI CU ALTE PLANURI ȘI PROGRAME RELEVANTE

2.1 Contextul Programului Operațional Regional Vest 2021-2027

Prioritățile, măsurile și intervențiile menționate în Programului Operațional Regional Vest 2021-2027 vor avea un impact per ansamblu pozitiv asupra mediului, fiind un document strategic de dezvoltare pentru asigurarea finanțării de proiecte în domeniile: specializare inteligentă, cercetare și inovare, IMM-uri, digitalizare, eficiența energetică a clădirilor, dezvoltare urbană, mobilitate și conectivitate, regenerare urbană și infrastructura verde, infrastructura educațională, turism durabil și cultură/patrimoniu cultural.

Aria de desfășurare a Programului POR Vest 2021-2027 beneficiază de existența unui cadru natural deosebit și variază ceea ce reprezintă un potențial de valorificare a ecoturismului

în zonele cu particularități naturale deosebite (parcuri naționale și naturale, formațiuni speologice, etc.). Însă o atenție specială trebuie acordată protejării acestor zone și a biodiversității existente, exprimată prin multitudinea de arii naturale protejate, multe din ele incluse în rețeaua Natura 2000.

Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 se desfășoară pe teritoriul Regiunii de Dezvoltare Vest, care cuprinde 4 județe (Arad, Timiș, Hunedoara, Caraș-Severin).

Regiunea de Dezvoltare Vest, din punct de vedere al teritoriului este mărginită de Regiunea Nord-Vest în partea de Nord, Regiunea Centru în Est, Regiunea Sud-Vest în Sud și de granițele cu Serbia și Ungaria.

Spațiul rural oferă o ospitalitate veritabilă, bazată pe un mediu nepoluat, calitatea vinului, gastronomie și tradiții specifice zonei. Aria rurală a Banatului oferă munți, peșteri, chei înguste, mănăstiri, case fortificate și conace, meșteșuguri și tradiții.

Regiunea Vest, este situată din punct de vedere economic deasupra mediei naționale cu o rată a sărăciei relative în anul 2019 de 14,7 %¹, cu o tendință generală de scădere începând din anul 2014 când valoarea acesteia era de 27,5 %. Cele 4 județe care formează Regiunea Vest trec printr-o perioadă cu o creștere socio-economică constantă, superioară mediei naționale, reușind să atragă un volum impresionant de investiții străine, orientate către sectoarele economice cele mai diverse.² Creșterea economică este influențată de nivelul superior de calificare a forței de muncă, mentalitatea cosmopolită și multilingvismul care caracterizează un important segment din populația regiunii, dar și de proximitatea față de piețele occidentale și importante resurse naturale existente în regiune.

Regiunea Vest are populația cea mai scăzută din regiunile din România, având în anul 2018 un număr de 2.003.368 locuitori (9,0% din populația României, 0,4% din populația UE).

În Regiunea Vest în mediul rural locuiau în anul 2019, 744 592 persoane adică 37 % din totalul populației. În comparație cu celelalte regiuni din România, Regiunea Vest are a doua cea mai mică rată a populației rurale, după regiunea București-Ilfov (8,9%).³

Densitatea locuitorilor din orașe în Regiunea Vest se situează între 36,3 locuitori/km² și zone care concentrează densități de peste 1000 de locuitori /km² cum ar fi orașele Timișoara și Deva. În anul 2017 media densității urbane a regiunii este de 271,27 loc/km². Doar 8 orașe se situează peste media națională, iar din acestea doar 5 au densități peste 500 locuitori/km²: Timișoara, Deva, Hunedoara, Arad și Orăștie.³

Provocările pe care le va aborda Programul prin acțiuni indicative care să crească nivelul de dezvoltare durabilă a zonei se concretizează în investiții corespunzătoare obiectivelor specifice în funcție de nevoile comunităților.

În regiune, se poate remarca totuși amploarea în creștere a agroturismului, prin creșterea numărului de pensiuni. Prin investiții în infrastructura turistică, zonele rurale cu potențial turistic valoros, pot promova regiunea ca pe o destinație pentru ecoturism, turism cultural, religios, turism de aventură și balnear.

Se remarcă în cadrul Regiunii Vest apele termo-minerale de la Băile Herculane, izvoarele termale care prin efectele curative și prin vechimea exploatării aduc stațiunii o importanță deosebită la nivel european. De asemenea, ape cu proprietăți minerale și termale se găsesc la Băcaia, Boholt, Călan, Geoagiu și Vața de Jos. Județul Arad este recunoscut pentru izvoarele minerale, renumite pentru calitățile sale – Apele minerale Lipova.

¹ <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

² <https://www.regiuneavest.ro/economia-regiunii-vest/>

Strategia Programului se concentrează pe valorificarea avantajelor competitive ale regiunii și pe abordarea blocajelor cheie în sectoare specifice (cum ar fi transportul, mobilitatea, educația, cercetare, digitalizare, eficiența energetică, regenerarea urbană), pentru creștere economică și dezvoltare locală durabilă.

Principalul obiectiv al programului este consolidarea coeziunii și asigurarea unei dezvoltări echilibrate la nivelul teritoriului printr-o serie de obiective specifice (11 OS) corespunzătoare celor 5 obiective de politică stabilite de Comisia Europeană pentru perioada 2021–2027 și 8 priorități, după cum urmează:

- *O Europă mai competitivă și mai inteligentă prin promovarea unei transformării economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale:*

➤ **Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice**

- OS a (i) *Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;*
- OS a (ii) *Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;*
- OS a (iii) *Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;*
- OS a (iv) *Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat.*

➤ **Prioritatea 2 - O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată**

- OS a(ii): *Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice*

- *O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile:*

➤ **Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**

- OS b (i) *Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;*
- OS b (vii) *Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare*

➤ **Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă**

- OS b (viii) *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.*

- *O Europă mai conectată prin creșterea mobilității:*

➤ **Prioritatea 5 : O regiune accesibilă**

- OS c (ii) *Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere*

- *O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale.*

➤ **Prioritatea 6 – O regiune educată și atractivă**

- OS d (ii) *Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online.*
 - OS d (vi) *Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială*
- *O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale:*

➤ **Prioritatea 7 – O regiune pentru cetățeni**

- OS e (i) *Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane*

➤ **Prioritatea 8 - Asistență Tehnică**

Pornind de la provocările identificate prin documentele strategice și analizele elaborate la nivel regional în prezent și pe baza lecțiilor învățate din perioada 2014-2020, investițiile realizate până acum, toate vor promova schimbările așteptate la nivelul regiunii, prin atingerea noilor OS, astfel încât proiectele propuse să aibă un impact pozitiv asupra dezvoltării regiunii într-un mod sustenabil și să respecte conservarea biodiversității în ariile naturale protejate din regiune în conformitate cu planurile de management și obiectivele de conservare propuse prin legislația privind biodiversitatea.

Obiectivul general al evaluării SEA pentru Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 este acela de a asigura un nivel înalt de protecție a mediului și de a contribui la integrarea considerațiilor cu privire la mediu în pregătirea și adoptarea acestuia, în scopul promovării dezvoltării durabile, prin efectuarea unei evaluări de mediu care să identifice efectele semnificative asupra mediului, inclusiv asupra speciilor și ecosistemelor sensibile din ariile naturale protejate, inclusiv pe culoarele de migrație ale unor specii, mai ales pentru cele protejate.

Din punct de vedere biogeografic, România prezintă cea mai mare diversitate biologică din Europa, având pe teritoriul național 5 regiuni biogeografice, respectiv: continentală (cea mai comună), alpină (țările cu zone montane), panonică (atât în Ungaria, cât și în țările vecine din partea de vest), pontică (specifică României și Bulgariei), stepică (specifică doar României). În Regiunea Vest regăsim 3 regiuni biogeografice (pontică, continentală și alpină).

Regiunea Vest este localizată în partea de vest a României, alcătuită din patru județe, respectiv Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș. Trei dintre aceste județe, fac parte din granița de stat, astfel: Arad – Ungaria, Timiș – Ungaria și Serbia, Caraș-Severin - Serbia. O parte din granița de stat de la nivelul județului Caraș-Severin este graniță fluvială – Dunărea.

La nivelul Regiunii de Dezvoltare Vest au fost desemnate 24 arii de protecție specială avifaunistică, denumite în continuare SPA și 65 de situri de importanță comunitară, denumite în continuare SCI și prezentate în capitolul 3.1.5 Biodiversitate, arii ce trebuie protejate.

În contextul raportării față de alte țări membre UE, conform Raportului de țară din 2020, disparitățile regionale din România sunt printre cele mai ridicate din UE, fiind defavorabile creșterii durabile pe termen lung. Există decalaje semnificative între regiuni în ceea ce privește nivelul investițiilor, productivitatea, competitivitatea și ocuparea forței de

În ceea ce privește valoarea absolută a PIB-ului Regiunea Vest se poziționează pe locul 7 la nivel național cu o valoare a indicatorului în anul 2018 de 19.207 milioane euro, situându-

se astfel pe poziția a șaptea la nivel național, surclasând doar Regiunea SUD- Vest Oltenia. Privind la nivel național PIB-ul înregistrat în Regiunea Vest reprezintă 9,4 % din valoarea PIB-ului National. În ceea ce privește creșterea acestui indicator în valori nominale, are valoarea de 47,6 % ocupând poziția a VII -a în perioada 2011-2018 în ceea ce privește creșterea, clasându-se însă sub media națională de 55,1 %. Privind mai amănunțit la formarea PIB-ului în regiune pentru anul 2017 se poate observa că aproape jumătate din PIB este formată prin contribuția județului Timiș (48 %) urmat de Arad și Hunedoara, iar pe ultimul loc se găsește județul Caras Severin cu o contribuție de doar 12 % însă în mod îmbucurător această proporție se află în creștere față de anii precedenți.

După anul 2020 Regiunea Vest rămâne în continuare o regiune care face parte din categoria celor mai puțin dezvoltate în contextul tipologiei utilizate la nivelul Uniunii Europene, având un PIB situat la 68% din media UE. Chiar dacă se menține într-o poziție bună la nivel național la majoritatea indicatorilor economici relevanți (locul II după București Ilfov), cu excepția celor sociali, este nevoie și în următorii 8-10 ani de o gamă largă de investiții specifice politicii de coeziune, care să acopere majoritatea domeniilor de dezvoltare.

Similar perioadei precedente, Regiunea Vest rămâne o regiune cu disparități de dezvoltare inter-regionale accentuate, pe de o parte între mediul urban și cel rural, pe de altă parte între județele Timiș și Arad, care sunt motorul de dezvoltare economică a regiunii și județele Caraș-Severin și Hunedoara, județe industriale, cu foste industrii minieră, siderurgică, metalurgică, energetică și grea nerestructurate, pentru care încă nu s-au identificat soluții economice sustenabile. Provocarea constă în identificarea optimului de dezvoltare bazat pe de-o parte pe tranziție, iar pe de altă parte pe specializare inteligentă.

Schimbările demografice, inclusiv îmbătrânirea populației și migrația, rămân deosebit de importante în regiune. În intervalul 2000-2020 populația Regiunii Vest a scăzut de la 22.042.854 la 1.997.377² persoane. Răspunsul la schimbările demografice și, în special, evoluția structurii demografice reprezintă în continuare provocări pentru furnizarea serviciilor publice, de sănătate, de educație pe tot parcursul vieții, dar și la nivel de impozitare, sistem de pensii, servicii financiare, turism și opțiuni de agrement.

Regiunea Vest are rezultate modeste în ceea ce privește cercetarea și inovarea care limitează perspectivele de dezvoltare și creștere economică. În contextul în care productivitatea economiei regionale este direct influențată de realizarea de produse și servicii inovative cu valoare adăugată mare, trebuie găsite cele mai potrivite mijloace de impulsione a activității de cercetare și inovare, pentru atingerea nivelului la care să producă rezultate semnificative cu potențial impact socio-economic. De asemenea, sunt necesare investiții în sistemul de educație și formare, care să creeze o cultură a inovării și care să mențină și să producă permanent forță de muncă calificată și adaptată nevoilor regionale.

Deși productivitatea medie din Regiunea Vest este peste media pentru România, Regiunea Vest reprezintă una dintre regiunile cu un nivel moderat de antreprenariat. Pentru creșterea productivității și a competitivității, este nevoie de creșterea investițiilor în cercetare și dezvoltarea întreprinderilor, digitalizare, creșterea ratei de formare și de supraviețuire a întreprinderilor, crearea unei culturi antreprenoriale puternice și avansarea către sectoare cu valoare adăugată mai mare. Principalele caracteristici ale sistemului productiv al Regiunii Vest sunt: specializarea din ce în ce mai puternică în industriile considerate în categoria celor cu tehnologie mijlocie; specializarea întreprinderilor în producția de bază, care nu necesită un aport semnificativ de cunoștințe și competențe; un grad tot mai mare de integrare în lanțurile

de valori regionale, conducând la o valoare adăugată locală mică; grad tot mai mare de dominanță a investițiilor străine directe cu legături slabe în rândul întreprinderilor și al furnizorilor locali.

Pentru adaptarea la noile tendițe de la nivel global și european, al Pactului ecologic european, care vizează măsuri complexe pentru reducerea schimbărilor climatice și a poluării, Regiunea Vest trebuie să depună eforturi semnificative pentru schimbarea modului în care sunt produse și consumate energia și resursele regionale pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. În contextul în care aglomerările urbane încep să își atingă limitele fizice și sunt afectate de poluare, este nevoie de o regândire și direcționare a investițiilor spre un management smart al resurselor. Atenția trebuie să se îndrepte și spre producția și utilizarea de energie nepoluantă, precum și spre reconversia regiunilor monoindustriale.

În Regiunea Vest populația aflată în risc de sărăcie la nivelul anului 2019 era de 21.9%, o valoare sub media națională, dar puțin peste media europeană de 21.6%. Ponderea populației afectată grav de lipsuri materiale (cea ce definește o stare de sărăcie severă) este de 7.4% din totalul populației regiunii, peste media UE, unde doar 6.5% din locuitori se confruntă cu probleme grave ale sărăciei. Sărăcia afectează deopotrivă familii monoparentale, copii, bătrâni, tineri, șomeri, imigranți, comunități vulnerabile, persoane cu dizabilități sau persoane cu boli cronice sau incurabile.

La nivelul Regiunii Vest, conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate, ponderea populației din zonele marginalizate este de 3.7%, remarcându-se județul Hunedoara cu o pondere a populației urbane marginalizate de 6.99%, urmat de Caraș-Severin cu 3.88%, Arad 3,19% și Timiș cu 1.41%.

În ceea ce privește mediul rural, Atlasul zonelor rurale marginalizate, indică un procent de doar 1.2% din totalul populației rurale ca fiind marginalizată. În multe comunități marginalizate, ponderea populației rome este ridicată.

Schimbările demografice preconizate la nivel regional indică o creștere a populației îmbătrânite, astfel că există riscul creșterii populației aflate în dificultate, iar serviciile sociale trebuie reorganizate având la bază această premisă. Găsirea de soluții la aceasta problemă necesită o abordare integrată, care traversează mai multe sectoare – servicii sociale, sănătate, educație, formare profesională și acces la un loc de muncă, cultură – impunându-se astfel integrarea problemei combaterii sărăciei în toate domeniile.

Riscul de sărăcie și cel de excluziune socială este crescut în contextul lipsei de educație, reducând șansele unui loc de muncă permanent. Pentru limitarea abandonului școlar este necesară dezvoltarea unor servicii specializate de consiliere, monitorizare și orientare profesională și educațională. Ponderea persoanelor care abandonează timpuriu școala în regiune este de 10.3% iar 17.4% din tineri nu sunt încadrați profesional și nu urmează programe educaționale sau de formare profesională, ponderi ridicate pentru regiune aflată într-o permanentă căutare de forță de muncă. Neintegrarea acestora în câmpul muncii va conduce la excluderea lor de pe piața forței de muncă. Programele dedicate tinerilor sunt esențiale pentru a combate aceste fenomene, astfel încât să le reducă dependența acestora de serviciile sociale, sau mai târziu de prestații sociale.

La nivel național sectorul clădirilor reprezintă unul dintre cei mai importanți consumatori de energie. Consumul final de energie în sectorul de construcții reprezintă 42% din totalul consumului final de energie, din care 34% reprezintă clădiri rezidențiale, iar restul (aproximativ 8%) clădiri comerciale și publice. Sectorul rezidențial are cea mai mare pondere

a consumului de energie (aproximativ 81%), în timp ce toate celelalte clădiri la un loc (birouri, școli, spitale, spații comerciale și alte clădiri nerezidențiale) reprezintă restul de 19% din consumul total de energie finală. De asemenea, sectorul clădirilor emite și cele mai multe emisii cu gaze cu efect de seră.

Astfel, investițiile în renovarea fondului existent de clădiri în vederea creșterii performanței energetice permite importante economisiri de energie și reducerea vizibilă a gazelor cu efect de seră și reprezintă una dintre cele mai semnificative investiții care poate fi realizată în sprijinul tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Regiunea Vest, datorită caracterului urban, mai pregnant decât în restul țării, are un fond construit de locuințe anterior anului 1989 important, caracterizat prin confort redus și prin eficiență energetică extrem de scăzută conform standardelor actuale. Fondul de locuințe menționat este mai scăzut, iar în cazul construcțiilor în perioada dezvoltării imobiliare, după anul 2010, acestea respectă din faza de execuție un nivel ridicat de eficiență datorat materialelor disponibile, cât și experienței privind creșterea costurilor cu încălzirea.

Este astfel remarcat gradul redus de eficientizare energetică în cadrul clădirilor publice, private, comerciale dar și ponderea mică a clădirilor renovate în vederea creșterii gradului de eficientizare energetică în perioadele anterioare.

De asemenea, eficiența energetică este scăzută și în cadrul întreprinderilor și la marii consumatori industriali și se remarcă o slabă utilizare a energiei din surse regenerabile și din cogenerare în infrastructura publică, în clădirile de locuințe și în sistemele de încălzire și răcire a temperaturii.

Conform Tabloului de Bord al Inovării Regionale 2019, România este cel mai slab inovator din UE. Această poziție a rămas neschimbată de la aderarea la UE (2007). Regiunea Vest se înscrie în trendul național și fiind în categoria regiunilor clasate "Inovator Modest". Astfel, deși scorul general (0,159) plasează regiunea pe locul II la nivel național, la nivel European se situează pe poziția 230 din 238 de regiuni. Mai mult, performanțele în inovare au un trend descendent, în perioada 2011-2019 scăzând cu 5.7%.

Analiza criteriilor scorului de inovare relevă faptul că Regiunea Vest înregistrează clasarea în ultima grupa europeană de performanță la indicatorii care vizează adoptarea inovării IMM-urilor, IMM-uri colaborative în domeniul inovării, co-publicații public-privat, aplicații pentru patente și mărci. Aceste date scot în evidență slaba apartenență a IMM-urilor pentru activități inovative și colaborare. Doar pentru doi indicatori, regiunea nu se află în ultima treime a performanței: ocuparea forței de muncă în producție manufacturieră de nivel tehnologic mediu și înalt/servicii bazate pe cunoaștere și citări în revistele științifice. Corelând acești indicatori cu ceilalți, rezultă că și aceste situații aparent pozitive, relevă aspecte negative importante: slaba utilizare a potențialului inovativ în industriile avansate, respectiv impactul economic redus al activității științifice.

În aceeași măsură avem un deficit în ceea ce privește digitalizarea serviciilor publice locale, ea este în prezent neunitară și inegală și nu există un inventar la nivelul Guvernului privind toate serviciile publice puse la dispoziția cetățenilor și persoanelor juridice private cu ajutorul cărora să se poată realiza o evaluare exhaustivă a măsurii în care acestea dispun de platforme electronice deschise interacțiunii cu beneficiarii. Nivelul de interoperabilitate între serviciile administrației publice este scăzut, deoarece fiecare instituție publică s-a concentrat asupra propriului său serviciu public digital, fără a lucra într-un sistem unitar ce ar crea legături între informațiile și datele deținute de fiecare instituție. Regiunea Vest are rezultate slabe în

cea ce privește aplicarea soluțiilor smart în domeniile gestionate de administrația publică, serviciile publice digitale și digitalizarea întreprinderilor, lipsa acestora diminuând legăturile dintre cetățeni și autorități, cu efecte asupra comunicării și rezolvării sarcinilor și respectarea tuturor reglementărilor, majoritatea cu impact asupra mediului (privind energia, resursele naturale, deșeuri, poluări, riscuri naturale, schimbări climatice).

La nivel național s-a stabilit prin OUG 114/2007, în conformitate cu standardele UE, un minim de 26 mp/locuitor de spațiu verde, iar conform Organizației Mondiale a Sănătății, norma de spațiu verde pentru un locuitor este de 50 mp. Potrivit ultimelor date statistice disponibile la INS, în Regiunea Vest, în anul 2019, suprafața spațiilor verzi este de 22.3 mp/locuitor, valoarea fiind mai mare decât media națională de 21.5 mp/locuitor, însă sub norma europeană.

Analiza la nivelul celor 4 județe din cadrul Regiunii Vest relevă faptul că nici unul dintre cele patru județe nu ating încă norma europeană. Din cele 42 de orașe și municipii din Regiunea Vest, mai mult de jumătate (26 orașe) au o suprafață a spațiului verde aferentă unui locuitor sub norma europeană minimul fiind de 6.2 mp/locuitor. Cu toate că în intervalul 2011-2019 a avut loc o creștere a suprafeței spațiilor verzi în orașele din Regiunea Vest, suprafața spațiului verde în mediul urban este încă redusă și slab amenajată. Continuarea investițiilor care permit creșterea suprafeței infrastructurii verzi în mediul urban reprezintă o prioritate la nivelul Regiunii Vest.

În Regiunea Vest există 42 de localități urbane, care se confruntă cu diverse probleme de mobilitate. Jumătate din orașele din regiune au sistem propriu de transport public sau investesc pentru introducerea lui. Transportul public electric există în Timișoara (tramvai și troleibuz), respectiv Arad (tramvai) și este în curs de implementare în Reșița. Orașele Timișoara, Arad, Reșița, Deva, Hunedoara și Lugoj sunt în curs de achiziționare autobuze electrice.

Principalele probleme ale transportului public regional sunt legate de trasee de transport public slab planificate sau nemodernizate care nu sunt adaptate nevoilor de deplasare, flotă învechită care asigură un confort redus pentru călători, eficiență scăzută.

Cererea pentru transportul public este influențată de expansiunea zonelor periurbane din jurul marilor orașe, iar în lipsa unor conexiuni viabile cu centrul urban, majoritatea fluxului de transport se desfășoară cu mașina personală. O parte semnificativă din populația activă și-a mutat rezidența la periferia marilor orașe sau în zona metropolitană, migrând de la vechile blocuri la ansambluri rezidențiale moderne sau cartiere de case. Astfel, în cartiere ale orașelor, dar și în zonele urbane funcționale se resimte nevoia reorganizării, optimizării și eficientizării liniilor și traseelor vechi, în raport cu noile nevoi de deplasare ale locuitorilor.

O alternativă potrivită spațiilor periurbane ar putea fi oferită de infrastructura feroviară. Aceasta poate contribui la reducerea traficului rutier din orașe și dintre oraș și zona metropolitană.

În orașele din Regiunea Vest transportul în comun se află în proces de dezvoltare. Principalul mijloc de transport în comun îl reprezintă autobuzele și microbuzele, iar numărul călătorilor care utilizează mijloace ecologice de transport în comun (tramvai și troleibuz) reprezintă un procent de 56,06% tramvai și 18,35% troleu, comparativ cu 24,85% tramvai, 8,02% troleu, 9,64% metrou, în România. Lungimea rețelelor de tramvai regionale este de 263.5 km, ceea ce reprezintă 20.1% din totalul național. În ceea ce privește infrastructura pentru biciclete este slab dezvoltată, regiunea având 233.57 km de piste, dintre care 173 de

km sunt în municipiile reședință Arad și Timișoara. Lipsa facilităților care să permită o deplasare sigură a bicicliștilor este principalul motiv pentru care ponderea acestui mod de deplasare este redus (sub 5 %). Alături de mersul pe jos, ciclismul este cel mai "curat" mod de transport din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră și prezintă avantaje pentru mediul înconjurător și sănătate.

POR Vest 2021-2027 vine în întâmpinarea problemelor prezentate mai sus, în mod direct, prin măsuri concrete de îmbunătățire a acestui domeniu și cu efecte pozitive asupra mediului (diminuarea poluanților rezultați din trafic, îmbunătățirea calității aerului, reducerea zgomotului în aglomerările urbane etc). Alături de investițiile în mobilitatea urbană, POR se va axa și pe importanța planificării sustenabile a localităților în baza unor documente strategice precum SIDU și PMUD, prin care să se asigure construirea unui sistem de mobilitate pentru generațiile viitoare mai durabil, inteligent și rezilient în fața viitoarelor crize, redevine de actualitate.

Regiunea Vest este traversată de Axe prioritare ale rețelei europene de transport (TEN-T). Pentru transportul rutier, rețeaua TEN-T de bază se suprapune traseului Autostrăzii A1, a DN 6 Lugoj – Băile Herculane și a DN 59 Timișoara – Moravița. Rețeaua TEN-T rutier extinsă se suprapune DN 79 Arad – Oradea și DN 66 Simeria – Petroșani. Pentru transportul feroviar, rețeaua TEN-T de bază se suprapune traseului magistralelor principale 200 Curtici – Arad – Simeria și 900 Timișoara – Băile Herculane, a magistralei secundare 217 Timișoara – Arad și a magistralei secundare 922 Timișoara – Moravița. Rețeaua feroviară extinsă cuprinde magistrala secundară 310 Arad – Chișineu – Criș – Oradea și magistrala secundară 202 Simeria – Petroșani. Pentru modul de transport naval, rețeaua TEN-T de bază se suprapune fluviului Dunărea, în regiune fiind portul secundar Moldova Nouă, care face parte din rețeaua extinsă TEN-T, iar pentru modul de transport aerian, doar Aeroportul Traian Vuia Timișoara face parte din rețeaua de bază TEN-T, accesibil pe drumul județean 609 D care face legătura cu Municipiul Timișoara.

Pentru a elimina sau reduce aceste efecte negative ale transportului rutier, este nevoie de măsuri care să conducă la descongestionarea traficului și orienteze călătorii către moduri de transport sustenabile (nemotorizate, cu mijloacele de transport nepoluante și/sau de transport public).

Regiunea Vest nu s-a consacrat ca o regiune turistică în mentalul societății românești, cu toate că beneficiază de o mare varietate a resurselor turistice, motivul principal fiind acela al lipsei promovării unor oferte turistice integrate, cu accent pe dezvoltarea acelor sectoare turistice care prezintă un avantaj competitiv. Slaba dezvoltare a turismului se reflectă în faptul că turismul reprezintă doar 1.42% din cifra de afaceri a regiunii precum și numărul de turiști din regiune, care deși a crescut cu o rată de 2.5%/an în ultimii 5 ani, rămâne în continuare scăzut, în 2019 doar 1.07 milioane turiști vizitând regiunea (8% din totalul național). Cei mai mulți turiști sunt în județul Timiș și cei mai puțini în județul Hunedoara.

Viziunea dezvoltării turismului în Regiunea Vest corespunde Priorității 7 – O regiune atractivă propusă prin obiectivul de politică europeană 5: "O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale.

Având în vedere că în perioada 2014-2020 s-a constatat o lipsă de concentrare a resurselor, zonele urbane mari primind sume similare cu zonele urbane mici și pentru aceleași arii tematice, și analizând recomandările Băncii Mondiale pentru următoarea perioadă de

programare (2021-2027), este necesar ca pentru centrele urbane mari să fie pre-allocate fonduri pentru proiecte cu impact major în zona metropolitană/ZUF și/sau care realizează obiective de dezvoltare multiple. Mecanismul de finanțare propus pentru diferitele categorii de zone urbane ține cont de nevoile dar și de capacitatea acestora de a pregăti propuneri viabile și de a implementa proiecte complexe, mai mari pentru zonele urbane/metropolitane.

În plus supraaglomerarea spațiilor în unitățile de învățământ, infrastructura precară și dotarea insuficientă și inadecvată cu echipamente, crează premisele viitoarelor propuneri de proiecte ale Programului, multe din acestea putând fi orientate către protecția mediului și economie circulară. De asemenea de interes este creșterea nivelului de educație prin tabere, astfel va fi stimulat și turismul educațional, multe proiecte putând fi cu accent pe managementul conservării ariilor protejate și cunoașterea mediului și a biodiversității specifice, în general ecosisteme și specii protejate, dar nu numai.

Pornind de la provocările identificate prin documentele strategice și analizele elaborate la nivel regional și pe baza lecțiilor învățate în perioada 2014-2020, investițiile realizate vor promova schimbări așteptate la nivelul regiunii, prin atingerea OSR și a obiectivelor specifice axelor prioritare stabilite prin programul POR Vest 2021-2027.

Totodată, intervențiile cheie realizate prin program vor contribui la atenuarea eșecurilor de piață și a riscurilor existente identificate în lipsa intervenției publice.

În concluzie, Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 propune măsuri pentru protecția mediului, cum ar fi:

- Investiții în clădirile rezidențiale în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie;
- Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie;
- Sprijin pentru crearea, extinderea sau îmbunătățirea infrastructurii verzi (parcuri, zone verzi din orașe, grădini);
- Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane;
- Conversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate;
- Coridor de mobilitate, alcătuit din unul sau mai multe propuneri/proiecte din PMUD-urile aprobate, considerat strategic la nivelul autorității publice locale care să sprijine transportul public în comun de călători, circulația bicicliștilor și/sau circulația pietonilor;
- Dezvoltarea (extindere/modernizare) infrastructurii necesare pentru o utilizare eficientă a transportului public;
- Achiziționarea de material rulant electric/vehicule ecologice, inclusiv pentru proiecte de introducere a transportului public în localități urbane;
- Modernizarea/ reabilitarea depourilor aferente transportului public și infrastructura tehnică aferentă, inclusiv construire depouri noi;
- Îmbunătățirea stațiilor de transport public existente, inclusiv realizarea de noi stații și terminale intermodale pentru mijloacele de transport în comun;
- Construire infrastructură necesară transportului electric (inclusiv stații de alimentare a automobilelor electrice);
- Extinderea, respectiv modernizarea transportului public urban cu mijloace ecologice;
- Achiziția de mijloace de transport /microbuze pentru transportul elevilor;

- Crearea/modernizarea traseelor pentru pietoni;
- Investiții în infrastructura pentru biciclete și pietoni, sisteme de închiriere biciclete, etc.;
- Digitalizarea transportului urban;
- Infrastructuri pentru combustibili alternativi.

Propunem că, atunci când se implementează fiecare proiect care rezultă din acțiunile indicative propuse prin *Programul POR Vest 2021-2027*, să se desfășoare o **evaluare a impactului asupra mediului și a evaluării adecvate dacă proiectul traversează o arie naturală protejată de interes comunitar și intră sub incidența art.28, din OUG 57/2007 privind regimul arilor naturale protejate, a florei și faunei sălbatice** astfel încât să se stabilească semnificația impactului și să se aplice măsuri de remediere, de reducere și de compensare, dacă este cazul. În momentul de față impactul se va cuantifica sumar, în baza informațiilor disponibile din cadrul *Programului Operațional Regional (POR) Vest 2021-2027*, urmărind stabilirea amplitudinii probabile a efectelor conform Anexei II la Directiva SEA, doar la modul general și estimativ.

2.2 Structura Programului Operațional Regional Vest 2021-2027

În cele ce urmează este prezentat, pe scurt, *Programul Operațional Regional Vest 2021-2027*, care conține pe lângă axe prioritare și direcție de acțiune strategică și o serie de obiective specifice selectate (OS), așa cum sunt menționate mai jos.

POR Vest 2021-2027 conține mai multe capitole și subcapitole:

- **Cap. 1 - Strategia Programului: provocările principale de dezvoltare a zonei și răspunsurile politicii**, în care sunt prezentate cele 11 obiectivele specifice pentru perioada 2021-2027, corelarea cu obiectivele de dezvoltare europene și justificarea obiectivelor:
 - ✓ OS a(i) *Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;*
 - ✓ OS a(ii) *Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;*
 - ✓ OS a(iii) *Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;*
 - ✓ OS a(iv) *Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat.*
 - ✓ OS b (i) *Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;*
 - ✓ OS b(vii) *Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.*
 - ✓ OS b(viii) *Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.*
 - ✓ OS c(ii) *Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.*
 - ✓ OS d (ii) *Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online.*

- ✓ OS d(vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială.
- ✓ OS e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane.

De asemenea au fost prezentate informații referitoare la contextul regiunii Vest, viziunea strategică a regiunii cu identificarea problemelor în contextul obiectivelor specifice, lecții învățate vis-a-vis de etapa anterioară de programare, sistemul de management, abordarea privind dezvoltarea urbană integrată, abordarea privind investițiile Teritoriale Integrate, declanșarea procedurii SEA în vederea obținerii Avizului de Mediu pentru POR Vest 2021-2027.

- **Cap. 2** – Prezentarea *priorităților* cu obiectivele specifice și acțiunile indicative, cu precizarea alocării financiare, tipurile de fonduri alocate;
- **Cap. 3** – Planul financiar:
 - ✓ 3.1 Planificarea financiară anuală;
 - ✓ 3.2 Planificarea financiară totală din fond și din cofinanțarea națională;
- **Cap. 4** – Condițiile favorizante aplicabile fiecărui obiectiv specific;
- **Cap. 5** – Autoritățile Programului (Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest – Autoritate de Management, Autoritatea de Audit, Ministerul Finanțelor Publice)
- **Cap. 6** – Partenerii (autorități publice, ONG-uri, universități, centre de cercetare, camere de comerț, etc.)
- **Cap. 7** - Comunicare și vizibilitate
- **Cap. 8** - Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțării care nu este legată de costuri
- **Anexe.**

POR Vest 2021-2027 este fundamentat pe portofoliul de proiecte regional, având ca punct de pornire necesarul de dezvoltare al regiunii în domeniul de intervenție precum inovarea și cercetarea, mediul de afaceri, digitalizarea, dezvoltarea urbană, mobilitatea și conectivitatea, biodiversitatea, educația, promovarea patrimoniului cultural și a turismului, în concordanță cu obiectivele politicii europene 2021-2027.

În cele ce urmează este prezentat, pe scurt, Programul Operațional Regional Vest 2021-2027, care conține pe lângă axe prioritare și direcții de acțiune strategică și o serie de obiective de politică (OP) sau specifice selectate (OS) și acțiuni indicative de unde vor rezulta viitoarele proiecte, așa cum sunt menționate mai jos:

- Obiectivul de politică 1: O Europă mai competitivă și mai inteligentă prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale:

1. Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Obiectivul Specific a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Tipuri de acțiuni :

- ❖ **A. Definirea ecosistemului CDI regional prin investiții în crearea și dezvoltarea de unități care desfășoară activități specifice de CDI, indiferent de forma juridică a acestora:**

- **Crearea și Dezvoltarea unor organizații și infrastructuri de CDI**, în strânsă corelare cu nevoile reale ale pieței, în domeniile definite în Strategia Regională de Specializare Inteligentă (RIS3);
- **Crearea și operaționalizarea a 4 Centre de Creativitate și Inovare** în domeniile de specializare inteligentă din RIS3.
- ❖ **B. Dezvoltarea mecanismelor și a instrumentelor care stimulează cererea întreprinderilor pentru inovare:**
 - Sprijinirea departamentelor și a activităților de cercetare-dezvoltare-inovare din cadrul IMM-urilor;
 - Colaborarea efectivă între organizațiile și infrastructurile de cercetare și întreprinderi;
 - Colaborarea între întreprinderi, inclusiv între cele mari și IMM-uri;
 - Dezvoltarea unui sistem de vouchere de inovare.
- ❖ **C. Creșterea calificărilor și competențelor, finanțate complementar prin OS a(iv)**

Obiectivul Specific OS a (ii) : Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice:

Tipuri de acțiuni:

- ❖ susținerea digitalizării în întreprinderile din sectoarele RIS3, în corelare cu indicatorii care compun indicele DESI prin achiziția de pachete personalizate, plecând de la autoevaluarea stării inițiale, prin investiții în echipamente, licențe, aplicații, soluții, servicii IT&C;
- ❖ creșterea calificărilor și competențelor, finanțate complementar prin OS a(iv).

Obiectivul Specific a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive:

Tipuri de acțiuni :

- ❖ Îmbunătățirea productivității și competitivității IMM-urilor, prin dezvoltarea capacității de producție și/sau a serviciilor, inclusiv prin susținerea internaționalizării;
- ❖ Susținerea și dezvoltarea structurilor și serviciilor de sprijin a afacerilor în domeniile RIS3, în mod integrat cu sprijinirea IMM-urilor (inclusiv întreprinderi noi) localizate în cadrul acestora;
- ❖ Sprijin pentru întreprinderi noi, în județele Caraș-Severin și Hunedoara, însoțite de suport personalizat de tip: consiliere, mentoring, coaching, în fiecare etapă a dezvoltării;
- ❖ Susținerea dezvoltării și operaționalizării clusterelor de inovare, inclusiv dezvoltarea lanțurilor valorice și construirea poziției pe piață a clusterului și a membrilor săi;
- ❖ Creșterea calificărilor și competențelor, finanțate complementar prin OS a(iv).

Obiectivul Specific a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

Tipuri de acțiuni :

- ❖ A. Îmbunătățirea competențelor tehnice, manageriale, antreprenoriale în domeniile de specializare inteligentă, având în vedere următoarele tipologii de abilități:

- Abilități tehnice: necesare pentru rezolvarea problemelor inovative; proiectarea, operarea; îmbunătățirea și întreținerea utilajelor și a structurilor tehnologice; abilități profesionale IT;
- Abilități de management: legate de planificarea afacerii; respectarea reglementărilor și controlul calității; planificarea resurselor umane și alocării eficiente a resurselor;
- Abilități creative: utile în crearea de produse noi cu valoare adăugată, în a experimenta în afara normelor convenționale care definesc mediile de afaceri tradiționale și a transforma diverse probleme sociale și economice în oportunități antreprenoriale;
- Abilități antreprenoriale: abilități specifice pentru companii noi, cum ar fi crearea unui plan de afaceri sustenabil, acceptarea și gestionarea riscurilor; gândirea strategică; capacitatea de a crea rețele noi; capacitatea de a face față provocărilor și cerințelor noi legate de tranziția către industria 4.0 și 5.0;
- Abilități ecologice (green): abilități specifice pentru a genera sau modifica produse, servicii și procese în conformitate cu principiile economiei circulare și a nevoii de adaptare continuă la schimbările climatice, respectiv a reglementărilor privind schimbările climatice;
- Alte abilități în afară de cele detaliate anterior care sunt necesare și justificate pentru operațiunile depuse.

❖ *B. Dezvoltarea și operaționalizarea Agenției Regionale de Inovare*

Tipuri de acțiuni:

- *continuarea procesului de descoperire antreprenorială derulat în regiune în perioada 2013-2020;*
- *susținerea proceselor de elaborare, monitorizare și evaluare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă;*
- *dezvoltarea, crearea de rețele și stabilirea cooperării între actorii ecosistemului regional de inovare*
- *elaborarea Agendei de Inovare Regională care să acopere domeniile de specializare inteligentă regionale și domenii noi de cercetare identificate ca parte a procesului de descoperire antreprenorială;*
- *funcționarea și dezvoltarea ulterioară a Agenției Regionale de Inovare.*

2. Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată:

Obiectivul specific a (ii): Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

Tipuri de acțiuni :

- ❖ *Digitalizarea administrației publice: platformă cu servicii și aplicații digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor, realizate în proiecte integrate la nivel regional/județean;*
- ❖ *Aplicații de tip Smart City, în cele 6 domenii majore enumerate.*

Obiectivul de politică 2: O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei

circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile:

3. Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectivul Specific b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Tipuri de acțiuni: atât pentru clădirile rezidențiale, cât și pentru clădirile publice sunt următoarele:

- ❖ îmbunătățirea izolației termice / modernizarea termică a anvelopei clădirii;
- ❖ îmbunătățirea sistemului de încălzire și a sistemului tehnic al clădirii (ex. instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare etc.);
- ❖ utilizarea surselor regenerabile de energie;
- ❖ consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare cu privire la optimizarea consumului de energie în gospodărie.

Obiectivul Specific b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

Tipuri de acțiuni:

❖ **Refacerea și crearea de noi spații verzi în intravilanul localităților urbane.** Se vor realiza investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:

- a) spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri;
- b) amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer liber;
- c) spații verzi pentru agrement;
- d) spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor);
- e) păduri de agrement urbane;
- f) culoare de protecție față de infrastructura tehnică: perdele forestiere urbane, fâșii plantate, doar în cadrul unor proiecte care includ cel puțin încă o componentă din cele de mai sus.

4. Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă

Obiectivul Specific b (viii): Promovarea unei mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie fără emisii de dioxid de carbon:

Tipuri de acțiuni :

❖ **A. Investiții privind sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat**

- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea/optimizarea liniilor de tramvai și troleibuz;
- Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat;
- Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare;

- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat;
- Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice.
- ❖ **B. Alte investiții integrate în cadrul celor specificate la punctul A, destinate reducerii emisiilor de CO2 în zona urbană**
 - Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic;
 - Dezvoltarea unor soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră;
 - Dezvoltarea/extinderea/optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunelor inter-modale.
 - Construcția și modernizarea de parcuri "park and ride" care asigură tranziția către transportul public.

Obiectivul de politică 3: „O Europă mai conectată prin creșterea mobilității”:

5. Prioritatea 5: O regiune accesibilă

Obiectivul specific c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Tipuri de acțiuni :

- ❖ modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice;
- ❖ crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice;
- ❖ construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;
- ❖ decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea / modernizarea / reabilitarea de pasaje / noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură;
- ❖ dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice.

Obiectivul de politică 4 „O Europă mai socială și mai incluzivă prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”:

6. Prioritatea 6 – O regiune educată și atractivă

Obiectivul specific d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

Tipuri de acțiuni:

- ❖ **Dotarea unităților de învățământ: apeluri de proiecte distincte pentru mediul urban și rural, adaptate nevoilor specifice ale acestora.** Se va oferi sprijin pentru achiziționarea de

echipamente pentru laboratoarele și atelierile tematice, dar și pentru dotarea, inclusiv multimedia, a sălilor de clase.

❖ **Investiții în infrastructuri școlare:** se va prioritiza aducerea unităților din mediul rural la normele sanitare minime, precum și construirea/extinderea unităților în zonele și la nivelele de educație unde s-a identificat această nevoie ca urmare a supraaglomerării, luând în calcul atât gradul de ocupare a unităților de învățământ, cât și tendința demografică. Vor fi eligibile și infrastructurile sportive asociate unităților de învățământ, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ.

❖ **Investiții în mobilitate școlară:** se are în vedere investiția în mijloace de transport școlar electrice, în situații în care este justificată nevoia de mobilitate, corelat cu investițiile propuse prin PNRR.

❖ **Investiții în modernizarea centrelor de agrement (taberelor școlare) pentru copii și tineri:** infrastructură și dotări pentru spații de cazare, spații luat masa, spații de agrement și alte servicii de petrecere a timpului liber. Se are în vedere finanțarea unei tabere pe județ.

Obiectivul specific d (vi): Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

Tipuri de acțiuni :

- ❖ dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice din mediul urban și cel rural prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. crearea și dezvoltarea de trasee turistice tematice; dezvoltarea de produse turistice ca parte a unei oferte turistice, culturale și de sănătate; sprijinirea dezvoltării turismului montan; zone de agrement; piste ciclabile și alei pietonale etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică;
- ❖ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO care generează un impact economic semnificativ la nivel județean și regional

Obiectivul de politică 5: „O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale”:

7. Prioritatea 7 – O regiune pentru cetățeni

Obiectivul specific e (i): Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

Tipuri de acțiuni:

- ❖ **reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane** (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective etc.) prin investiții în spații verzi (scuraruri, parcuri etc.), infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcuri rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe publice, piațete etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice și pentru asigurarea securității spațiilor publice (camere de supraveghere video), facilități wi-fi);
- ❖ **conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural** urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de

importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare;

❖ **construirea/modernizarea/amenajarea spațiilor infrastructurii culturale publice** (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale publice, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative. Se va pune accent pe experimentare, inovare, cunoaștere și creativitate, pentru a fi utilizate în proiecte interdisciplinare, pentru consacrarea orașelor ca centre de activitate culturală, dezvoltarea atractivității turistice și la creșterea potențialului economic al Regiunii Vest;

❖ măsuri pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente.

8. Prioritatea 8 - Asistență Tehnică

Asistența tehnică va fi folosită pentru asigurarea funcționării sistemului de management al POR Vest.

Tipuri de activități finanțate prin Asistență tehnică:

- **Activități legate de programarea, gestionarea, monitorizarea, evaluarea și controlul POR Vest 2021-2027:**
 - sprijin pentru procesul de helpdesk, evaluare și selecție a proiectelor (o bază de date de experți independenți care posedă expertiza tehnică necesară, angajarea de experți etc.), evaluări independente;
 - sprijin pentru activitatea de contractare, plăți și monitorizare implementare proiecte, inclusiv operațiuni de importanță strategică;
 - salariile, cheltuielile de birou și de deplasare ale personalului ADR Vest;
 - instruirea personalului ADR Vest (atelieri, seminarii, mentorat, coaching, schimb de bune practici și experiență etc.);
 - organizarea, costurile de funcționare și instruirea membrilor Comitetului de Monitorizare POR Vest;
 - dezvoltarea și menținerea unor componente ale sistemului informatic, la nivel de etape distincte, precum și întărirea capacității utilizatorilor săi.
- **Evaluare și studii, colectare de date:**
 - evaluarea implementării POR Vest, inclusiv evaluări continue;
 - furnizarea de asistență tehnică, consultanță, studii, analize, anchete, sondaje etc. necesare pentru gestionarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și controlul adecvat al operațiunilor POR Vest;
 - sprijinirea pregătirii / implementării POR pentru perioada de programare post 2027 - studii, analize, cadru partenerial/consultări publice, pregătirea portofoliului de proiecte etc.
- **Activități legate de comunicare, informații și publicitate:**
 - dezvoltarea și întreținerea web site;
 - popularizarea POR Vest 2021-2027 - reguli, proceduri, orientări, metodologii etc.;
 - participări media, filme și spoturi de informații TV, reclame și alte contacte de presă;
 - publicații, buletine, broșuri, postere, îndrumări etc.;

- *organizarea de conferințe, seminarii, evenimente și ateliere de lucru;*
- *producții audiovizuale și documentare;*
- *campanii de conștientizare, analize, mese rotunde și focus grupuri, publicații, chestionare, studii, ateliere, etc. pentru a stimula sprijinul cetățenilor și responsabilitatea pentru investițiile propuse.*
- *Activități legate de consolidarea capacității ADR Vest și a beneficiarilor POR Vest 2021-2027:*
 - *evaluarea nevoilor de instruire și consultanță;*
 - *elaborarea și implementarea planurilor de acțiune pentru consolidarea capacității administrative a beneficiarilor POR Vest pe baza evaluărilor efectuate;*
 - *consultanță pentru identificarea ideilor de proiect și elaborarea de propuneri relevante POR Vest;*
 - *dezvoltarea și întreținerea unei linii de proiecte mature „gata de finanțare”, inclusiv prin finanțarea documentațiilor tehnico-economice;*
 - *elaborarea și implementarea de programe de formare (angajarea de experți, organizarea de instruirii – inclusive achiziții publice, evitare conflicte de interese, măsuri antifraudă, materiale didactice etc.) special concepute și legate de facilitarea implementării operațiunilor POR Vest 2021-2027;*
 - *asigurarea investițiilor necesare pentru funcționarea ADR Vest - cheltuieli cu modernizarea sediilor necesare desfășurării activităților, cheltuieli cu servicii IT de dezvoltare/actualizare, configurare baze de date, migrare structuri de date, achiziționarea de materiale consumabile, achiziția de active fixe corporale, obiecte de inventar, arhivare etc.), precum și cheltuieli generale de administrație pentru ADR (mentenanța, utilități, chirie etc.);*
 - *dezvoltarea capacității administrative a Asociației pentru Dezvoltare Teritorială Integrată Valea Jiului;*
 - *sprijinirea activităților necesare Programului Operațional Regional 2014 – 2020 – monitorizare, inclusiv ex-post, închidere de program, etc.*

Obiectivul general al evaluării SEA pentru Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 este acela de a asigura un nivel înalt de protecție a mediului și de a contribui la integrarea considerațiilor cu privire la mediu în pregătirea și adoptarea acestuia în scopul promovării dezvoltării durabile, prin efectuarea unei evaluări de mediu care să identifice efectele semnificative asupra mediului, inclusiv asupra speciilor și ecosistemelor sensibile din ariile naturale protejate, inclusiv culoarele de migrație unora dintre acestea.

2.3 Viziunea și o scurtă prezentare a zonei de implementare a Programului Operațional Regional Vest 2021-2027

Zona de implementare a Programului Operațional Regional Vest 2021-2027 este în Regiunea Vest. Regiunea Vest este situată în partea de vest a României. În mare parte coincide cu vechea regiune istorică Banat, fiind delimitat de granițele de stat și granițele județelor componente (Arad, Timiș, Caraș-Severin și Hunedoara).

Cu o suprafață de 32.034 kmp (reprezentând 13,4% din suprafața României, fiind comparabilă cu Republica Moldova sau Belgia). Poziția geografică de frontieră a celor 3 județe (Arad, Caraș-Severin și Timiș) asigură Regiunii Vest un grad de deschidere determinant pentru

UNIUNEA EUROPEANĂ

viitorul său și constituie un atu major, iar prezența Dunării, care formează parțial frontiera cu Serbia, întâlnește această dimensiune de "zonă de trecere, zonă de contacte".

Din punct de vedere administrativ, Regiunea de dezvoltare Vest include 4 județe (Arad, Timiș, Caraș-Severin și Hunedoara), 323 unități administrativ teritoriale, din care 42 orașe (12 municipii) și 281 comune și 1327 sate. Localitățile urbane ale Regiunii Vest sunt repartizate relativ uniform în teritoriu, predominând orașele mici și mijlocii (sub 20.000 locuitori), în timp ce orașele mari cuprind municipiul Timișoara și municipiul Arad.

Dunărea (care intra în România la Baziaș) a reprezentat de-a lungul timpului o importantă cale naturală de transport. Importanța strategică a Dunării ca un coridor pan-european pentru tranzitul de mărfuri dintre Europa Centrală, Europa de Vest, Marea Neagră, regiunea Caucaziană, Asia Centrală și Orientul Mijlociu și Orientul îndepărtat, a fost reconfirmată de către Comisia Dunării prin înființarea Coridorului VII și de către Guvernul României ce consideră că dezvoltarea coridorului este de o importantă strategică, având în plan modernizarea sistemului de semnalizare și a măsurilor hidrotehnice, asigurarea adâncimii minime de navigație în punctele critice pe toată perioada anului, modernizarea și întreținerea infrastructurii portuare (baraje, pilone, bazine și zone portuare). De-a lungul celor 1.075 km traversați în România, Dunărea parcurge 60 km în regiunea Vest în județul Caraș-Severin, formând cel mai mare lac artificial la Porțile de Fier, unde se găsește și Parcul natural cu același nume, al doilea cel mai mare parc natural din România (cca 115.655 ha) după Parcul Natural Munții Maramureșului. La nivelul Regiunii Vest au fost identificate perspective de dezvoltare pentru porturile Moldova Veche și Moldova Nouă și refacerea și redarea în perspectivă pentru trasee turistice a vechiului port Baziaș (construit în jurul anului 1040).

Legătura cu țările învecinate, Ungaria și Republica Serbia, sunt reprezentate de relațiile economice dintre acestea, relații de lungă durată, precum și conectivitatea județelor Arad și Timiș la Rețeaua TEN-T prin Autostrada A1. De asemenea, prezența căii ferate de mare viteză în județul Arad contribuie decisiv la transportarea facilă a mărfurilor către centrul și vestul Europei.

În Regiunea Vest sunt doisprezece puncte de frontieră, cinci cu Ungaria (Nădlac I, Nădlac II, Turnu, Vărșand în județul Arad și Cernad în Timiș) și șapte cu Serbia (Jimbolia, Moravișa, Foeni, Vălcani, Lunga în județul Timiș și Naidăș și Moldova Nouă (punct de trecere cu bacul) în județul Caraș-Severin). Infrastructura rutieră, în zona acestor puncte internaționale de trecere este insuficient modernizată deoarece fluxurile sporite ale schimburilor economice între țări respectiv traficul de pasageri solicită drumuri mult mai rapide, sigure și cu o capacitate sporită (autostrăzi și drumuri expres). În prezent, doar Vama Nădlac II este singurul punct de trecere a frontierei din România în care conectivitatea se realizează pe autostradă. Un proiect propus de CJ Timiș a fost dublarea DN6 pe relația Timișoara-Cenad, în contextul autostrăzii A1 care face ca punctul Cenad să își piardă din importanță.

Regiunea Vest are un cadru natural variat, distribuit armonios în zone de câmpie, deal și munte, care urcă în trepte de la vest la est. Altitudinea maximă este înregistrată în Vf. Parângul Mare (2519 m), iar altitudinea minimă în zona Moldova Nouă (62 m).

Relieful muntos al regiunii face parte din lanțul Carpaților Meridionali și al Carpaților Occidentali. Carpații Meridionali sunt compuși din unitățile montane Parâng (Munții Parâng, Munții Șureanu, Munții Orăștiei) și Retezat-Godeanu (munții Retezat, Munții Godeanu, Munții Țarcu, Munții Vâlcan, Munții Cernei, Munții Mehedinți).

Valorile Turistice ale Regiunii Vest sunt date de un cadru natural deosebit de bogat și variat, cu o multitudine de tipuri de relief, de o rețea hidrografică reprezentativă și de un bogat și variat fond forestier și cinegetic, toate acestea se pot constitui în destinații turistice cu un mare grad de atractivitate. De asemenea, în regiune sunt localizate un număr mare de monumente arheologice de importanță națională și internațională, un exemplu fiind cetățile dacice din județul Hunedoara care fac parte din patrimoniul UNESCO.

În regiunea Vest, există o multitudine de tipuri de activități cu potențial de dezvoltare, printre cele mai importante fiind ecoturismul și turismul activ (parcuri naționale, situri Natura 2000, monumente istorice), turismul balnear și de wellness (Băile Herculane, Geoagiu, Lipova), și turismul urban și de afaceri (Timișoara și Arad). Cu certitudine, turismul de weekend, poate valorifica atracțiile regionale, prin dezvoltarea consumului intern regional, al pieței turistice, pe de o parte, pe de altă parte, printr-o mai bună conectare internațională ar duce la dezvoltarea unei piețe internaționale, așa cum rezultă și din Strategia sectorială de dezvoltare turistică a județului Timiș (2018-2028).

Nevoile din sectorul turismului acoperă probleme precum forța de muncă (muncitori calificați), infrastructura (cazare calitativă, paturi suficiente, infrastructură rutieră bună) și investiții în atractivitatea locului, putând fi un catalizator în regiune.

La nivelul regiunii Vest, conform *Strategiei pentru cultură și patrimoniu național 2016-2020*, corelat cu ultima variantă publicată a Listei monumentelor Istorice din România, în anul 2020, în regiunea Vest au fost înregistrate 2114 monumente istorice, reprezentând 7% din totalul de la nivel național. Regiunea Vest concentrează cel mai mic număr de monumente dintre regiunile de dezvoltare din România. La nivel județean, cea mai mare concentrare a monumentelor istorice se găsește în județul Caraș-Severin cu 832 monumente (39,4%). Acesta este urmat de județul Hunedoara cu 525 monumente (24,8%), județul Arad – 417 monumente (19,7%) și Timiș – 340 monumente (16%). Cu toate acestea, Timișoara deține cel mai mare ansamblu arhitectonic de clădiri istorice din România (cca. 14.500 imobile).

De asemenea, în regiune există pe lângă monumente de patrimoniu și infrastructuri turistice care pot fi reabilite pentru a crește atractivitatea zonei atât pentru cetățeni, cât și pentru turiști. Totodată, dezvoltarea unor infrastructuri turistice în regiune ar putea contribui la creșterea atractivității și, implicit, a numărului de turiști.

Creșterea economică durabilă și îmbunătățirea standardului de viață al populației sunt determinate de dezvoltarea competitivității economiei în contextul provocărilor mondiale (globalizarea economiei, deschiderea piețelor internaționale, schimbările tehnologice rapide), provocări ce trebuie să fie transformate în oportunități de către mediul economic cu introducerea și consolidarea unor servicii interoperabile la nivel european, e-incluziunea, e-sănătatea, învățarea on-line, competențele digitale și specializare inteligentă, competente antreprenoriale, tranziție industrială, sprijin pentru IMM-uri.

Programul POR Vest 2021-2027 propune a aborda și performanța energetică scăzută a clădirilor și pentru a stimula renovarea clădirilor vechi în vederea asigurării eficienței energetice și promovării energiei din surse regenerabile la scară mică. Utilizarea eficientă a energiei reprezintă o provocare nu numai din cauza resurselor limitate și creșterii continue a costurilor cu energia, dar și din punctul de vedere al schimbărilor climatice, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Programul promovează dezvoltarea infrastructurii ecologice, s-a identificat necesitatea consolidării biodiversității, infrastructurilor verzi în mediul urban și peri-urban

pentru reducerea poluării oferind multiple beneficii și contribuind la o creștere durabilă. În plus se dorește investirea într-o Strategie smart de mobilitate sustenabilă pentru a atinge tintele Green Deal (Acordului Verde European) și pentru a atinge obiectivele de neutralitate climatică, sectorul transporturilor din UE trebuie să-și reducă emisiile de CO₂ cu 90% - *trebuie reformulată fraza și nu se investește într-o astfel de strategie*. Se vor sprijini investițiile necesare în toate orașele, care să facă tranziția de la traficul individual motorizat către transportul sustenabil, ecologic și nepoluant.

Suplimentar pentru mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere, Programul va propune o listă de proiecte prioritare de infrastructură de transport care propune dezvoltarea și modernizarea drumurilor județene precum și realizarea unor soluții de decongestionare a traficului (artere de legatură, pasaje, etc).

POR Vest 2021-2027 identifică o nevoie semnificativă privind infrastructura educațională și adoptă ca obiectiv specific investițiile în infrastructura educațională, profund afectată de schimbările demografice, în principal prin construirea/reabilitarea școlilor din mediul urban și rural, cu accent pe mediul rural unde concentrarea elevilor din comunități defavorizate este mai mare. În plus se dorește consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială, astfel vor fi propuse investiții în zone de agrement și baze de tabere dedicate tinerilor și copiilor.

Pentru dezvoltarea atractivității regiunii, investițiile în turism și cultură în mediul urban și rural vor fi prioritare și vor permite regiunii să folosească avantajele oferite de potențialul lor turistic și patrimoniul cultural în identificarea și consolidarea identității proprii, pentru a-și îmbunătăți avantajele competitive în sectoare cu valoare adăugată mare și conținut calitativ și cognitiv ridicat, atât pe piețe tradiționale cât și pe piețe noi, în formare. Se va pune accent pe valorificarea resurselor culturale specifice pe plan local prin protejarea patrimoniului cultural, identității culturale și îndeletnicirilor tradiționale (artizanale, artistice, culinare); încurajarea dezvoltării în continuare a agroturismului, consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural.

Pentru a asigura condițiile necesare pentru implementarea Programului Operațional Regional în vederea utilizării eficiente a fondurilor alocate acestui program, este necesar ca Autoritatea de Management să fie sprijinită prin intermediul asistentei tehnice ce va sprijini acțiunile de pregătire, monitorizare, control, audit, evaluare, comunicare, inclusiv comunicare instituțională privind prioritățile politice ale Uniunii Europene, vizibilitate și imagine.

Activitățile care vor fi generate ca rezultat al implementării programului.

Prin implementarea Programului Operațional Vest 2021-2027 vor fi generate mai multe activități la nivelul Regiunii Vest cum ar fi :

- Activități de cercetare inovare în unități care desfășoară activități specifice de CDI, indiferent de forma juridică,
- Crearea și operaționalizarea a 4 Centre de Creativitate și Inovare în domeniile de specializare inteligentă din RIS3.

- Sprijinirea departamentelor și a activităților de cercetare-dezvoltare-inovare din cadrul IMM-urilor;
- Dezvoltarea colaborărilor între organizații și infrastructură de cercetare și întreprinderi;
- Dezvoltarea colaborărilor între întreprinderi, inclusiv între cele mari și IMM-uri;
- Dezvoltarea unui sistem de vouchere de inovare
- Susținerea digitalizării în întreprinderile din sectoarele RIS3, în corelare cu indicatorii care compun indicele DESI prin achiziția de pachete personalizate, plecând de la autoevaluarea stării inițiale, prin investiții în echipamente, licențe, aplicații, soluții, servicii IT&C;
- Creșterea productivității și competitivității IMM-urilor, prin dezvoltarea capacității de producție și/sau a serviciilor, inclusiv prin susținerea internaționalizării.
- -Activități ce sprijină dezvoltarea structurilor și serviciilor a afacerilor în domeniile RIS3, în mod integrat cu sprijinirea IMM-urilor (inclusiv întreprinderi noi) localizate în cadrul acestora;
- În întreprinderi noi din județele Caraș-Severin și Hunedoara, vor fi întreprinse activități de suport personalizat de tip: consiliere, mentoring, coaching, în fiecare etapă a dezvoltării;
- Susținerea dezvoltării și operaționalizării clusterelor de inovare, inclusiv dezvoltarea lanțurilor valorice și construirea poziției pe piață a clusterului și a membrilor săi;
- Îmbunătățirea productivității și competitivității IMM-urilor, prin dezvoltarea capacității de producție și/sau a serviciilor, inclusiv prin susținerea internaționalizării;
- Susținerea dezvoltării și operaționalizării clusterelor de inovare, inclusiv dezvoltarea lanțurilor valorice și construirea poziției pe piață a clusterului și a membrilor săi;
- Îmbunătățirea competențelor tehnice, manageriale, antreprenoriale în domeniile de specializare inteligentă, având în vedere abilitățile tehnice, abilități profesionale IT, abilități de management, abilități creative.
- Dezvoltarea și operaționalizarea Agenției Regionale de Inovare ce are în vedere continuarea procesului de descoperire antreprenorială derulat în regiune în perioada 2013-2020;
- Susținerea proceselor de elaborare, monitorizare și evaluare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă;
- Dezvoltarea, crearea de rețele și stabilirea cooperării între actorii ecosistemului regional de inovare
- Elaborarea Agendei de Inovare Regională care să acopere domeniile de specializare inteligentă regionale și domenii noi de cercetare identificate ca parte a procesului de descoperire antreprenorială;

- Digitalizarea administrației publice printr-o platformă cu servicii și aplicații digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor, realizate în proiecte integrate la nivel regional/județean;
- Aplicații de tip Smart City,
- Creșterea eficienței energetice în regiune prin îmbunătățirea izolației termice / modernizarea termică a anvelopei clădirilor, îmbunătățirea sistemului de încălzire și a sistemului tehnic al clădirii (ex. instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare etc.);
- Incurajarea utilizării surselor regenerabile de energie;
- Consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare cu privire la optimizarea consumului de energie în gospodărie
- Refacerea și crearea de noi spații verzi în intravilanul localităților urbane prin investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională.
- Investiții privind sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat care vor consta în modernizarea/dezvoltarea/extinderea/optimizarea liniilor de tramvai și troleibuz, achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat, achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare cât și în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat, dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice.
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic prin soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră;
- Dezvoltarea/extinderea/optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunelor inter-modale, construcția și modernizarea de parcări "park and ride" care asigură tranziția către transportul public.
- Modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice;
- Crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice;

- Construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;
- Decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea / modernizarea / reabilitarea de pasaje / noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură;
- Dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice
- Dotarea unităților de învățământ atât în mediul urban cât și rural, prin adaptarea la nevoile specifice acestora. Astfel se vor sprijini achiziționarea de echipamente pentru laboratoarele și atelierele tematice, dar și pentru dotarea, inclusiv multimedia, a sălilor de clase.
- Investiții în infrastructuri școlare, prin prioritizarea și aducerea unităților din mediul rural la normele sanitare minime, precum și construirea/extinderea unităților în zonele și la nivelele de educație unde s-a identificat această nevoie ca urmare a supraaglomerării, luând în calcul atât gradul de ocupare a unităților de învățământ, cât și tendința demografică. Se vor dota infrastructurile sportive asociate unităților de învățământ, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ.
- Investiții în mobilitate școlară: se are în vedere investiția în mijloace de transport școlar electrice, în situații în care este justificată nevoia de mobilitate, corelat cu investițiile propuse prin PNRR.
- Investiții în modernizarea centrelor de agrement (taberelor școlare) pentru copii și tineri: infrastructură și dotări pentru spații de cazare, spații de luat masa, spații de agrement și alte servicii de petrecere a timpului liber. Se are în vedere finanțarea unei tabere pe județ.
- Dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice din mediul urban și cel rural prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. crearea și dezvoltarea de trasee turistice tematice; dezvoltarea de produse turistice ca parte a unei oferte turistice, culturale și de sănătate; sprijinirea dezvoltării turismului montan; zone de agrement; piste ciclabile și alei pietonale etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică;
- Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO care generează un impact economic semnificativ la nivel județean și regional
- Reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective etc.) prin investiții în spații verzi (scuaruri, parcuri etc.), infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcări rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe publice, piațete etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice și pentru asigurarea securității spațiilor publice (camere de supraveghere video), facilități wi-fi);

- Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare;
- Construirea/modernizarea/amenajarea spațiilor infrastructurii culturale publice (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale publice, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative. Se va pune accent pe experimentare, inovare, cunoaștere și creativitate, pentru a fi utilizate în proiecte interdisciplinare, pentru consacrarea orașelor ca centre de activitate culturală, dezvoltarea atractivității turistice și la creșterea potențialului economic al Regiunii Vest;

Măsuri pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente

2.4 Activități de diseminarea informației și comunicare

Prima activitate pentru diseminarea optimă a informației și comunicare este aceea de stabilire a grupurilor țintă. Grupurile țintă sunt persoane/organizații care trăiesc și/sau lucrează în zona programului. Pe măsură ce programul planifică intervenții multiple, există mai multe grupuri țintă. Descrierea situației și nevoilor zonei de frontieră trebuie să sublinieze provocările și oportunitățile. Grupurile țintă sunt directe și indirecte.

Grupurile țintă directe includ persoane/organizații vizate de activitățile proiectului și prin care se realizează efectul propus.

Grupurile țintă indirecte includ indivizi din mediul general al grupului țintă directe. Acestea contribuie la succesul proiectului deoarece joacă un rol important de intermediar.

În continuare se prezintă grupurile țintă specifice priorităților:

- *O europă mai competitivă și mai inteligentă prin promovarea transformării economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale:*

1. Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

- ✓ OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii din sectoarele de specializare inteligentă, întreprinderi mari, doar dacă cooperează cu IMM-uri în activități de CDI, universități, unități de CDI, entități de inovare și transfer tehnologic, cluster, incubatoare, alte structuri de afaceri. De asemenea, angajații companiilor, respectiv proprietarii și utilizatorii de infrastructuri CDI, studenții și cercetătorii pot fi considerați grup țintă al intervențiilor propuse.

- ✓ OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: IMM-urile din regiune, angajații IMM-urilor, cetățenii regiunii. De asemenea, angajații companiilor pot fi considerați grup țintă al intervențiilor propuse.

- ✓ OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, cluster, incubatoare, alte structuri de afaceri, administratori de instrument financiar. De asemenea, angajații companiilor, respectiv proprietarii și utilizatorii de infrastructuri pentru afaceri pot fi considerați grup țintă al intervențiilor propuse.

- ✓ OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: atât persoane, cât și organizații care vor fi implicate sau afectate pozitiv de acțiunile propuse; actorii publici, cât și cei privați ai sistemului de inovare, precum întreprinderile și angajații acestora (în special IMM-urile), organizațiile de tip cluster, autoritățile publice, intermediari, organizațiile de educație și formare, instituțiile de cercetare private și publice.

2. Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată

- ✓ OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația din mediul urban și zona urbană funcțională, populația regiunii, agenții economici, angajații administrațiilor publice.

3. Prioritatea 3: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

- ✓ OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația regiunii din mediul urban, care locuiește în cadrul clădirilor rezidențiale și/sau utilizează clădirile publice renovate energetic și populația din mediul rural care beneficiază de clădirile publice cu caracter social reabilitate energetic.

- ✓ OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare.

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: toate grupele de populație, inclusiv vizitatorii zonelor urbane din Regiunea Vest, actori publici și privați, care beneficiază de un management de mediu îmbunătățit la nivel regional și local.

4. Prioritatea 4: O regiune cu mobilitate sustenabilă

- ✓ OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: actori publici și privați, instituții responsabile de planificarea și gestionarea serviciilor și rețelelor de transport regional, operatorii de transport public, furnizorii și administratorii de infrastructură și alți actori de transport local sau regional. Grupul țintă include, de asemenea, toate grupurile de populație din orașe, zonele urbane funcționale și zone rurale, care pot beneficia de un sistem public de

transport verde și de servicii regionale îmbunătățite de transport de călători (de exemplu, navetiștii, turiștii, elevii și studenții).

5. Prioritatea 5: **O regiune accesibilă**

- ✓ OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația regiunii, turiștii, populația care tranzitează regiunea, agenții economici, autoritățile publice locale singure sau în parteneriat în calitate de proprietari / utilizatori ai infrastructurii de transport modernizate / noi.

6. Prioritatea 6: **O regiune educată și atractivă**

- ✓ OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online;
- ✓ OS d(vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația școlară, inclusiv cadrele didactice, din toate nivelele de învățământ. Un alt grup țintă este reprezentat de specialiștii din educație: formatori, consilieri educaționali, experți în resurse educaționale, etc.

7. Prioritatea 7: **O regiune pentru cetățeni**

- ✓ OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația orașelor și municipiilor, turiștii și vizitatorii, utilizatorii de infrastructură culturală.

8. Prioritatea 8: **Asistență Tehnică**

✓ Activități legate de programarea, gestionarea, monitorizarea, evaluarea și controlul POR Vest 2021-2027:

- *sprijin pentru procesul de helpdesk, evaluare și selecție a proiectelor (o bază de date de experți independenți care posedă expertiza tehnică necesară, angajarea de experți etc.), evaluări independente;*
- *sprijin pentru activitatea de contractare, plăți și monitorizare implementare proiecte, inclusiv operațiuni de importanță strategică;*
- *salariile, cheltuielile de birou și de deplasare ale personalului ADR Vest;*
- *instruirea personalului ADR Vest (atelieri, seminarii, mentorat, coaching, schimb de bune practici și experiență etc.);*
- *organizarea, costurile de funcționare și instruirea membrilor Comitetului de Monitorizare POR Vest;*
- *dezvoltarea și menținerea unor componente ale sistemului informatic, la nivel de etape distincte, precum și întărirea capacității utilizatorilor săi.*

- ✓ Evaluare și studii, colectare de date:
 - *evaluarea implementării POR Vest, inclusiv evaluări continue;*
 - *furnizarea de asistență tehnică, consultanță, studii, analize, anchete, sondaje etc. necesare pentru gestionarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și controlul adecvat al operațiunilor POR Vest;*
 - *sprijinirea pregătirii / implementării POR pentru perioada de programare post 2027 - studii, analize, cadru partenerial/consultări publice, pregătirea portofoliului de proiecte etc.*
- ✓ Activități legate de comunicare, informații și publicitate:
 - *dezvoltarea și întreținerea web site;*
 - *popularizarea POR Vest 2021-2027 - reguli, proceduri, orientări, metodologii etc.;*
 - *participări media, filme și spoturi de informații TV, reclame și alte contacte de presă;*
 - *publicații, buletine, broșuri, postere, îndrumări etc.;*
 - *organizarea de conferințe, seminarii, evenimente și ateliere de lucru;*
 - *producții audiovizuale și documentare;*
 - *campanii de conștientizare, analize, mese rotunde și focus grupuri, publicații, chestionare, studii, ateliere, etc. pentru a stimula sprijinul cetățenilor și responsabilitatea pentru investițiile propuse.*
- ✓ Activități legate de consolidarea capacității ADR Vest și a beneficiarilor POR Vest 2021-2027:
 - *evaluarea nevoilor de instruire și consultanță;*
 - *elaborarea și implementarea planurilor de acțiune pentru consolidarea capacității administrative a beneficiarilor POR Vest pe baza evaluărilor efectuate;*
 - *consultanță pentru identificarea ideilor de proiect și elaborarea de propuneri relevante POR Vest;*
 - *dezvoltarea și întreținerea unei linii de proiecte mature „gata de finanțare”, inclusiv prin finanțarea documentațiilor tehnico-economice;*
 - *elaborarea și implementarea de programe de formare (angajarea de experți, organizarea de instruire – inclusive achiziții publice, evitare conflicte de interese, măsuri antifraudă, materiale didactice etc.) special concepute și legate de facilitarea implementării operațiunilor POR Vest 2021-2027;*
 - *asigurarea investițiilor necesare pentru funcționarea ADR Vest - cheltuieli cu modernizarea sediilor necesare desfășurării activităților, cheltuieli cu servicii IT de dezvoltare/actualizare, configurare baze de date, migrare structuri de date, achiziționarea de materiale consumabile, achiziția de active fixe corporale, obiecte de inventar, arhivare etc.), precum și cheltuieli generale de administrație pentru ADR (mentenanța, utilități, chirie etc.);*
 - *dezvoltarea capacității administrative a Asociației pentru Dezvoltare Teritorială Integrată Valea Jiului;*
 - *sprijinirea activităților necesare Programului Operațional Regional 2014 – 2020 – monitorizare, inclusiv ex-post, închidere de program, etc.*

Principalele grupuri țintă vizate de aceste intervenții sunt: persoanele angajate în cadrul Autorității de Management, alte autorități implicate în Program, potențiali beneficiari.

Programul folosește încă de la început rețelele sociale pentru comunicare și difuzarea etapelor de programare, lansarea apelurilor, evaluare, prezentarea rezultatelor, etc., ca pe un mijloc de maximizare a impactului acțiunilor și obținerea unui efect pe mai multe nivele. <https://adrvest.ro/> este website-ul oficial al Agenției pentru Dezvoltare Regională Vest (denumit în continuare „ADR Vest”) pentru asigurarea unei mai mari transparențe și o mai bună înțelegere a activităților ADR Vest.

Există două tipuri de servicii electronice oferite de <https://adrvest.ro/>:

- servicii de informare, care asigură cetățenilor, presei sau altor factori interesați acces ușor și eficient la informații, facilitând consultarea documentelor postate de către ADR Vest;
- servicii de comunicare interactivă („Contact și asistență”), care permit un mai bun contact cu cetățenii, cu societatea civilă și cu alți factori interesați, folosind mecanisme de tip feedback, cu scopul de a îmbunătăți serviciile și activitățile ADR Vest.

Accentul acțiunilor de promovare și informare a POR nu va fi pus doar pe creșterea notorietății programului, ci mai ales pe creșterea gradului de cunoaștere a obiectivelor finanțării oferite de program și de înțelegere a mecanismelor de acordare a finanțării în rândul potențialilor beneficiari și precum și al beneficiilor aduse de acestea în comunitățile locale. Abordarea avută în vedere de AM POR, în ceea ce privește comunicarea și vizibilitatea programului, va avea în vedere definirea obiectivelor, a publicului-țintă, a canalelor de comunicare, a acoperirii la nivelul mijloacelor de comunicare socială, a activităților specifice, a bugetului planificat și a indicatorilor relevanți pentru monitorizarea și evaluarea acestora pe parcursul implementării.

ADR Vest (AM POR) va asigura elaborarea, implementarea, evaluarea și revizuirea documentelor de programare pentru comunicare - Strategie/Planul de Comunicare dar și a planurilor anuale de acțiuni, asigurând îndeplinirea prevederilor Regulamentelor comunitare în domeniul informării. Va fi asigurată corelarea documentelor strategice cu celelalte Programe în ceea ce privește activitățile de informare și publicitate, astfel încât, mesajul care este transmis grupurilor țintă să fie maximizat și pentru a fi asigurată vizibilitatea necesară pentru contribuția financiară a Uniunii Europene.

Obiectivele generale de comunicare ale Programului POR Vest sunt:

Strategia de comunicare în cadrul POR Vest 2021-2027 se axează pe atingerea următoarelor obiective, până la finalul programului (anul 2029):

- Creșterea gradului de conștientizare a publicului larg cu privire la contribuția programului la dezvoltarea regională (până la 60%);
- Creșterea gradului de transparență în utilizarea fondurilor alocate prin program (până la 65%);
- Promovarea proiectelor de succes și a valorii adăugate aduse pentru comunitatea locală;
- Informarea beneficiarilor cu privire la regulile de comunicare și vizibilitate.

Măsurile de comunicare și vizibilitate au ca public țintă:

- Publicul larg: populația din Regiunea Vest;

- (Potențialii) beneficiari ai programului: administrația publică, mediul de afaceri, ecosistemul de inovare, organizațiile neguvernamentale (ONG), mediul academic / universitar / de cercetare;
- Publicul intern: angajații ADR Vest, Consiliul pentru Dezvoltare Regională Vest (CDR Vest), Comitetul Regional pentru elaborarea PDR (CRP) 2021-2027 Vest, Consorțiul Regional de Inovare Vest (CRI), Comitetul de Monitorizare al POR Vest (CM POR), alte structuri partenieriale etc;
- Reprezentanții mass-media;
- Parteneri regionali, naționali, europeni.

2.5 Relația cu alte planuri și programe relevante

Analiza prezentată în **Anexa 2** a inclus parcurgerea unor strategii/planuri/programe actuale cu relevanță directă pentru *program* cu identificarea elementelor de corelare dintre acestea și *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027*.

Însă, pot fi identificate și alte strategii, planuri și programe ce pot avea legătură cu *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027*.

Menționăm că o parte dintre planuri, programe, strategii sunt în proces de finalizare a etapei de program 2014-2020, unele propuse pentru perioada 2021-2027 au parcurs pașii privind procedura de evaluare strategică de mediu, o alta parte sunt în curs de derulare privind procedura de evaluare strategică de mediu, iar pentru altele nu s-a demarat procedura de evaluare strategică de mediu.

3. ASPECTE RELEVANTE ALE STĂRII ACTUALE A MEDIULUI ȘI ALE EVOLUȚIEI PROBABILE ÎN SITUAȚIA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027

3.1 Starea actuală a mediului

Programul Operațional Regional Vest a fost elaborat pentru întreg teritoriul Regiunii Vest (județele Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș), nefiind cunoscute localizările teritoriale concrete ale activităților planificate, decât acel portofoliul de proiecte constituit din fisele de proiecte înaintate spre finanțare pe Programul Operațional de Asistența Tehnică 2014-2020.

Caracterizarea stării actuale a mediului a fost realizată pe baza datelor și informațiilor referitoare la teritoriul regional disponibile la momentul elaborării Raportului de mediu. Analiza stării actuale a mediului a fost realizată pentru fiecare aspect de mediu relevant.

Aspectele de mediu relevante în prezent și considerate pentru implementarea POR Vest 2021-2027 sunt următoarele: aer, apă, sol, schimbări climatice, biodiversitate și arii naturale protejate, peisaj, populație și sănătate umană, aspecte culturale, conservarea resurselor naturale, eficiența energetică, deșeuri, riscuri cauzate de schimbări climatice.

3.1.1 Calitatea aerului

Problema calității aerului este relevantă pentru Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 din perspectiva următoarelor priorități:

Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată

- ✓ OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor,

al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;
Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația din mediul urban și zona urbană funcțională, populația regiunii, agenții economici, angajații administrațiilor publice.

Prioritatea 3: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

- ✓ OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația regiunii din mediul urban, care locuiește în cadrul clădirilor rezidențiale și/sau utilizează clădirile publice renovate energetic și populația din mediul rural care beneficiază de clădirile publice cu caracter social reabilitate energetic.

- ✓ OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi , inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare.

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: toate grupele de populație, inclusiv vizitatorii zonelor urbane din Regiunea Vest, actori publici și privați, care beneficiază de un management de mediu îmbunătățit la nivel regional și local.

Prioritatea 4: O regiune cu mobilitate sustenabilă

- ✓ OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: actori publici și privați, instituții responsabile de planificarea și gestionarea serviciilor și rețelelor de transport regional, operatorii de transport public, furnizorii și administratorii de infrastructură și alți actori de transport local sau regional. Grupul țintă include, de asemenea, toate grupurile de populație din orașe, zonele urbane funcționale și zone rurale, care pot beneficia de un sistem public de transport verde și de servicii regionale îmbunătățite de transport de călători (de exemplu, navetiștii, turiștii, elevii și studenții).

Prioritatea 5: O regiune accesibilă

- ✓ OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația regiunii, turiștii, populația care tranzitează regiunea, agenții economici, autoritățile publice locale singure sau în parteneriat în calitate de proprietari / utilizatori ai infrastructurii de transport modernizate / noi.

Prioritatea 7: O regiune pentru cetățeni

- ✓ OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația orașelor și municipiilor, turiștii și vizitatorii, utilizatorii de infrastructură culturală.

Calitatea aerului este determinată de emisiile în aer provenite din surse fixe (utilaje, instalații, inclusiv de ventilație, etc), din surse difuze de poluare și surse mobile (traficul rutier) cu preponderență în marile orașe, precum și emisiile rezultate din transportul poluanților pe distanțe lungi.

Atmosfera poate fi afectată de o multitudine de substanțe solide, lichide sau gazoase. Dat fiind faptul că atmosfera este cel mai larg și în același timp cel mai imprevizibil vector de propagare al poluanților, ale căror efecte sunt resimțite în mod direct și indirect de om și de către celelalte componente ale mediului, se impune ca prevenirea poluării atmosferei să constituie o problemă de interes public, național și internațional. Poluarea aerului este cea mai gravă problemă, întrucât are efecte pe termen scurt, mediu și lung.

Monitorizarea calității aerului implică urmărirea elementelor incluse în cele patru categorii de probleme:

- sursele și emisiile de poluanți atmosferici;
- transferul poluanților în atmosferă;
- nivelul concentrațiilor de poluanți în atmosferă și distribuția spatio-temporală a acestora;
- efectele poluanților atmosferici asupra omului și mediului biotic și abiotic.

Aerul este factorul de mediu cel mai important pentru transportul poluanților, deoarece constituie suportul pe care are loc transportul cel mai rapid al acestora în mediul înconjurător, astfel că supravegherea calității atmosferei este pe primul loc în activitatea de monitorizare.

La nivelul Regiunii Vest, supravegherea calității aerului s-a realizat prin intermediul sistemului automat de monitorizare a calității aerului, format din 21 stații automate amplasate în cele 4 județe, conform criteriilor prevăzute în Ord.592/2002, abrogată ulterior de către Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

În **județul Timiș** calitatea aerului este monitorizată prin măsurători continue în puncte fixe prin intermediul a 7 stații automate, dintre care 4 sunt amplasate pe teritoriul Municipiului Timișoara:

- stații de trafic (TM-1 și TM-5) – amplasate în două zone cu trafic intens, respectiv Calea Șagului și Calea Aradului. Poluanții monitorizați sunt: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, metale grele (Pb, Ni, Cd, As - din PM₁₀ gravimetric), PM₁₀ nefelometric și gravimetric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o,m,p-xilen);
- stație industrială (TM-4) – amplasată în apropierea zonei industriale din sud-estul aglomerării Timișoara, pe str. I Bulbuca (Soarelui). Poluanții monitorizați sunt: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀ nefelometric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p – xilen). Stația este dotată și cu senzori de măsurare a parametrilor meteorologici;
- stație de fond urban (TM-2) - amplasată în zona centrală a orașului, respectiv pe b-ul C.D. Loga, la distanță de surse de emisii locale, pentru a evidenția gradul de expunere a populației la nivelul de poluare urbană. Poluanții monitorizați sunt: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, O₃, metale grele (Pb, Ni, Cd, As - din PM₁₀ gravimetric), PM₁₀ gravimetric, PM_{2,5} gravimetric și nefelometric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o, m, p – xilen) și parametri meteorologici;
- stație de fond suburban (TM-3) – amplasată în localitatea Carani. Poluanții monitorizați sunt: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, O₃, metale grele (Pb, Ni, Cd, As - din PM₁₀

- gravimetric), PM10 nefelometric și gravimetric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o,m, p – xilen) și parametri meteorologici;
- stația TM-7, amplasată în municipiul Lugoj, este de tip industrial. Poluanții monitorizați sunt: SO₂, NO, NO₂, NO_x, PM10 nefelometric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o,m, p – xilen) și parametri meteorologici;
 - stația TM-6, amplasată la Moravița, este de fond suburban. Poluanții monitorizați sunt: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, metale grele (Pb, Ni, Cd, As - din PM10 gravimetric), PM10 nefelometric și gravimetric, compuși organici volatili (benzen, toluen, etilbenzen, o,m, p – xilen) și parametri meteorologici.

Evoluția concentrațiilor medii anuale (captură date validate de minim 75%) înregistrate în perioada 2011-2020, pentru dioxidul de sulf este prezentată în Figura 1.

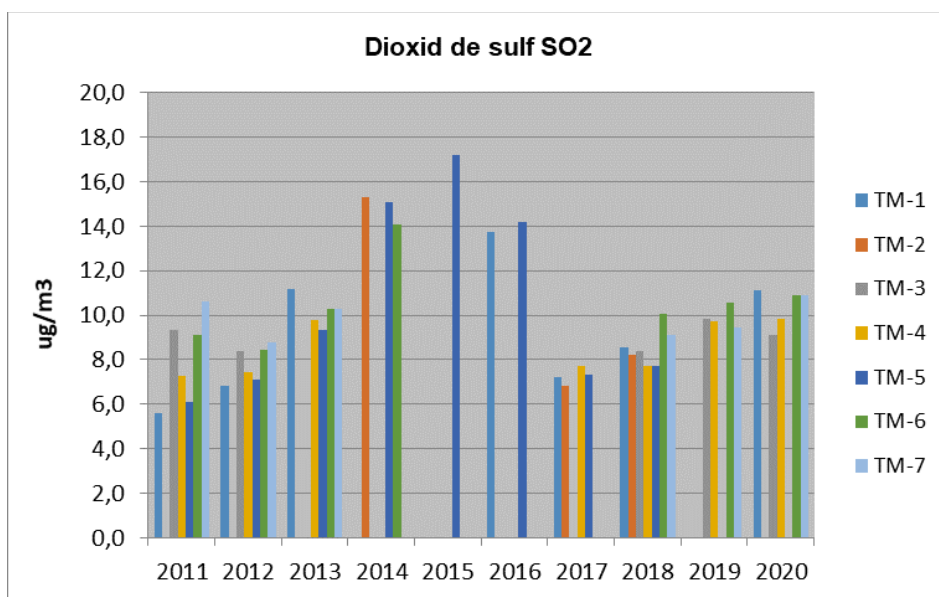

Figura 1 Concentrații medii anuale de dioxid de sulf înregistrate în perioada 2011-2020 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Timiș pentru anul 2020)

Evoluția concentrațiilor medii anuale înregistrate în perioada 2011-2020 pentru dioxidul de azot (captură date validate de minim 75%), este prezentată în Figura 1.

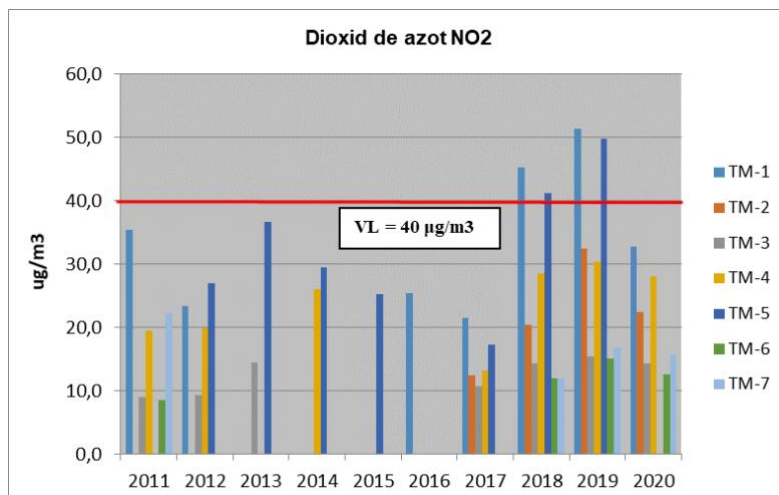

Figura 2 Concentrații medii anuale de dioxid de azot înregistrate în perioada 2011-2020 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Timiș pentru anul 2020)

Evoluția concentrațiilor medii anuale înregistrate în perioada 2011-2020 pentru monoxidul de carbon (captură date validate de minim 75%), este prezentată în Figura 3.

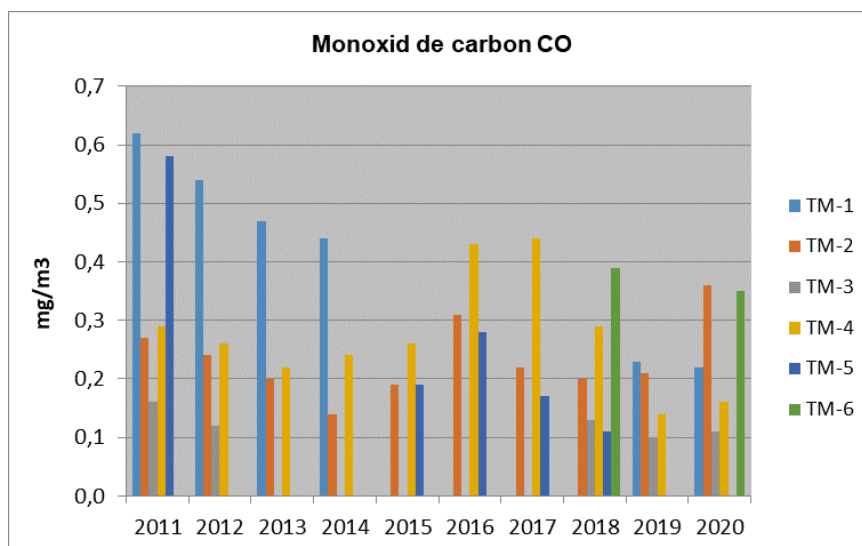

Figura 3 Concentrații medii anuale de monoxid de carbon înregistrate în perioada 2011-2020 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Timiș pentru anul 2020)

Evoluția concentrațiilor medii anuale (captură date validate de minim 75%) înregistrate în perioada 2011-2020 pentru ozon este prezentată în Figura 4.

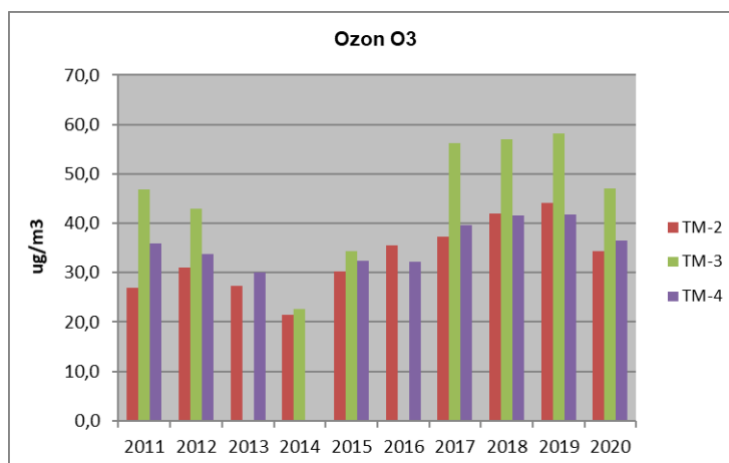

Figura 4 Concentrații medii anuale de ozon înregistrate în perioada 2011-2020 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Timiș pentru anul 2020)

Evoluția concentrațiilor medii anuale (captură date validate de minim 75%) înregistrate în perioada 2011-2020 pentru benzen este prezentată în Figura 5.

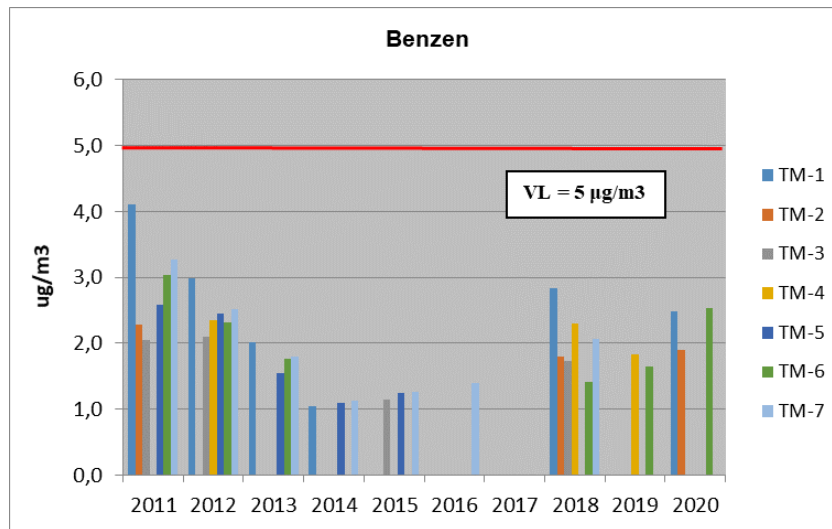

Figura 5 Concentrații medii anuale de benzen înregistrate în perioada 2011-2020 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Timiș pentru anul 2020)

Evoluția concentrațiilor medii anuale (captură date validate de minim 75%) înregistrate în perioada 2011-2020 pentru particule în suspensie (PM₁₀), este prezentată în Figura 6.

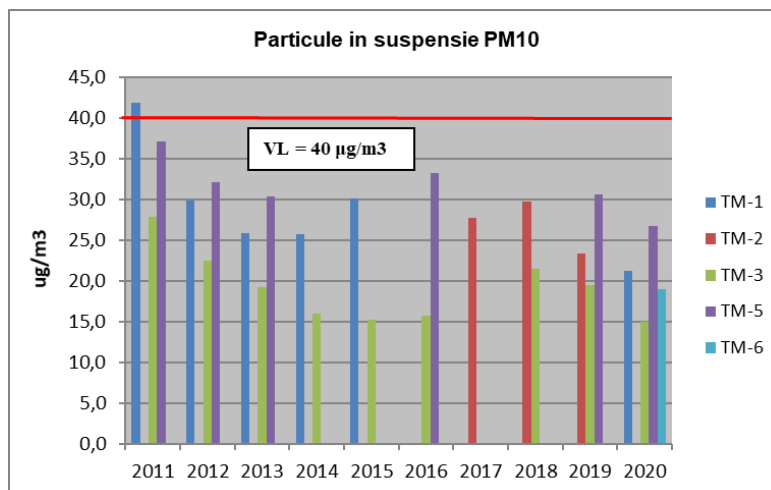

Figura 6 Concentrații medii anuale de particule în suspensie înregistrate în perioada 2011-2020 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Timiș pentru anul 2020)

Datele au fost furnizate de stațiile automate din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului. În perioada 01 ianuarie - 25 octombrie 2020, indicele specific de calitate a aerului, pe scurt "indice specific" reprezintă un sistem de codificare a concentrațiilor înregistrate pentru fiecare dintre parametrii: dioxid de sulf (SO₂), dioxid de azot (NO₂), ozon (O₃), monoxid de carbon (CO), particule în suspensie (PM₁₀).

În zonele urbane pe parcursul anului 2020, nu au fost înregistrate la stațiile de monitorizare a calității aerului din județul Timiș, depășiri ale valorilor limită pentru SO₂, NO₂, particule în suspensie PM₁₀ sau ale valorii țintă (maxima zilnică a mediilor pe 8 ore) pentru O₃.

În județul Timiș nu există stație de monitorizare a calității aerului de tip regional.

Sectorul energetic rămâne principala sursă de poluare a aerului, însumând aproximativ 70% din emisiile de SO₂ ale Europei și 21% din emisiile de NO_x, în ciuda scăderii semnificative a nivelului emisiilor încă din 1990.

Transportul rutier este o altă sursă importantă de poluare. Vehiculele grele sunt surse importante ale emisiilor de NO_x, în timp ce mașinile cu pasageri sunt unele dintre cele mai importante surse ale emisiilor de CO, NO_x, PM_{2,5} și compuși organici volatili nemetanici. Energia utilizată în gospodăria (combustibili ca lemnul sau cărbunele) este o sursă importantă a emisiilor de PM_{2,5}.

Evoluția concentrațiilor medii anuale exprimate în μg/m³ ale poluanților atmosferici înregistrați la stațiile de trafic TM1 și TM 5 sunt prezentate în figurile de mai jos:

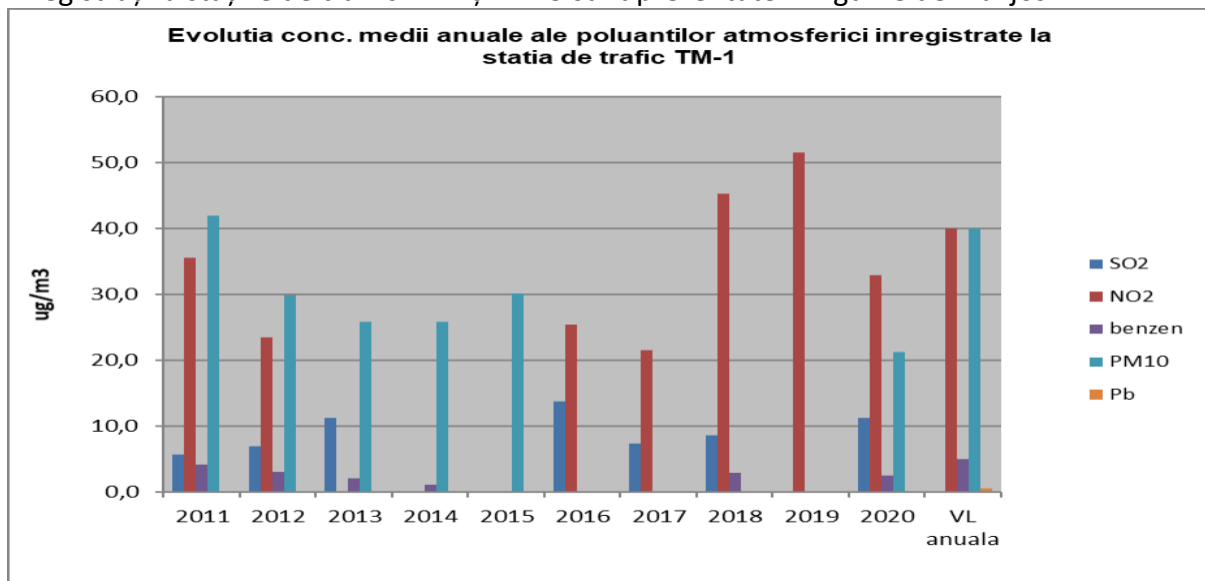

Figura 7 Evoluția concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici în perioada 2011-2020 la stația de trafic TM-1 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Timiș pentru anul 2020)

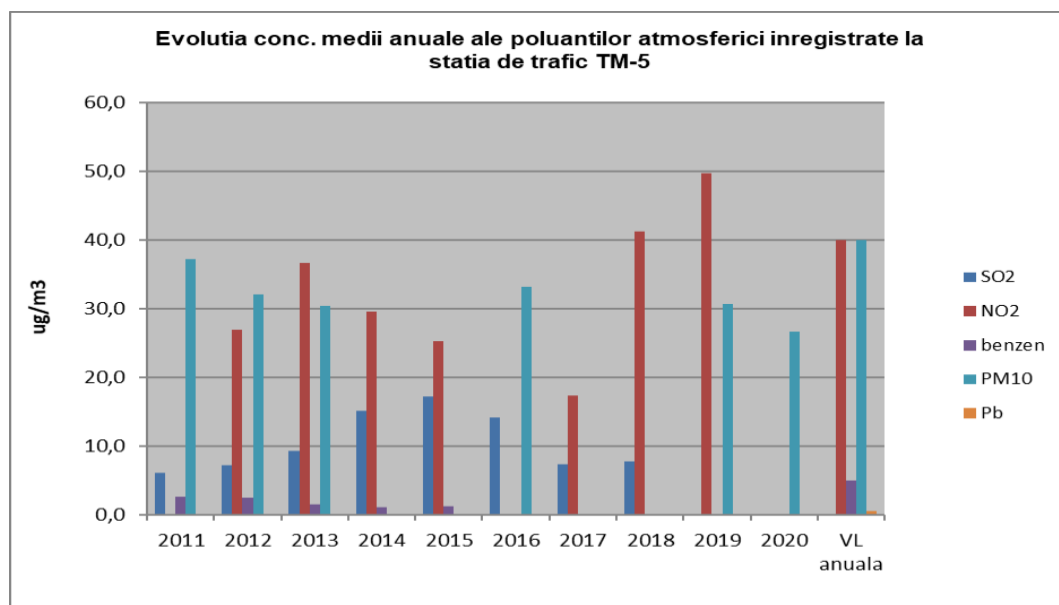

Figura 8 Evoluția concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici în perioada 2011-2020 la stația de trafic TM-5 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Timiș pentru anul 2020)

În județul Arad calitatea aerului este monitorizată prin măsurători continue în puncte fixe prin intermediul a 3 stații automate, dintre care 2 sunt amplasate pe teritoriul Municipiului Arad:

- stație de trafic/industrie (T/I) – stația AR1 – pasaj Micălaca – amplasată în zonă cu trafic intens;
- stație de fond urban (FU) – stația AR2 – str. Fluieraș nr. 10c – amplasată în incinta Colegiului Tehnic de Construcții și Protecția Mediului, care este o zonă rezidențială;
- stația de trafic/suburban/ (T/S) – stația AR3 – orașul Nădlac, str. Dorobanți FN – amplasată la ieșirea din localitate, în apropierea frontierei de stat cu Republica Ungaria.

La cele 3 stații de monitorizare continuă din orașul Arad, nu s-au înregistrat depășiri ale numărului maxim admis reglementat de Legea 104/2011.

La nivelul celor 3 stații de monitorizare continuă din județul Arad, nu s-a înregistrat numărul maxim admis de depășiri ale valorilor limită a concentrațiilor de poluanți așa după cum se specifică în Legea 104/2011 și nici depășiri ale valorilor limită anuale.

Evoluția parametrilor urmăriți la cele 3 stații au evoluat diferit, după cum rezultă din figurile de mai jos.

Dioxid de azot

În cursul perioadei luate în studiu (5 ani) analizoarele de NO_x din stațiile de monitorizare au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de NO₂ și tendințele manifestate la cele trei stații sunt evidențiate în figura următoare :

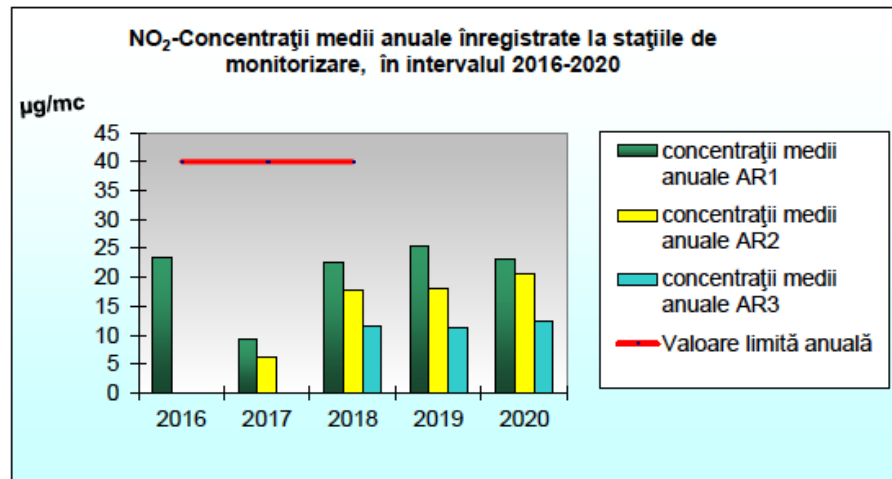

Figura 9 Concentrații medii anuale validate de NO_x în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Arad pentru anul 2020)

Din datele prezentate se observă că nu a fost depășită valoarea limită anuală. Aceste concentrații medii anuale au variat în funcție de condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială.

Dioxid de sulf

În cursul perioadei luate în calcul, adică 5 ani 2020 analizoarele de SO₂ au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de SO₂ și tendințele de manifestare la cele trei stații, sunt evidențiate în figura următoare:

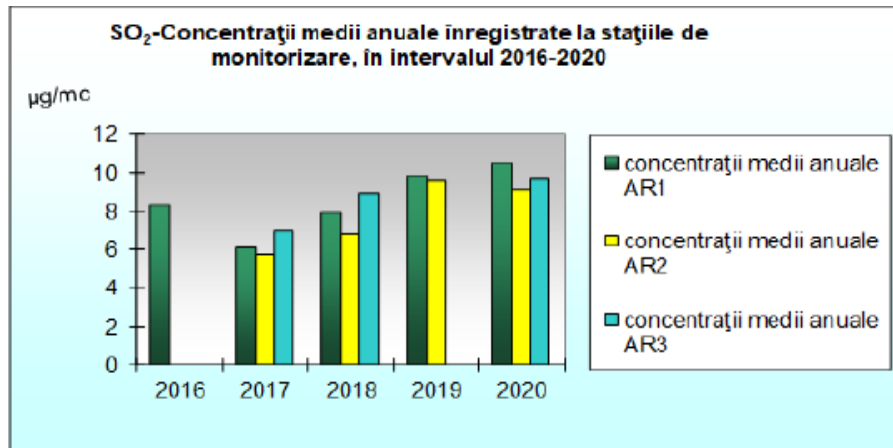

Figura 10 Concentrații medii anuale validate de SO₂ în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Arad pentru anul 2020)

Din datele prezentate s-a observat că nu au rezultat valori medii anuale foarte mari.

Pulberi (PM₁₀, PM_{2,5})/PM₁₀ gravimetric

În cursul perioadei luate în studiu 5 ani, analizoarele și pompele de PM₁₀, au funcționat diferit. Concentrațiile medii anuale validate de PM₁₀, gravimetric și tendințele de manifestare, la cele 3 stații sunt evidențiate în următoarea figură.

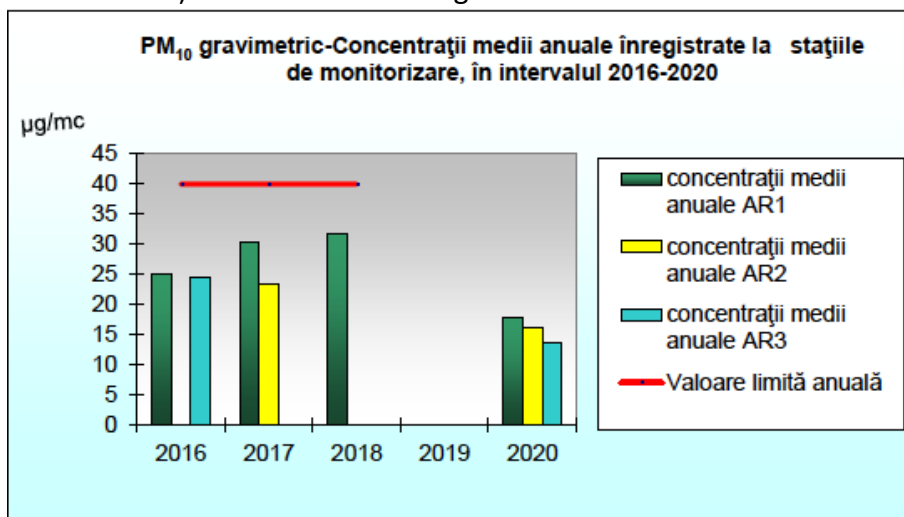

Figura 11 Concentrații medii anuale validate de PM₁₀ în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Arad pentru anul 2020)

Din datele prezentate se observă că nu a fost depășită valoarea limită anuală. Aceste concentrații medii anuale au variat în funcție de condițiile meteo, trafic, activitățile industriale, activitățile din zona rezidențială.

Ozon

În cursul perioadei luate în studiu de minim 5 ani, analizoarele de O₃ au funcționat diferit. Concentrațiile medii anuale validate de O₃ și tendințele de manifestare la cele două stații sunt evidențiate în figura următoare:

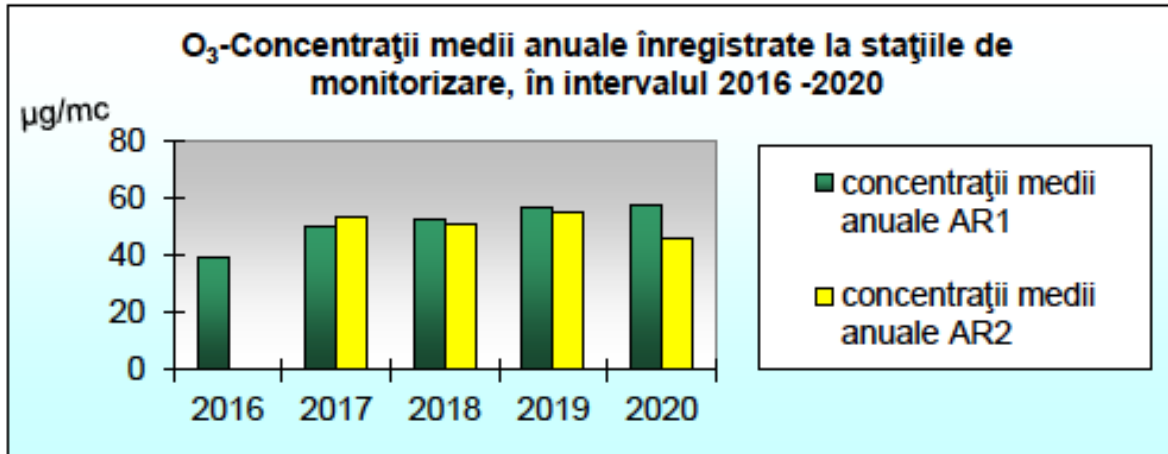

Figura 12 Concentrații medii anuale validate de O₃ în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Arad pentru anul 2020)

Din datele prezentate s-a observat că cele mai mari valori medii anuale se mențin la un nivel ridicat în ultimii trei ani.

Aceste concentrații medii anuale au variat în general în funcție de: condițiile meteo, trafic, activități industriale, activitățile din zona rezidențială, etc.

Monoxid de carbon

În cursul perioadei luate în studio, adică minim 5 ani, analizoarele de CO au funcționat diferit.

Concentrațiile medii anuale validate de CO și tendințele de manifestare, la cele trei stații sunt evidențiate în figura următoare:

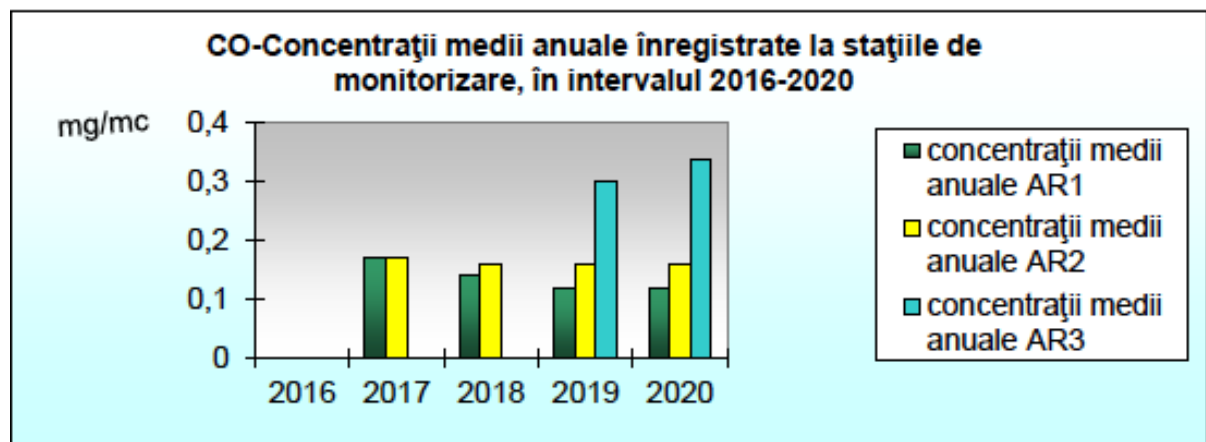

Figura 13 Concentrații medii anuale validate de CO în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Arad pentru anul 2020)

Din datele prezentate s-a observat că nu au fost valori medii anuale foarte mari. Stațiile de trafic în raport cu valoarea limită anuală.

În județul Arad sunt 2 stații de monitorizare continuă a poluanților din trafic, AR1 și AR3.

Stația AR1 este amplasată în orașul Arad și surprinde poluanții rezultați de pe raza orașului și împrejurimi, iar stația AR3 este amplasată în orașul Nădlac și surprinde traficul de pe raza orașului și împrejurimi.

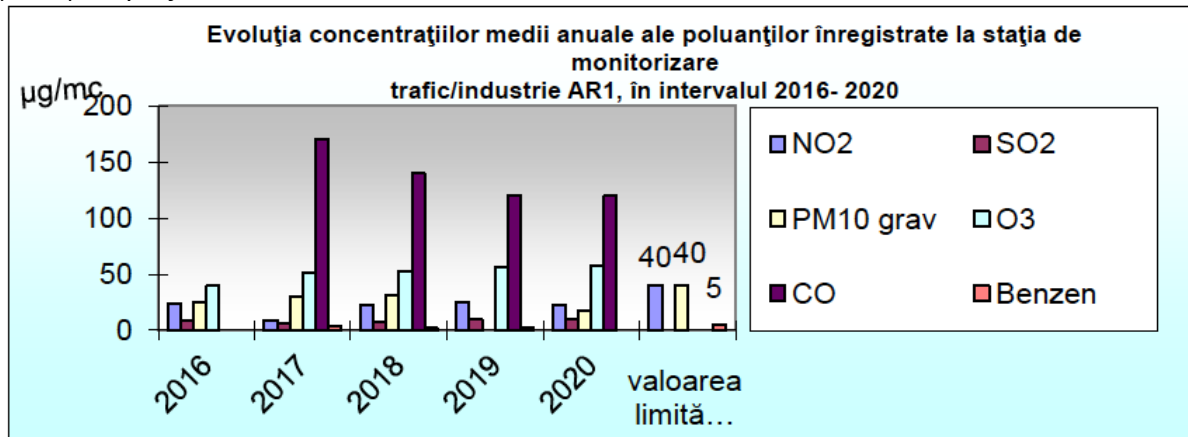

Figura 14 Evoluția concentrațiilor medii anuale validate ale poluanților în perioada 2016-2020 la stația de monitorizare trafic/industrie AR1 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Arad pentru anul 2020)

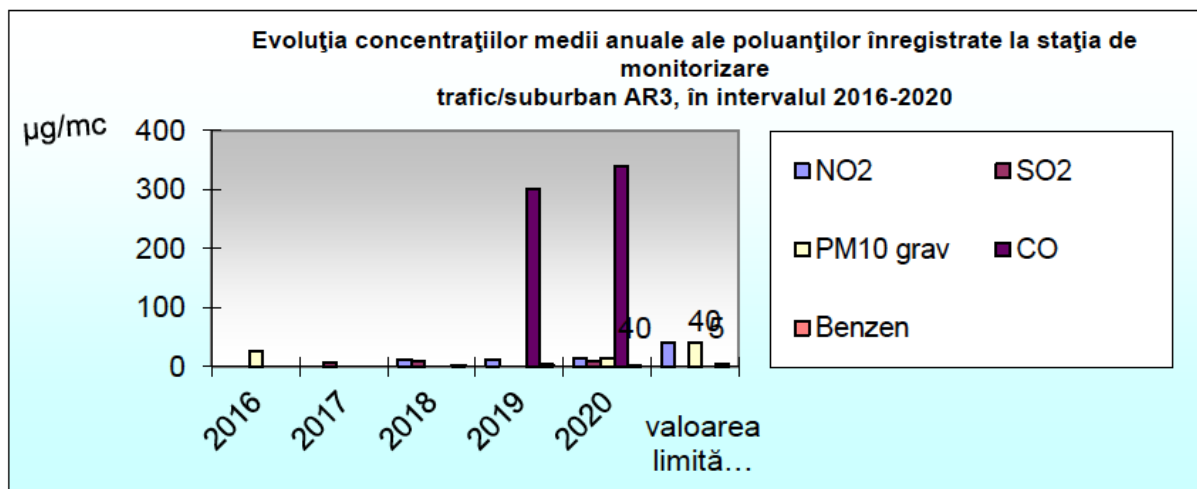

Figura 15 Evoluția concentrațiilor medii anuale validate ale poluanților în perioada 2016-2020 la stația de monitorizare trafic/suburban AR3 (Sursa: Raport starea mediului la nivelul județului Arad pentru anul 2020)

Populația județului Arad și în special a orașelor, este expusă în permanență și tot timpul anului la toate tipurile de poluanți, chiar dacă nu sunt depășite valorile limită sau nr. de zile stipulate în legea privind calitatea aerului înconjurător. Poluarea atmosferică desemnează introducerea în atmosferă de către om, direct sau indirect, de substanțe sau energie care au o acțiune nocivă de natură să pună în pericol sănătatea omului, să dăuneze resurselor biologice și ecosistemelor, să deterioreze bunurile materiale și să aducă atingere sau să păgubească valorile de agrement și alte utilizări legitime ale mediului înconjurător, expresia "poluant atmosferic" fiind înțeleasă în același sens (definiție Convenția de la Geneva).

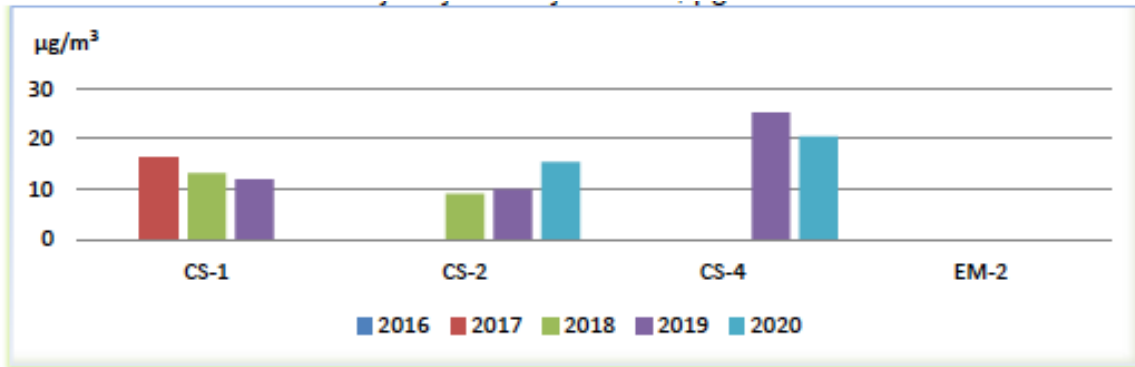
În **județul Caraș-Severin** calitatea aerului este monitorizată prin măsurători continue în puncte fixe prin intermediul a 6 stații automate, dintre care 1 este amplasată pe teritoriul Municipiului Reșița:

- stație de tip industrial (CS-1) localizată în Reșița, Str. Petru Maior, nr. 73 – sediu APM CS; sunt monitorizați următorii indicatori: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot, (NO, NO_x, NO₂), ozon (O₃), monoxid de carbon (CO), pulberi în suspensie (PM₁₀) gravimetric și pulberi în suspensie (PM₁₀) automat și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, presiune, temperatură, radiația solară, umiditate relativă, precipitații); are rol să evalueze impactul poluării atmosferice din surse ale industriei grele asupra zonelor locuite;
- stație de tip industrial (CS-2) localizată în Oțelul Roșu, Str. Rozelor FN; sunt monitorizați următorii indicatori: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot, (NO, NO_x, NO₂), ozon (O₃), monoxid de carbon (CO), pulberi în suspensie (PM₁₀) gravimetric și pulberi în suspensie (PM₁₀) automat și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, presiune, temperatură, radiația solară, umiditate relativă, precipitații); are rol să evalueze impactul poluării atmosferice din surse ale industriei grele asupra zonelor locuite;
- stație fond urban-trafic (CS-3) localizată în Moldova Nouă, Str. Unirii, nr. 515; sunt monitorizați următorii indicatori: dioxid de sulf (SO₂), benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen, p-xilen, pulberi în suspensie (PM₁₀) gravimetric și pulberi în suspensie (PM₁₀) automat și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, presiune, temperatură, radiația solară, umiditate relativă, precipitații); are rol să evalueze nivelul poluării atmosferice în mediul urban, fără a se concentra pe surse specifice;
- stație trafic (CS-4) localizată în Buchin, Str. Principală FN; sunt monitorizați următorii indicatori: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO_x, NO₂), monoxid de carbon (CO), benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen, p-xilen, pulberi în suspensie (PM₁₀) gravimetric și pulberi în suspensie (PM₁₀) automat; are rol să evalueze impactul poluării produse de autovehicule asupra zonelor locuite;
- stație de tip industrial (CS-5) localizată în Moldova Nouă, Fosta Str. Ostrov FN; sunt monitorizați următorii indicatori: pulberi în suspensie (PM₁₀) gravimetric și pulberi în suspensie (PM₁₀) automat și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, presiune, temperatură, radiația solară, umiditate relativă, precipitații); are rol să evalueze impactul poluării atmosferice transfrontaliere, pe surse specifice – iazurile de decantare ale SC Moldomin SA;
- stație de fond (EM-2) localizată în Văliug, Semenic; sunt monitorizați următorii indicatori: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO_x, NO₂), ozon (O₃), monoxid de carbon (CO), benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen, p-xilen, pulberi în suspensie (PM₁₀) gravimetric și pulberi în suspensie (PM₁₀) automat și parametrii meteo (direcția și viteza vântului, presiune, temperatură, radiația solară, umiditate relativă, precipitații); face parte din rețeaua europeană EMEP, un program științific desfășurat în baza Convenției asupra Poluării Atmosferice Transfrontiere pe Distanță Lungă și sub patronajul Comisiei Economice a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa, care vizează evaluarea nivelului de fond al poluanților atmosferici și semnalarea episoadelor de transport de poluanți, emiși de surse aflate la mare depărtare de punctele de măsurare (cel puțin de ordinal sutelor de kilometri). Majoritatea stațiilor

din rețeaua EMEP sunt amplasate la distanțe mari de zone industriale sau rezidențiale (de ex. vârf de munte, faleză marină, pădure, etc.), multe dintre acestea fiind similare cu stațiile internaționale de cercetare întâlnite în zonele arctice; în funcțiune din 2009.

Tendențele privind concentrațiile medii anuale ale anumitor poluanți atmosferici în ultimii 5 ani, din perioada 2016-2020, înregistrate la stațiile de monitorizare a calității aerului din județul Caraș Severin sunt redată în figurile de mai jos:

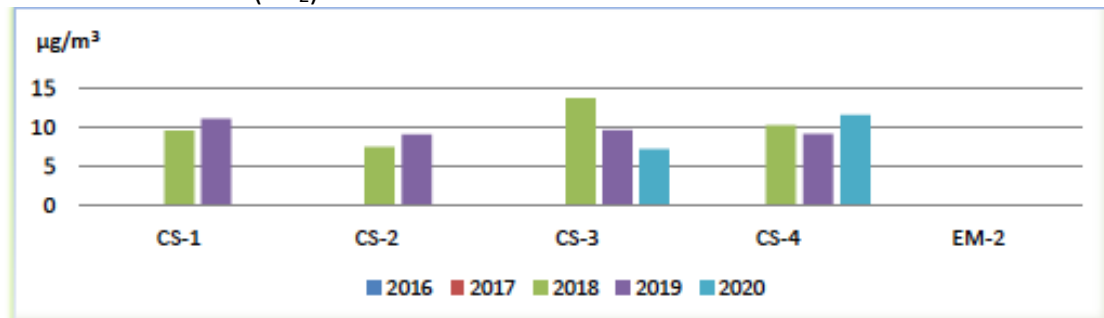
A. Dioxidul de azot (NO_2)

Sursa: APM CS

Figura 16 Concentrații medii anuale validate de NO_2 în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: APM Caraș-Severin)

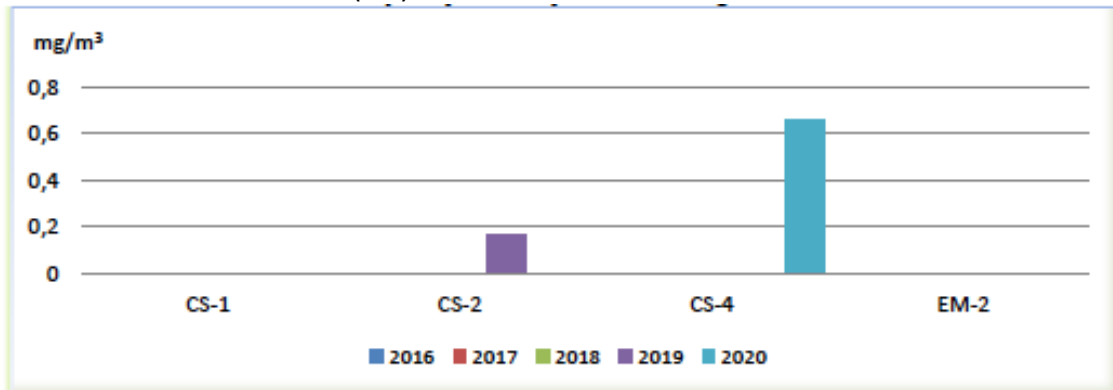
B. Dioxidul de sulf (SO_2)

Sursa: APM CS

Figura 17 Concentrații medii anuale validate de SO_2 în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: APM Caraș-Severin)

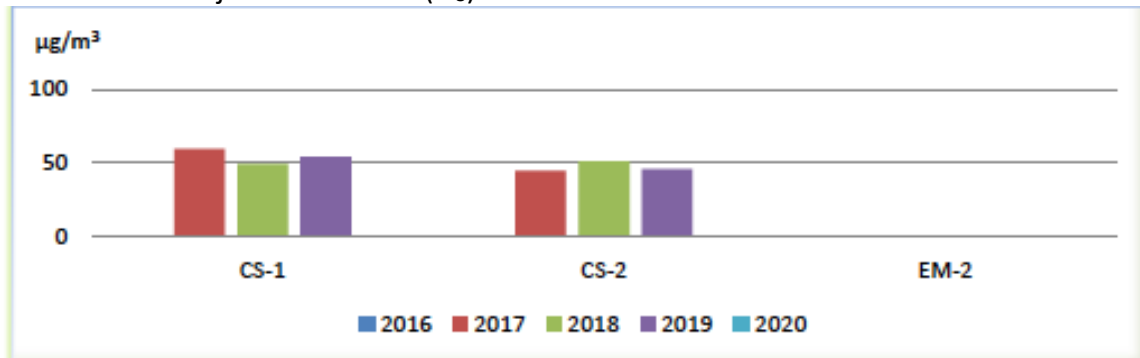
C. Monoxidul de carbon (CO)

Sursa: APM CS

Figura 18 Concentrații medii anuale validate de CO în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: APM Caraș-Severin)

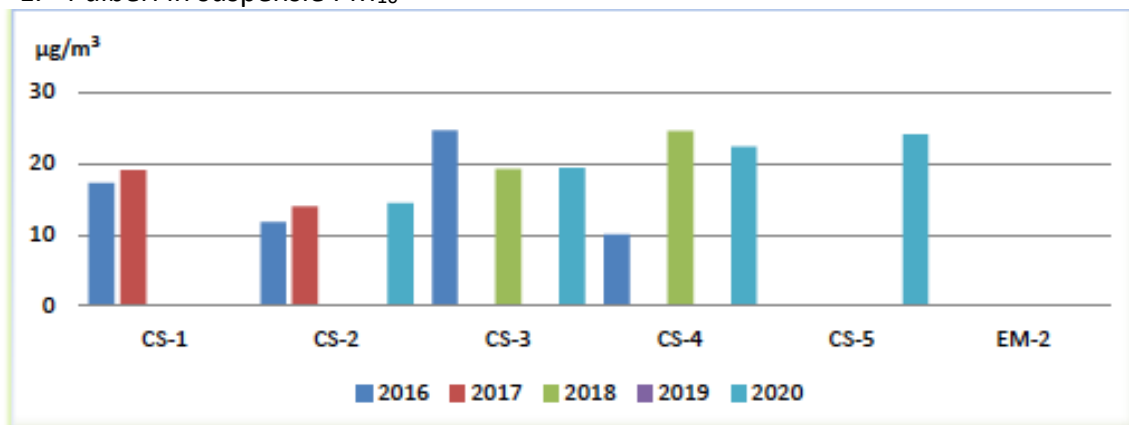
D. Ozonul de joasă altitudine (O₃)

Sursa: APM CS

Figura 19 Concentrații medii anuale validate de O₃ în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: APM Caraș-Severin)

E. Pulberi în suspensie PM₁₀

Sursa: APM CS

Figura 20 Concentrații medii anuale validate de PM₁₀ în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: APM Caraș-Severin)

F. Compuși organici volatili (COV)

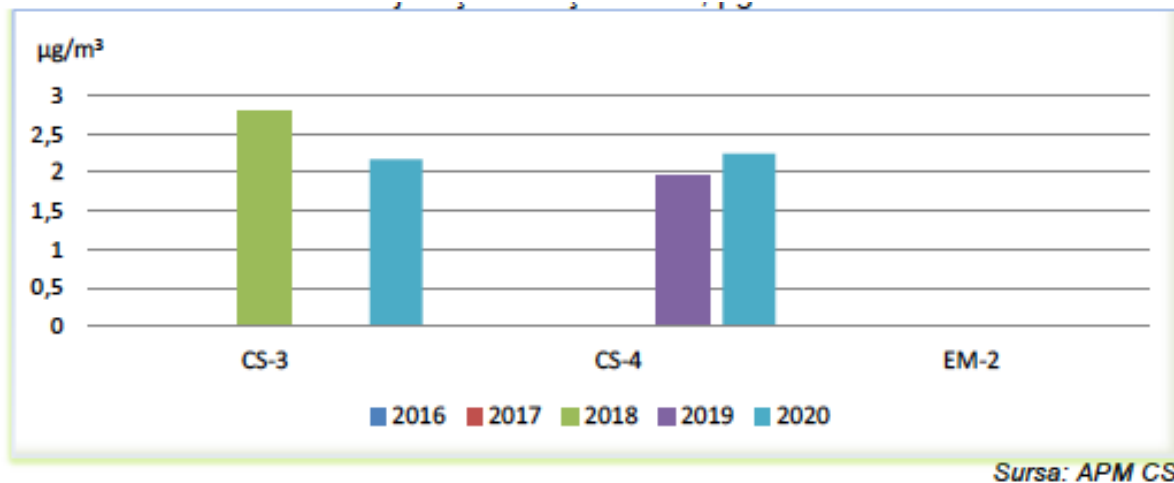

Figura 21 Concentrații medii anuale validate de COV în perioada 2016-2020 la stațiile de monitorizare (Sursa: APM Caraș-Severin)

În concluzie în ultimii 5 ani concentrațiile pentru poluanții monitorizați de stațiile de monitorizare din județ de către APM CS s-au situat sub pragurile prevăzute de legislația în vigoare (Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător cu modificările și completările în vigoare).

În **județul Hunedoara** calitatea aerului este monitorizată prin măsurători continue în puncte fixe prin intermediul a 5 stații automate, dintre care 2 sunt amplasate pe teritoriul Municipiului Deva:

- stație de fond urban (HD-1) localizată în Deva, str. Carpați; sunt monitorizați următorii indicatori: NO_x/NO₂, SO₂, CO, O₃, COV, PM₁₀, Pb, Cd, Ni, stația meteo (direcția și viteza vântului, temperatura, umiditate relativă, presiune, radiația solară, precipitații); la nivelul anului 2020 s-au înregistrat 8 de depășiri;
- stație fond industrial 1 (HD-2) localizată în Deva, Calea Zarandului; sunt monitorizați următorii indicatori: NO_x/NO₂, SO₂, CO, O₃, PM₁₀, Pb, Cd, Ni, stația meteo (direcția și viteza vântului, temperatura, umiditate relativă, presiune, radiația solară, precipitații); la nivelul anului 2020 s-au înregistrat 9 de depășiri;
- stație fond industrial 1 (HD-3) localizată în Hunedoara, Str. Parcul Industrial, DJ 687, nr. 2; sunt monitorizați următorii indicatori: NO_x/NO₂, SO₂, CO, O₃, PM₁₀, Pb, Cd, Ni, stația meteo (direcția și viteza vântului, temperatura, umiditate relativă, presiune, radiația solară, precipitații); la nivelul anului 2020 s-au înregistrat 13 de depășiri;
- stație fond industrial 1 (HD-4) localizată în Călan, Str. Furnalistului; sunt monitorizați următorii indicatori: NO_x/NO₂, SO₂, CO, O₃, PM₁₀, Pb, Cd, Ni, stația meteo (direcția și viteza vântului, temperatura, umiditate relativă, presiune, radiația solară, precipitații); la nivelul anului 2020 s-au înregistrat 2 de depășiri;
- stație fond industrial nr. 1 (HD-5) localizată în Vulcan, Bd. Mihai Viteazu; sunt monitorizați următorii indicatori: NO_x/NO₂, SO₂, CO, O₃, PM₁₀, Pb, Cd, Ni, stația meteo (direcția și viteza vântului, temperatura, umiditate relativă, presiune, radiația solară, precipitații); la nivelul anului 2020 s-au înregistrat 19 de depășiri.

Evoluția calității aerului, în perioada 2010 – 2020, în județul Hunedoara este prezentată grafic pe indicatorii de calitate monitorizați, după cum urmează:

Dioxid de azot

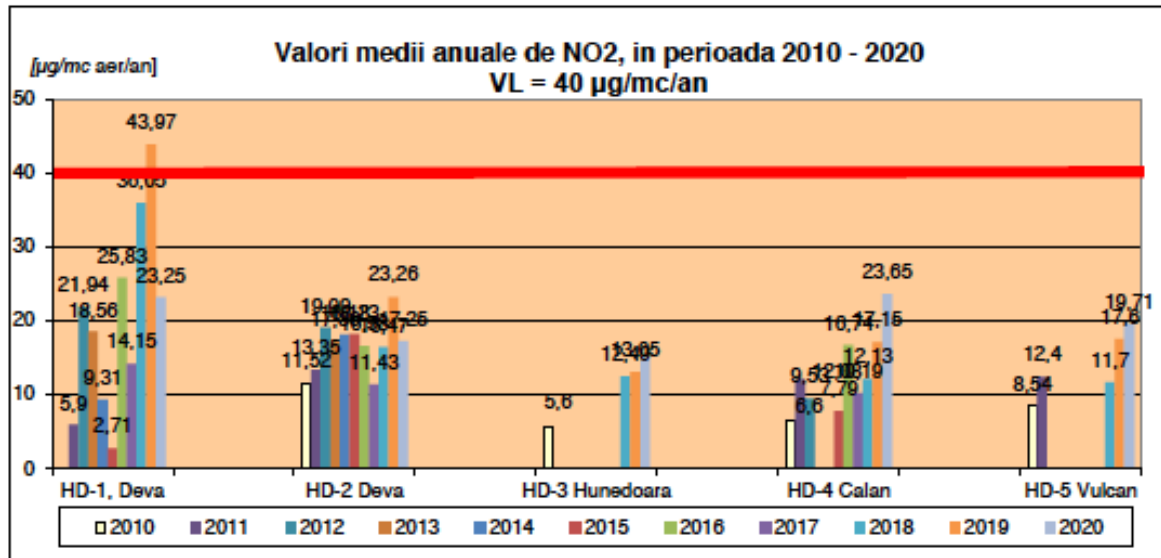

Figura 22 Evoluția valorilor medii de dioxizi de azot obținute prin rețeaua automată de monitorizare a calității aerului din județul Hunedoara în perioada 2010-2020 (Sursa: APM Hunedoara)

La indicatorul dioxid de azot se observă în anul 2020 creșteri față de anii precedenți ale valorilor medii anuale la stațiile automate de monitorizare: HD 3 Hunedoara, HD 4 Călan și HD 5 Vulcan din județul Hunedoara. La stația HD1 din Deva str. Carpați a fost depășită în anul 2019 valoarea limită anuală prevăzută în Legea nr 104/2011 privind calitatea aerului.

Dioxid de sulf

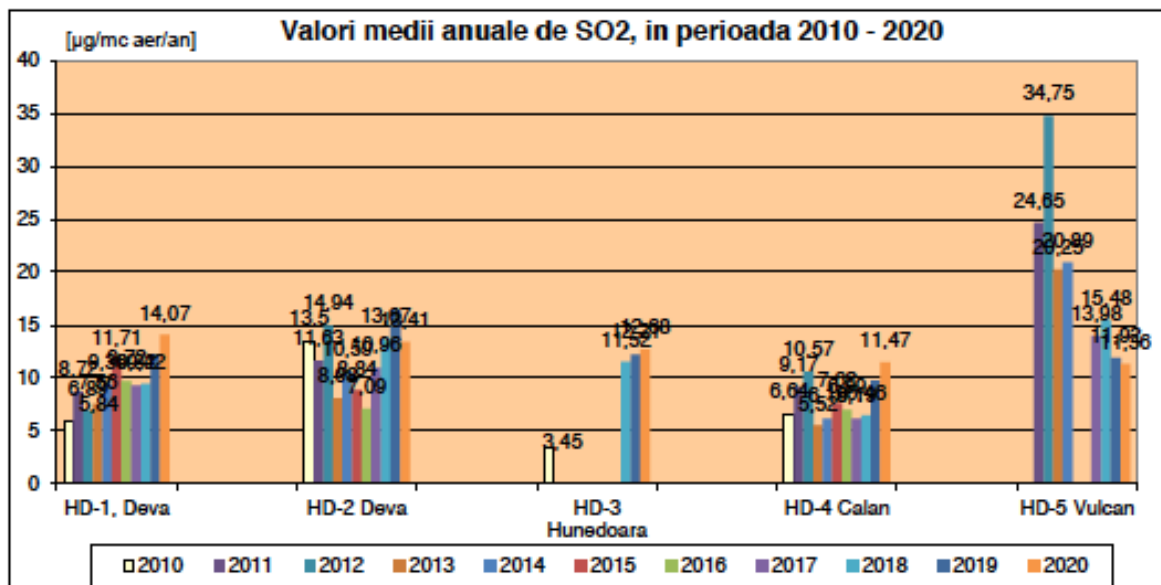

Figura 23 Evoluția valorilor medii de dioxizi de sulf obținute prin rețeaua automată de monitorizare a calității aerului din județul Hunedoara în perioada 2010-2020 (Sursa: APM Hunedoara)

La indicatorul Dioxid de sulf se observă o tendință de creștere a vașorii medii anuale, față de anii precedenți, la stațiile automate de monitorizare: HD 1 Deva, HD 3 Hunedoara și HD 4 Călan.

Pulberi în suspensie PM10

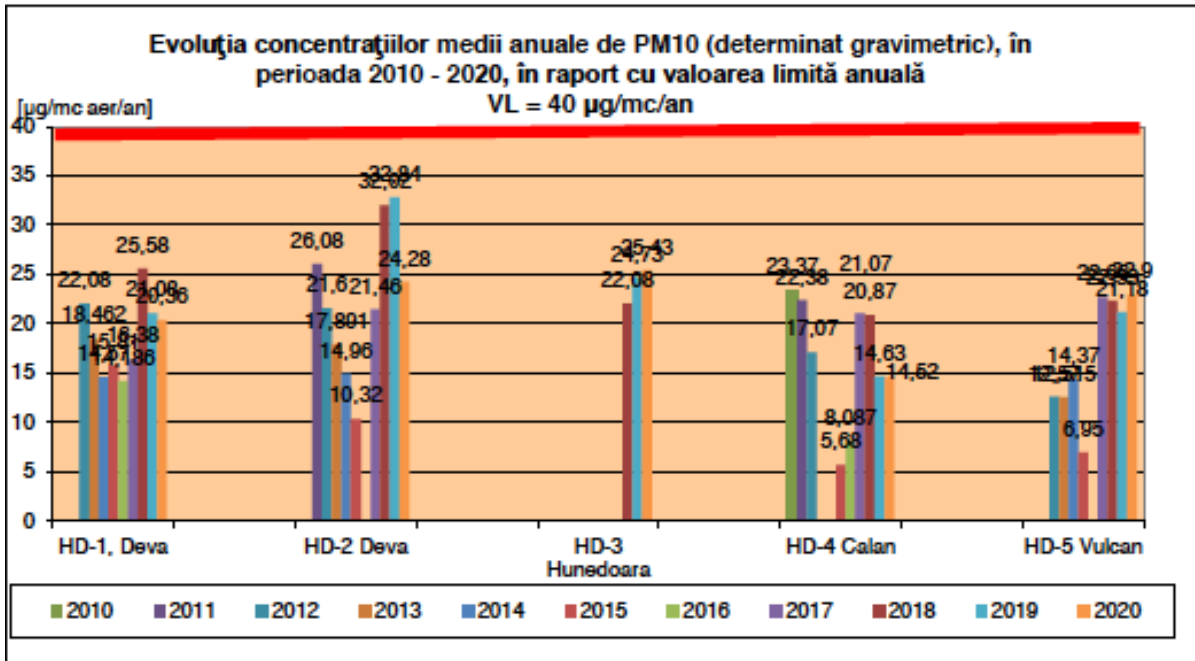

Figura 24 Evoluția valorilor medii de pulberi în suspensie PM₁₀ obținute prin rețeaua automată de monitorizare a calității aerului din județul Hunedoara în perioada 2010-2020 (Sursa: APM Hunedoara)

La indicatorul pulberi în suspensie PM₁₀, se observă ușoare creșteri față de anii precedenți ale valorilor medii anuale la stațiile automate de monitorizare HD3 din Hunedoara și HD 5 din Vulcan.

Benzen

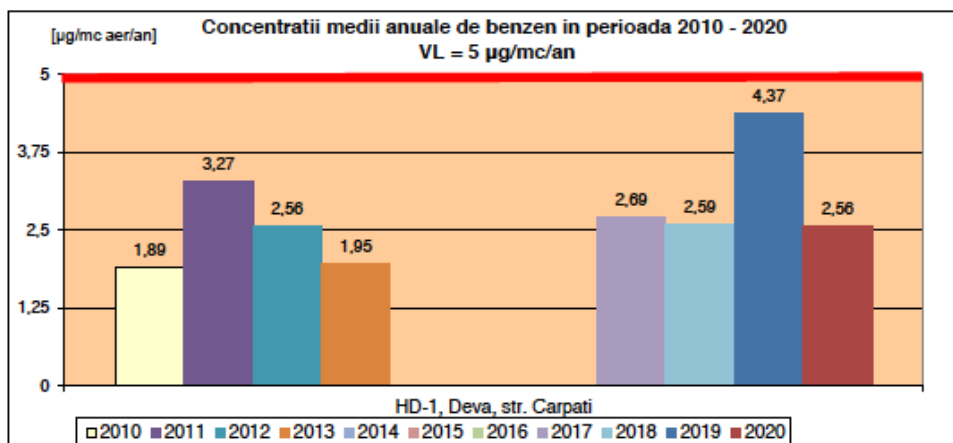

Figura 25 Evoluția valorilor medii de Benzen obținute prin rețeaua automată de monitorizare a calității aerului din județul Hunedoara în perioada 2010-2020 (Sursa: APM Hunedoara)

În cazul monoxidului de carbon tendința valorilor medii anuale la majoritatea stațiilor automate de monitorizare din județul Hunedoara este în scădere în ultimii ani, la stația HD 5 Vulcan prezentând în anul 2020 o creștere față de anul precedent.

Cauzele posibile ale depășirilor pot proveni din următoarele surse: industria locală, inclusiv producerea de energie termoelectrică, precum și utilizarea la încălzirea locuințelor individuale a combustibililor solizi, la care se adaugă și traficul rutier. Depășirile s-au înregistrat pe fondul unor condiții meteo nefavorabile unei bune dispersii a poluanților (ceață, calm atmosferic).

În concluzie la nivelul regiunii Vest ca urmare a datelor din rapoartele de monitorizarea a calității mediului la nivelul județelor Arad, Caraș Severin, Hunedoara și Timiș rezultă :

- S-a menținut calitatea aerului înconjurător în zonele și aglomerările în care nivelul poluanților s-au situat și în anii precedenți sub valorile limită pentru protecția sănătății populației,
- S-au înregistrat reduceri ale nivelurilor de dioxid de sulf pentru zonele HD-3 - jud. Hunedoara.
- Nivelul concentrațiilor de particule în suspensie este în continuare ridicat în aglomerările Timișoara unde s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită peste numărul prevăzut și ale valorii limite anuale la unele stații urbane de trafic și industriale. Aglomerarea Timișoara este una din zonele pentru care au fost raportate depășiri ale valorilor PM₁₀. În baza Programului Integrat de Gestionare a Calității aerului în județul Timiș, aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Timiș nr 55/31.05.2010, a transmis instituțiilor ce au atribuții și responsabilități în gestionarea calității aerului, punerea în aplicarea a „Programului integrat de gestionare a calității aerului pentru Aglomerarea Timișoara, Comuna Remetea Mare și Comuna Șag din județul Timiș”. Astfel măsurile cuprinse în program vizează: fluidizarea traficului, încurajarea transportului în comun, mărirea suprafeței spațiului verde, utilizarea mijloacelor de transport nepoluante, măsuri care vizează emisiile produse de autovehicule, îmbunătățirea activității de salubritate a orașului și în ultimul rând utilizarea energiilor neconvenționale.
- Nivelul Concentrațiilor de dioxid de azot este în continuare ridicat în aglomerările din județul Timiș la stația de trafic TM-1 și TM-5 în perioada 2018-2019 și din județul Hunedoara la stația de trafic HD-1 în anul 2019,
- În ceea ce privește Ozonul s-a remarcat o tendință de creștere a concentrațiilor acestuia în ultimi 3 ani de observație (în special în zona marilor aglomerări urbane precum Timișoara și Arad).

3.1.2 Schimbări climatice

Schimbările rapide din mediul înconjurător sunt cauzate de creșterea populației globului, de creșterea ratei de consum a resurselor de către societatea umană și de schimbări ale tehnologiilor și ale organizării politico-sociale. Cea mai importantă componentă a schimbărilor globale o reprezintă modificarea climei datorită efectului de seră, care va avea un impact important asupra mediului și activităților economico – sociale. Fenomenul de încălzire globală a condus la creșterea frecvenței evenimentelor extreme, alternanța rapidă între caniculă severă/secetă accentuată și precipitații abundente/inundații fiind din ce în ce mai evidentă.

Potrivit Raportului privind starea mediului în România, variabilitatea climatică va avea efecte directe asupra unor sectoare precum agricultura, silvicultura, gestionarea resurselor de apă, va conduce la modificarea perioadelor de vegetație și la deplasarea liniilor de demarcație dintre păduri și pajiști, va determina creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme (furtuni, inundații, secete). Schimbările în regimul climatic din România se încadrează în contextul global, ținând seama de condițiile regionale: creșterea temperaturii va fi mai pronunțată în timpul verii, în timp ce, în nord-vestul Europei creșterea cea mai pronunțată se așteaptă în timpul iernii.

Este evident că sectorul energetic contribuie cu aproximativ 70% din emisiile de gaze cu efect de seră și este, fără îndoială, sectorul prioritar pentru reducerea emisiilor. Emisiile produse de sectorul transporturilor, deși până acum se ridică la doar cca 12% din totalul emisiilor de GES, se află într-o creștere rapidă - până la 36% din 1990. Această tendință ascendentă va continua probabil și pe viitor și, prin urmare, acestui sector va trebui să i se acorde mare atenție în vederea controlării creșterii emisiilor de GES. Este sectorul complex și foarte diversificat, atât în ceea ce privește măsurile de reducere, cât și cele de adaptare la schimbări climatice.

Sectorul forestier al regiunii preponderent în județele Caraș Severin și Hunedoara reprezintă un absorbant de carbon, al cărui rol este important în domeniul schimbărilor climatice.

În raport cu POR VEST 2021-2027 acest aspect de mediu trebuie luat în considerare pentru următoarele priorități:

Prioritatea 3: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

- ✓ OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația regiunii din mediul urban, care locuiește în cadrul clădirilor rezidențiale și/sau utilizează clădirile publice renovate energetic și populația din mediul rural care beneficiază de clădirile publice cu caracter social reabilitate energetic.

- ✓ OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare.

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: toate grupele de populație, inclusiv vizitatorii zonelor urbane din Regiunea Vest, actori publici și privați, care beneficiază de un management de mediu îmbunătățit la nivel regional și local.

Prioritatea 4: O regiune cu mobilitate sustenabilă

- ✓ OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: actori publici și privați, instituții responsabile de planificarea și gestionarea serviciilor și rețelelor de transport regional, operatorii de transport public, furnizorii și administratorii de infrastructură și alți actori de transport local sau regional. Grupul țintă include, de asemenea, toate grupurile de populație din orașe, zonele urbane funcționale și zone rurale, care pot beneficia de un sistem public de transport verde și de servicii regionale îmbunătățite de transport de călători (de exemplu, navetiștii, turiștii, elevii și studenții).

Prioritatea 5: O regiune accesibilă

- ✓ OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere;

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația regiunii, turiștii, populația care tranzitează regiunea, agenții economici, autoritățile publice locale singure sau în parteneriat în calitate de proprietari / utilizatori ai infrastructurii de transport modernizate / noi.

Prioritatea 7: O regiune pentru cetățeni

- ✓ OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația orașelor și municipiilor, turiștii și vizitatorii, utilizatorii de infrastructură culturală.

Principalele *grupuri țintă* vizate de aceste intervenții sunt: populația regiunii, turiștii și vizitatorii.

Obiectivele specifice:

- ✓ OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;
- ✓ OS b (vii) Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii ecologice, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare
- ✓ OS b (viii) Promovarea unei mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon
- ✓ OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere;

Proiectele promovate în cadrul acestor axe prioritare, vor avea impact pozitiv asupra mediului raportat la domeniul „**schimbărilor climatice**”. **De asemenea activitățile care vor susține în cadrul priorității 5 „O regiune accesibilă”, se așteapă ca prin îmbunătățirea infrastructurii să genereze scăderi ale emisiilor din trafic, respectiv consumuri specifice de combustibili mai mici.**

Evoluția emisiilor de gaze cu efect de seră pe sectorul rezidențial și comercial (fără LULUCF și exprimate în tone CO₂ echivalent), înregistrată la nivel național, pentru minim ultimii cinci ani arată o scădere de 7,5% a emisiilor. Scăderea s-a produs și în sectorul energetic și implicit la sectorul arderi rezidențiale și comerciale.

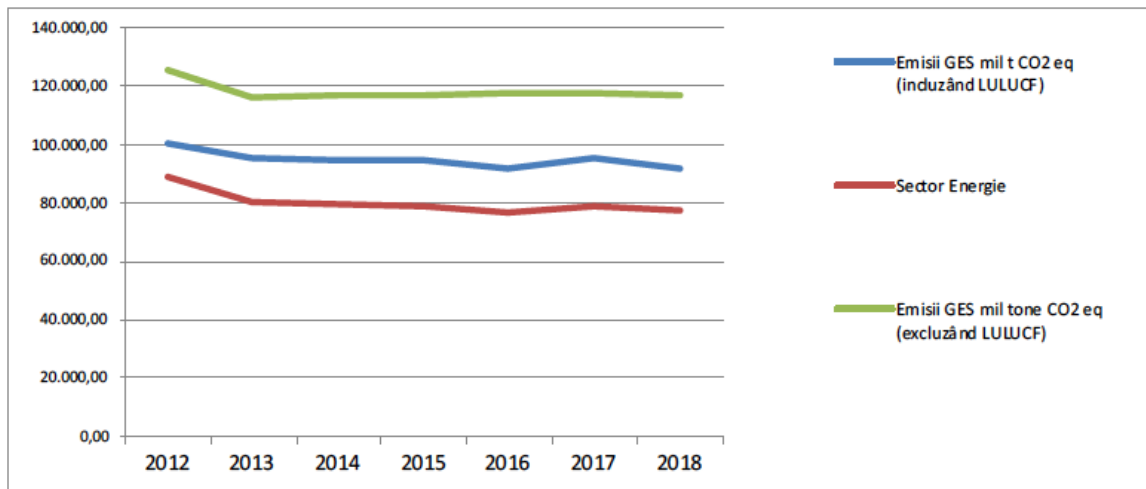

Figura 26 Emisii GES în sectorul energie – tone CO2 echivalent
(Sursa: baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabila în România
https://insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm)

Tendința indicatorului specific este pozitivă, deoarece începând cu anul 2008 România a redus emisiile de gaze cu efect de seră, iar evoluția calității aerului se îndreaptă spre atingerea obiectivelor/țintelor, AEM (respectarea obiectivelor protocolului de la Kyoto).

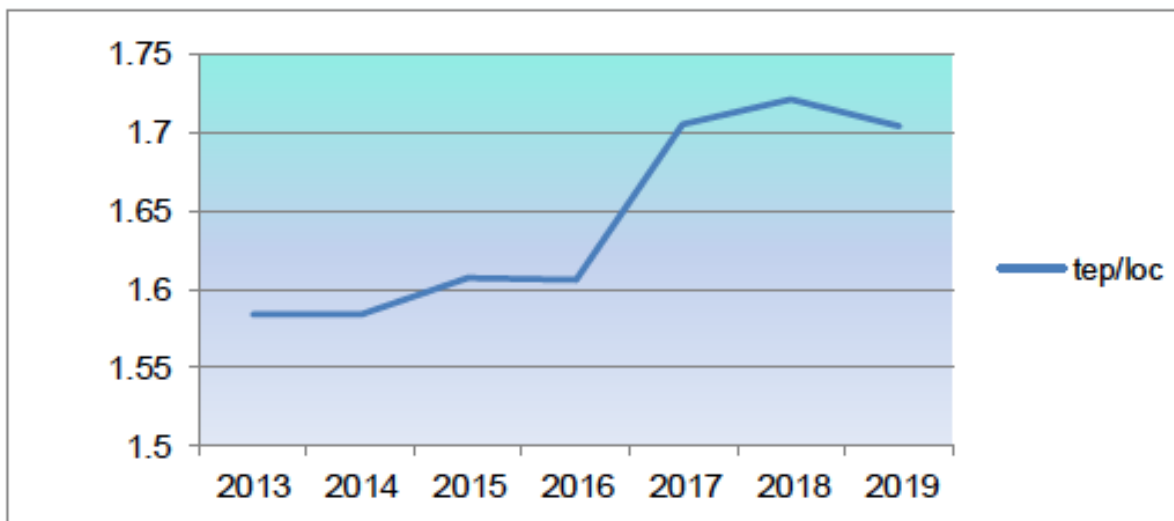

Figura 27 Emisii GES în sectorul energie – tone CO2 echivalent
(Sursa: baza de date a indicatorilor de dezvoltare durabila în România
https://insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm)

Evoluția consumului final de energie pe locuitor a crescut în perioada 2013-2019 cu 7,6%.

La nivelul anului 2030 se preconizează o reducere de 20% a emisiilor de GES din domeniul transporturilor comparativ cu nivelul din 2008 și cu 60% în anul 2050, comparativ cu nivelul de emisii din anul 1990 (conf. Cartei Albe a Transporturilor 2050 - Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor, elaborat de Comisia Europeană)¹⁷. Acest lucru se va putea realiza prin implementarea unor măsuri cum ar fi:

- ✓ Trecerea la un transport durabil, prietenos mediului în zonele urbane (obligație asumată de România, conform Planului de acțiune privind mobilitatea urbană, adoptat de Comisia Europeană în 2009).
- ✓ Dezvoltarea Transportului Intermodal.
- ✓ Eficientizarea transportului feroviar.
- ✓ Susținerea sistemelor de transport (STI).
- ✓ Utilizarea autovehiculelor prietenoase cu mediul.
- ✓ Încurajarea și promovarea transportului nemotorizat.
- ✓ Finanțarea unor activități de cercetare și dezvoltare care să urmărească:
 - Încurajarea și asigurarea corespunzătoare a activităților de cercetare aplicată, urmărind găsirea soluțiilor pentru utilizarea biocarburanților, dezvoltarea tehnologiilor noi de transport și planificare urbană.
 - Încurajarea mediului academic de a realiza studii de cercetare privind gradul de poluare în marile aglomerări urbane, pentru a informa publicul și autoritățile centrale privind măsurile ce se impun pentru reducerea poluării.

În cadrul proiectului ADER - Sistem de indicatori geo-referențiali la diferite scări spațiale și temporale pentru evaluarea vulnerabilității și măsurile de adaptare ale agroecosistemelor față de schimbările globale (2011-2014), elaborat de Administrația Națională de Meteorologie, finanțat prin Planul Sectorial pentru Cercetare-Dezvoltare din Domeniul Agricol și de Dezvoltare Rurală pe anii 2011-2014 - ADER 2020, coordonat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, s-au realizat scenariile climatice pentru perioadele 2011-2040 și 2021-2050 și efectele cuantificabile asupra temperaturii medii multianuale și precipitațiilor medii multianuale în România.

Astfel, în România se așteaptă o creștere a temperaturii medii anuale față de perioada 1980-1990, similară întregului spațiu european, existând diferențe mici între rezultatele modelelor, în ceea ce privește primele decenii ale secolului XXI și mai mari în ceea ce privește sfârșitul secolului:

- între 0,5°C și 1,5°C, pentru perioada 2020-2029;
- între 2,0°C și 5,0°C, pentru 2090-2099, în funcție de scenariu (exemplu: între 2,0°C și 2,5°C în cazul scenariului care prevede cea mai scăzută creștere a temperaturii medii globale și între 4,0°C și 5,0°C în cazul scenariului cu cea mai pronunțată creștere a temperaturii).

Sub aspectul regimului de precipitații, pentru perioada 1901-2010 analizele efectuate indică existența, în special după anul 1961, a unei tendințe generale descrescătoare a cantităților anuale de precipitații la nivelul întregii țări și în special o creștere accentuată a deficitului de precipitații în zonele situate în sudul și estul României. Astfel, scenariile climatice rezultate în cadrul studiului de cercetare realizat de Administrația Națională de Meteorologie se referă la creșteri ale temperaturilor, modificări ale modelelor de precipitații, evenimente extreme și dezastre naturale legate de vreme, finalizând ca efecte negative cu suprafețe în creștere expuse deșertificării.

Pentru estimarea impactului schimbărilor climatice asupra regimului scurgerii pe râurile din România, în ceea ce privește debitele medii anuale, s-au prelucrat și s-au completat, acolo unde a fost cazul, rezultatele obținute în cadrul studiilor complexe elaborate la nivel național și internațional în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor. Într-o

primă etapă calculele s-au efectuat pentru 10 râuri din cele 11 bazine/spații hidrografice din România, și anume: Someș-Tisa, **Mureș**, Jiu, Olt, Vedea, Argeș, Ialomița, și Siret, urmând ca în viitor să se definitiveze calculele și pentru celelate râuri.

Ca urmare a acestor tendințe de variație ale parametrilor meteorologici, în urma analizei simulărilor evoluției debitelor, se observă următoarele modificări ale regimului debitelor medii multianuale, pentru râurile studiate: Iza: scădere de cca. 1,9 %; Someș: creștere de cca. 6,2 %; Crasna: scădere de cca. 9,4 %; **Mureș: scădere de cca. 9,9 %**; Jiu: scădere de cca. 11,0 %; Olt: scădere de cca. 9,5 %; Vedea: scădere de cca. 24,6 %; Argeș: scădere de cca. 8,6 %; Ialomița: scădere de cca. 5,8 %; Siret: scădere de cca. 9,6 %.

Din analiza comparativă, pentru perioada viitoare (2021-2050) față de perioada de referință (1971-2000), ca urmare a tendințelor de variație a parametrilor meteorologici, în urma analizei simulărilor evoluției debitelor, a rezultat că **bazinele hidrografice cu cele mai mari deficite ale debitelor medii multianuale sunt:** Vedea, Jiu, Siret, Olt și Argeș.

Ținând cont că fenomenul schimbărilor climatice reprezintă un proces cu caracter global cu care se confruntă omenirea în acest secol din punct de vedere al protecției mediului înconjurător, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a elaborat **Strategia Națională a României privind schimbările climatice 2013-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 529/2013.**

Strategia națională privind schimbările climatice 2013-2020 abordează problematica schimbărilor climatice în două moduri distincte: *atenuare* - procesul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea atingerii obiectivelor naționale asumate și *adaptarea* - la efectele schimbărilor climatice, ținând cont de politica Uniunii Europene în domeniul schimbărilor climatice și de documentele relevante elaborate la nivel european precum și de experiența și cunoștințele dobândite în cadrul unor acțiuni de colaborare cu parteneri din străinătate și instituții internaționale de prestigiu.

În cadrul **Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice 2013-2020** (<http://www.mmediu.ro/categorie/schimbari-climatice/1>) au fost stabilite pentru domeniul apă următoarele acțiuni de adaptare la nivel național, regional și local, cu referire la:

- acțiuni de adaptare la nivel national si local:
- evaluarea legislației în vederea diminuării riscului expunerii la efectele schimbărilor climatice;
- dezvoltarea programelor integrate în vederea reducerii alterării și influenței antropice asupra geomorfologiei bazinelor hidrografice, conservarea regimului natural de curgere și păstrarea biodiversității, conservarea și restaurarea zonelor naturale de pe sectoarele identificate cu risc la inundații;
- măsuri pentru creșterea capacității de regularizare multianuală a debitelor;
- încurajarea investițiilor în infrastructura bazinelor hidrografice;
- sprijin acordat acțiunilor de creștere a eficienței utilizării apei în sectorul agricol și a măsurilor tehnologice în vederea adaptării culturilor pentru a deveni mai rezistente la secetă și la cantități reduse de apă;
- promovarea managementului de utilizare a terenurilor;
- promovarea sistemului informațional integrat cu privire la adaptarea la schimbările climatice;
- susținerea măsurilor în vederea extinderii fondului forestier național (inclusiv prin perdele forestiere);

- promovarea unor tehnologii prietenoase cu mediu în activitățile forestiere.
 - acțiuni de adaptare la nivel local și regional:
- utilizarea în agricultură a unor specii rezistente la secete intense și persistente, având însă în vedere și riscul asupra biodiversității;
- împădurirea versanților cu risc de propagare a viiturilor;
redimensionarea canalizărilor în aglomerările urbane;
- reducerea pierderilor în rețele de distribuție a apei (de la 50% în prezent la 20% în 2025);
- reevaluarea resurselor de apă la nivelul bazinelor și sub-bazinelor hidrografice în condițiile schimbărilor climatice;
- planificarea acțiunilor pe plan local și regional pentru a putea face față perioadelor cu valuri de căldură.

Daca pana acum a fost activ proiectul “**Programul privind schimbările climatice și o creștere economică verde, cu emisii reduse de carbon**” (www.opera-clima.ro) pe care Guvernul României, prin Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, îl derulează cu Banca Mondială (proiect finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Asistență Tehnică, 2007 – 2013) și vizează dezvoltarea obiectivelor din domeniul schimbărilor climatice, cu referire la toate sectoarele asupra cărora s-a constatat un impact al schimbărilor climatice (apă, biodiversitate, agricultură, pescuit, transport, dezvoltare regională, energie, etc.), în prezent avem obiective clare în acest sens prin Planul Național Integrat în domeniul Energie și Schimbări Climatice 2021-2030. Astfel România s-a angajat să reducă până în 2030 cu 43,9% emisiile ETS față de valorile din 2005 și să crească ponderea globală a energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 30,7%. Aceste angajamente reprezintă efortul țării noastre de a contribui la atingerea țintelor climatice asumate la nivelul Uniunii Europene până în 2030: reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 32%.

Relevante pentru POR VEST 2021-2027 sunt următoarele sectoare generatoare de emisii de gaze cu efect de seră

-activitatea de transport

Creșterea emisiilor din acest domeniu se datorează creșterii mobilității cetățenilor în, expansiunii urbane, transferului transportului de pasageri și de mărfuri preponderent către transportul rutier, intensificării traficului aerian etc.

Conform Strategiei naționale a României privind schimbările climatice 2013-2020, reducerea emisiilor de CO₂ provenite din transport trebuie să fie realizată printr-o abordare integrată, eficientă din punct de vedere al costurilor, care combină inovația din domeniul tehnologiei cu eforturi depuse de factorii de decizie și consumatori pentru adoptarea unei noi atitudini în ceea ce privește dezvoltarea acestui sector economic.

La nivelul anului 2030 se preconizează o reducere de 20% a emisiilor de GES din domeniul transporturilor comparativ cu nivelul din 2008 și cu 60% în anul 2050, comparativ cu nivelul de emisii din anul 1990 (conf. Cartei Albe a Transporturilor 2050 - Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor, elaborat de Comisia Europeană). Acest lucru se va putea realiza prin implementarea unor măsuri cum ar fi:

- ✓ Trecerea la un transport durabil, prietenos mediului în zonele urbane;
- ✓ Dezvoltarea Transportului Intermodal;

✓ Eficientizarea transportului feroviar ;

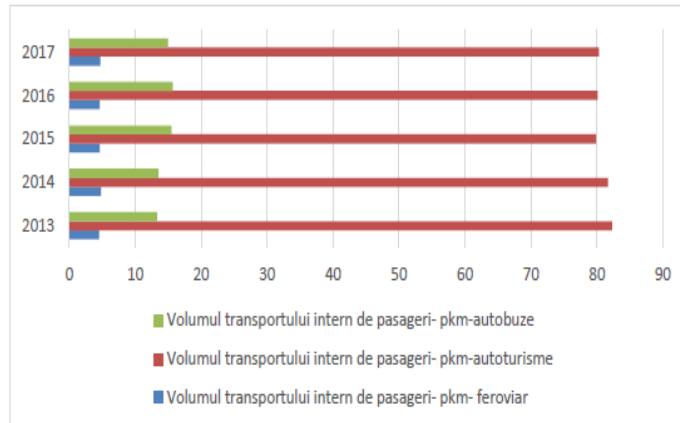

Figura 28 Utilizarea transportului în comun de pasageri/ km /tip de transport în județul Arad

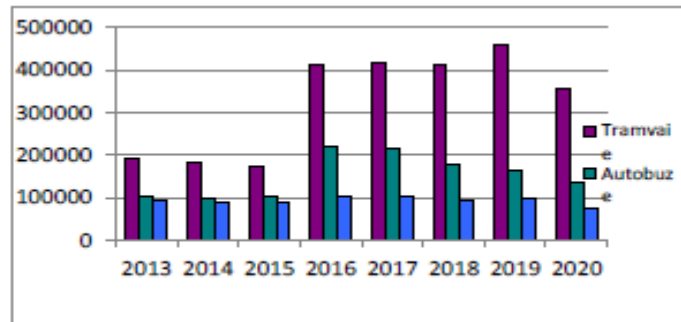

Figura 29 Utilizarea transportului în comun de pasageri/ km /tip de transport în județul Timiș

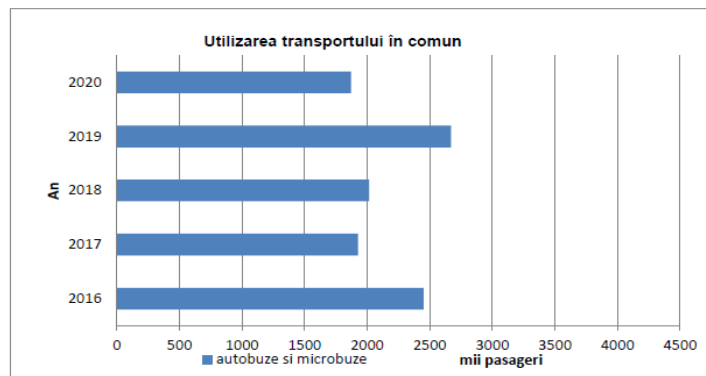

Figura 30 Ponderea transportului în județul Hunedoara

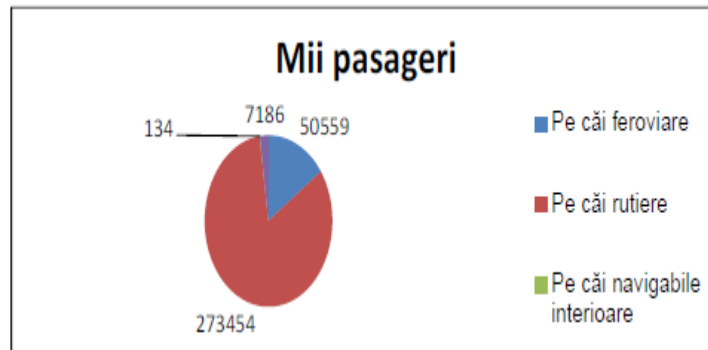

Figura 31 Ponderea transportului în județul Caraș Severin

Spațiul locativ și dezvoltarea urbană

Sectorul rezidențial are o pondere de 40% din consumul energetic al UE, oferind un potențial deosebit pentru eficiența energetică și în consecință pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Intensitatea energetică a sectorului rezidențial din România este de 8 ori mai mare decât cea din UE, ca urmare a ineficienței de încălzire centralizată și lipsei de izolare termică a majorității locuințelor (apartamentelor). În acest sector, creșterea economică generală se traduce în mai multe locuințe construite care, deși pot consuma mai puțină energie fiecare, contribuie, în total, la creșterea cantității de energie consumată, deci și la cea a emisiilor.

Procesele industriale

Sectorul "Procese Industriale" a contribuit cu 10,21% la emisiile totale de gaze cu efect de seră, generate în anul 201. În ultimii ani s-a înregistrat o scădere importantă a emisiilor de gaze cu efect de seră motivul acestei scăderi fiind reprezentat în principal de declinul sau încetarea anumitor activități industriale.

În pofida creșterii conștiinței ecologice, majoritatea persoanelor întâmpină **dificultăți în raportarea obiceiurilor personale de consum la problemele existente** la nivel mondial, cum ar fi schimbările climatice. Costul total al producției și al consumului de bunuri și servicii nu se reflectă, încă, în prețurile pieței.

Populația nu ia în calcul problemele de mediu generate de consum și de producție, cum ar fi: impactul schimbărilor climatice asociate cu emisiile de gaze cu efect de seră, pierderea biodiversității ca rezultat al utilizării în exces a resurselor naturale și problemele de sănătate cauzate de poluare. De cele mai multe ori, consumatorii nu aleg produse cu o performanță mai bună din perspectiva ciclului de viață, din cauza costurilor inițiale adesea foarte ridicate și, în anumite cazuri, din lipsa de informare cu privire la efectele și beneficiile viitoare ale acestora. Nivelurile scăzute ale cererii nu încurajează întreprinderile să investească într-o proiectare a produselor care să reducă efectele negative asupra mediului asociate producției, utilizării și eliminării produselor respective. Provocarea constă în transformarea acestui cerc vicios într-unul virtuos. În acest scop, trebuie îmbunătățită performanța generală de mediu a produselor pe toată durata ciclului lor de viață, trebuie promovată și stimulată cererea de produse și tehnologii de producție mai bune, iar sistemul de etichetare trebuie să devină mai simplu și mai coerent, pentru a ajuta consumatorii să facă alegeri mai bune.

Scenariile climatice se realizează pe baza unor proiecții ale creșterii globale de emisii pentru gazele cu efect de seră și aerosoli care sunt condiționate de factori socio-economici (creșterea populației, dezvoltarea economică, schimbările tehnologice anticipate).

Regiunea Vest va trebui să răspundă prin proiectele propuse astfel încât să adopte măsuri de atenuare și de adaptare la efectele schimbării climatice, atât în domeniul prevenirii inundațiilor, desertificării, cât și în domeniul emisiilor GES, eficiența energetică.

Sectoarele de transport și energie, bine reprezentate în POR VEST 2021-2027 în special în cadrul **Priorităților nr. 3, 4, 5 și 7**, joacă un rol important în sprijinirea dezvoltării economice a Regiunii Vest aflându-se în strânsă corelație cu consumul de energie/combustibil și emisii de gaze cu efect de seră (GES). Ca urmare, este necesară adoptarea măsurilor care să conducă la decuplarea emisiilor GES, aferente sectoarelor menționate, față de creșterea economică, cu scopul asigurării unei dezvoltări durabile.

- Astfel prin tipurile de intervenții propuse prin POR VEST 2021-2027 se urmărește atenuarea și adaptare la schimbările climatice, cum ar fi :
- îmbunătățirea izolației termice/modernizarea termică a anvelopei clădirii;
- îmbunătățirea sistemului de încălzire și a sistemului tehnic al clădirii (ex. instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare, etc.);
- utilizarea surselor regenerabile de energie;
- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea/optimizarea liniilor și stațiilor de tramvai și troleibuz, inclusiv a stațiilor inter-modale;
- Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat;
- Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat;
- Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice;
- Crearea de stații de alimentare cu combustibili alternativi;
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic, ITS;
- Dezvoltarea unor axe/culoare de mobilitate și soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră;
- Dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport curat;
- Construcția și modernizarea sistemelor de parcare care asigură tranziția către transportul public, în marile orașe;
- Îmbunătățirea condițiilor și siguranței traficului pietonal și a disponibilității spațiului pentru persoanele cu mobilitate redusă;
- modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice;
- crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice;

- construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;
- decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea/modernizarea/reabilitarea de pasaje/noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură;
- reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective, etc.) prin investiții în spații verzi (scuaruri, parcuri, etc.), infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcuri rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe, piațete, etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice (iluminat public, etc.), camere de supraveghere video, facilități wi-fi;
- dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. zone de agrement, piste ciclabile și alei pietonale, zone verzi, etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică;

3.1.3 Apa

În contextul POR VEST 2021-2027 calitatea și gospodărirea apelor reprezintă relevanță cel puțin din perspectiva următoarelor priorități :

Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice;

Prioritatea 2 - O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată;

Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul;

Prioritatea 6 – O regiune educată și atractivă;

Prioritatea 7 – O regiune pentru cetățeni.

Deși toate tipurile de proiecte ce se intenționează a fi susținute în cadrul acestor priorități se vor supune reglementărilor din punct de vedere a gospodării și protecției apelor, există posibilitatea ca dezvoltarea de capacități industrial, a turismului, a infrastructurii educaționale, să exercite presiuni asupra factorului de mediu apă.

Astfel în faza de proiectare trebuie avute în vedere reglementările ce vizează protecția calității apelor , inclusive analiza amplasării obiectivelor în afara zonelor cu potențial risc de inundații.

Hidrografia Regiunii de Vest este reprezentată de **fluviul Dunarea** pe o distanță de 60 km în care toate râurile regiunii se varsă; se remarcă existența unor importante rețele hidrografice ce aparțin bazinelor Muresului, Crisului Alb, Crisului Negru, Begai, Timisului, Varasului, Nerei, Cernei și Jiului.

La nivelul regiunii Vest gospodărirea apelor se face prin intermediul a 4 administrații bazinale:

- Administrația Bazinală de Apă Crisuri.
- Administrația Bazinală de Apă Mures.
- Administrația Bazinală de Apă Banat.
- Administrația Bazinală de Apă Jiu.

Bazinul hidrografic Jiu este situat în partea de sud-vest a țării și este delimitat de:

- la nord, de înălțimile mari ale munților Șureanu, Parâng, Retezat, Cerna, care îl despart de bazinele afluenților Mureșului, Sebeșului, Streiului și Cerna;

- la vest, culmile munților și dealurilor înalte ce-l separă de cel al Cernei.
- la est, limita bazinului Jiu, urmează o culme îngustă ce-l separă de cel al Oltului, până în apropiere de Craiova. Spre sud Jiul intră în Câmpia Română, iar limita bazinului urmează o linie ce ar uni satele Leu - Ghizdăvești - Bechet;
- la sud, limita o formează cursul fluviului Dunărea.

Din punct de vedere administrativ, bazinul hidrografic Jiu ocupă aproape integral județele Mehedinți, Gorj, Dolj și **parțial jud. Hunedoara (partea subcarpatică)**. Populația totală este de circa 1.341.000 loc., densitatea populației fiind de 80,02 loc./km².

Principalele aglomerări urbane sunt: Craiova, **Petroșani**, Tg.-Jiu, Drobeta Turnu Severin, **Lupeni, Vulcan**, Băilești, **Petrila**, Calafat, Filiași și Rovinari. Hidrografie Suprafața totală a bazinului hidrografic Jiu este de 16758,59 km² reprezentând o pondere de 7,03% din suprafața țării. În această suprafață se regăsesc și bazinele hidrografice ale afluenților direcți ai Dunării din sud-vestul Olteniei: Bahna, Topolnița, Blahnița, Drincea, Balasan, Desnățui, Jieț care ocupă o suprafață de 6596 km². Rețeaua hidrografică cuprinde un număr de 286 cursuri de apă cadastrate, cu o lungime totală de 4954 km și o densitate medie de 0,30 km/km².

Resursele totale de apă de suprafață din bazinul hidrografic Jiu însumează cca. 4059 mil.m³ /an, din care resursele utilizabile sunt cca. 2109,5 mil.m³ /an. Acestea reprezintă cca. 51,9% din totalul resurselor și sunt formate în principal de râurile Jiu și afluenții acestuia, respectiv afluenții direcți ai Dunării din partea de sud-vest a țării Bahna, Topolnița, Blahnița, Drincea, Balasan, Desnățui și Jieț. În bazinul hidrografic Jiu există 8 lacuri de acumulare importante (cu suprafața mai mare de 0,5 km²), care au folosință complexă și însumează un volum util de 60,8 mil.m³. Raportată la populația bazinului, resursa specifică utilizabilă este de 1431 m³ /loc/an, fără resursa utilizabilă a fluviului Dunărea din arealul ABA Jiu iar resursa specifică calculată la stocul disponibil teoretic (mediu multianual) se cifrează la 2753 m³ /loc/an. **Resursele de apă cantonate în arealul hidrografic Jiu pot fi considerate reduse și neuniform distribuite în timp și spațiu.** Debitul mediu multianual pentru principalele râuri din bazinul hidrografic Jiu sunt cuprinse în intervalele 2,39 m³ /s (Amaradia la Albești) și 90,6 m³ /s (Jiu la Zăval).

Din lungimea totală a cursurilor de apă cadastrate din bazinul hidrografic Jiu, cursurile de apă nepermanente reprezintă circa 18,5 %.

În bazinul hidrografic Jiu resursele subterane sunt estimate la 1035 mil.m³, din care 568 mil.m³ provin din surse freatice și 467 mil.m³ din surse de adâncime.

În bazinul hidrografic Jiu s-au identificat un număr de 169 corpuri de apă de suprafață, clasificate în următoarele categorii:

- ✓ 158 corpuri de apă naturale;
- ✓ 3 corpuri de apă puternic modificate râuri, 7 corpuri de apă lacuri de acumulare și 1 corp de apă artificial.

Dintre cele 169 corpuri de apă de suprafață, 35 de corpuri de apă (cca. 21 %) sunt corpuri de apă nepermanente, dintre care 25 râuri.

Bazinul hidrografic Banat este localizat în partea de sud-vest și vest a teritoriului național și se învecinează în partea vestică cu Serbia, la nord-vest cu Ungaria, la nord cu bazinul hidrografic Mureș și granița cu Ungaria, la sud cu fluviul Dunărea, la est cu bazinul hidrografic Mureș și Spațiul Hidrografic Jiu.

Din punct de vedere administrativ, Spațiul Hidrografic Banat se suprapune în totalitate peste 2 unități administrativ teritoriale (jud. Timiș și jud. Carș-Severin), și parțial peste alte 3 unități administrativ teritoriale (jud. Arad, jud. Gorj și jud. Mehedinți).

Resursele totale de apă de suprafața din spațiul hidrografic Banat însumează cca 3380 mil m³/an, din care resursele utilizabile sunt cca. 392,2 mil m³/an. Acestea reprezintă cca. 12 % din totalul resurselor și sunt formate, în principal, de râurile Timiș, Bega, Bârzava, Caraș, Nera, Cerna și afluenții acestora.

În Spațiul Hidrografic Banat există 9 lacuri de acumulare importante (cu suprafața mai mare de 0,5 km²), care au folosință complexă și însumează un volum util de 290 mil.m³.

Raportată la populația bazinului, resursa specifică utilizabilă este de 354 m³/loc/an, iar resursa specifică calculată la stocul disponibil teoretic (mediu multianual) se cifrează la 3047 m³/loc/an. Resursele de apă cantonate în Spațiul Hidrografic Banat pot fi considerate suficiente și neuniform distribuite în timp și spațiu.

Debite medii multianuale pentru principalele râuri din Spațiul Hidrografic Banat sunt : Bega-16 mc/s, Timiș 37,6 mc/s, Bârzava-6,37 mc/s, Caraș 6,99 mc/s, Nera 15,1 mc/s și Cerna 19,1 mc/s.

Din lungimea totală a cursurilor de apă cadastrate din Spațiul Hidrografic Banat cursurile de apă nepermanente reprezintă circa 60 %.

În bazinul hidrografic Banat s-au identificat un număr de 311 corpuri de apă de suprafața, dintre care:

- ✓ 236 corpuri de apă naturale, din care 236 corpuri de apă râuri;
- ✓ 74 corpuri de apă puternic modificate, din care: 65 corpuri de apă râuri și 9 lacuri de acumulare;
- ✓ 1 corp de apă artificial.

În cele ce urmează vom reda sub formă tabelară informații cu privire la starea ecologică/potențialul ecologic a corpurilor de apă din B. H. Banat:

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
Corp de apă artificial/râu artificial							
1.	RORW5-1_B4	Bega - cf.Behela- frontiera	RW	P	RO11CAA	2	3
Corpuri de apă puternic modificate/râuri puternic modificate							
2.	RORW14-1-3_B1	Bosneag	RW	P	RO01CAPM	2	2
3.	RORW4-2_B1	Aranca + afluenti	RW	P	RO06CAPM	3	1
4.	RORW4-2-1_B1	Igris	RW	P	RO19CAPM	3	1
5.	RORW4-2-2_B1	Muresan + afluenti	RW	P	RO19CAPM	3	1
6.	RORW4-2-2-1_B1	Tiganca	RW	P	RO06CAPM	3	1
7.	RORW4-2-3-1_B1	Ciarda Rosie	RW	P	RO19CAPM	3	1
8.	RORW4-2-5_B1	Giucosin + afluenti	RW	P	RO19CAPM	3	1
9.	RORW4-2-5-2_B1	Vana Mare	RW	P	RO19CAPM	3	1
10.	RORW5-1_B3	Bega - cf. Chizdia-cf. Behela	RW	P	RO11CAPM	2	3
11.	RORW5-1-14_B2	Minis - av. cf. Stanovit	RW	P	RO18CAPM	3	1
12.	RORW5-1-15_B2	Glavita (Carlea) - cf. Saraz-cf.Binis	RW	P	RO07CAPM	3	1
13.	RORW5-1-15_B3	Glavita (Carlea) - av. cf. Binis	RW	P	RO07CAPM	2	3
14.	RORW5-1-15-2_B2	Binis - av. canalalimentare Costei	RW	P	RO06CAPM	3	1
15.	RORW5-1-16_B2	Chizdia - av. cf.Hisias (Bucorovat)	RW	P	RO18CAPM	3	1
16.	RORW5-1-16A_B1	Iosifalau	RW	P	RO18CAPM	3	1
17.	RORW5-1-16B_B1A	Mociur + afluenti	RW	P	RO19CAPM	3	1
18.	RORW5-1-18_B1A	Valea Tiganului + afluenti	RW	P	RO18CAPM	3	1
19.	RORW5-1-19_B1A	Gherteamos(Lunga) + afluenti	RW	P	RO18CAPM	3	1
20.	RORW5-1-19A_B1	Remetea	RW	P	RO18CAPM	3	1
21.	RORW5-1-20_B1A	Behela (Luchin) +afluenti	RW	P	RO19CAPM	3	1
22.	RORW5-1-21_B1A	Bega Veche (Beregsau, Niraj) - am. cf. Valea Dosului +	RW	P	RO18CAPM	3	1

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
23.	RORW5-1-21_B2	Bega Veche (Beregsau,Niraj) - av. cf. Valea Dosului +afluenti	RW	P	RO11CAPM	3	1
24.	RORW5-1-21-2_B2	Magherus (Fibis, Niarad) -av. ac. Murani	RW	P	RO06CAPM	3	1
25.	RORW5-1-21-3_B1	Paraul Lacului	RW	P	RO06CAPM	3	1
26.	RORW5-1-21-4_B1	Apa Mare (VinaCiurei, Apa Neagra) - am. cf. Sicso + afluenti	RW	P	RO06CAPM	3	1
27.	RORW5-1-21-4-1_B1	Ardeleni + afluenti	RW	P	RO19CAPM	3	1
28.	RORW5-1-21-4-2_B1	Slatina (Izvorin) + afluenti	RW	P	RO06CAPM	3	1
29.	RORW5-1-21-4-4_B1	Pamant Alb	RW	P	RO19CAPM	3	1
30.	RORW5-1-21-4-4-1_B1	Valea Apei	RW	P	RO19CAPM	3	1
31.	RORW5-1-21-4-5_B1	Iercici (CiortosValea Mare) + afluenti	RW	P	RO19CAPM	3	1
32.	RORW5-1-21-4-6_B1	Surduc	RW	P	RO19CAPM	3	1
33.	RORW5-1-21-5_B1	Canalul Bega Veche	RW	P	RO19CAPM	3	1
34.	RORW5-2_B2	Timis - ac. TreiApe-cf. Fenes	RW	P	RO01CAPM	2	3
35.	RORW5-2_B5	Timis - cf. Tapia-evacuare gc Lugoj	RW	P	RO10CAPM	2	3
36.	RORW5-2_B6	Timis - evacuare gc	RW	P	RO10CAPM	3	1
37.	RORW5-2-18_B2	Sebes - av. cf. Slatina	RW	P	RO01CAPM	2	3
38.	RORW5-2-18-1_B1A	Sebesel	RW	P	RO01CAPM	3	2
39.	RORW5-2-18-2_B1A	Borlova (Borlovita)	RW	P	RO01CAPM	2	3
40.	RORW5-2-18-3_B1	Slatina	RW	P	RO01CAPM	2	1
41.	RORW5-2-20-5_B2	Bistra Marului -av. ac. Poiana Marului + afluenti	RW	P	RO01CAPM	2	3
42.	RORW5-2-30_B1	Timisana	RW	P	RO06CAPM	2	2
43.	RORW5-2-32_B1	Iarcos	RW	P	RO06CAPM	2	1
44.	RORW5-2-33_B2	Surgani (Sorgani) - av.evacuare gc Buzias	RW	P	RO19CAPM	3	1

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
45.	RORW5-2-35_B2	Poganis (Poganici) - cf.Igazau - cf. Valea Mare	RW	P	RO04CAPM	2	3
46.	RORW5-2-35_B3	Poganis (Poganici) - av. cf. Valea Mare	RW	P	RO11CAPM	2	3
47.	RORW5-2-36_B1	Lanca Birda	RW	P	RO19CAPM	3	1
48.	RORW5-2-36-1_B1	Vana Mare	RW	P	RO19CAPM	3	1
49.	RORW5-2-37_B1	Timisat + afluenti	RW	P	RO06CAPM	2	1
50.	RORW5-2-38_B2	Barzava - ac.Gozna - ac. Secu	RW	P	RO01CAPM	2	3
51.	RORW5-2-38_B3	Barzava - ac. Secul - cf. Sodol	RW	P	RO01CAPM	2	2
52.	RORW5-2-38_B4	Barzava - cf. Sodol - cf. Fizes	RW	P	RO10CAPM	2	3
53.	RORW5-2-38_B5	Barzava - cf.Fizes - frontiera	RW	P	RO11CAPM	3	1
54.	RORW5-2-38-11_B1	Birdanca	RW	P	RO06CAPM	2	3
55.	RORW5-2-38-12_B2	Moravita (Nanoviste) -av. cf. Vaita +afluenti	RW	P	RO19CAPM	3	1
56.	RORW5-2-5_B2	Paraul Rece -av. ac. Rusca	RW	P	RO01CAPM	2	3
57.	RORW6-1-7_B1	Minis	RW	P	RO01CAPM	2	3
58.	RORW6-1-7-A_B1	Steier	RW	P	RO01CAPM	2	2
59.	RORW6-2_B2	Cerna - ac. Valea lui Iovan -ac. Herculane	RW	P	RO01CAPM	2	3
60.	RORW6-2_B3	Cerna - ac. Herculane - cf.Bela Reca	RW	P	RO01CAPM	2	2
61.	RORW6-2-12_B2	Bela Reca - av.cf. Mehadica	RW	P	RO05CAPM	3	1
62.	RORW6-2-14_B1	Valea Mare	RW	P	RO01CAPM	2	3
63.	RORW6-2-15_B1	Sacherstita	RW	P	RO01CAPM	3	1
64.	RORW6-2-4_B2	Balmez - av. capt. secundara	RW	P	RO01CAPM	2	1
65.	RORW6-2-5_B2	Olanul - av. capt. secundara	RW	P	RO01CAPM	2	3
66.	RORW6-2-6_B2	Craiova - av. capt. secundara	RW	P	RO01CAPM	2	1
Corpuri de apă naturale/râuri naturale							
67.	ROLW5-1-10_B1	Raul (Gladna) -ac. Surduc	LW	P	ROLA05	2	1

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
68.	ROLW5-1-21-2_B1	Magherus (Fibis, Niarad) - Ac. Murani	LW	P	ROLA02	3	1
69.	ROLW5-2_B1	Timis - ac. Trei Ape	LW	P	ROLA07	2	1
70.	ROLW5-2-20-5_B1	Bistra Marului -ac. Poiana Marului	LW	P	ROLA04	2	1
71.	ROLW5-2-38_B1	Barzava - ac. Gozna	LW	P	ROLA04	2	1
72.	ROLW5-2-38_B2	Barzava - ac. Secul	LW	P	ROLA05	2	1
73.	ROLW5-2-5_B1	Paraul Rece -ac. Rusca	LW	P	ROLA04	2	1
74.	ROLW6-2_B1	Cerna - ac. Valea lui Iovan	LW	P	ROLA04	2	1
75.	ROLW6-2_B2	Cerna - ac. Herculane	LW	P	ROLA04	2	1
76.	RORW14-1-1_B1	Radimna	RW	S	RO01	2	2
77.	RORW14-1-10_B1	Strenica	RW	S	RO17	2	2
78.	RORW14-1-11_B1	Lut	RW	S	RO17	2	2
79.	RORW14-1-12_B1	Tisovita	RW	S	RO17	2	2
80.	RORW14-1-13_B1	Hlubotina	RW	S	RO17	2	2
81.	RORW14-1-14_B1	Plavisevita	RW	S	RO17	2	2
82.	RORW14-1-15_B1	Valea Morilor	RW	S	RO17	3	3
83.	RORW14-1-16_B1	Valea Satului	RW	S	RO17	2	2
84.	RORW14-1-17_B1	Mraconia +afluenti	RW	S	RO01	2	2
85.	RORW14-1-18_B1	Valea Satului	RW	S	RO17	2	2
86.	RORW14-1-19_B1	Mala	RW	S	RO17	2	2
87.	RORW14-1-1A_B1	Pojejena + afluenti	RW	S	RO17	2	2
88.	RORW14-1-2_B1	Parva	RW	S	RO17	2	3
89.	RORW14-1-20_B1	Eselnita	RW	S	RO01	3	3
90.	RORW14-1-3-1_B1	Valea Mare (Baron)	RW	S	RO01	2	3
91.	RORW14-1-4_B1	Liborajdea	RW	S	RO01	2	2
92.	RORW14-1-4-1_B1	Odaile	RW	S	RO17	2	2
93.	RORW14-1-5_B1	Camenita	RW	S	RO01	2	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
94.	RORW14-1-5-1_B1	Ravensca + afluenti	RW	S	RO17	2	2
95.	RORW14-1-5-2_B1	Sichevita	RW	S	RO17	2	2
96.	RORW14-1-6_B1	Orevita + afluenti	RW	S	RO01	2	2
97.	RORW14-1-6-1A_B1	Orevita Seaca	RW	S	RO17	2	2
98.	RORW14-1-6-2_B1	Brestenic	RW	S	RO17	2	2
99.	RORW14-1-7_B1	Berzasca (ValeaMare) + afluenti	RW	S	RO01	2	3
100.	RORW14-1-7-3_B1	Dragostele	RW	S	RO17	2	3
101.	RORW14-1-7-4_B1	Toronita	RW	S	RO17	2	2
102.	RORW14-1-8_B1	Sirina	RW	S	RO01	2	2
103.	RORW14-1-9_B1	Poloseva (Eliseva)	RW	S	RO17	2	2
104.	RORW14-1-A_B1	Belobresca	RW	S	RO17	2	2
105.	RORW14-1-B_B1	Susca (ValeaMare)	RW	S	RO17	2	2
106.	RORW5-1_B1	Bega - izvor-cf.Bega Poienilor + afluenti	RW	S	RO01	2	3
107.	RORW5-1_B2	Bega - cf. BegaPoienilor-cf. Chizdia	RW	S	RO10	2	3
108.	RORW5-1-10_B1	Raul (Gladna) -am. ac. Surduc + afluenti	RW	S	RO01	2	2
109.	RORW5-1-10_B2	Raul (Gladna) -av. ac. Surduc	RW	S	RO07	3	3
110.	RORW5-1-10-2_B1	Hauzeasca	RW	S	RO17	3	3
111.	RORW5-1-10-3_B1	Munisel - am. ac. Surduc	RW	S	RO18	2	2
112.	RORW5-1-11_B1	Cladova (Ursoane)	RW	S	RO18	2	3
113.	RORW5-1-12_B1	Nieregis	RW	S	RO18	2	2
114.	RORW5-1-13_B1	Fadimac	RW	S	RO18	2	2
115.	RORW5-1-14_B1A	Minis - am. cf.Stanovit + afluenti	RW	S	RO18	2	2
116.	RORW5-1-14-2_B1	Vizma (Dominatiu)	RW	S	RO18	2	2
117.	RORW5-1-14-2A_B1	Gutuni	RW	S	RO18	2	2
118.	RORW5-1-14-3_B1	Secasita	RW	S	RO18	2	2
119.	RORW5-1-15_B1A	Glavita (Carlea) - am. cf. Saraz	RW	S	RO04	2	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
120.	RORW5-1-15-1_B1A	Saraz + afluenti	RW	S	RO18	3	3
121.	RORW5-1-15-2_B1	Binis - am.Canal alimentare Costei + afluenti	RW	S	RO19	3	2
122.	RORW5-1-16_B1	Chizdia - am. cf.Hisiaș (Bucorovat) + afluenti	RW	S	RO18	2	2
123.	RORW5-1-21-2_B1	Magherus (Fibis, Niarad) -am. ac. Murani + afluenti	RW	S	RO06	3	3
124.	RORW5-1-21-2-1_B1	Ludabara	RW	S	RO19	3	2
125.	RORW5-1-3_B1	Nandreasca + afluenti	RW	S	RO04	2	2
126.	RORW5-1-4_B1	Carpen	RW	S	RO18	2	2
127.	RORW5-1-5_B1	Icui	RW	S	RO04	2	3
128.	RORW5-1-6_B1	Sopot	RW	S	RO18	2	2
129.	RORW5-1-7_B1	Vadana	RW	S	RO04	2	2
130.	RORW5-1-7A_B1	Costei	RW	S	RO04	2	2
131.	RORW5-1-8_B1	Zopana +afluenti	RW	S	RO04	2	2
132.	RORW5-1-8A_B1	Serbeni	RW	S	RO18	2	2
133.	RORW5-1-8B_B1	Timisel	RW	S	RO18	2	2
134.	RORW5-1-9_B1A	Bunea + afluenti	RW	S	RO04	2	2
135.	RORW5-1-9A_B1	Topla	RW	S	RO04	2	2
136.	RORW5-2_B1	Timis - izvoare-ac. Trei Ape	RW	S	RO01	2	2
137.	RORW5-2_B3	Timis - cf. Fenes-cf. Sebes	RW	S	RO05	3	3
138.	RORW5-2_B4	Timis - cf. Sebes-cf. Tapia	RW	S	RO10	2	3
139.	RORW5-2_B7	Timis - cf. Timisana-frontiera	RW	S	RO11	2	3
140.	RORW5-2-1_B1	Brebu	RW	S	RO01	2	2
141.	RORW5-2-10_B1	Golet	RW	S	RO01	3	3
142.	RORW5-2-11_B1	Bucosnita	RW	S	RO01	2	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
143.	RORW5-2-12_B1	Groapa Copaciului	RW	S	RO17	2	2
144.	RORW5-2-13_B1	Cernet	RW	S	RO01	2	2
145.	RORW5-2-14_B1	Petrosnita	RW	S	RO01	2	2
146.	RORW5-2-15_B1	Bolvasnita + afluenti	RW	S	RO01	3	3
147.	RORW5-2-16_B1	Valea Mare(Poiana) afluenti	RW	S	RO01	2	2
148.	RORW5-2-17_B1	Zlagna	RW	S	RO18	2	2
149.	RORW5-2-18_B1	Sebes - am. cf.Slatina + afluenti	RW	S	RO01	2	3
150.	RORW5-2-18A_B1	Potoc	RW	S	RO18	2	2
151.	RORW5-2-2_B1	Semenic (Paroasa)	RW	S	RO01	2	2
152.	RORW5-2-20_B1	Bistra - am. cf. Bistra Marului + afluenti	RW	S	RO01	3	3
153.	RORW5-2-20_B2	Bistra - av. cf. Bistra Marului	RW	S	RO05	2	3
154.	RORW5-2-20-5_B1	Bistra Marului -am. ac. Poiana Marului + afluenti	RW	S	RO01	3	3
155.	RORW5-2-20-5-3_B1	Bratonia - am. Captare secundara	RW	S	RO01	2	2
156.	RORW5-2-20-5-4_B1	Bolvasnita Mare	RW	S	RO01	2	3
157.	RORW5-2-20-5-5_B1	Sasa	RW	S	RO01	2	2
158.	RORW5-2-20-5A_B1	Ohaba	RW	S	RO01	2	2
159.	RORW5-2-20-6_B1	Glimboca	RW	S	RO01	2	2
160.	RORW5-2-20-6A_B1	Scoarta	RW	S	RO01	2	2
161.	RORW5-2-20-7_B1	Radina	RW	S	RO01	2	2
162.	RORW5-2-20-8_B1	Varciorova	RW	S	RO01	2	2
163.	RORW5-2-20-8A_B1	Eruga	RW	S	RO01	2	2
164.	RORW5-2-20-9_B1A	Axin + afluenti	RW	S	RO01	2	2
165.	RORW5-2-20A_B1	Plesa	RW	S	RO01	2	2
166.	RORW5-2-21_B1	Calova	RW	S	RO01	2	2
167.	RORW5-2-22_B1	Maciovita	RW	S	RO01	2	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
168.	RORW5-2-23_B1	Macicas + afluenti	RW	S	RO18	2	2
169.	RORW5-2-24_B1	Valisor + afluenti	RW	S	RO01	2	2
170.	RORW5-2-24A_B1	Valea Mare	RW	S	RO01	2	2
171.	RORW5-2-24B_B1	Paraul Radului (Urzicari)	RW	S	RO01	2	2
172.	RORW5-2-25_B1	Vana Secaneasca (Vana Ohaba) + afluenti	RW	S	RO18	2	2
173.	RORW5-2-25A_B1	Vana Mare	RW	S	RO19	3	2
174.	RORW5-2-26_B1	Nadrag + afluenti	RW	S	RO01	2	3
175.	RORW5-2-26A_B1	Slatina	RW	S	RO04	2	2
176.	RORW5-2-28_B1	Spaia (Iancu) + afluenti	RW	S	RO19	3	3
177.	RORW5-2-29_B1	Stiuca	RW	S	RO19	3	2
178.	RORW5-2-29A_B1	Maguri	RW	S	RO04	2	2
179.	RORW5-2-29B_B1	Tapia	RW	S	RO04	2	2
180.	RORW5-2-29C_B1	Cernabora(Scaius) + afluenti	RW	S	RO19	3	2
181.	RORW5-2-3_B1	Teregova	RW	S	RO01	2	3
182.	RORW5-2-30-2_B1A	Fata + afluenti	RW	S	RO19	3	2
183.	RORW5-2-30-3_B1	Cinca	RW	S	RO19	3	3
184.	RORW5-2-30-4_B1	Dicsan	RW	S	RO19	3	2
185.	RORW5-2-30-5_B1	Cherastau (Obeanda)	RW	S	RO19	3	2
186.	RORW5-2-31_B1	Timisina	RW	S	RO19	3	2
187.	RORW5-2-33_B1	Surgani (Sorgani) - am.evacuare gc Buzias + afluenti	RW	S	RO19	3	2
188.	RORW5-2-33-1_B1	Fagimac	RW	S	RO19	3	2
189.	RORW5-2-33-2_B1	Vucova	RW	S	RO19	3	2
190.	RORW5-2-34_B1	Saris	RW	S	RO19	3	2
191.	RORW5-2-35_B1	Poganis (Poganici) - am.cf. Igazau +	RW	S	RO04	2	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
		afluenti					
192.	RORW5-2-35-1A_B1	Valea Popii	RW	S	RO18	2	2
193.	RORW5-2-35-1B_B1	Valea Stefii	RW	S	RO18	2	2
194.	RORW5-2-35-2_B1	Tau + afluenti	RW	S	RO18	3	3
195.	RORW5-2-35-3_B1	Valea Mare	RW	S	RO18	2	2
196.	RORW5-2-35-4_B1	Tramnic + afluenti	RW	S	RO19	3	2
197.	RORW5-2-35-5_B1	Secul	RW	S	RO19	3	2
198.	RORW5-2-35-6_B1	Valea Satului(Valea Mare)	RW	S	RO19	3	2
199.	RORW5-2-36-2_B1	Folea + afluenti	RW	S	RO19	3	3
200.	RORW5-2-36-3_B1	Voiteg (Valea Seaca, ValeaMatei)	RW	S	RO19	3	2
201.	RORW5-2-36-A_B1	Baloanea	RW	S	RO19	3	2
202.	RORW5-2-38_B1	Barzava - am.ac. Gozna	RW	S	RO01	3	3
203.	RORW5-2-38-1_B1	Sodol	RW	S	RO01	2	2
204.	RORW5-2-38-10_B1	Gorova	RW	S	RO19	3	2
205.	RORW5-2-38-10A_B1	Ciopa	RW	S	RO19	3	2
206.	RORW5-2-38-12_B1	Moravita (Nanoviste) - am. cf. Vaita + afluenti	RW	S	RO19	4	3
207.	RORW5-2-38-12-3_B1A	Clopodia + afluenti	RW	S	RO19	3	2
208.	RORW5-2-38-12-5_B1	Semnita + afluenti	RW	S	RO19	3	2
209.	RORW5-2-38-12-5A_B1	Crivaia	RW	S	RO19	3	2
210.	RORW5-2-38-12-7_B1	Roiga (Bighiu)	RW	S	RO19	3	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
211.	RORW5-2-38-2_B1	Doman	RW	S	RO04	2	2
212.	RORW5-2-38-3_B1	Terova (Beava)	RW	S	RO04	2	2
213.	RORW5-2-38-4_B1	Barzavita	RW	S	RO04	2	2
214.	RORW5-2-38-4A_B1	Cremeni	RW	S	RO18	2	2
215.	RORW5-2-38-5_B1	Moravita	RW	S	RO04	2	2
216.	RORW5-2-38-6_B1	Copas (Garliste)	RW	S	RO04	2	2
217.	RORW5-2-38-6A_B1	Moscadin	RW	S	RO19	3	2
218.	RORW5-2-38-7_B1	Vornic + afluenti	RW	S	RO18	2	2
219.	RORW5-2-38-8_B1	Fizes	RW	S	RO04	3	3
220.	RORW5-2-38-9_B1	Stoiconic	RW	S	RO19	3	2
221.	RORW5-2-38-A_B1	Gozna	RW	S	RO01	2	3
222.	RORW5-2-38-B_B1	Raul Alb	RW	S	RO01	2	2
223.	RORW5-2-38-C_B1	Secul	RW	S	RO01	2	2
224.	RORW5-2-4_B1	Criva	RW	S	RO17	2	2
225.	RORW5-2-5_B1A	Paraul Rece - am. ac. Rusca + afluenti	RW	S	RO01	2	3
226.	RORW5-2-6_B1	Fenes + afluenti	RW	S	RO01	3	3
227.	RORW5-2-6-1-1_B1	Deavoia	RW	S	RO01	2	2
228.	RORW5-2-7_B1	Armenis	RW	S	RO01	2	2
229.	RORW5-2-7A_B1	Sadovita	RW	S	RO01	2	2
230.	RORW5-2-8_B1	Slatina	RW	S	RO01	2	2
231.	RORW5-2-9_B1	Ilova	RW	S	RO01	2	2
232.	RORW5-3_B1	Caras - izv. - cf. Garliste + afluenti	RW	S	RO01	3	3
233.	RORW5-3_B2	Caras - cf. Garliste - cf. Barhes	RW	S	RO10	2	2
234.	RORW5-3_B3	Caras - cf. Barhes - frontiera	RW	S	RO11	2	3
235.	RORW5-3_B4	Caras	RW	S	RO11	2	2
236.	RORW5-3-10_B1	Varadia	RW	S	RO18	2	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/potențialului ecologic
237.	RORW5-3-10A_B1	Lisava (Bodovita) - am.cf. Rachitova	RW	S	RO04	2	2
238.	RORW5-3-10A_B2	Lisava (Bodovita) - av. cf. Rachitova	RW	S	RO07	2	3
239.	RORW5-3-10A-1_B1	Oravita (Magurean)	RW	S	RO04	3	3
240.	RORW5-3-10A-A_B1	Rachitova	RW	S	RO18	2	2
241.	RORW5-3-11_B1	Mercina	RW	S	RO18	2	2
242.	RORW5-3-12_B1	Ciclova (Valea Lunga) - am. cf. Ogasul Popii	RW	S	RO04	3	3
243.	RORW5-3-12_B2	Ciclova (Valea Lunga) - av. cf. Ogasul Popii	RW	S	RO07	2	3
244.	RORW5-3-12-1_B1	Ogasul Popii	RW	S	RO18	2	2
245.	RORW5-3-12-2_B1	Vraniu	RW	S	RO18	2	2
246.	RORW5-3-12-3_B1	Valea Mare	RW	S	RO19	3	2
247.	RORW5-3-13_B1	Fizes	RW	S	RO19	3	2
248.	RORW5-3-14_B1	Vicinic - am. cf. Ratu Mare +afluenti	RW	S	RO01	2	2
249.	RORW5-3-14_B2	Vicinic - av. cf. Ratu Mare	RW	S	RO07	2	2
250.	RORW5-3-14-1_B1	Jam (Crivaia)	RW	S	RO19	4	3
251.	RORW5-3-15_B1	Valea Vanei	RW	S	RO19	3	2
252.	RORW5-3-4_B1A	Gelug (Lupac)	RW	S	RO04	2	3
253.	RORW5-3-4-1_B1	Nermed	RW	S	RO18	2	3
254.	RORW5-3-4-A_B1	Clocotici	RW	S	RO04	2	2
255.	RORW5-3-5_B1	Dognecea	RW	S	RO04	2	2
256.	RORW5-3-5-1_B1	Caiina	RW	S	RO18	2	2
257.	RORW5-3-5-2_B1	Stapanis	RW	S	RO18	2	2
258.	RORW5-3-6_B1	Jitin	RW	S	RO01	3	3
259.	RORW5-3-6A_B1	Nandras	RW	S	RO18	2	2
260.	RORW5-3-7_B1	Barhes + afluenti	RW	S	RO18	2	2
261.	RORW5-3-8_B1	Cionovat +afluenti	RW	S	RO18	2	2
262.	RORW6-1_B1	Nera - izv. - cf. Prigor (Putna) + afluenti	RW	S	RO01	2	3

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
263.	RORW6-1_B2	Nera - cf. Prigor(Putna) - cf. Rachita	RW	S	RO03	3	3
264.	RORW6-1_B3	Nera - cf. Rachita - cf. Susara	RW	S	RO05	3	3
265.	RORW6-1_B4	Nera - cf. Susara - cf. Dunare	RW	S	RO10	2	3
266.	RORW6-1-10_B1	Sopot	RW	S	RO01	2	3
267.	RORW6-1-11_B1	Lapusnic	RW	S	RO01	2	2
268.	RORW6-1-12_B1	Moceris	RW	S	RO01	2	2
269.	RORW6-1-12A_B1	Ducin	RW	S	RO01	2	2
270.	RORW6-1-13_B1	Barz	RW	S	RO01	2	2
271.	RORW6-1-14_B1	Rachita	RW	S	RO01	2	2
272.	RORW6-1-14-1_B1	Crementita	RW	S	RO01	2	2
273.	RORW6-1-14A_B1	Valea Rea	RW	S	RO17	2	2
274.	RORW6-1-15_B1A	Beu (Beu Sec)	RW	S	RO01	3	3
275.	RORW6-1-15-1_B1	Chichireg	RW	S	RO17	2	2
276.	RORW6-1-15A_B1	Susara	RW	S	RO01	2	2
277.	RORW6-1-16_B1	Micos + afluenti	RW	S	RO17	2	2
278.	RORW6-1-17_B1	Naidasel	RW	S	RO19	3	2
279.	RORW6-1-18_B1	Parloagele	RW	S	RO17	2	2
280.	RORW6-1-5_B1	Rudaria + afluenti	RW	S	RO01	2	3
281.	RORW6-1-6_B1	Bania	RW	S	RO01	3	3
282.	RORW6-1-7-1_B1A	Poneasca	RW	S	RO01	2	2
283.	RORW6-1-7-2_B1	Taria	RW	S	RO01	2	2
284.	RORW6-1-7-3_B1	Lighidia	RW	S	RO17	2	2
285.	RORW6-1-7-B_B1	Golumb	RW	S	RO01	2	2
286.	RORW6-1-8_B1	Garbovat (Valea Mare)	RW	S	RO17	2	2
287.	RORW6-1-9_B1	Agris	RW	S	RO17	2	2
288.	RORW6-2_B1	Cerna - am. ac.Valea lui Iovan	RW	S	RO01	2	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/ Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/ potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic
289.	RORW6-2_B4	Cerna - cf. BelaReca - cf. Dunare	RW	S	RO05	3	3
290.	RORW6-2-1_B1	Maneasa (Scurta)	RW	S	RO01	2	2
291.	RORW6-2-10_B1	Iuta	RW	S	RO01	2	2
292.	RORW6-2-11_B1	Prisacina	RW	S	RO01	2	2
293.	RORW6-2-11A_B1	Jelerau	RW	S	RO01	2	2
294.	RORW6-2-12_B1	Bela Reca - izv. -cf. Mehadica +afluenti	RW	S	RO01	3	3
295.	RORW6-2-12-4-2_B1	Verendin	RW	S	RO17	2	2
296.	RORW6-2-12-4-2A_B1	Ogasul Verendim	RW	S	RO17	2	2
297.	RORW6-2-12-4-3-2_B1	Cornea	RW	S	RO17	2	2
298.	RORW6-2-12-4-4-1_B1	Petnic (Calva)	RW	S	RO17	2	2
299.	RORW6-2-12-4-4-A_B1	Lapusnicel	RW	S	RO17	2	2
300.	RORW6-2-12-4-4-B_B1	Slatinic	RW	S	RO17	2	2
301.	RORW6-2-12-5_B1	Sverdinul Mare + afluenti	RW	S	RO01	2	3
302.	RORW6-2-13_B1	Jardasita Mare + afluenti	RW	S	RO01	2	2
303.	RORW6-2-2_B1	Valea Carbunelui +afluenti	RW	S	RO01	2	2
304.	RORW6-2-3_B1	Valea lui Iovan + afluenti	RW	S	RO01	2	2
305.	RORW6-2-4_B1	Balmez - am. capt. secundara	RW	S	RO01	2	2
306.	RORW6-2-5_B1	Olanul - am. capt. secundara	RW	S	RO01	2	2
307.	RORW6-2-5-1_B1	Starminos	RW	S	RO01	2	2
308.	RORW6-2-6_B1	Craiova - am. capt. secundara	RW	S	RO01	2	2
309.	RORW6-2-7_B1	Iauna (Iauna Mare)	RW	S	RO01	2	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Cod corp de apă de suprafață	Denumire corp de apă	Categoria corpului de apă	Stare/Potențial (S/P)	Cod tipologie corp de apă	Clasa de stare ecologică/potențial ecologic	Confidența evaluării stării ecologice/potențialului ecologic
310.	RORW6-2-8_B1	Arsaca	RW	S	RO01	3	3
311.	RORW6-2-9_B1	Topenia	RW	S	RO01	2	2

Legenda:

Coloana **Categorie corp de apă:**

RW - râu natural/râu CAPM/ râu artificial.

LW - lac de acumulare.

Coloana **Cod tipologie corp de apă:**

Râuri naturale: RO01-RO19.

Râuri puternic modificate: RO01CAPM-RO19CAPM

Râuri artificiale: RO01CAA-RO19CAA

Lacuri de acumulare : ROLA01-ROLA07

Coloana **Clasa de stare:**

1- stare ecologică foarte buna

2- stare ecologică bună/potențial maxim și bun 3-

stare ecologică moderată/potențial moderat 4- stare

ecologică slabă /potențial slab

Coloana: **Confidența evaluării stării ecologice/potențialului ecologic**

1- confidență scăzută

2- confidență medie

3- confidență ridicată

Coloana **Stare/Potențial (S/P):**

S - stare ecologică

P - potențial ecologic

UNIUNEA EUROPEANĂ

La nivelul anului 2019, în cadrul B.H. Banat, au fost identificate un număr de 83 de aglomerări umane (>2.000 l.e.), clasificate astfel: 1 aglomerare urbană cu populație (>150.000 l.e.), 5 aglomerări urbane cu o populație cuprinsă între 15.000 – 150.000 l.e., 1 aglomerare urbană cu o populație cuprinsă între 10.000 – 15.000 l.e., și 76 de aglomerări cu populație cuprinsă între 2.000-10.000 l.e.

Bazinul hidrografic Crișuri este localizat în partea de nord-vest a țării și se învecinează la nord și nord-est cu B.H. Someș, la sud și est cu B.H. Mureș, iar la vest cu Rep. Ungară.

Din punct de vedere administrativ, Spațiul Hidrografic Crișuri se suprapune în totalitate peste 1 unitate administrativ teritorială (jud. Bihor), și parțial peste alte 5 unități administrativ teritoriale (jud. Arad, jud. Hunedoara, jud. Cluj, jud. Sălaj și jud. Satu Mare).

Populația totală este de aproximativ 835.187 loc., densitatea populației fiind de 56.2 loc./km². Principalele aglomerări urbane sunt: Oradea, Salonta, Marghita, Beiuș, Aleșd, **Brad**, **Sântana**, **Ineu**, Huedin, Tășnad.

Resursele totale de apă de suprafață din spațiul hidrografic Crișuri însumează cca 2937.4 mil.m³/an, din care resursele utilizabile sunt cca. 394,734 mil.m³/an. Acestea reprezintă cca. 13% din totalul resurselor teoretice de suprafață și sunt formate în principal de râurile Crișul Alb, Crișul Negru, Crișul Repede, Barcău, Ier și afluenții acestora.

În spațiul hidrografic Crișuri există 9 lacuri de acumulare importante (cu suprafață mai mare de 0.5 km²) cu folosință complexă. Repartiția scurgerii în timpul anului este neuniformă, volumul maxim scurs pe întreg spațiul înregistrându-se în general în lunile martie-mai, iar cel minim în lunile septembrie-noiembrie. Din lungimea totală a cursurilor de apă cadastrate din spațiul hidrografic Crișuri, cursurile nepermanente reprezintă aproximativ 40%.

În bazinul hidrografic Crișuri s-au identificat un număr de 241 corpuri de apă de suprafață, dintre care:

- ✓ 226 corpuri de apă râuri, dintre acestea un număr de 72 de corpuri de apă sunt reprezentate de corpuri de apă nepermanente, iar restul de 154 sunt corpuri de apă permanente;
- ✓ 8 corpuri de apă – lacuri de acumulare;
- ✓ 7 corpuri de apă artificiale, din care 6 corpuri de apă râuri – canale și derivații și 1 corp de apă – lac antropic (artificial).

La nivelul anului 2013, în cadrul B.H. Crișuri, au fost identificate un număr de 70 de aglomerări umane (>2.000 l.e.), clasificate astfel: 1 aglomerare urbană cu populație (>150.000 l.e.), 3 aglomerări urbane cu o populație cuprinsă între 15.000 – 150.000 l.e., 5 aglomerări urbane cu o populație cuprinsă între 10.000 – 15.000 l.e., și 61 de aglomerări urbane cu populație cuprinsă între 2.000-10.000 l.e.

Bazinul hidrografic Mureș este localizat în partea centrală și de vest a țării și se învecinează în partea de nord cu B.H. Someș-Tisa și B.H. Crișuri, la vest cu B.H. Crișuri, B. H. Banat și frontiera cu Ungaria, în partea de est cu B.H. Siret și B.H. Olt, iar în partea de sud cu B. H. Banat, B.H. Jiu și B.H. Olt.

Din punct de vedere administrativ, Bazinul hidrografic Mureș se suprapune pe teritoriul a 12 județe, astfel: Alba, Arad, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Caraș-Severin, Cluj, Harghita, Hunedoara, Mureș, Sibiu, Timiș (fără localități).

Populația totală identificată în anul 2011 este de circa 1.937.130 locuitori, densitatea populației fiind de 68,4 loc./km². Principalele aglomerări urbane sunt Târgu Mureș, Arad, Târnăveni, Mediaș, Turda, Deva, Hunedoara, Sighișoara, Reghin, Odorheiu Secuiesc, Sovata, Câmpia Turzii, Copșa Mică.

Resursele totale de apă de suprafață din bazinul hidrografic Mureș însumează cca 5876,3 mil. m³/an, din care resursele utilizabile sunt cca. 1054,07 mil. m³/an. Acestea reprezintă cca. 88,9% din totalul resurselor și sunt formate în principal de râurile Mureș, Târnave, Arieș, Strei, Cerna și afluenții acestora. În bazinul hidrografic Mureș există 13 lacuri de acumulare importante (cu suprafața mai mare de 0,5 km²), care au folosință complexă și însumează un volum util de 419,85 mil.m³.

Raportată la populația bazinului, resursa specifică utilizabilă este de 544,14 m³/loc/an, iar resursa specifică calculată la stocul disponibil teoretic (mediu multianual) se cifrează la 3033,5 m³/loc/an. Resursele de apă cantonate în arealul hidrografic Mureș pot fi considerate ca resurse suficiente de apă, dar neuniform distribuite în timp și spațiu. În bazinul hidrografic Mureș resursele subterane teoretice sunt estimate la 729,55 mil.m³/an din care resursele subterane utilizabile sunt de 672,31 mil.m³/an (reprezentând 92,15% din resursele teoretice).

În bazinul hidrografic Mureș s-au identificat un număr de 532 corpuri de apă de suprafață, dintre care:

- ✓ 414 corpuri de apă naturale, din care 411 corpuri de apă râuri, 3 corpuri de apă lacuri;
- ✓ 115 corpuri de apă puternic modificate, din care 102 corpuri de apă râuri, 13 lacuri de acumulare;
- ✓ 3 corpuri de apă artificiale (3 corpuri de apă de tip râu – canale și derivații).

La nivelul anului 2019, în cadrul B.H. Mureș, au fost identificate un număr de 184 de aglomerări umane (>2.000 l.e.), clasificate astfel: 2 aglomerări urbane cu populație (>150.000 l.e.), 16 aglomerări urbane cu o populație cuprinsă între 15.000 – 150.000 l.e., 6 aglomerări urbane cu o populație cuprinsă între 10.000 – 15.000 l.e., și 160 de aglomerări urbane cu populație cuprinsă între 2.000-10.000 l.e.

Din punct de vedere al infrastructurii tehnico-edilitare, pentru Regiunea Vest se află în prezent, în diferite stadii de realizare următoarele proiecte, care vor contribui semnificativ la îmbunătățirea condițiilor de mediu privind alimentarea cu apă și sistemul de canalizare:

- Modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Hunedoara (Valea Jiului) – 2014-2020; valoare eligibilă: 71,42 mil. euro;
- Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județul Timiș, în perioada 2014-2020; valoare eligibilă: 159,56 mil. euro.

Menționăm că proiectele amintite mai sus sunt finanțate din Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

La nivelul județului Timiș, în anul 2019, erau racordate la rețeaua de distribuție a apei 97 de localități, dintre care 10 municipii și orașe, cu o lungime totală a rețelei de distribuție a apei de 3.618,1 km. De asemenea, tot la nivelul anului 2019, erau racordate la canalizarea publică un număr de 48 de localități, dintre care 10 municipii și orașe, cu o lungime totală a conductelor de canalizare de 1.748,4 km.

La nivelul județului Arad, în anul 2019, erau racordate la rețeaua de distribuție a apei 70 de localități, dintre care 10 municipii și orașe, cu o lungime totală a rețelei de distribuție a apei de 3.038.6km. De asemenea, tot la nivelul anului 2019, erau racordate la canalizarea

publică un număr de 38 de localități, dintre care 10 municipii și orașe, cu o lungime totală a a conductelor de canalizare de 1.383,6 km.

La nivelul județului Hunedoara, în anul 2019, erau racordate la rețeaua de distribuție a apei 55 de localități, dintre care 14 municipii și orașe, cu o lungime totală a rețelei de distriobuție a apei de 1.953,1 km. De asemenea, tot la nivelul anului 2019, erau racordate la canalizarea publică un număr de 38 de localități, dintre care 14 municipii și orașe, cu o lungime totală a a conductelor de canalizare de 1.169,2 km.

La nivelul județului Caraș-Severin, în anul 2019, erau racordate la rețeaua de distribuție a apei 65 de localități, dintre care 8 municipii și orașe, cu o lungime totală a rețelei de distriobuție a apei de 1.293,1 km. De asemenea, tot la nivelul anului 2019, erau racordate la canalizarea publică un număr de 49 de localități, dintre care 8 municipii și orașe, cu o lungime totală a conductelor de canalizare de 704,4 km.

La nivel de județe raportat la nivel național cele mai ridicate grade de racordare la rețelele de canalizare (peste 80 %) sunt identificate in judetul Caras Severin, Hunedoara si Timiș.

Referitor la gradul de epurare a apelor uzate urbane la nivel de județe, raportat la nivel național județele Hunedoara și Timiș din Regiunea Vest se inaceadreață la peste 80 % nivel de conectare la stații de epurare de peste 80 %.

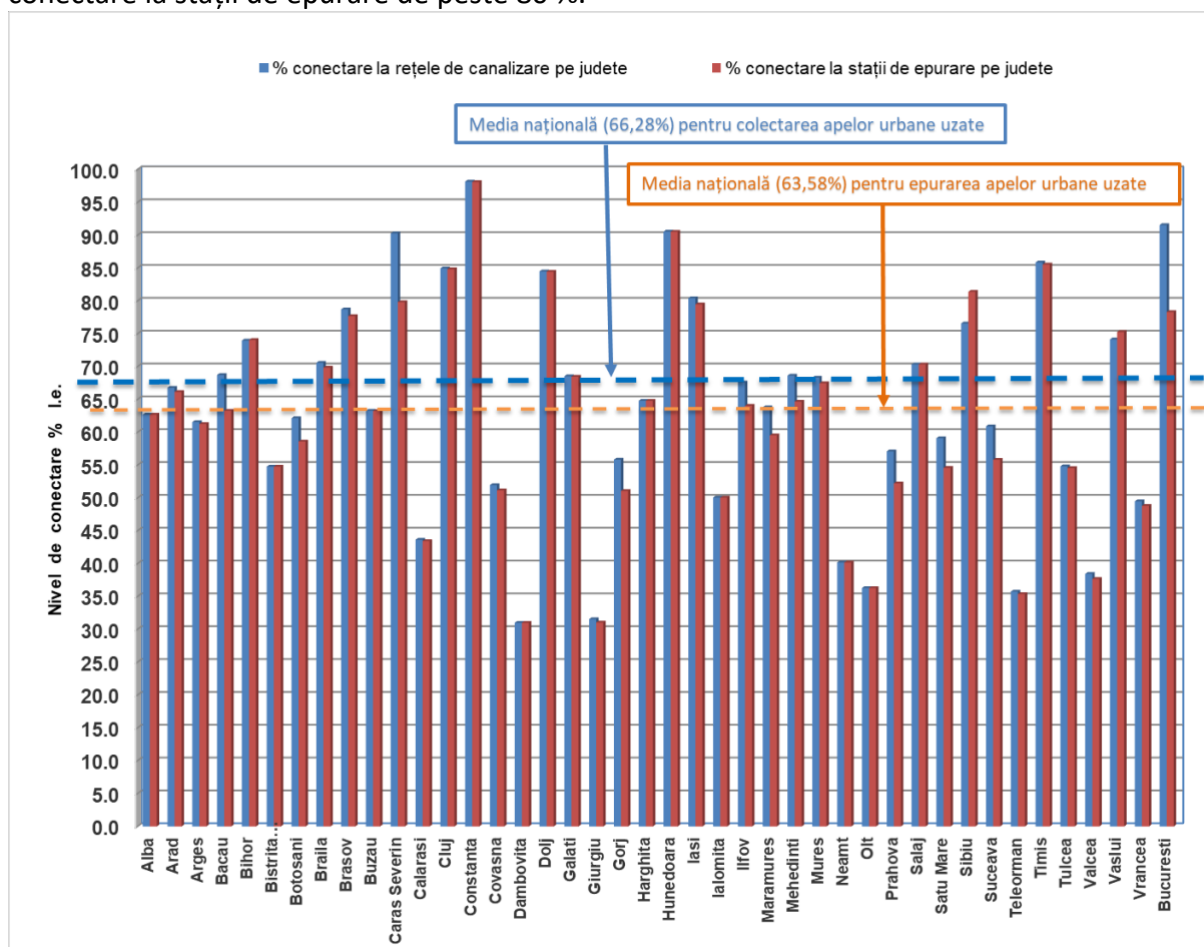

Figura 32 Situația la nivele de județe a colectării și epurării încărcării biodegradabile din apele uzate de la aglomerările umane cu mai mult de 2000 i.e., în anul 2020 (Sursa: Administrația Națională

“Apele Române”, raport “Stadiul realizării lucrărilor pentru epurarea apelor uzate. Urbane și a capacităților în execuție și în funcțiune pentru aglomerări umane “în anul 2020”)

3.1.4 Solul și utilizarea terenurilor

Calitatea solurilor este afectată în diferite grade de poluare produsă de diferite activități industriale. În domeniul protecției solurilor, prin poluare se înțelege orice dereglare care afectează calitatea acestora din punct de vedere calitativ și/sau cantitativ.

Principalele sectoare economice cu impact semnificativ asupra solului provin din: industria minieră și metalurgică (prin procesare și depozitare a deșeurilor, iazuri de decantare și halde de steril), industria chimică (prin depozitare de deșeurii din combinate chimice, petrochimice și fabrici de medicamente, situri abandonate), industria petrolieră (prin poluarea solului cu hidrocarburi și cu metale grele), depozite vechi de pesticide și alte activități la scară mare (prelucrarea metalelor, depozitele de deșeurii menajere neconforme, siturile militare, industria de prelucrare a lemnului, centralele electrice pe cărbune, activități de transport, activități de service, etc.).

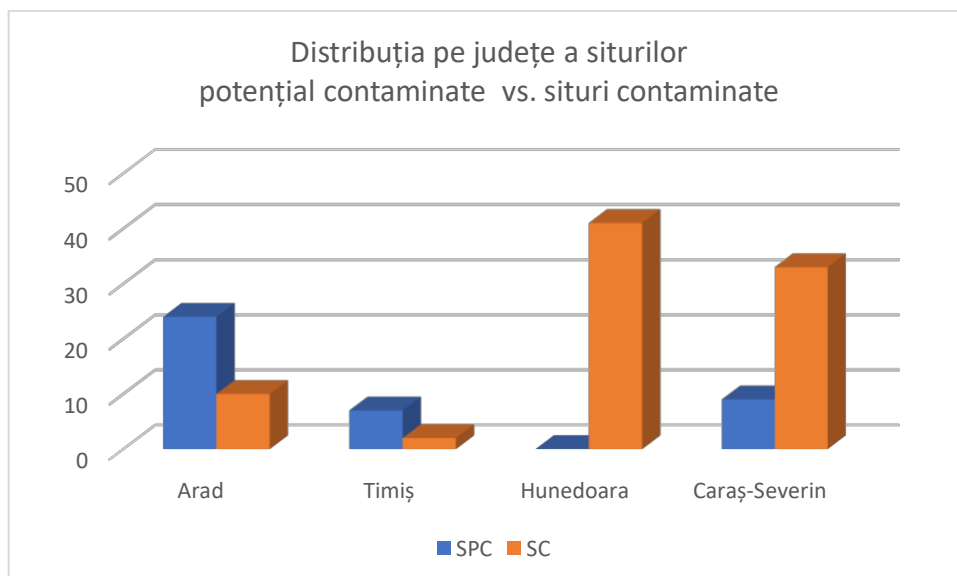
În anul 2015 a fost publicată în Monitorul Oficial, HG nr. 683/2015, prin care au fost aprobate Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România, realizată pe baza inventarului național actualizat de către Agenția Națională pentru Protecția Mediului. Astfel acest document își propune o serie de obiective de mediu și socio-economice.

Obiectivele specifice de mediu:

- ✓ Reducerea suprafeței ocupate de situri contaminate;
- ✓ Îmbunătățirea calității factorilor de mediu din zonele amplasate și implementarea unei gestionări unitare la nivel național;

Obiective specifice socio-economice:

- ✓ Remedierea siturilor contaminate trebuie astfel făcută încât să fie atinsă o stare corespunzătoare pentru folosința ulterioară planificată;
- ✓ Asigurarea protecției resurselor de apă, a securității alimentare și a sănătății umane;
- ✓ Promovarea utilizării viitoare a siturilor remediate pentru dezvoltarea economică și socială în detrimentul scoaterii din circuitul agricol și silvic a terenurilor productive.

*SPC – situri potențial contaminate; SC – situri contaminate.

Figura 33 Distribuția pe județe din zona Programului a siturilor potențial contaminate vs. situri contaminate (Sursa: Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România)

Din **Error! Reference source not found.** rezultă că pe teritoriul celor 4 județe din aria Programului, următoarele analize: județul Hunedoara deține cele mai multe situri contaminate, în număr de 41, datorită fostei zone miniere, urmat de județul Caraș-Severin, în număr de 33 de situri contaminate, tot datorate în mare parte industriei miniere/extractive și industriei prelucrătoare. Celelalte două județe, respectiv Timiș deține 2 situri contaminate, urmat de județul Arad cu 10 situri contaminate.

În ceea ce privește siturile potențial contaminate, județele care dețin cele mai multe astfel de situri sunt: Arad cu un număr de 24 de situri potențial contaminate, urmat de județul Caraș-Severin cu un număr de 9 de situri potențial contaminate, și de județul Timiș cu un număr de 7 de situri potențial contaminate. Județul Hunedoara nu deține nici un sit potențial contaminat.

Utilizarea terenurilor

La nivel teritorial, regiunea Vest, înregistra la sfârșitul anului 2014, 3.203.317 hectare suprafața fond funciar (total) și 2.208.071 hectare suprafață fond funciar (proprietate privată).

În **Error! Reference source not found.** este reprezentat la nivelul Regiunii Vest, pentru anul 2014, sub formă de procent suprafața fondului funciar, inclusiv pe județe, atât suprafață totală, cât și suprafațe proprietate privată. Din punct de vedere al proprietății private, cea mai mare suprafață este atribuită județului Timiș (33,28%), iar la polul opus, cu suprafața cea mai mică este județul Caraș-Severin (19,46%).

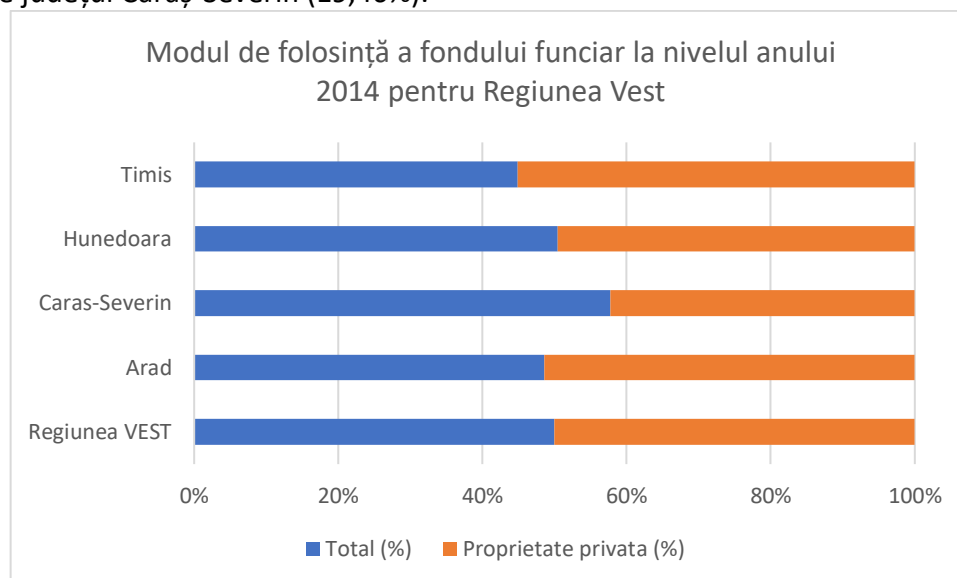

Figura 34 Fondul funciar la nivelul anului 2014 în Regiunea Vest (Sursa:INSSE, tempo-online)

Si in ceea ce priveste suprafata fondului funciar, regiunea Vest deține un procent de 13,43% din suprafata fondului funciar la nivel național.

În **Error! Reference source not found.** sunt reprezentate, în hectare, suprafețele de terenuri agricole și neagricole la nivel de Regiune, dar și la nivelul fiecărui județ component. Astfel, cea mai mare suprafață agricolă din regiune este deținută de către județul Timiș (79,49%), urmat de județul Arad (63, 79%). Celelalte două județe dețin 39.81% - Hunedoara și 46,58% - Caraș-Severin. La polul opus județele care dețin cele mai mari suprafețe neagricole sunt Hunedoara (60,18%) și Caraș-Severin (53.41%). Județele care dețin cele mai mici suprafețe neagricole sunt Timiș (20,50%) și Arad (36,20%).

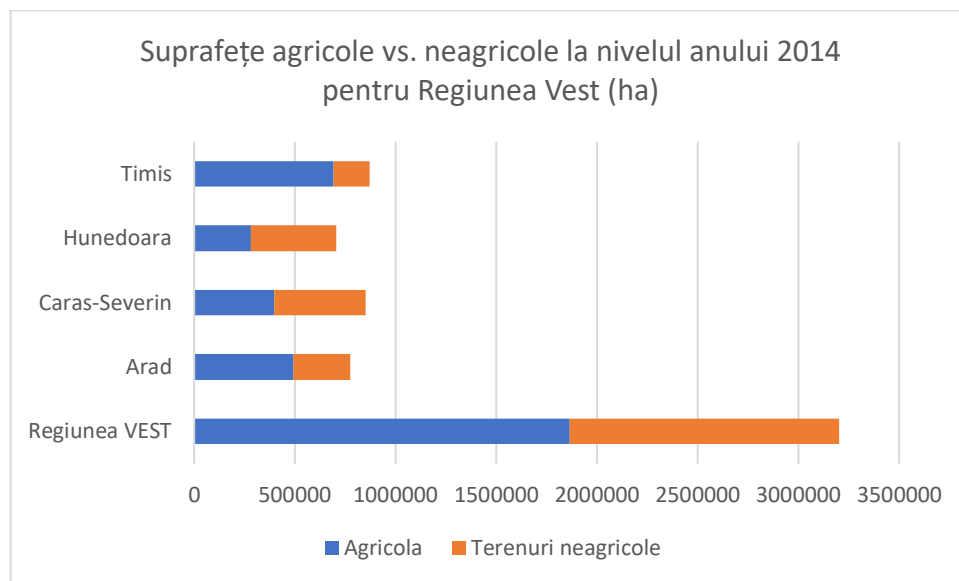

Figura 35 Suprafața agricolă vs. neagricolă la nivelul anului 2014 în Regiunea Vest (Sursa: INSSE tempo online)

3.1.5 Biodiversitate si arii protejate

Subiectul biodiversitate este important în contextul POR VEST 2021-207 , mai ales pentru a **Prioritatea 5 : O regiune accesibilă, Prioritatea 6 – O regiune educată și atractivă și Prioritatea 7 – O regiune pentru cetățeni .**

În cazul **Priorității 5: O regiune accesibilă.**

Obiectivul specific c (ii): Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și a mobilității transfrontalieră, investițiile propuse a se realiza se referă la modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T; crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T; construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; decongestionarea traficului în marile orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea/modernizarea/ reabilitarea de pasaje / noduri rutiere și construirea de pasarele pietonale, de pasaje/noduri rutiere și construirea de pasarele pietonale.

Toate acestea vor fi în zone urbanizate sau construite, astfel încât nu se estimează un impact asupra biodiversității din ariile naturale protejate de interes comunitar.

În cazul **priorității 6** una dintre principalele acțiuni care vor fi finanțate vizează:

- **Investiții în modernizarea taberelor școlare:** infrastructură și dotări pentru spații de cazare, spații luat masa, spații de agrement, etc. Se va avea în vedere finanțarea unei tabere pe județ.

Prioritatea 7 – O regiune pentru cetățeni

Obiectivul specific e (i): Încurajarea dezvoltării sociale, economice și de medii integrate și incluzive, a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane.

Tipurile de acțiuni vor urmări:

- reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective, etc.) prin investiții în spații verzi (scuaruri, parcuri, etc.), infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcări rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe, piațete, etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice (iluminat public, etc.), camere de supraveghere video, facilități wi-fi;
- conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare;
- modernizarea infrastructurii culturale (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte, etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative;
- dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. zone de agrement, piste ciclabile și alei pietonale, zone verzi, etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică;
- măsuri asistență tehnică pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente.

La nivelul zonei de studiu, conservarea biodiversității se realizează prin intermediul unei rețele de arii naturale protejate desemnate datorită valorii ecologice, științifice sau culturale deosebite identificate pe teritoriul acestora.

Rețeaua Natura 2000 a fost constituită în anul 1992 și este cea mai mare rețea ecologică de arii naturale protejate din lume, cuprinzând situri de importanță comunitară (SCI-uri, desemnate pentru protecția habitatelor și a speciilor din Anexele I și II a Directivei Habitate) și situri de protecție specială avifaunistică (SPA-uri, desemnate pentru protecția speciilor de păsări din Anexa I a Directivei Păsări). Prin crearea rețelei Natura 2000 s-a constituit un regim special de protecție pentru habitatele naturale și speciile sălbatice de floră și faună, precum și pentru speciile de păsări sălbatice, existente pe teritoriul Uniunii Europene care sunt considerate rare, au un areal restrâns sau puternic fragmentat sau sunt amenințate

cu dispariția, protejând în același timp și alte specii și habitate naturale care nu se regăsesc în Anexele I sau II ale Directivei Habitate sau Anexa I a Directivei Păsări. Rețeaua ecologică Natura 2000 a fost constituită nu doar pentru protejarea speciilor sălbatice de floră și faună și a habitatelor naturale, ci și pentru conservarea acestora, menținerea diversității capitalului natural, promovarea activităților tradiționale și dezvoltarea durabilă pe termen lung.

Două Directive ale Uniunii Europene au stat la baza instituirii rețelei Natura 2000, care reglementează modul de selectare, desemnare și protecție a habitatelor, speciilor și siturilor:

- Directiva Păsări – Directiva Consiliului 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice, abrogată și înlocuită în 2009 cu Directiva 2009/147/CE, cuprinde 7 Anexe, în Anexa I fiind enumerate specii pentru care se impun măsuri speciale de conservare a habitatelor acestora, cu scopul de a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire;
- Directiva Habitate – Directiva Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice, cuprinde 6 anexe, în Anexa I fiind enumerate tipurile de habitate naturale de interes comunitar (inclusiv prioritare) pentru a căror conservare este necesară desemnarea unor arii speciale de conservare, în timp ce în Anexa II sunt enumerate speciile de faună și floră sălbatică de interes comunitar (inclusiv prioritare) pentru conservarea cărora este necesară desemnarea unor arii speciale de conservare.

Cele două Directive europene au fost transpuse în legislația românească prin OUG nr. 57/ 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/ 2011, cu modificările și completările ulterioare prin Legea nr. 73/ 2015 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 20/ 2014 pentru modificarea OUG nr. 57/ 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, ce conține pe lângă speciile enumerate în directive, care se găsesc pe teritoriul țării noastre, și acele specii considerate importante pentru România, care necesită un regim special de protecție. De asemenea, OUG nr. 57/ 2007 conține o anexă suplimentară (Anexa 4B) în care sunt prezentate speciile de interes național care necesită protecție strictă.

Fragmentarea ecosistemelor sau habitatelor este fenomenul prin care în locul în care înainte a existat un habitat de extindere mare, continuă, se formează mai multe petece de habitate de dimensiuni reduse (Wilcove et al. 1986). Habitatetele sunt înconjurate de un mediu care diferă de caracteristicile habitatului inițial, care pot include drumuri, cursuri de apă, zone antropizate, halde de steril etc.

Migrația între aceste habitate este posibilă pentru unele specii, pentru altele însă este împiedicată total sau parțial. Această situație influențează prin două căi populațiile existente în această zonă, respectiv prin reducerea suprafeței totale a habitatului inițial este influențată negativ mărimea populațiilor și crește semnificativ șansa de dispariție a acestora și pe de altă parte așezarea fragmentelor rezultate și sistemele complexe de legături între acestea influențează activitatea de migrație sau dispersie a populațiilor. Fragmentarea habitatelor nu este datorată exclusiv activității umane directe, a schimbării categoriilor de folosință sau a investițiilor infrastructurale, adeseori procesul de degradare generală a habitatelor conduce la un grad mai ridicat de fragmentare. Diversitatea biologică este într-o continuă amenințare datorită intensificării activităților economice ce exercită presiuni puternice asupra mediului.

Presiunile antropice se manifestă prin creșterea gradului de ocupare a terenurilor, a numărului populației, dezvoltarea agriculturii și economiei, modificarea peisajelor și a ecosistemelor, distrugerea spațiului natural, utilizarea nerațională a solului, supraconcentrarea activităților pe zone sensibile cu valoare ecologică ridicată. Deteriorarea capitalului natural este un proces real cu manifestări complexe pe termen lung și cu o evoluție ce este dependentă de ritmul, formele și amploarea dezvoltării sistemelor socio - economice. Modificarea antropica a habitatelor are loc mai ales prin conversia terenurilor agricole, urbanizare, poluare, despăduriri.

Principalele cauze care determina modificarea structurilor habitatelor sunt reprezentate de:

- dezvoltarea zonelor rezidențiale;
- tăieri ilegale de arbori;
- poluarea apelor de suprafață, subterane și a solului cu produse petroliere sau apă sărată, ape menajere, deșeuri;
- modificarea morfologiei terenurilor datorită activității de exploatare a unor resurse minerale (cariere, balastiere);
- schimbarea categoriei de folosință a terenurilor (extinderea intravilanului, scoaterea temporară sau definitivă din circuitul silvic);
- aplicarea necorespunzătoare a tehnologiilor agricole;
- folosirea pesticidelor;
- turismul necontrolat în zonele de agrement.

Diversificarea și globalizarea activităților umane (activităților economice) generează deteriorarea accelerată a capitalului natural din cauza presiunii puternice asupra mediului, fiind necesare măsuri de protecție și conservare a diversității biologice.

Regiunea Vest este localizată în partea de vest a României, alcătuită din patru județe, respectiv Timiș, Arad, Caraș-Severin și Hunedoara. Cu excepția județului Hunedoara, celelalte trei județe sunt județe de graniță, cu Ungaria și Serbia.

La nivelul Regiunii de Dezvoltare Vest au fost desemnate 31 arii de protecție specială avifaunistică, denumite în continuare SPA și 86 de situri de importanță comunitară, denumite în continuare SCI.

Siturile de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene „Natura 2000” (SCI) au fost declarate prin **Ordin 1964/2007** - ordin privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificat și completat prin **Ordinul nr. 2387/2011** pentru modificarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, **Ordinul nr. 46/2016** privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000.

Ariile de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei europene „Natura 2000” (SPA) au fost declarate prin HG nr. 1248 din 24 octombrie 2007- hotărâre privind declararea ariilor de protecție special avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice Natura 2000 în România, modificat și completat prin HG 971/2011, Hotărâre pentru

Tabel 1 - Numele și codul ariei naturale protejate de interes comunitar aferente Regiunii de Dezvoltare Vest:

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul din Regiunea Vest
SPA-uri			
1.	ROSPA0014	Câmpia Cermeiului	Arad
2.	ROSPA0015	Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru	Arad
3.	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei	Arad
4.	ROSPA0047	Hunedoara Timișană	Arad
5.	ROSPA0069	Lunca Mureșului Inferior	Arad
6.	ROSPA0117	Drocea - Zarand	Arad
7.	ROSPA0153	Defileul Crișului Alb	Arad
8.	ROSPA0164	Pescaria Nădlac	Arad
9.	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei	Timiș
10.	ROSPA0047	Hunedoara Timișană	Timiș
11.	ROSPA0069	Lunca Mureșului Inferior	Timiș
12.	ROSPA0078	Mlaștina Satchinez	Timiș
13.	ROSPA0079	Mlaștinile Murani	Timiș
14.	ROSPA0095	Pădurea Macedonia	Timiș
15.	ROSPA0126	Livezile - Dolaț	Timiș
16.	ROSPA0127	Lunca Bârzavei	Timiș
17.	ROSPA0128	Lunca Timișului	Timiș
18.	ROSPA0142	Teremia Mare - Tomnatic	Timiș
19.	ROSPA0144	Uivar - Dinaș	Timiș
20.	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei	Hunedoara
21.	ROSPA0045	Grădiștea Muncelului - Ciclovina	Hunedoara
22.	ROSPA0084	Munții Retezat	Hunedoara
23.	ROSPA0132	Munții Metaliferi	Hunedoara
24.	ROSPA0139	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu	Hunedoara
25.	ROSPA0020	Cheile Nerei - Beușnița	Caraș-Severin
26.	ROSPA0026	Cursul Dunării - Baziaș - Porțile de Fier	Caraș-Severin
27.	ROSPA0035	Domogled - Valea Cernei	Caraș-Severin
28.	ROSPA0080	Munții Almajului - Locvei	Caraș-Severin
29.	ROSPA0084	Munții Retezat	Caraș-Severin
30.	ROSPA0086	Munții Semenic - Cheile Caraș	Caraș-Severin
31.	ROSPA0149	Depresiunea Bozovici	Caraș-Severin
SCI uri			
1.	ROSCI0042	Codru Moma	Arad
2.	ROSCI0048	Crișul Alb	Arad
3.	ROSCI0049	Crișul Negru	Arad
4.	ROSCI0064	Defileul Mureșului	Arad
5.	ROSCI0070	Drocea	Arad
6.	ROSCI0108	Lunca Mureșului Inferior	Arad
7.	ROSCI0115	Mlaștina Satchinez	Arad
8.	ROSCI0200	Platoul Vașcău	Arad
9.	ROSCI0218	Dealul Mocrei - Rovina - Ineu	Arad
10.	ROSCI0231	Nădab - Socodor - Vărșad	Arad
11.	ROSCI0289	Coridorul Drocea - Codru Moma	Arad
12.	ROSCI0291	Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma	Arad
13.	ROSCI0294	Crișul Alb între Gurahont și Ineu	Arad

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul din Regiunea Vest
14.	ROSCI0298	Defileul Crișului Alb	Arad
15.	ROSCI0324	Munții Bihor	Arad
16.	ROSCI0325	Munții Metaliferi	Arad
17.	ROSCI0337	Pădurea Neudorfului	Arad
18.	ROSCI0350	Lunca Teuzului	Arad
19.	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă	Arad
20.	ROSCI0370	Râul Mureș între Lipova și Păuliș	Arad
21.	ROSCI0401	Turnu - Variașu	Arad
22.	ROSCI0406	Zarandul de Est	Arad
23.	ROSCI0407	Zarandul de Vest	Arad
24.	ROSCI0064	Defileul Mureșului	Timiș
25.	ROSCI0108	Lunca Mureșului Inferior	Timiș
26.	ROSCI0109	Lunca Timișului	Timiș
27.	ROSCI0115	Mlaștina Satchinez	Timiș
28.	ROSCI0250	Ținutul Pădurenilor	Timiș
29.	ROSCI0277	Becicherecu Mic	Timiș
30.	ROSCI0287	Comloșu Mare	Timiș
31.	ROSCI0336	Pădurea Dumbrava	Timiș
32.	ROSCI0337	Pădurea Neudorfului	Timiș
33.	ROSCI0338	Pădurea Paniova	Timiș
34.	ROSCI0345	Pajiștea Cenad	Timiș
35.	ROSCI0346	Pajiștea Ciacova	Timiș
36.	ROSCI0348	Pajiștea Jebel	Timiș
37.	ROSCI0349	Pajiștea Pesac	Timiș
38.	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă	Timiș
39.	ROSCI0388	Sărăturile de la Foiene - Grăniceri	Timiș
40.	ROSCI0390	Sărăturile Dinaș	Timiș
41.	ROSCI0402	Valea din Sănandrei	Timiș
42.	ROSCI0414	Lovrin	Timiș
43.	ROSCI0425	Pădurea Șemița	Timiș
44.	ROSCI0028	Cheile Cernei	Hunedoara
45.	ROSCI0029	Cheile Glodului, Cibului și Măzii	Hunedoara
46.	ROSCI0054	Dealul Cetății Deva	Hunedoara
47.	ROSCI0063	Defileul Jiului	Hunedoara
48.	ROSCI0064	Defileul Mureșului	Hunedoara
49.	ROSCI0085	Frumoasa	Hunedoara
50.	ROSCI0087	Grădiștea Muncelului - Cioclovina	Hunedoara
51.	ROSCI0110	Măgurile Băiței	Hunedoara
52.	ROSCI0121	Muntele Vulcan	Hunedoara
53.	ROSCI0128	Nordul Gorjului de Est	Hunedoara
54.	ROSCI0129	Nordul Gorjului de Vest	Hunedoara
55.	ROSCI0136	Pădurea Bejan	Hunedoara
56.	ROSCI0188	Parâng	Hunedoara
57.	ROSCI0217	Retezat	Hunedoara
58.	ROSCI0219	Rusca Montană	Hunedoara
59.	ROSCI0236	Strei - Hațeg	Hunedoara
60.	ROSCI0250	Ținutul Pădurenilor	Hunedoara
61.	ROSCI0254	Tufurile calcaroase din Valea Bobâlna	Hunedoara
62.	ROSCI0292	Coridorul Rusca Montană - Țarcu - Retezat	Hunedoara

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul din Regiunea Vest
63.	ROSCI0298	Defileul Crișului Alb	Hunedoara
64.	ROSCI0324	Munții Bihor	Hunedoara
65.	ROSCI0325	Munții Metaliferi	Hunedoara
66.	ROSCI0339	Pădurea Povernii - Valea Cernița	Hunedoara
67.	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă	Hunedoara
68.	ROSCI0373	Râul Mureș între Brănișca și Ilia	Hunedoara
69.	ROSCI0406	Zarandul de Est	Hunedoara
70.	ROSCI0031	Cheile Nerei - Beușnița	Caraș-Severin
71.	ROSCI0032	Cheile Rudăriei	Caraș-Severin
72.	ROSCI0052	Dăncioanea	Caraș-Severin
73.	ROSCI0069	Domogled - Valea Cernei	Caraș-Severin
74.	ROSCI0126	Munții Țarcu	Caraș-Severin
75.	ROSCI0198	Platoul Mehedinți	Caraș-Severin
76.	ROSCI0206	Porțile de Fier	Caraș-Severin
77.	ROSCI0217	Retezat	Caraș-Severin
78.	ROSCI0219	Rusca Montană	Caraș-Severin
79.	ROSCI0226	Semenic - Cheile Caraș	Caraș-Severin
80.	ROSCI0284	Cheile Teregovei	Caraș-Severin
81.	ROSCI0292	Coridorul Rusca Montană - Țarcu - Retezat	Caraș-Severin
82.	ROSCI0332	Coșava Mică	Caraș-Severin
83.	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă	Caraș-Severin
84.	ROSCI0361	Râul Caraș	Caraș-Severin
85.	ROSCI0375	Râul Nera între Bozovici și Mocerîș	Caraș-Severin
86.	ROSCI0385	Râul Timiș între Rusca și Prisaca	Caraș-Severin

În regiunea Vest sunt desemnate în afara de siturile Natura 2000 și următoarele Parcuri Naționale/Naturale cu unele rezervații naturale incluse:

Tabel 2 - Numele parcurilor naționale/naturale aferente Regiunii de Dezvoltare Vest

Nr.crt.	Denumire parc național/natural	Județ
1.	RONPA0926 - Parc natural - Parcul Natural Lunca Mureșului	Arad
2.	RORMS0004 - Zonă umedă de importanță internațională - Parcul Natural Lunca Mureșului	Arad
3.	RONPA0101 - Rezervație naturală - Peștera Valea Morii	Arad
4.	RONPA0102 - Rezervație naturală - Dosul Laurului	Arad
5.	RONPA0103 - Rezervație naturală - Baltele Gurahonț	Arad
6.	RONPA0104 - Rezervație naturală - Runcu - Groși	Arad
7.	RONPA0105 - Rezervație naturală - Poiana cu narcise Rovina	Arad
8.	RONPA0106 - Rezervație naturală - Balta Rovina	Arad
9.	RONPA0107 - Rezervație naturală - Balta Șoimoș	Arad
10.	RONPA0108 - Rezervație naturală - Pădurea Sâc	Arad
11.	RONPA0109 - Rezervație naturală - Peștera lui Duțu	Arad
12.	RONPA0110 - Rezervație naturală - Peștera Sinesie	Arad
13.	RONPA0111 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Monoroștia	Arad
14.	RONPA0112 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Zăbalț	Arad
15.	RONPA0113 - Rezervație naturală - Pădurea de stejar pufos de la Cărand	Arad
16.	RONPA0114 - Rezervație naturală - Rezervația de soluri sărăturate	Arad
17.	RONPA0115 - Rezervație naturală - Arboretul Macea	Arad

Nr.crt.	Denumire parc național/natural	Județ
18.	RONPA0756 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Rădmănești	Arad
19.	RONPA0762 - Rezervație naturală - Insula Igrış	Arad
20.	RONPA0752 - Rezervație naturală - Pădurea Cenad	Timiș
21.	RONPA0753 - Rezervație naturală - Lunca Poganișului	Timiș
22.	RONPA0754 - Rezervație naturală - Movila Șișitac	Timiș
23.	RONPA0755 - Rezervație naturală - Arboretumul Bazoș	Timiș
24.	RONPA0757 - Rezervație naturală - Mlaștinile Satchinez	Timiș
25.	RONPA0758 - Rezervație naturală - Pădurea Bistra	Timiș
26.	RONPA0759 - Rezervație naturală - Beba Veche	Timiș
27.	RONPA0760 - Rezervație naturală - Mlaștinile Murani	Timiș
28.	RONPA0761 - Rezervație naturală - Insula Mare Cenad	Timiș
29.	RONPA0762 - Rezervație naturală - Insula Igrış	Timiș
30.	RONPA0763 - Rezervație naturală - Sărăturile Dinaș	Timiș
31.	RONPA0764 - Rezervație naturală - Pajiștea cu narcise Bătești	Timiș
32.	RONPA0765 - Rezervație naturală - Lacul Surduc	Timiș
33.	RONPA0867 - Rezervație naturală - Pădurea Pleșu	Timiș
34.	RONPA0926 - Parcul Natural Lunca Mureșului	Timiș
35.	RORMS0004 - Zonă umedă de importanță internațională - Parcul Natural Lunca Mureșului	Timiș
36.	ROMAB0001 - Rezervația Biosferei Retezat	Hunedoara
37.	RONPA0001 - Parcul Național Domogled - Valea Cernei	Hunedoara
38.	RONPA0002 - Parcul Național Retezat	Hunedoara
39.	RONPA0015 - Parcul Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina	Hunedoara
40.	RONPA0929 - Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului	Hunedoara
41.	RONPA0933 - Parcul Național Defileul Jiului	Hunedoara
42.	RONPA0054 - Rezervație naturală - Cheile Glodului	Hunedoara
43.	RONPA0109 - Rezervație naturală - Peștera lui Duțu	Hunedoara
44.	RONPA0511 - Rezervație naturală - Gemenele	Hunedoara
45.	RONPA0512 - Rezervație naturală - Peștera cu Corali	Hunedoara
46.	RONPA0513 - Rezervație naturală - Peștera Zeicului	Hunedoara
47.	RONPA0514 - Rezervație naturală - Complexul carstic Ponorici - Cioclovina	Hunedoara
48.	RONPA0515 - Rezervație naturală - Piatra Crinului	Hunedoara
49.	RONPA0516 - Rezervație naturală - Peștera Șura Mare	Hunedoara
50.	RONPA0517- Rezervație naturală - Peștera Tecuri	Hunedoara
51.	RONPA0518 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Lăpugiu de Sus	Hunedoara
52.	RONPA0519- Rezervație naturală - Locul fosilifer cu dinozauri de la Sânpetru	Hunedoara
53.	RONPA0520 - Rezervație naturală - Peștera Cizmei	Hunedoara
54.	RONPA0521- Rezervație naturală - Dealul Colț și Dealul Zănoaga	Hunedoara
55.	RONPA0522 - Rezervație naturală - Fânațele Pui	Hunedoara
56.	RONPA0523 - Rezervație naturală - Fânațele cu narcise Nucșoara	Hunedoara
57.	RONPA0524 - Rezervație naturală - Mlaștina Peșteana	Hunedoara
58.	RONPA0525 - Rezervație naturală - Calcarele de la Fața Fetii	Hunedoara
59.	RONPA0526 - Rezervație naturală - Vârful Poieni	Hunedoara
60.	RONPA0527 - Rezervație naturală - Măgurile Săcărâmbului	Hunedoara
61.	RONPA0528 - Rezervație naturală - Pădurea Chizid	Hunedoara

Nr.crt.	Denumire parc național/natural	Județ
62.	RONPA0529 - Rezervație naturală - Pădurea Bejan	Hunedoara
63.	RONPA0530 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Ohaba - Ponor	Hunedoara
64.	RONPA0531 - Rezervație naturală - Muntele Vulcan	Hunedoara
65.	RONPA0532 - Rezervație naturală - Podul natural de la Grohot	Hunedoara
66.	RONPA0533 - Rezervație naturală - Pădurea Slivuț	Hunedoara
67.	RONPA0534 - Rezervație naturală - Calcarele din Dealul Măgura	Hunedoara
68.	RONPA0535 - Rezervație naturală - Dealul Cetății Deva	Hunedoara
69.	RONPA0536 - Rezervație naturală - Măgura Uroiului	Hunedoara
70.	RONPA0537 - Rezervație naturală - Tufurile calcaroase din Valea Bobâlna	Hunedoara
71.	RONPA0538 - Rezervație naturală - Cheile Madei	Hunedoara
72.	RONPA0539 - Rezervație naturală - Cheile Crivადiei	Hunedoara
73.	RONPA0540 - Rezervație naturală - Dealul și Peștera Bolii	Hunedoara
74.	RONPA0541 - Rezervație naturală - Arboretumul Simeria	Hunedoara
75.	RONPA0542 - Rezervație naturală - Codrii seculari de pe valea Dobrișoarei și Prisloapei	Hunedoara
76.	RONPA0543 - Rezervație naturală - Pădurea Pojoga	Hunedoara
77.	RONPA0544 - Rezervație naturală - Calcarele de la Godinești	Hunedoara
78.	RONPA0545 - Rezervație naturală - Cheile Jiețului	Hunedoara
79.	RONPA0546 - Rezervație naturală - Cheile Ribicioarei și Uibăreștilor	Hunedoara
80.	RONPA0547 - Rezervație naturală - Cheile Cernei	Hunedoara
81.	RONPA0548 - Rezervație naturală - Cheile Tăii	Hunedoara
82.	RONPA0549 - Rezervație naturală - Apele mezotermale de la Geoagiu-Băi	Hunedoara
83.	RONPA0550 - Rezervație naturală - Boholt	Hunedoara
84.	RONPA0551 - Rezervație naturală - Calcarele de la Boiul de Sus	Hunedoara
85.	RONPA0552 - Rezervație naturală - Paleofauna reptiliana Tutea	Hunedoara
86.	RONPA0001 - Parcul Național Domogled - Valea Cernei	Caraș-Severin
87.	RONPA0003 - Parcul Național Cheile Nerei - Beușnița	Caraș-Severin
88.	RONPA0012 - Parcul Național Semenic - Cheile Carașului	Caraș-Severin
89.	RONPA0014 - Parcul Natural Porțile de Fier	Caraș-Severin
90.	RONPA0293 - Rezervație naturală - Rezervația Cheile Nerei - Beușnița	Caraș-Severin
91.	RONPA0294 - Rezervație naturală - Valea Ciclovei - Ilidia	Caraș-Severin
92.	RONPA0295 - Rezervație naturală - Cheile Șușarei	Caraș-Severin
93.	RONPA0296 - Rezervație naturală - Izvorul Bigăr	Caraș-Severin
94.	RONPA0297 - Rezervație naturală - Liciovea	Caraș-Severin
95.	RONPA0298 - Rezervație naturală - Ducin	Caraș-Severin
96.	RONPA0299 - Rezervație naturală - Cheile Carașului	Caraș-Severin
97.	RONPA0300 - Rezervație naturală - Izvoarele Carașului	Caraș-Severin
98.	RONPA0301 - Rezervație naturală - Izvoarele Nerei	Caraș-Severin
99.	RONPA0302 - Rezervație naturală - Cheile Gârliștei	Caraș-Severin
100.	RONPA0303 - Rezervație naturală - Bârzavița	Caraș-Severin
101.	RONPA0304 - Rezervație naturală - Buhui - Marghițaș	Caraș-Severin
102.	RONPA0305 - Rezervație naturală - Peștera Comarnic	Caraș-Severin
103.	RONPA0306 - Rezervație naturală - Peștera Popovăț	Caraș-Severin
104.	RONPA0307 - Rezervație naturală - Peștera Buhui	Caraș-Severin
105.	RONPA0308 - Rezervație naturală - Groposu	Caraș-Severin
106.	RONPA0309 - Rezervație naturală - Domogled	Caraș-Severin

Nr.crt.	Denumire parc național/natural	Județ
107.	RONPA0310 - Rezervație naturală - Coronini - Bedina	Caraș-Severin
108.	RONPA0311 - Rezervație naturală - Iauna - Craiova	Caraș-Severin
109.	RONPA0312 - Rezervație naturală - Iardașița	Caraș-Severin
110.	RONPA0313 - Rezervație naturală - Belareca	Caraș-Severin
111.	RONPA0314- Rezervație naturală - Peștera lui Ion Bârzoni	Caraș-Severin
112.	RONPA0315- Rezervație naturală - Valea Mare	Caraș-Severin
113.	RONPA0316 - Rezervație naturală - Balta Nera - Dunăre	Caraș-Severin
114.	RONPA0317 - Rezervație naturală - Fânața cu narcise Zervești	Caraș-Severin
115.	RONPA0318 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Soceni	Caraș-Severin
116.	RONPA0319 - Rezervație naturală - Cheile Globului	Caraș-Severin
117.	RONPA0320 - Rezervație naturală - Cheile Rudăriei	Caraș-Severin
118.	RONPA0321 - Rezervație naturală - Cuptor - Bradșoru de Jos	Caraș-Severin
119.	RONPA0322 - Rezervație naturală - Sfinxul Bănățean	Caraș-Severin
120.	RONPA0323 - Rezervație naturală - Râpa Neagră	Caraș-Severin
121.	RONPA0324 - Rezervație naturală - Râpa cu lăstuni din Valea Divici	Caraș-Severin
122.	RONPA0325- Rezervație naturală - Dealul Petrolea - Cuptoare	Caraș-Severin
123.	RONPA0326 - Rezervație naturală - Valea Greața	Caraș-Severin
124.	RONPA0327 - Rezervație naturală - Ravena Crouri	Caraș-Severin
125.	RONPA0328 - Rezervație naturală -Ogașul Slătinic	Caraș-Severin
126.	RONPA0329 - Rezervație naturală - Baziaș	Caraș-Severin
127.	RONPA0330 - Rezervație naturală - Pădurea Ezerișel	Caraș-Severin
128.	RONPA0331 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Apadia	Caraș-Severin
129.	RONPA0332 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Delinești	Caraș-Severin
130.	RONPA0333 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Ezeriș	Caraș-Severin
131.	RONPA0334 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Globu Craiovei	Caraș-Severin
132.	RONPA0335 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Petroșnița	Caraș-Severin
133.	RONPA0336 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Târnova	Caraș-Severin
134.	RONPA0337 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Tirol	Caraș-Severin
135.	RONPA0338 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Valea Pai	Caraș-Severin
136.	RONPA0339 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Zorlențu Mare	Caraș-Severin
137.	RONPA0613 - Rezervație naturală - Izvorul și stincariile de la Cămana	Caraș-Severin
138.	RONPA0620 - Rezervație naturală - Valea Țesna	Caraș-Severin
139.	RONPA0846 - Rezervație naturală - Peștera Răsuflătoarei	Caraș-Severin
140.	RONPA0864 - Rezervație naturală - Peștera cu Apa din Valea Polevii	Caraș-Severin
141.	RONPA0865 - Rezervație naturală - Dăncioanea	Caraș-Severin
142.	RONPA0866 - Rezervație naturală - Peștera Exploratorii '85	Caraș-Severin
143.	RONPA0867 - Rezervație naturală - Pădurea Pleșu	Caraș-Severin
144.	RONPA0868 - Rezervație naturală -Rusca Montană	Caraș-Severin
145.	RONPA0869 - Rezervație naturală - Dealul Cărăula	Caraș-Severin

Managementul ariilor naturale protejate se realizează în conformitate cu prevederile OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată prin Legea 49/2011 și cu prevederile OM 1447/2017, cu modificările și completările ulterioare, privind aprobarea Metodologiei de atribuire a administrării ariilor naturale protejate și a Metodologiei de atribuire a custodiei ariilor naturale protejate

Unele arii naturale protejate din Regiunea Vest au structuri proprii de administrare care asigura managementul ariei naturale protejate. Acestea sunt :

- ✓ RONPA0926 - Parcul Natural Lunca Mureșului;
- ✓ RONPA0002 - Parcul Național Retezat;
- ✓ RONPA0015 - Parcul Natural Gradiștea Muncelului – Cioclovina;
- ✓ RONPA0929 - Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului;
- ✓ RONPA0933 - Parcul Național Defileul Jiului;
- ✓ RONPA0001 Parcul Național Domogled - Valea Cernei;
- ✓ RONPA0003 - Parcul Național Cheile Nerei – Beușnița;
- ✓ RONPA0012 - Parcul Național Semenic - Cheile Carașului;
- ✓ RONPA0014 - Parcul Natural Porțile de Fier.

Celelalte arii naturale protejate au asigurat Managementul e catre Agenția Naționala de Arii Naturale Protejate (ANANP) prin Serviciile Teritoriale de Arii Naturale Protejate la nivelul celor 4 judete: Ara, Caras Severin , Hunedoara , Timis.

Pana in anul 2020 s-a observat o imbunătățirea a managementului ariilor naturale protejate.

Toate Parcurile Nationale si Naturale din Regiunea Vest au Plan de Management aprobat prin Ordin de Ministru/ Hotărâre de Guvern, unele dintre acestea chiar au fost revizuite, actualizate sau sunt în procedura de revizuire si aprobare. Prin planurile e management au fost stabilite obiectivele de conservare si masurile minime de conservare pentru acestea.

De asemenea pentru ariile naturale protejate de interes comunitar ce formează Reteaua Natura 2000 , Ministerul Mediului Apelor si Pădurilor a elaborat obiectivele de conservare specifice la nivelul fiecărui Sit natura 2000 cât și setul minim de măsuri de conservare.

La definitivarea locațiilor precise ale tuturor componentelor din fiecare proiect, se vor realiza vizite pe amplasament, se vor identifica habitatele și speciile de interes comunitar și se va studia detaliat impactul realizării proiectelor asupra acestora.

Fiecare proiect va urma etapele procedurale proprii de evaluare a impactului asupra mediului. Stabilirea prezenței și localizarea populațiilor ecologice ale speciilor și habitatelor de interes comunitar, se va realiza în cadrul procedurii de evaluare adecvată a proiectelor propuse prin Programul Operațional Regional Vest vizează perioada 2021 – 2027, in perioada de planificare si proiectare a acestora.

Toate activitățile care vor fi propuse prin implementarea viitoarelor proiecte finanțate prin Programul Operațional Regional 2021-2027 în regiunea Vest si care ar putea avea un impact semnificativ asupra mediului si biodiversității, vor fi supuse evaluărilor specifice (evaluare de mediu pentru planuri și programe, evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte și evaluarea adecvată) și actul de reglementare se eliberează numai după ce se atestă, prin rapoartele întocmite de către firmele sau persoanele fizice acreditate de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor, că respectivele activități nu au impact semnificativ asupra mediului și asupra biodiversității.

Una dintre condiții in cazul proiectelor ce vor intra sub incidenta articolului 28, din OUG 57, privind managementul ariilor naturale protejate, este aceea de a obține **avizul administratorului ariei naturale protejate**.

Prin implementarea cerințelor de evaluare adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, ce vor fi propuse prin POR 2021-2027 Regiunea Vest se asigură că niciun plan sau proiect nu poate afecta în mod semnificativ aria naturală protejată de interes comunitar, singur sau în combinație cu alte planuri/proiecte, care se află în procedură de reglementare sau sunt prevăzute în strategii de dezvoltare.

Deși în scădere, impactul populației asupra mediului nu poate fi neglijat. Rata cu care oamenii **consumă resursele naturale** este direct proporțională cu standardul lor de viață. Creșterea nivelului de trai este asociată cu o presiune asupra resurselor neregenerabile (consum mai mare de apă), cu generarea unei cantități mai mari de deșeuri, cu extinderi ale zonelor locuite în zone cu potențial natural și deci cu un impact accentuat asupra mediului și implicit asupra biodiversității.

Turismul necontrolat practicat intens creează impact negativ asupra componentelor biodiversității, prin deteriorarea și degradarea florei sălbatice, perturbarea speciilor de animale, degradarea solurilor în pantă prin nerespectarea traseelor marcate, precum și prin campări și focuri deschise în locuri nepermise, aruncarea de deșeuri menajere în spațiile neamenajate în acest scop. Toate acestea au determinat o mare presiune asupra cadrului natural, ducând la degradarea acestuia, fiind necesară astfel implementarea conceptului de ecoturism, nu numai în ariile naturale protejate, ci și în afara acestora.

Presiuni antropice exercitate asupra biodiversității

În ceea ce privește presiunile antropice exercitate asupra biodiversității, acestea pot fi de 2 tipuri:

- Amenințări directe:

- ✓ pierderi de habitate și fragmentarea habitatelor din cauza urbanizării, dezvoltarea infrastructurii, exploatarea resurselor naturale;
- ✓ desecarea mlaștinilor sau utilizarea lor pentru culturi de specii alohtone (salcie energetică, plop euro-american de cultură, salcâm) în vederea obținerii profitului economic;
- ✓ abandonarea sistemelor tradiționale de folosire a terenurilor, în special în cazul pășunilor și fânețelor; arderea miriștilor; suprapășunatul;
- ✓ reducerea rezervelor de ape subterane, ca urmare a executării de lucrări hidrotehnice a determinat uscarea parțială sau totală a zeci de ha de pădure;
- ✓ supraexploatarea ecosistemelor și a speciilor: agricultura de tip industrial micșorează resursele solului și duc la eroziunea severă a versanților și la degradarea ecosistemelor;
- ✓ organizarea necorespunzătoare a activității de recoltare a fructelor de pădure și de vânătoare;
- ✓ pierderea de zone umede ca urmare a transformării acestora în terenuri agricole, folosirea neadecvată a zonelor umede, etc;
- ✓ pericolul plantelor invazive;
- ✓ poluarea: ploile acide afectează pădurile, iar eutrofizarea exercită o presiune negativă asupra zonelor umede;
- ✓ utilizarea apei de suprafață în sisteme tip microhidrocentrale, fără a menține debitul de servitute;
- ✓ defrișarea.

- Amenințări indirecte:

- ✓ depozitarea necontrolată de deșuri în zone protejate;
- ✓ parcurile eoliene: principalul impact pus în discuție pentru protejarea mediului este cel legat de impactul păsărilor zburătoare cu rotoarele turbinelor eoliene în mișcare, precum și perturbarea habitatului (la sol), dacă în areal se află colonii semnificative de păsări;
- ✓ existența unor conflicte între diverși utilizatori de terenuri: privatizarea pădurilor, slaba implementare și întărire a legislației privind protecția naturii, lipsa resurselor financiare și organizatorice ale instituțiilor implicate în conservarea biodiversității;
- ✓ slaba conștientizare a publicului;
- ✓ neacordarea atenției cuvenite educației ecologice în școli

Ținând seama de importanța deosebită a capitalului natural și având în vedere dezvoltarea durabilă a colectivităților umane, este imperios necesară conservarea biodiversității, ca o condiție esențială pentru generațiile viitoare.

În județul Arad fișa de proiect depusă pentru obținerea finanțării în vederea elaborării documentațiilor tehnice vizează proiectul:

1. **Modernizare rețea rutieră în zona de Nord a județului Arad pe tronsoanele:**
1. Tronson DJ 794 km 4+200 - 21+400 și 23+100 - 25+800, DN 79 Mișca-Apateu-Berechiu (20,00 km) 2. Tronson DJ 709 km 60+000 - 75+942 Cermei - Limită Județ Bihor (15,96 km) 3. Tronson DJ 793 km 22+500 - 32+500 Cermei – Beliu (10,02 km) 4. Tronson DJ 793 km 14+300 - 21+300 Sepreuş – Cermei (6,97 km) 5. Tronson DJ 709 km 39+200 - 45+500 Seleuş -Sicula (6,35 km) 6. Tronson DJ 709 km 45+500 – 60+000 Sicula – Gurba – Cermei (14,5 km) + care **traversează siturile de importanță comunitară ROSCI 0350 și ariile de protecție avifaunistică ROSPA0014 și ROSPA 0015.**

– excluzând suprafața suprapusă ROSPA 0014 Câmpia Cermeiului, aprobat prin Ordinul Ministrului Apelor și Pădurilor nr:1181 din 27.07.2016.

În județul Caraș-Severin una dintre fișele de proiect depusă pentru obținerea finanțării în vederea elaborării documentațiilor tehnice vizează un proiect care ar putea să se implementeze în arii protejate sau în apropierea acestora.

Modernizare DJ 571 – Intersecție DN57 – Moldova Nouă – Cărbunari - Sasca Montană - Ciuchici (intersecție DN 57) .

Indicativ DJ 571.

Care se suprapune pe UAT-urile Moldova Noua, Carbunari, Sasca Montană, Ciuchici, și traversează ariile protejate de interes comunitar:

- ROSCI 0031 Cheile Nerei Beusnita;
- ROSCI 0206 Porțile de Fier;
- ROSPA 0080 Munții Almăjului Locvei.

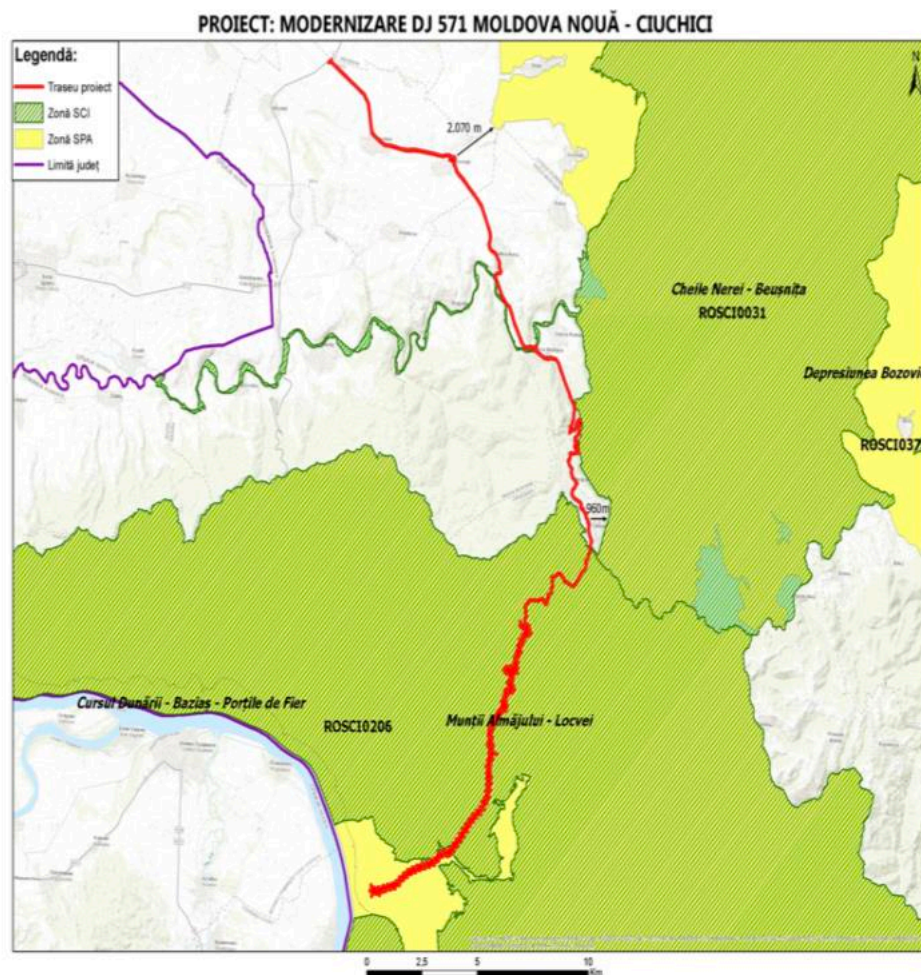

Figura 38 Proiect de monitorizare a Drumului Județean DJ 571 Moldova Nouă - Ciuchici

Pentru județul Hunedoara fișa de proiect depusă pentru obținerea finanțării în vederea elaborării documentațiilor tehnice vizează proiectul: Reabilitarea Centrului de agrement Costesti, proiectul care ar putea să se implementeze în aria protejată Gradiștea Muncelului Ciclovina, pe amplasamentul actual.

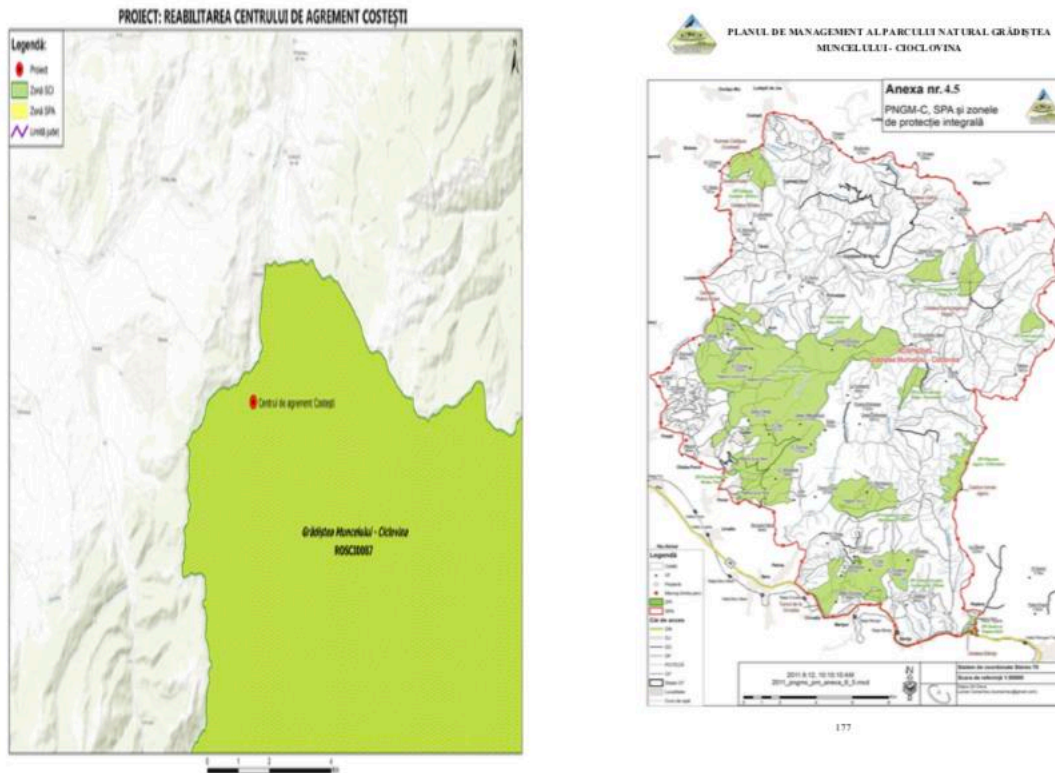

Figura 39 Proiectul de reabilitare a Centrului de Agrement Costești

3.1.6 Patrimoniul cultural și peisaj

Conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, peisajul este definit ca fiind „zona percepută de către populație ca având caracteristici specifice rezultate în urma acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani”. Importanța peisajului este subliniată prin Legea nr. 451/2002 pentru ratificarea Convenției europene a peisajului, adoptată la Florența la 20 octombrie 2000 conform căreia peisajul este o parte importantă a calității vieții ce contribuie la formarea culturilor locale, constituind totodată componenta de bază a patrimoniului natural și cultural european ce participă la consolidarea identității europene.

Degradarea peisajului se află în strânsă legătură cu degradarea stării de conservare a diversității biologice. Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014-2020 evidențiază faptul că principalele elemente de ordin antropoc ce au indus modificarea compoziției și funcțiilor sistemelor ecologice, inclusiv capacitatea productivă și de suport a biodiversității din România derivă din obiectivele strategiilor de dezvoltare socio-economică, cât și din mijloacele utilizate pentru punerea lor în practică în perioada 1950-1989.

Impactul vizual este generat de o serie de acțiuni de ordin antropoc, printre care:

- ❖ Conversia unor sisteme ecologice naturale și semi-naturale în sisteme de producție agricole;

- ❖ Industrializarea accentuată datorată dezvoltării infrastructurii de producție în mari unități. Impactul asupra peisajului în acest caz este unul indirect, cauzat de creșterea consumului de resurse neregenerabile minerale și energetice, acțiune cu o contribuție majoră la poluarea aerului, apelor de suprafață și subterane sau a solului;
- ❖ Supraexploatarea pădurilor, cu consecințe directe asupra structurii și funcțiilor ecosistemelor, generând dezechilibre ecologice în special la nivelul bazinelor hidrografice din zona montată;
- ❖ Realizarea lucrărilor hidrotehnice ample în vederea acumulărilor de apă;
- ❖ Creșterea capacității de producție a energiei electrice în contextul creșterii nevoilor populației și a urbanizării continue, care aduce după sine consumul de cărbune inferior, cât și exploatarea și extinderea activităților de minerit la suprafață prin extinderea suprafețelor ocupate de haldele de steril necologizate și mărirea infrastructurii de distribuție a energiei electrice prin creșterea numărului de linii electrice aeriene (LEA), ambele rezultate contribuind la degradarea calitativă a peisajului;
- ❖ Dezvoltarea urbană, în special creșterea populației urbane, conduce la deteriorarea peisajului urban prin diminuarea suprafeței spațiilor verzi sau prin construcția pe acestea, tăierea arborilor sau prin existența unor măsuri ineficiente de colectare și tratare a deșeurilor și apelor menajere;
- ❖ Dezvoltarea infrastructurii de transport prin fragmentarea habitatelor naturale și, implicit, a peisajului;
- ❖ Supraexploatarea resurselor naturale regenerabile și neregenerabile pentru alimentarea proceselor de producție.

La nivelul Regiunii Vest, conform datelor oficiale publicate de Institutul National al Patrimoniului în anul 2015, se regăsesc 263 monumente istorice. În regiune, din numărul de 263 de monumente istorice, 53 sunt de clasa A și 210 de clasă B, și sunt repartizate astfel: 17 monumente istorice în județul Arad, 132 de monumente istorice în județul Caraș-Severin, 82 de monumente istorice în județul Hunedoara, 32 de monumente istorice în județul Timiș. Starea majorității monumentelor este precară, iar calitatea siturilor de patrimoniu cultural sau a activităților legate de acesta este considerată slabă de către vizitatori. O bună parte dintre acestea necesită conservare, protejare sau investiții pentru dezvoltarea și valorificarea lor prin includerea în circuite turistice.

Lista obiectivelor care aparțin patrimoniului cultural poate fi consultată pe site-ul www.patromoni.ro, unde se regăsesc informații cu privire la *Lista monumentelor la nivelul anului 2015*, pentru fiecare dintre cele 4 județe vizate de *program*.

Pentru că *programul* nu propune o listă de proiecte exacte, la momentul elaborării prezentului Raport de mediu, nu se poate estima un impact potențial asupra unui număr de obiective care aparțin patrimoniului cultural. Se va ține cont de patrimoniu cultural la o etapă ulterioară aprobării *Programului*.

3.1.7 Managementul deșeurilor

Îmbunătățirea gestionării deșeurilor contribuie la reducerea problemelor legate de sănătate și mediu, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (direct prin reducerea emisiilor de la depozitele de deșeuri și indirect prin reciclarea materialelor care pot fi extrase și

prelucrate) și evitarea impactului negativ la nivel local cum ar fi: alterarea peisagistică datorată depozitelor de deșeuri, poluarea locală a apei și a aerului, precum și dispersarea deșeurilor.

Prezentarea situației actuale în județul Timiș

În vederea optimizării activităților de colectare și transport, județul Timiș a fost împărțit în 4 zone de colectare după cum urmează:

- zona 0, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Lugoj, Buziaș, Recaș, Balinț, Bara, Belinț, Bogda, Boldur, Brestovăț, Coșteiu, Chevereșu Mare, Criciova, Darova, Gavojdia, Ghizela, Nădrag, Nițchidorf, Racovița, Sacoșu Turcesc, Secaș, Știuca, Topolovățu Mare; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este SC Retim Ecologic Service SA; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 1, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Timișoara, Ghiroda, Giroc, Moșnița Nouă, Sânmihaiu Român, Șag, Becicherecu Mic, Biled, Bucovăț, Cărpiniș, Cenei, Checea, Dudeștii Noi, Fibiș, Foeni, Giarmata, Giulvăz, Iecea Mare, Masloc, Orțișoara, Otelec, Parța, Peciu Nou, Pișchia, Remetea Mare, Săcălaz, Sârandrei, Șandra, Satchinez, Uivar, Variaș; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este SC Retim Ecologic Service SA; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Jimbolia, Beba Veche, Comlosu Mare, Dudestii Vechi, Gottlob, Lenauheim, Lovrin, Periam, Pesac, Tomnatic, Saravale, Simpetru Mare, Teremia Mare, Valcani; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este SC Brai-Cata SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Periam; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Periam/SC Pepe Expres SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Pesac; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Pesac / SC Pepe Expres SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Comloșu Mare; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Comloșu Mare /SC Pepe Expres SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Saravale; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Saravale /SC Pepe Expres SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Lenauheim; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Lenauheim /SC Pepe Expres SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Sânpetru Mare; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Sânpetru Mare /SC Pepe Expres SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Lovrin; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Lovrin /SC Pej Company SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;

- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Valcani; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Valcani /SC Pej Company SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Beba Veche; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Beba Veche /SC Pej Company SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Cenad; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este Serviciul Propriu al Primăriei; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Dudeștii Vechi; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Dudeștii Vechi /SC Pej Company SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Gottlob; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Gottlob /SC Pej Company SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Tomnatic; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Tomnatic /SC Pej Company SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Jimbolia; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este UAT Jimbolia /SC Pej Company SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 2, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Sannicolau Mare; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este SC GOSAN SRL; acesta colectează deșeuri menajere similare;
- zona 3, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Ciacova, Deta, Gătaia, Banloc, Birda, Denta, Ghilad, Giera, Jamu Mare, Jebel, Liebling, Livezile, Moravița, Pădureni, Tormac, Voiteg; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este Asocieria SC Brai-Cata SRL și SC LibroEvents SRL* ; acesta colectează deșeuri menajere similare, stradale din parcuri și grădini, din piețe;
- zona 4, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Făget, Bârna, Bethausen, Curtea, Dumbrava, Fârdea, Mănăstur, Margina, Ohaba Lungă, Pietroasa, Tomești, Traian Vuia; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este SC Brai-Cata SRL**; acesta colectează deșeuri menajere similare.

*-din 2021, în urma rezilierii contractului de delegare al operatorului desemnat, operarea în UAT-urile Deta, Liebling, Jebel, Banloc, Jamu Mare, Moravița, Voiteg este asigurată de SC PEJ Company SRL, în Gătaia, Ciacova, Pădureni, Ghilad, Giera, Livezile, Tormac de SC Pepe Expres SRL, în baza unor contracte încheiate direct de primăriile acestor UAT-uri, iar în Denta și Birda prestează serviciul UAT-ul cu propriile mașini.

** - din 2021, în urma rezilierii contractului de delegare al operatorului desemnat, operarea în toate UAT-urile: Făget, Bethausen, Bârna, Curtea, Dumbrava, Fârdea, Margina, Mănăstur, Ohaba Lungă, Pietroasa, Traian Vuia, Tomești este asigurată de SC PEJ Company SRL, în baza unor contracte încheiate direct de primăriile acestor UAT-uri.

Zona 0 – Ghizela; Zona 1 – Timișoara, Zona 2 – Jimbolia, Zona 3 – Deta, Zona 4 – Făget.

Deșeurile colectate sunt transportate direct la stația de transfer respectiv 3 centre de colectare astfel:

- Stație de transfer Timișoara, este operată de SC POLARIS M HOLDING SRL din data de 01.09.2014 pe o perioadă de 12 ani și deservește Zona 1 Timișoara;

Stația de transfer este fără compactare și este dotată cu: cabină poartă cu cântar, 3 zone de descărcare pentru deșeuri, containere de 32 mc (6 buc), vehicule de transfer. De asemenea stația de transfer are în dotare o platformă de colectare pentru deșeurile voluminoase și periculoase;

- Centru de colectare Jimbolia este operat de SC POLARIS M HOLDING SRL din data de 01.09.2014 pe o perioadă de 12 ani și deservește Zona 2 Jimbolia.

Stația de transfer este fără compactare și este dotată cu: cabină poartă cu cântar, 4 zone de descărcare pentru deșeuri, containere de 32 mc (7 buc), vehicule de transfer. De asemenea stația de transfer are în dotare o platformă de colectare pentru deșeurile voluminoase și periculoase;

- Centru de colectare Deta este operat de SC POLARIS M HOLDING SRL din data de 01.09.2014 pe o perioadă de 12 ani și deservește Zona 3 Deta.

Stația de transfer este fără compactare și este dotată cu: cabină poartă cu cântar, 3 zone de descărcare pentru deșeuri, containere de 32 mc (6 buc), vehicule de transfer. De asemenea stația de transfer are în dotare o platformă de colectare pentru deșeurile voluminoase și periculoase;

- Centru de colectare Făget este operat de SC POLARIS M HOLDING SRL din data de 01.09.2014 pe o perioadă de 12 ani și deservește Zona 4 Făget.

Stația de transfer este fără compactare și este dotată cu: cabină poartă cu cântar, 3 zone de descărcare pentru deșeuri, containere de 32 mc (4 buc), vehicule de transfer. De asemenea stația de transfer are în dotare o platformă de colectare pentru deșeurile voluminoase și periculoase;

În prezent, la nivelul județului Timiș există 2 stații de sortare pentru deșeurile municipale, respectiv:

1. Stația de sortare Ghizela pentru următoarele coduri de deșeuri (15 01 01, 15 01 02, 15 01 04, 20 01 01, 20 01 39, 20 01 40) cu o capacitate proiectată de 16.111 t/an;
2. Stația de sortare Timișoara pentru codurile de deșeuri din clasa 15 și 20, cu o capacitate de 47.180 t/an pentru deșeuri reciclabile și 115.810 t/an pentru deșeuri reziduale.

La nivelul județului Timiș, operațiuni de valorificare a deșeurilor sunt efectuate de către următorii operatori economici:

- ✓ SC TOTAL RECYCLING SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC FN Recy Plast SA (transferat prin decizia de transfer nr. 20/24.07.2018 de pe SC ALFAPLAST SA - cod deșeu: 15 01 02);
- ✓ SC ULTRA RECYCLING SRL - cod deșeu: 15 01 03;
- ✓ SC ROSS & LI SRL SC (Decizie transfer autorizație de mediu nr. 7/23.03.2018 de pe POWER OIL COMPANY SRL) - cod deșeu: 15 01 02, 15 01 09;
- ✓ SC LUG RE.MA. SRL - cod deșeu: 15 01 03;
- ✓ SC ADVISTIM SRL - cod deșeu: 15 01 03;

- ✓ SC FITART PLAST RECYCLING SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC RETUC RMN SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC AGRO BIOENERGY 2016 SRL - cod deșeu: 15 01 03;
- ✓ SC CESIL TX SRL - cod deșeu: 15 01 03;
- ✓ BANG DA PLAST SRL - cod deșeu: 15 01 02.

iar valorificarea prin instalații de valorificare energetică este realizată de către următorii operatori economici:

- ✓ SC Pro Air Clean ECOLOGIC SA Timișoara - cod deșeu: 15 01 01, 15 01 02, 15 01 03, 15 01 04, 15 01 09; Deșeuri periculoase
- ✓ SC CESIL SRL – cod deșeu: 15 01 03;
- ✓ SC AGRO BIOENERGY 2016 SRL – cod deșeu: 15 01 03.

La nivelul județului Timiș, din punct de vedere al depozitării deșeurilor, este funcțional Depozitul de Deșeuri Nepericuloase Ghizela, situat în localitatea Ghizela, funcțional din 2013. Acesta este operat de către SC retim Ecologic Service SA.

Prezentarea situației actuale în județul Hunedoara

Activitatea de colectare și transport în județul Hunedoara, până la nivelul anului 2019, se realiza prin intermediul a numeroși operatori de salubritate. După anul 2019, colectarea deșeurilor municipale se realizează prin intermediul a 2 operatori de salubritate licențiați.

În vederea optimizării activităților de colectare și transport, județul Hunedoara a fost împărțit în 4 zone de colectare după cum urmează:

- Zona 1 Brad, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Brad, Baia de Criș, Băița, Blăjeni, Buceș, București, Bulzești de Sus, Crișcior, Luncoiu de Jos, Ribița, Tomești, Vața de Jos, Vălișoara; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este Asocieria SC BRAI-CATA SRL –TED TRANS 2002 SRL; aceasta colectează: deșeuri menajere și similare pe 4 fracții: hârtie/carton, metal/plastic, sticlă, fracție umedă;
- Zona 2 Hațeg, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Hațeg, Bretea Română, Densuș, General Berthelot, Pui, Răchitova, Râu de Mori, Sălașu de Sus, Sîntămărie Orlea, Sarmizegetusa, Totești; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este Asocieria SC BRAI-CATA SRL –TED TRANS 2002 SRL; aceasta colectează: deșeuri menajere și similare pe 4 fracții: hârtie/carton, metal/plastic, sticlă, fracție umedă;
- Zona 3 Centru, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Deva, Hunedoara, Orăștie, Călan, Geoagiu, Simeria, Băcia, Boșorod, Certeju de Sus, Cârjiți, Balșa, Hărău, Mărtinești, Orăștioara de Sus, Pestișu Mic, Beriu, Rapoltu Mare, Romos, Bătrâna, Bunila, Cerbăl, Ghelari, Șoimuș, Teliucu Inferior, Turdaș, Lelese, Lunca Cernii de Jos, Toplița, Brănișca, Burjuc, Dobra, Gurasada, Ilia, Lăpușu de Jos, Vorța, Vețel, Zam; aceasta colectează: deșeuri menajere și similare pe 4 fracții: hârtie/carton, metal/plastic, sticlă, fracție umedă;
- Zona 4 Valea Jiului, unde sunt cuprinse următoarele UAT-uri: Petrosani, Lupeni, Vulcan, Aninoasa, Petrila, Uricani, Bănița, Baru; operatorul economic care deservește respectivele UAT-uri este SC SUPERCOM SA; acesta colectează: deșeuri menajere și similare pe 4 fracții: hârtie/carton, metal/plastic, sticlă, fracție umedă.

Deșeurile colectate sunt transportate direct la cele 3 stații de transfer astfel:

- Stația de transfer Brad, care deservește Zona 1;

Stația de transfer de la Brad a fost realizată în cadrul Proiectului PHARE CES 2004 și este în proprietatea Primăriei Brad, fiind operată actualmente de asocieria SC Brai-Cata SRL-SC Ted Trans 2002 SRL, în cadrul contractului de delegare nr.394/25.08.2018 valabil 8 ani. Stația de transfer nu este o instalație distinctă de stația de sortare, primind deșeurile reziduurile de la stația de sortare și le transportă la depozitul de deșuri de la CMID Bârcea Mare. Stația funcționează din anul 2010 și are următoarele dotări: platformă de descărcare, pres-container de 24 mc, 2 containere de 1,1 mc, încărcător frontal, cântar (comun cu stația de sortare de pe amplasament).

- Stația de transfer Hateg, care deservește Zona 2;

Stația de transfer Hateg a fost realizată în cadrul Proiectului PHARE CES 2004 „Sistem de colectare selectivă și depozitare deșuri în țara Hațegului – stație de transfer în Orașul Hațeg”, fiind în proprietatea Orașului Hațeg, și operată la momentul actual de asocieria SC Brai-Cata SRL-SC Ted Trans 2002 SRL, în cadrul contractului de delegare nr.874/22.08.2018 valabil 8 ani. Stația funcționează din anul 2010 și are următoarele dotări: hală de stocare, încărcător frontal, bandă de descărcare îngropată, pres-container 24 mc. Deșeurile reziduale care ajung în stația de transfer sunt descărcate pe platforma betonată și apoi reîncărcate în containerele de transport, făcând insalubră activitatea desfășurată pe amplasament.

- Stația de transfer, Petroșani care deservește Zona 4.

Stația de transfer de la Petroșani a fost realizată în cadrul Proiectului POS Mediu „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Hunedoara” fiind construită pe o suprafață de 14.000 mp, fiind în proprietatea Consiliului Județean Hunedoara. Este operată actualmente de SC Supercom SA, în baza contractului de delegare nr.1824/04.12.2018 valabil 8 ani și a Autorizației de mediu 21/28.02.2017. Stația funcționează din anul 2018 și are următoarele dotări: cântar auto, container pod cântar cu sistemul de înregistrare electronică a datelor privind cantitățile de deșuri intrate/ieșite din stația de transfer. Instalația de transfer este structurată pe 2 nivele – nivelul superior fiind reprezentat de rampa de descărcare a mașinilor iar cel inferior de 2 buncăre de descărcare prevăzute cu pâlnii pentru încărcarea prescontainerelor (9 buc) și 6 vehicule de transport containere.

În prezent, la nivelul județului Hunedoara există 5 stații de sortare pentru deșeurile municipale, respectiv:

1. Stația de sortare Brad pentru următoarele coduri de deșuri (15 01 01, 15 01 02, 15 01 04, 15 01 07, 20 01 01, 20 01 39, 20 01 40) cu o capacitate proiectată de 7.500 t/an;
2. Stația de sortare Vulcan pentru următoarele coduri de deșuri: (15 01 01, 15 01 02, 15 01 04, 15 01 07, 20 01 01, 20 01 39, 20 01 40) cu o capacitate proiectată de 6.000 t/an;
3. Stația de sortare Petroșani pentru următoarele coduri de deșuri: (15 01 01, 15 01 02, 15 01 03, 15 01 04, 15 01 07) cu o capacitate proiectată de 15.980 t/an;
4. Instalația de sortare Bârcea Mare din cadrul CMID³ pentru următoarele coduri de deșuri: (15 01 01, 15 01 02, 15 01 03, 15 01 04, 15 01 07) cu o capacitate proiectată de 33.753 t/an;

³ Centru de Management Integrat al Deșeurilor

5. Stația de sortare deșeurilor de ambalaje Petrița pentru următoarele coduri de deșeurilor: (15 01 01, 15 01 02, 15 01 04) cu o capacitate proiectată de 140 t/an.

La nivelul județului Hunedoara, operațiuni de valorificare a deșeurilor sunt efectuate de către următorii operatori economici:

- ✓ SC Cadelpast Group SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC Cart Met Plast SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC Euroflex SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC PLAST TOPO RECYCLING SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC REC CARTOPLAST SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC ERAXXI SRL - cod deșeu: 15 01 02;
- ✓ SC COMIM V&M SRL - cod deșeu: 15 01 03;
- ✓ SC DODI BUSSINES SRL - cod deșeu: 15 01 03;
- ✓ SC COSMOPLAST SRL - cod deșeu: 15 01 02;

La nivelul județului Hunedoara este funcțional Depozitul de Deșeurii Municipale, situat în localitatea Bârcea Mare, comuna Băcia și fiind operat SC SUPERCOM SA, în baza contractului de delegare nr 20110/18.12.2018, cu durata de 10 ani.

Prezentarea situației actuale în județul Caraș-Severin

În vederea optimizării activităților de colectare și transport, județul Caraș-Severin a fost împărțit în 6 zone de colectare după cum urmează:

- Zona 1 Reșița: urban – Reșița, Caransebeș, Anina, Bocșa și rural – Armeniș, Berzovia, Bolvașnița, Bucosnița, Copăcele, Ezeriș, Fârlug, Goruia, Măureni, Păltiniș, Slatina–Timiș, Târnova și Teregova; operatorul economic care deservește UAT-urile este SENESI SpA Italia; acesta colectează următoarele tipuri de deșeurilor: menajere și similare, reciclabile, DEEE⁴, voluminoase, din piețe, din parcuri și grădini, stradale;
- Zona 2 Bozovici: rural – Eftimie Murgu și Socol; operatorul economic care deservește UAT-urile este SC IONELA SRL Moldova Nouă; acesta colectează următoarele tipuri de deșeurilor: menajere și similare, reciclabile, DEEE⁵, DCD⁶, voluminoase, din piețe, din parcuri și grădini, stradale;
- Zona 3 Pojejena: urban – Moldova Nouă; operatorul economic care deservește UAT-urile este SC IONELA SRL Moldova Nouă; acesta colectează următoarele tipuri de deșeurilor: menajere și similare, reciclabile, DEEE⁷, DCD⁸, voluminoase, din piețe, din parcuri și grădini, stradale;
- Zona 4 Oravița: urban – Oravița (nu au raportat cantități de deșeurilor) și rural – Ciclova Română; operatorul economic care deservește UAT-urile este SC BRAI CATA SRL; acesta colectează următoarele tipuri de deșeurilor: menajere și similare, reciclabile, DEEE⁹, DCD¹⁰, voluminoase, din piețe, din parcuri și grădini, stradale;

⁴ Deșeurilor din echipamente electrice și electronice

⁵ Deșeurilor din echipamente electrice și electronice

⁶ Deșeurilor din construcții și demolări

⁷ Deșeurilor din echipamente electrice și electronice

⁸ Deșeurilor din construcții și demolări

⁹ Deșeurilor din echipamente electrice și electronice

¹⁰ Deșeurilor din construcții și demolări

- Zona 5 Herculane: urban – Băile Herculane și rural – Cornea; operatorul economic care deservește UAT-urile este SC BRAI CATA SRL; acesta colectează următoarele tipuri de deșeuri: menajere și similare, reciclabile, DEEE¹¹, DCD¹², voluminoase, din piețe, din parcuri și grădini, stradale;
- Zona 6 Oțelu Roșu: urban – Oțelu Roșu și rural – Băuțar, Sacu și Zăvoi; operatorul economic care deservește UAT-urile este SC BRAI CATA SRL; acesta colectează următoarele tipuri de deșeuri: menajere și similare, reciclabile, DEEE¹³, DCD¹⁴, voluminoase, din piețe, din parcuri și grădini, stradale.

Deșeurile reziduale și biodeșeurile colectate în amestec, din localitățile zonei 1 Reșița vor fi transportate direct la stația TMB din incinta CMID Lupac.

Deșeurile menajere și similare colectate separat din localitățile zonei 1 Reșița, vor fi transportate direct la stația de sortare din incinta CMID Lupac.

UAT Caransebeș își păstrează operatorul actual (TRANSAL URBIS). Aflându-se în zona 1 de colectare, deșeurile vor fi transportate în fluxuri separate direct la CMID Lupac.

În zonele 2 Bozovici, 3 Pojejena și 6 Oțelu Roșu au fost construite stații de transfer, prin proiectul SMID. Stațiile de transfer vor fi folosite pentru transferul deșeurilor colectate în fluxuri separate, către CMID Lupac.

Zonele 4 Oravița și 5 Băile Herculane sunt dotate cu stații de transfer construite prin proiecte PHARE, care sunt integrate în SMID (conf. HCL Oravița nr.27/2018 și HCL Băile Herculane nr. 43/2017).

Transportul deșeurilor de la stațiile de transfer la CMID Lupac va fi asigurat de operatorul acestuia.

Se așteaptă ca volumul deșeurilor în amestec/reziduale să se reducă în timp ca urmare a creșterii activității de colectare separată a deșeurilor reciclabile dar și prin compostarea în gospodărie a biodeșeurilor.

La nivelul județului Caraș-Severin sunt în funcțiune (2019) 3 stații de transfer, astfel:

- ✓ Stația de transfer Bozovici;
- ✓ Stația de transfer Pojejena;
- ✓ Stația de transfer Oțelul Roșu.

În prezent, la nivelul județului Caraș-severin există 3 stații de sortare pentru deșeurile municipale, respectiv:

1. Stația de sortare Lupac pentru următoarele coduri de deșeuri (20 02 01, 19 12 12, 15 01 07, 19 12 05, 15 01 01, 19 12 01, 15 01 04, 19 12 02, 15 01 02, 19 12 04) cu o capacitate proiectată de 33.731 t/an;
2. Stația de sortare Băile Herculane pentru următoarele coduri de deșeuri (15 01 01, 15 01 02, 15 01 07) cu o capacitate proiectată de 5.700 t/an;
3. Stația de sortare Oravița pentru următoarele coduri de deșeuri (15 01 01, 15 01 02, 15 01 07) cu o capacitate proiectată de 8.300 t/an.

La nivelul județului Caraș-Severin este funcțional Depozitul de Deșeuri Municipale Lupac, operațional din august 2020..

¹¹ Deșeuri din echipamente electrice și electronice

¹² Deșeuri din construcții și demolări

¹³ Deșeuri din echipamente electrice și electronice

¹⁴ Deșeuri din construcții și demolări

Prezentarea situației actuale în județul Arad

În vederea optimizării activităților de colectare și transport, județul Arad a fost împărțit în următoarele zone care includ următoarele UAT -uri, conform Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Sistem integrat de Gestionare a Deșeurilor județul Arad (<https://adideseuriarad.ro/zone-de-colectare/>):

- Zona 1 care cuprinde următoarele unități administrative: Arad, Curtici, Nădlac, Pâncota, Pecica, Sântana, Covăsânț, Dorobanți, Fantânele, Felnac, Frumușeni, Iratoșu, Livada, Macea, Peregu Mare, Secusigiu, Șemlac, Șagu, Șeitin, Șiria, Șofronea, Vinga, Vladimirescu, Zădăreni, Zimandu Nou;
- Zona 2 care cuprinde următoarele unități administrative: Chișineu-Criș, Grăniceri, Mișca, Olari, Pilu, Șerpreuș, Șimand, Sinteia Mare, Socodor, Zărand, Zerind;
- Zona 3: Ineu, Apateu, Archiș, Beliu, Bocsig, Cermei, Craiva, Hășmaș, Seleuș, Șicula, Șilindia, Târnova, Tauț;
- Zona 4: Sebiș, Almaș, Bârsa, Brazii, Buteni, Cărand, Chisindia, Dezna, Dieci, Gurahonț, Hălmăgel, Hălmăgiu, Ignești, Moneasa, Pleșcuța, Vârfurile;
- Zona 5: Lipova, Bata, Bârzava, Birchiș, Conop, Ghioroc, Păuliș, Petriș, Săvârșin, Șiștarovăț, Ususău, Vărădia de Mureș, Zăbrani.

La nivelul anului 2019, operatorii economici care deservește cele 5 zone, conform Raportului județean privind starea mediului pentru anul 2020 în județul Arad, sunt:

- Zona 1 este deservită de către SC Retim Ecologic Service SA;
- Zona 2 este deservită de către Consult Soc Centrul SRL, începând cu octombrie 2019; anterior lunii octombrie 2019 zona 2 a fost deservită de către Grup Salubritate Urbană, Sucursala Arad;
- Zona 3 și 4 este deservită de către Activ Salubritate SA;
- Zona 5 a fost deservită de către Grup Salubritate Urbană, Sucursala Arad, până la nivelul lunii iulie 2019; dacă pentru zona 2 s-a desemnat o altă entitate pentru colectarea și transportul deșeurilor, pentru zona 5 nu este menționat nici un operator economic.

Deșeurile colectate la nivelul județului Arad sunt transferate la următoarele stații de sortare, astfel:

- Stația de sortare Arad, pentru următoarele coduri de deșeuri: 15 01 01, 15 01 02, 15 01 04, 20 03 01;
- Stația de sortare Ineu, pentru următoarele coduri de deșeuri: 02 01 04, 03 03 08, 15 01 01, 15 01 02, 15 01 04, 15 01 09, 16 01 19, 20 01 02;
- Stația de sortare Mocrea-Ineu, pentru următoarele coduri de deșeuri: 15 01 01, 15 01 02, 15 01 04, 15 01 06, 20 01 01, 20 01 39, 20 01 40.

La nivelul județului Arad există depozitul conform FCC Environment România SRL Arad.

3.1.8 Managementul riscurilor cauzate de schimbările climatice

Aspectele legate de schimbările climatice, seceta și inundațiile sunt luate în considerare în *Program*. Conform tendinței datelor din ultimii 35 de ani, la nivelul teritoriului național și regional se constată o creștere a temperaturii anuale a aerului cu 1 grad C.

Perioadele mai scurte au valori pozitive mai mari, ceea ce înseamnă o creștere intensificată a temperaturii în ultimele decenii. Deși există perioade cu tendințe pozitive și negative, din 1982 tendințele negative au încetat și s-a observat doar o creștere a temperaturilor, care continuă și în prezent.

Astfel, în România se așteaptă o creștere a temperaturii medii anuale față de perioada 1980-1990, similară întregului spațiu european, existând diferențe mici între rezultatele modelelor, în ceea ce privește primele decenii ale secolului XXI, și mai mari în ceea ce privește sfârșitul secolului:

- între 0,5°C și 1,5°C, pentru perioada 2020-2029;
- între 2,0°C și 5,0°C, pentru 2090-2099, în funcție de scenariu (exemplu: între 2,0°C și 2,5°C în cazul scenariului care prevede cea mai scăzută creștere a temperaturii medii globale și între 4,0°C și 5,0°C în cazul scenariului cu cea mai pronunțată creștere a temperaturii).

Pe lângă creșterea temperaturii, în ultimii 50 de ani s-a remarcat și o scădere cu 10% a precipitațiilor din valorile normale. Tendințele negative ale sumei anuale de precipitații coincid cu tendințele pozitive ale schimbării temperaturii.

Aceste schimbări climatice contribuie cu siguranță la secete mai frecvente și, de asemenea, la probabilități mai mari de inundații, datorită interacțiunii complexe și modificate a elementelor climatice.

Extinderea fenomenelor cauzate de schimbările climatice necesită acțiuni integrate, reunite într-un management al riscurilor pe care acestea le creează. *Programul* acordă atenție acestor aspecte, prin obiectivele sale doar indirect, pentru riscuri care se referă la inundații, responsabilități de mediu trecute sau posibile accidente industriale. În acest sens, implementarea planurilor de management al riscurilor la inundații pentru Dunăre, făcute în cadrul aplicării Directivei privind inundațiile, se referă la o reducere semnificativă a risurilor la inundații până în 2021, considerând impactul potențial al schimbărilor climatice.

În ceea ce privește datele de pluviometrie, peste 90% din modelele climatice prognozate au relevat secete severe în timpul verii, în special în sudul și sud-estul României (cu abateri negative comparativ cu perioada 1980-1990, mai mult de 20%). În ceea ce privește precipitațiile din timpul iernii, abaterile sunt mai mici și incertitudinea mai mare.

Agricultura reprezintă cel mai vulnerabil domeniu. În contextul managementului riscurilor cauzate de schimbările climatice este necesar să se reabiliteze habitatele degradate și să se creeze condiții pentru creșterea acestor zone, acțiune în care sprijinul fermierilor este un factor important. În viitor, o atenție deosebită va trebui acordată impactului schimbărilor climatice asupra habitatelor și vieții în comunitățile de orice fel, având în vedere nevoia de reabilitare și reconstrucție ecologică.

3.1.9 Populația și sănătatea umană

Starea de sănătate a populației parte integrantă a conceptului de dezvoltare durabilă. Sănătatea populației nu poate fi menținută fără existența unui mediu sănătos, fiind evidentă necesitatea de a reduce poluarea, îmbunătățind astfel calitatea vieții. Acțiunea mediului poluat asupra organismului uman este foarte variată și complexă și poate merge de la apariția unui simplu disconfort până la perturbări importante ale stării de sănătate. În capitolele anterioare a fost prezentată starea factorilor de mediu apă, aer, biodiversitate și consecințele

alterării calității acestor factori de mediu asupra stării de sănătate a populației. Orice disfuncție a calității factorilor de mediu se poate reflecta în starea de sănătate a oamenilor.

În baza tratatului fondator, UE este obligată să garanteze că protecția sănătății populației este parte integrantă a tuturor politicilor sale și să coopereze cu statele membre pentru a ameliora sănătatea publică și pentru a preveni și elimina sursele de pericol la adresa sănătății fizice și mintale.

Pentru a-i proteja de presiunile exercitate asupra mediului și de riscurile asupra sănătății și bunăstării cetățenilor, UE a introdus măsuri menite:

- să garanteze furnizarea de apă potabilă și de îmbăiere curată;
- să amelioreze calitatea aerului și să reducă zgomotul
- să reducă sau să elimine efectele nocive ale produselor chimice;
- să reducă efectele gestionării incorecte a deșeurilor asupra sănătății oamenilor.

Prin obiectivele *Programului POR Vest 2021-2027* se preconizează efecte semnificative asupra mediului, fiind propuse măsuri de atenuare și de monitorizare. Aplicarea acestor măsuri, la nivelul proiectelor concrete din acest *Program*, vor duce la efecte pozitive semnificative asupra mediului, inclusiv asupra unor probleme precum biodiversitatea, populația, sănătatea umană, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii climatici, bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv patrimoniul arhitectural și arheologic, peisajul și relația dintre acești factori.

Regiunea Vest este cea mai urbanizată regiunea la nivel național, cu un procent de 60% din populație în mediul urban, concentrată în 5 orașe. Populația după domiciliu la nivelul regiunii, în anul 2020 era de 1.998.689 locuitori.

Mediul urban din regiune se confruntă cu o scădere demografică destul de accentuată, în perioada 2011-2019 populația urbană scăzând cu 5%, cauzată de un proces lent de îmbătrânire demografică, de migrația populației din orașe către rural și periurban.

La sfârșitul anului 2020, ponderea cea mai mare a populației era concentrată în județul Timiș (38,15% din populația regiunii), în timp ce ponderea cea mai mică a revenit județului Hunedoara, unde era concentrată doar 22,77 % din populația regiunii Vest.

În intervalul 2010-2020, cele mai accentuate scăderi ale populației s-au înregistrat în județele Arad, Caraș-severin și Hunedoara, iar în județul Timiș s-a înregistrat o creștere de 12.105 locuitori, așa cum reiese din tabelul 3:

Tabel 3 Evoluția populației regiunii Vest (după domiciliu) (Sursa: INSSE, tempo-online)

Unitate teritorială	Populație 2010	Populație 2020
Arad	314.677	308.981
Timiș	493.172	505.277
Caraș-severin	226.018	208.279
Hunedoara	328.613	301.616
Total Regiune	1.362.480	1.324.153
Total Național	14.711.798	14.605.601

Scăderea natalității, în ultimii ani, în Regiunea de Dezvoltare Vest, ca de altfel la nivelul întregii țări, are la bază o serie de factori de natură economică și socială, caracteristici indeosebi perioadei post-revoluționare. Este vorba prioritar de:

- transformarea semnificativă a structurii ocupaționale a populației, care a impus, mai ales tinerilor, o mobilitate teritorială și profesională deosebită și, în același timp, prelungirea perioadei de instruire, toate acestea în detrimentul rolului de părinte;
- starea de insecuritate socială;
- scăderea treptată a mortalității infantile;
- schimbarea comportamentului demografic al cuplurilor căsătorite.

La nivelul Regiunii de Dezvoltare Vest, în anul 2020 s-au înregistrat 15.315 nașcuți vii. Comparativ cu anul 1990, numărul acestora a scăzut cu 10.832 persoane. Sporul natural la nivelul regiunii Vest este de -11.899.

Evoluția economică și socială a Regiunii de Dezvoltare Vest în perioada de tranziție a influențat puternic starea de sănătate a populației și, implicit, mortalitatea acesteia. În anul 2020, rata mortalității a fost de 4,2 decese la 1000 locuitori.

Tot teritoriul României trebuie să răspundă la două provocări esențiale pentru menținerea pe piața economică europeană, reprezentate de scăderea populației cauzată de sporul natural negativ, dar mai ales de migrația populației (și în special a forței de muncă înalt calificată, iar în ultimii ani și a celei calificate).

Regiunea Vest se încadrează, conform analizei indicatorilor statistici, în aceleași tendințe, înregistrând și un fenomen de migrație dinspre regiunea către alte zone din țară și străinătate, cu o contribuție importantă la procesul de depopulare a regiunii.

Migrația internă prezintă ca tendință principală deplasarea populației din mediul rural spre cel urban. Cauzele principale sunt determinate de nivelul socio-economic, de ritmul de creștere al populației, de distribuția forței de muncă în teritoriu, etc.

Densitatea locuitorilor din orașe în Regiunea Vest se situează între 36,3 locuitori/km² și zone care concentrează densități de peste 1.000 de locuitori/km² cum ar fi orașele Timișoara și Deva. În anul 2017, media densității urbane a regiunii a fost de 271,27 loc/km². Doar 8 orașe se situează peste media națională, iar din acestea doar 5 au densități peste 500 locuitori/km²: Timișoara, Deva, Hunedoara, Arad și Orăștie.

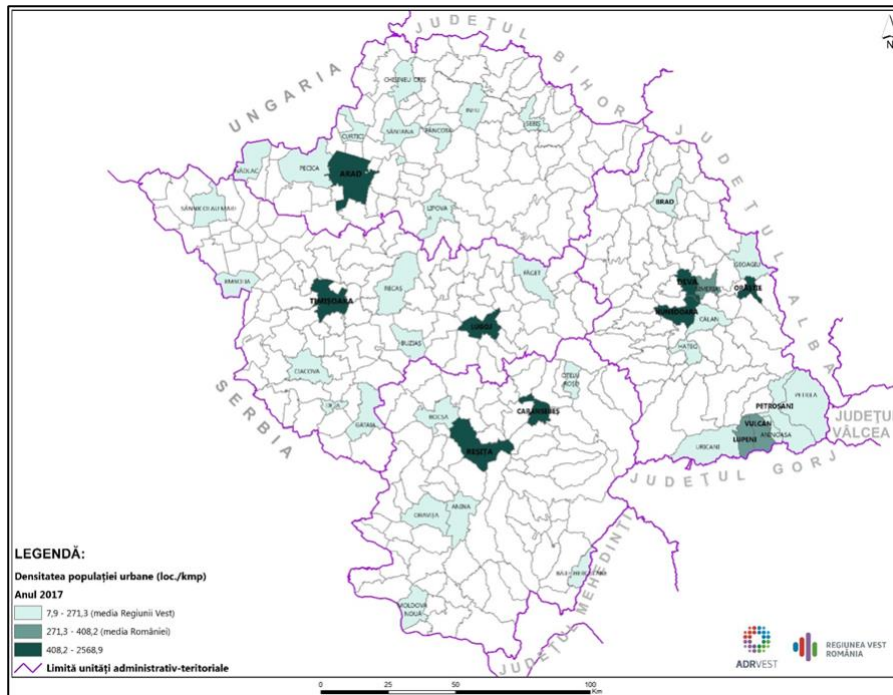

Figura 40 Densitatea populației urbane (față de media națională și regională)

În **județul Arad**, cel mai populat areal este cel al municipiului Arad (densitate de 749,9 locuitori / km²) și al orașelor din nordul acestuia: Curtici, Sântana și Pâncota (cu densități între 100 și 150 locuitori / km², iar restul orașelor au densități între 60-100 locuitori / km²).

În **județul Caraș-Severin**, Reșița și Caransebeș sunt cele mai populate, cu o densitate aproape similară (442,3 locuitori/km² Caransebeș și 436,9 locuitori/km² Reșița), urmate de orașele din nord: Oțelu Roșu și Bocșa (150-210 locuitori/km²), pe când cealaltă jumătate fiind mai slab populată cu densități apropiate de media națională (60-100 locuitori/km²).

Județul Hunedoara are cel mai mare număr de orașe bine populate din Regiune: 10 din 14 orașe (71%) au peste 150 locuitori/km², spre deosebire de celelate 3 județe care au sub 50%. În județul Hunedoara există **două mari zone compacte** ce concentrează majoritatea populației urbane a județului și anume culoarul Mureșului- Culoarul Orăștiei , Depresiunea Hațeg cu orașele Deva , Hunedoarta , Simeria, Orăștie și orașele din Valea Jiului: Petroșani, Lupeni, Vulcan.

În **județul Timiș** cât și în regiunea Vest, Timișoara deține cel mai mare număr de locuitori și cea mai mare valoare a densității populației – aproximativ 2.500 locuitori / km². Lugojul, al doilea oraș ca mărime din județul Timiș are o densitate de 480,6 locuitori / km², orașele Jimbolia, Deta și Sânnicolaul Mare - peste 100 locuitori / km², iar restul orașelor din Timiș (alături de Uricani și Geoagiu din județul Hunedoara) sunt cele mai slab populate areale urbane din Regiunea Vest.

Poluarea aerului și sănătatea populației

Poluarea aerului reprezintă modificarea calității aerului atmosferic, rezultată în urma apariției unor fenomene naturale, dar mai ales antropice, ce depășesc mecanismele de autoepurare ale aerului. Sursele de poluare ale aerului sunt de 2 tipuri:

A. Surse naturale:

- ✓ specifice anumitor zone (cunoscute și pentru care pot fi întreprinse măsuri de protecție ale populației, printr-o informare permanentă și un sistem de intervenție eficient): erupții vulcanice, incendii ale pădurilor, eroziunea solului produsă de curenții de aer, întinderile de deșert etc.;
- ✓ fenomene naturale generale (care apar în anumite perioade, în funcție de condițiile atmosferice și hidrografice): descompunerea substanțelor organice cu degajarea unor gaze (CH₄, H₂S, NH₃, CO₂), deranjante prin miros și care se pot cumula uneori la valori periculoase.

B. Surse antropice:

- ✓ - sistemele de încălzire locală;
- ✓ - activitățile industriale;
- ✓ - trafic .

POR Vest 2021-2027 prin tipul de intervenții specifice Priorităților: **Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**, **Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă**, **Prioritatea 5 : O regiune accesibilă** vine în sprijinul îndeplinirii cerințelor legislației europene din acest domeniu de a reduce impactul negativ asupra sănătății populației, generat de calitatea necorespunzătoare a aerului.

Poluarea apei și starea de sănătate a populației

Cele mai frecvente probleme de sănătate legate de calitatea necorespunzătoare a apei potabile sunt îmbolnăvirile datorate consumului de apă din fântâni contaminate cu nitrați și nitriți, peste pragurile de concentrație admise, manifestările fiind mai frecvente în cazul copiilor.

Deșeurile și starea de sănătate a populației

În contextul stării de sănătate a populației, amintim ca există 2 tipuri de riscuri referitoare la acest subiect:

- ✓ Riscurile directe - legate de prezența în deșeuri a organismelor patogene (bacterii, virusuri, protozoare, helminți), a substanțelor organice în descompunere cu formare de compuși intermediari rău mirositori și cu potențial toxic, și a substanțelor chimice toxice prin ele însele, generatoare de boli infecțioase și de intoxicații, frecvent cu caracter epidemic;
- ✓ Riscuri indirecte - se datorează impurificării surselor de apă și implicit a alimentelor, prin gospodărirea neigienică a deșeurilor.

Studiile despre modul în care cetățenii percep starea de sănătate în legătură cu subiectul deșeuri, situează colectarea și eliminarea deșeurilor pe unul din primele locuri, imediat după alimentarea cu apă și energie electrică. Managementul deșeurilor municipale și asimilabile din comerț, industrie, instituții, deșeurile din construcții și demolări rezultate la nivelul țării, constituie o problemă din punct de vedere al impactului asupra factorilor de mediu (sol, ape de suprafață și ape subterane, fauna și floră) și implicit și asupra sănătății populației.

3.1.10 Transportul

Transportul public care include transportul feroviar (atât de marfă cât și de călători) este considerat a fi principalul mijloc de transport durabil alături de eforturile individuale dintre care principale sunt mersul pe bicicletă și mersul pe jos.

Deteriorarea transportului public și a transportului feroviar au accentuat utilizarea transportului rutier care reprezintă principala sursă de poluare în orașe. Actorii economici din România și-au manifestat preferința de a utiliza transportul rutier deși, din păcate, datorită drumurilor și străzilor care nu pot face față unei asemenea schimbări drastice economia suferă datorită blocajelor în trafic și indirect datorită poluării exacerbate de multiplicarea autovehiculelor. Transportul urban reprezintă o parte importantă a deplasărilor generale din cadrul sectorului de transport.

POR Vest 2021-2027 vine în întâmpinarea problemelor determinate de poluare datorita transportului rutier , în mod direct, prin măsuri concrete de îmbunătățire a acestui domeniu și cu efecte pozitive asupra mediului (diminuarea poluanților rezultați din trafic, îmbunătățirea calității aerului, reducerea zgomotului în aglomerările urbane etc), în cadrul mai multor priorități:

Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă/ Obiectivul Specific b (viii): Promovarea unei mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon

Și

Prioritatea 5 : O regiune accesibilă/ Obiectivul specific c (ii): Dezvoltarea și creșterea mobilității naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră.

3.2 Propunerile de investitii pentru dezvoltarea si imbunatatirea starii mediului

Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 justifică alegerea obiectivelor de politică și a obiectivelor specifice promovate de acesta.

Astfel, programul dezvoltă obiective specifice (inclusiv Asistența tehnică) care sunt analizate în cadrul raportului de mediu privind evaluarea strategică a impactului asupra mediului a acestui Program prin investițiile ulterioare pentru a crea un cadru pentru dezvoltarea durabilă:

- Investiții în clădirile rezidențiale/industriale în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie;
- Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie;
- Sprijin pentru crearea, extinderea sau îmbunătățirea infrastructurii verzi (parcuri, zone din orașe, grădini, acoperișuri verzi, grădini urbane etc);
- Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane;
- Conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate;

- Coridor de mobilitate, alcătuit din unul sau mai multe propuneri/proiecte din PMUD-urile aprobate, considerat strategic la nivelul autorității publice locale care să sprijine transportul public în comun de călători, circulația bicicliștilor și/sau circulația pietonilor;
- Dezvoltarea (extindere/modernizare) infrastructurii necesare pentru o utilizare eficientă a transportului public;
- Achiziționarea de material rulant electric/vehicule ecologice, inclusiv pentru proiecte de introducere a transportului public în localități urbane;
- Modernizarea/ reabilitarea depourilor aferente transportului public și infrastructura tehnică aferentă, inclusiv construire depouri noi;
- Îmbunătățirea stațiilor de transport public existente, inclusiv realizarea de noi stații și terminale intermodale pentru mijloacele de transport în comun;
- Construire infrastructură necesară transportului electric (inclusiv stații de alimentare a automobilelor electrice);
- Extinderea, respectiv modernizarea transportului public urban cu mijloace ecologice;
- Achiziția de mijloace de transport /microbuze pentru transportul elevilor;
- Crearea/modernizarea traseelor pentru pietoni;
- Investiții în infrastructura pentru biciclete și pietoni, sisteme de închiriere biciclete, etc.;
- Digitalizarea transportului urban;
- Infrastructuri pentru combustibili alternativi.

4. METODOLOGIA DE EVALUARE ȘI SELECȚIA ALTERNATIVELOR ANALIZATE PENTRU PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027

4.1 Metodologia de evaluare

Metodologia este cea prevăzută în Hotărârea de Guvern nr. 1076 din 8 iulie 2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, actualizată în 29 octombrie 2012, care prin articolul 1 (1) stipulează că: "*Obiectivul prezentei hotărâri este de a asigura un nivel înalt de protecție a mediului și de a contribui la integrarea considerațiilor cu privire la mediu în pregătirea și adoptarea anumitor planuri și programe, în scopul promovării dezvoltării durabile, prin efectuarea unei evaluări de mediu a planurilor și programelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului*".

Principalul scop al evaluării strategice de mediu (SEA) este evaluarea *Programului*, a intervențiilor și acțiunilor din punct de vedere al mediului și sustenabilității. Evaluarea vizează modul în care *Programul Operațional Regional Vest 2021-2027* reduce impactul semnificativ negativ asupra mediului și dacă modificările rezultate prin aplicarea intervențiilor sprijină îmbunătățirea calității mediului și continuă direcția spre atingerea obiectivelor de sustenabilitate.

Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 își propune:

- ❖ Promovarea conformării programului cu mediul și criteriile de sustenabilitate, cu atingerea țintelor de mediu propuse și acceptate de România;
- ❖ Corecta gestionare a posibilelor riscuri, pe termen scurt și lung, care pot să apară în cursul realizării acțiunilor propuse;

- ❖ Definirea și prezentarea soluțiilor alternative, măsuri de prevenire și atenuare a riscurilor.

Rezultatele așteptate prin derularea procedurii SEA:

- ❖ Evidențierea faptului că noua situație, apărută în urma aplicării *programului*, permite atingerea performanțelor de mediu și sustenabilitate;
- ❖ Evaluarea modului în care noile condiții care apar în urma realizării programului propus pot asigura soluții prietenoase față de mediu, răspunzând dezideratului de sustenabilitate. Acele acțiuni care decurg din *program* se definesc în sensul conformării cu reglementările de mediu.

Cuprinsul prezentului raport de mediu răspunde cerințelor procedurii cadrul de evaluare strategică de mediu, având în structura lui:

- ❖ Prezentarea viziunii, structurii, conținutului, contextului și obiectivelor principale ale programului, precum și rezultatul analizei relației cu alte planuri și programe relevante;
- ❖ Activitățile de diseminare a informației și planul de comunicare cu părțile interesate;
- ❖ Relația cu alte planuri și programe relevante;
- ❖ Aspecte relevante ale stării actuale a mediului și ale evoluției probabile în situația neimplementării *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027*. Aceste aspecte sunt prezentate pentru elementele relevante de mediu: calitatea aerului, schimbări climatice, apa, solul și utilizarea terenurilor, biodiversitate, patrimoniu cultural și peisaj, managementul deșeurilor, managementul riscurilor cauzate de schimbările climatice, populația și sănătatea umană;
- ❖ Metodologia de evaluare și selecția alternativelor analizate pentru *Programul Operațional Regional Vest 2021-2027* fiind evidențiate conform procedurii și dificultățile;
- ❖ Probleme de mediu existente și reducerea impactului negative asupra mediului prin *Programul Operațional Regional Vest 2021-2027*;
- ❖ Obiectivele de protecție a mediului stabilite la nivel național, comunitar sau internațional, care sunt relevante pentru *Program*;
- ❖ Analiza obiectivelor strategice ale *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027*;
- ❖ Evaluarea compatibilității dintre obiectivele *Programul Operațional Vest 2021-2027* cu obiectivele de mediu;
- ❖ Potențialele efecte semnificative asupra mediului, inclusive asupra sănătății, în context transfrontieră;
- ❖ Măsurile propuse pentru a preveni, reduce și compensa, cât de complet posibil orice efect advers asupra mediului al implementării *Programului*;
- ❖ Măsuri avute în vedere pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării *programului*;
- ❖ Rezumat fără caracter tehnic/ Rezumat Nontehnic;
- ❖ Anexe, referințe bibliografice, bibliografie selective și glosar de termeni.

Procedura SEA se desfășoară sub coordonarea autorității competente de mediu, ca organism responsabil, precum și cu comitete speciale care vor fi înființate de autoritățile naționale de mediu cu participarea altor organisme naționale/regionale selectate de autoritatea responsabilă de mediu.

4.2 Selecția alternativelor

Analiza a fost efectuată având în vedere 2 alternative de program respectiv alternativa de bază (alternativa zero). Alternativa de bază este cea în care situația în zona eligibilă rămâne neschimbată față de soluția fără Program. Este alternativa fără acțiune, cea a unui scenariu care păstrează status-quo.

Proiecțiile în această situație se bazează pe extrapolarea unor tendințe existente în prezent sau pe adoptarea unor măsuri impuse de situații punctuale.

Alternativa "0" adică de nerealizare a POR Vest 2021-2027 la nivelul Regiunii Vest este asociată cu următoarele dezavantaje:

Menținerea unui nivel crescut de emisii de gaze cu efect de seră.

- Creșterea nivelului de poluare la nivelul zonelor urbane din regiune
- Dificultăți în atingerea țintelor referitoare la protecția calității aerului atât în regiune dar la nivel de țară
- Pierderea unor oportunități de modernizare a unor procese tehnologice învechite, mari consumatoare de resurse și energie.
- Pierderea unui important număr de locuri de muncă.
- Menținerea situației actuale de transfer limitat al rezultatelor cercetării în piață și a unui nivel scăzut de asimilare a inovării în companii.
- Păstrarea sectorului IMM-urilor insuficient dezvoltat, cu impact negativ asupra competitivității economiilor regionale.
- Pierderea unor investiții în domeniul infrastructurii și serviciilor.
- Consumuri energetice nesustenabile și potențial de economisire ridicat în infrastructurile publice, inclusiv clădiri publice, precum și la nivelul clădirilor rezidențiale.
- Valorificarea slabă a patrimoniului de resurse culturale.
- Valorificarea slabă a potențialului turistic.
- Atractivitate scăzută și investiții extrem de reduse, în anumite zone, datorate gradului scăzut de accesibilitate al anumitor zone ale țării.
- Menținerea condițiilor actuale de dezvoltare a capitalului uman, ca urmare a subdimensionării actuale a infrastructurii medicale și a inegalității de șanse pentru toată populația României.
- Pierderea oportunităților realizării înregistrărilor cadastrale, afectându-se astfel implementarea politicilor privind dezvoltarea socio-economică a comunităților locale

Alternativa 0 a fost comparată cu Prioritățile de Investiții selectate pentru fiecare obiectiv specific.

Alternativa 1., disponibilizată publicului spre consultare în data de 01.10.2020:

✓ Avantaje :

- Abordarea privind dezvoltarea urbană integrată;
- Corelarea tipurilor de activități cu documentele strategice elaborate la nivel Regional și local SIDU, PAED, PMUD;
- Prima listă de idei de proiecte la nivel regional.

✓ Dezavantaje: Analiza mai puțin specifică pe fiecare Prioritate în parte și prioritizarea intervențiilor propuse.

Alternativa 2. -alternativa care îndeplinește obiectivele de mediu relevante pentru program, varianta de Program POR Vest 2021-2027, fiind și varianta analizată în cuprinsul acestui Raport de Mediu:

✓ Avantaje:

- Într-o abordare structurată și corelată cu obiectivele de politică ale cadrului financiar multiannual 2021-2027, POR Vest își propune să abordeze dezvoltarea urbană integrată prin intermediul următoarelor tipuri de intervenții dedicate exclusiv abordării prin instrumente teritoriale integrate:

- Se are în vedere finanțarea cercetării industriale și dezvoltarea experimentală;
- În cadrul sectorului clădirilor rezidențiale se are în vedere finanțarea clădirilor multifamiliale și vor avea prioritate la finanțare blocurile de locuințe care prin intervențiile realizate vor conduce la atingerea celei mai mari rate de reducere a consumului de energie. Vor fi sprijinite investiții de tip “deep renovation”, care conduc la o economie a consumului de energie de minim 60% și reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră;
- În ceea ce privește spațiile verzi programul își propune o creștere a suprafeței de spațiu verde atât nou creată cât și reabilitată, iar investițiile vor respecta îndeplinirea măsurilor privind Pactul Verde European ceea ce va putea ajuta orașele din regiune să-și crească reziliența și durabilitatea;
- Referitor la prioritizarea DJ-urilor propuse spre finanțare în funcție de următoarele criterii: acces pentru populație și mediul de afaceri la rețeaua TEN-T, relevanța vis a vis de documentele strategice de la nivel regional și județean, impactul asupra dezvoltării economice la nivel regional și județean;
- Investițiile propuse pentru dezvoltarea sistemului educațional în regiune cuprind două direcții fundamentale: eliminarea inegalităților dintre mediul urban și rural din regiune, în ceea ce privește accesibilitatea și calitatea facilităților educaționale oferite;

- eliminarea inegalităților dintre mediul urban și rural din regiune, în ceea ce privește accesibilitatea și calitatea facilităților educaționale oferite. Investițiile vor ține cont de nevoile reale ale beneficiarilor în funcție de nivelul de învățământ, corelat cu trendul demografic al fiecărui areal în parte. Astfel, se va urmări: creșterea standardului calității facilităților educaționale oferite de unitățile din mediul rural, cel puțin la nivelul standardului oferit de unitățile din mediul urban

✓ Nu au fost identificate dezavantaje.

Prin compararea alternativei "0" respectiv cea în care nu se realizează POR Vest 2021-2027, cu alternativele privind implementarea programului în forma prezentată, rezultă că oricare dintre activitățile propuse în cadrul Priorităților și a obiectivelor specifice inclusiv acele activități cu potențial impact negativ asupra mediului (cum ar fi dezvoltarea de noi capacități de producție sau construcții de infrastructură) aduc mai multe beneficii mediului (+).

În tabelul de mai jos s-a notat cu "+" posibilul impact pozitiv, cu "-" posibilul impact negativ și cu "0" situația în care obiectivul de mediu nu este relevant pentru prioritatea de investiții.

Tabel 4 Probleme Comparăție între alternativa "0" și cazul implementării obiectivelor specifice.

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	OS a (i)	OS a (ii)	OS a (iii)	OS a (iv)	OS b (i)	OS b (vii)	OS b (viii)	OS c (ii)	OS d (ii)	OS d (vi)	OS e (i)
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării;	?	?	-	?	-	-	-	-	?	?	-
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin soluții de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare străzi, pasaje pietonale, etc);				-	-					-	-
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean			-			-		-		-	-

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	OS a (i)	OS a (ii)	OS a (iii)	OS a (iv)	OS b (i)	OS b (vii)	OS b (viii)	OS c (ii)	OS d (ii)	OS d (vi)	OS e (i)
	pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;											
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);.			-			-		-		-	-
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate;			-			-	-			-	-
6	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;.			-	-		-		-		-	-
7	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;.	?					-					-
8	OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;.						-					-
9	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;						-				-	-
10	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale/			-	-	-	-				-	-
11	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;		-	-			-	-		-	-	-
12	OM.12 Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeuri	?	-	-	0	0	-	-	?	?	+	+
13	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;		-	-			-	-		-	-	-
14	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;							-	-			
15	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.					-		-	-		0	0

- OSa (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;
- OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;
- OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;
- OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.
- OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ;
- OS b(vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare.
- OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon;
- OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
- OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online.
- OS d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială
- OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

Alternativa finală de Program, reprezintă alternativa prin care la nivel regional, dar cu influență directă asupra nivelului național, se vor putea atinge țintele de reducere și atenuare a poluării. Alternativa cu *Program* este o bază a continuării politicilor publice pentru introducerea unor „scenarii verzi”. Pentru a evalua influența pe care o au intervențiile și măsurile propuse prin fiecare dintre prioritățile analizate, au fost avute în vedere tendințele care țin de obiectivele de dezvoltare regională și națională. Această alternativă a fost comparată cu alternativă de bază, considerată de referință, cea fără modificări ale politicii de mediu, ale politicilor publice.

4.3 Dificultăți

Ca orice abordare metodologică, analiza strategică pentru *Program* are propriile limitări, semnificativ mai puține decât analizele prin alte metode. Limitarea identificată este relativă la stadiul de finalizare a *Programului* supus analizei de mediu.

Abordarea propusă se află la nivel de *Program* și nu de proiecte individuale care vor fi ulterior specificate cu încadrare și vecinătăți, de aceea rolul SEA este de a ghida viitoarele evaluări la nivel de proiecte, nu de a furniza detalii cu privire la impactul specific al fiecărui proiect.

Proiectele concrete vor avea diverse tipuri de intervenții și vor fi încadrate și localizate în zone nespecificate în totalitate la momentul elaborării acestui Raport, vor avea vecinătăți diferite, ceea ce va crea impact de mediu diferit, care va conduce la nevoia unor analize ulterioare de impact de mediu și poate, în unele situații, evaluări adecvate.

Datele au fost colectate din surse considerate oficiale, dar diversitatea surselor a dus la o lipsă de omogenitate a formatului de prezentare al informațiilor, iar armonizarea acestora a necesitat mai mult timp decât a fost inițial prevăzut prin alocarea etapei de colectare date disponibile.

Este posibil ca anumite cereri care ar putea apărea în timpul reuniunilor grupurilor de lucru să nu poată fi îndeplinite din cauza lipsei datelor disponibile sau perioadei mai lungi de obținere a acestora.

Evaluarea nu este marcată de dificultăți semnificative, iar concluziile nu sunt legate de incertitudini semnificative.

5. PROBLEME DE MEDIU EXISTENTE ȘI REDUCEREA IMPACTULUI NEGATIV ASUPRA MEDIULUI PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027

Starea actuală a mediului la nivelul regiunii a fost prezentată în cadrul capitolului 3. Aspecte relevante ale stării actuale a mediului și ale evoluției probabile în situația neimplementării *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027* sunt prezentate în următorul tabel, sunt selectate principalele probleme de mediu cu relevanță direct pentru *Program*.

Tabel 4 Probleme de mediu existente relevante și reducerea impactului negativ prin prioritățile/obiectivele specifice pentru Programul Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
Aer	<p><i>Probleme identificate: Aglomerările urbane nu reușesc să facă față în manieră tradițională provocărilor de mobilitate, securitate și accesului la servicii publice care să îmbunătățească semnificativ calitatea vieții.</i></p> <p>Dezvoltarea "orașelor inteligente" este la nivel incipient în Regiunea Vest, dezvoltarea serviciilor smart nefiind valorificată, fapt ce se reflectă în gradul redus de implementare de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin:</p> <p><u>Obiectivul specific a(ii): Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice; cu următoarele acțiuni indicative:</u></p> <p>❖ Digitalizarea administrației publice: platformă cu servicii și aplicații digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor, realizate în proiecte integrate la nivel regional/județean;</p>

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>„smart”. Datele sunt limitate, motivul principal fiind inexistența unui sistem național de măsurare a progresului către a deveni un oraș inteligent.</p> <p><i>Probleme identificate: Poluarea zonelor urbane ca urmare a consumului ridicat de energie în clădirile publice și rezidențiale.</i></p> <p>Eficiența energetică a clădirilor reprezintă o măsură esențială pentru atingerea obiectivului UE pentru 2030 privind clima. Conform SNRTL, consumul final de energie în sectorul construcțiilor reprezintă 42% din consumul final de energie, din care 34% este aferent clădirilor rezidențiale, iar 8% este aferent clădirilor comerciale și publice. Sectorul clădirilor înregistrează și cele mai multe emisii de gaze cu efect de seră, ca urmare a faptului că fondul de clădiri este în mare parte construit între anii 1960 și 1990, cu un grad scăzut de măsuri privind eficiența energetică.</p> <p>În cazul clădirilor rezidențiale, gospodăriile cu venituri reduse sunt afectate de costul ridicat al serviciilor energetice.</p> <p>Suplimentar față de reducerea consumului energie și implicit a poluării, reabilitarea energetică a clădirilor are un impact benefic și din punct de vedere financiar (prin reducerea costurilor în exploatare a clădirilor) și contribuie la îmbunătățirea calității vieții și a esteticii urbane.</p> <p><i>Probleme identificate: Congestia, aglomerarea și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a creșterii utilizării autoturismelor personale, a parcului de transport învechit și a</i></p>	<p>❖ Aplicații de tip Smart City, în cele 6 domenii majore enumerate</p> <p><u>Obiectivul Specific b (i): Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, cu următoarele acțiuni indicative:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Îmbunătățirea izolației termice/modernizarea termică a anvelopei clădirii; ❖ Îmbunătățirea sistemului de încălzire și a sistemului tehnic al clădirii (ex. instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare, etc.); ❖ Utilizarea surselor regenerabile de energie; ❖ Consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare. <p><u>Obiectivul Specific b (viii): Promovarea mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon, cu următoarele acțiuni indicative:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Modernizarea/dezvoltarea/extindere a/optimizarea liniilor și stațiilor de tramvai și troleibuz, inclusiv a stațiilor inter-modale; ❖ Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat; ❖ Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare; ❖ Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat; ❖ Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice;

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru POR Vest 2021-2027	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin POR Vest 2021-2027
	<p><i>neadaptării infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile actuale, precum și lipsa unui transport interjudețean care să faciliteze o mobilitate și o conectivitate crescute la nivel regional.</i></p> <p>Sectorul transporturi este considerat principala sursă de poluare și congestie în orașe, afectând în mod semnificativ sănătatea populației. La nivelul regiunii se remarcă o utilizare prioritară a transportului cu autoturismul personal, în defavoarea mijloacelor de transport prietenoase cu mediul. În urma unei analize, la nivelul orașelor din Regiunea Vest, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport motorizat privat este de aproximativ 47,87%, în detrimentul deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public, care este de doar 8,42%.</p> <p><i>Probleme identificate: Infrastructura rutieră regională este aglomerată, uzată, slab dezvoltată și insuficient dezvoltată la rețeaua TEN-T.</i></p> <p>Regiunea Vest dispune de un sistem de transport la nivelul standardelor europene medii în ceea ce privește densitatea infrastructurii. Cu o rețea de 4.670 km de drumuri județene, din care 2.465 km modernizați, conectivitatea în Regiunea Vest rămâne scăzută.</p> <p>Creșterea gradului de motorizare din ultimii ani a condus la degradarea calității vieții în marile orașe prin apariția congestiei traficului. În contextul unor intervenții reduse la nivelul infrastructurii fizice, marile orașe din Regiunea Vest se</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic,; ❖ Dezvoltarea unor soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră; ❖ Dezvoltarea/extinderea/optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunelor inter-modale. ❖ Construcția și modernizarea de parcări "park and ride" care asigură tranziția către transportul public. <p><u>Obiectivul specific c (ii): Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontalierecu următoarele acțiuni indicative:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice; ❖ crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice; ❖ construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; ❖ decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea/modernizarea/reabilitarea de pasaje/noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură;

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	confruntă cu un trafic rutier tot mai aglomerat și implicit tot mai poluat.	<ul style="list-style-type: none"> ❖ dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice
Apă	<p><i>Probleme identificate: Congestia, aglomerarea și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a creșterii utilizării autoturismelor personale, a parcului de transport învechit și a neadaptării infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile actuale, precum și lipsa unui transport interjudețean care să faciliteze o mobilitate și o conectivitate crescute la nivel regional.</i></p> <p>Sectorul transporturi este considerat principala sursă de poluare și congestie în orașe, afectând în mod semnificativ sănătatea populației. La nivelul regiunii se remarcă o utilizare prioritară a transportului cu autoturismul personal, în defavoarea mijloacelor de transport prietenoase cu mediul. În urma unei analize, la nivelul orașelor din Regiunea Vest, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport motorizat privat este de aproximativ 47,87%, în detrimentul deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public, care este de doar 8,42%.</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin: <u>Obiectivul Specific b (viii): Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Modernizarea/dezvoltarea/extinderea/optimizarea liniilor de tramvai și troleibuz; ❖ Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat; ❖ Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare; ❖ Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat; ❖ Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice. ❖ Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic; ❖ Dezvoltarea unor soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră; ❖ Dezvoltarea/extinderea/optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunelor inter-modale. ❖ Construcția și modernizarea de parcări "park and ride" care asigură tranziția către transportul public.

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
Sol	<p><i>Probleme identificate: Congestia, aglomerarea și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a creșterii utilizării autoturismelor personale, a parcului de transport învechit și a neadaptării infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile actuale, precum și lipsa unui transport interjudețean care să faciliteze o mobilitate și o conectivitate crescute la nivel regional.</i></p> <p>Sectorul transporturi este considerat principala sursă de poluare și congestie în orașe, afectând în mod semnificativ sănătatea populației. La nivelul regiunii se remarcă o utilizare prioritară a transportului cu autoturismul personal, în defavoarea mijloacelor de transport prietenoase cu mediul. În urma unei analize, la nivelul orașelor din Regiunea Vest, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport motorizat privat este de aproximativ 47,87%, în detrimentul deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public, care este de doar 8,42%.</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin: <u>Obiectivul Specific b (viii): Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Modernizarea/dezvoltarea/extindere a/optimizarea liniilor și stațiilor de tramvai și troleibuz, inclusiv a stațiilor inter-modale; ❖ Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat; ❖ Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare; ❖ Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat; ❖ Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice; <ul style="list-style-type: none"> ❖ Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic; ❖ Dezvoltarea unor soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră; ❖ Dezvoltarea/extinderea/optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunelor inter-modale. ❖ Construcția și modernizarea de parcări "park and ride" care asigură tranziția către transportul public..
Schimbări climatice	<p><i>Probleme identificate: Poluarea zonelor urbane ca urmare a consumului ridicat de energie în clădirile publice și rezidențiale.</i></p> <p>Eficiența energetică a clădirilor reprezintă o măsură esențială</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin: <u>OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ îmbunătățirea izolației termice / modernizarea termică a anvelopei clădirii;

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>pentru atingerea obiectivului UE pentru 2030 privind clima. Conform SNRTL, consumul final de energie în sectorul construcțiilor reprezintă 42% din consumul final de energie, din care 34% este aferent clădirilor rezidențiale, iar 8% este aferent clădirilor comerciale și publice. Sectorul clădirilor înregistrează și cele mai multe emisii de gaze cu efect de seră, ca urmare a faptului că fondul de clădiri este în mare parte construit între anii 1960 și 1990, cu un grad scăzut de măsuri privind eficiența energetică. În cazul clădirilor rezidențiale, gospodăriile cu venituri reduse sunt afectate de costul ridicat al serviciilor energetice. Suplimentar față de reducerea consumului energie și implicit a poluării, reabilitarea energetică a clădirilor are un impact benefic și din punct de vedere financiar (prin reducerea costurilor în exploatarea a clădirilor) și contribuie la îmbunătățirea calității vieții și a esteticii urbane.</p> <p><i>Probleme identificate: Existența arealelor urbane și degradate și suprafețelor reduse de spații verzi raportate la numărul de locuitori în mediul urban.</i></p> <p>În ceea ce privește suprafața spațiilor verzi în interiorul orașelor, OUG 114/2007 a stabilit un minimum de 26 mp/locuitor de spațiu verde, iar conform OMS, norma de spațiu verde pentru un locuitor este de 50 mp. Potrivit ultimelor date statistice disponibile la INS, în Regiunea Vest, suprafața medie a spațiilor verzi este de 22,11 mp/locuitor, fiind mai mare decât media națională de 21,48</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>îmbunătățirea sistemului de încălzire și a sistemului tehnic al clădiriiiv (ex. instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare etc.);</i> ❖ <i>utilizarea surselor regenerabile de energie;</i> ❖ <i>consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare cu privire la optimizarea consumului de energie în gospodărie</i> <p><u>Obiectivul Specific b (vii): Cresterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Refacerea și crearea de noi spații verzi în intravilanul localităților urbane. Se vor realiza investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:</i> ❖ <i>spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri;</i> ❖ <i>amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer liber;</i> ❖ <i>spații verzi pentru agrement;</i> ❖ <i>spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor);</i> ❖ <i>păduri de agrement urbane;</i> ❖ <i>culoare de protecție față de infrastructura tehnică: perdele forestiere urbane, fâșii plantate, doar în cadrul unor proiecte care includ cel puțin încă o componentă din cele de mai sus</i> <p><u>Obiectivul Specific b (viii): Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca</u></p>

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>mp/locuitor, dar sub norma legislativă. Doar 16 din cele 42 de localități urbane (38%) îndeplinesc standardul de 26 mp/locuitor, însă populația care locuiește în cele 16 localități reprezintă doar 23% din totalul populației urbane. Din cele 16 localități, doar 3 reprezintă municipii și niciunul nu este municipiu reședință de județ.</p> <p><i>Probleme identificate: Congestia, aglomerarea și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a creșterii utilizării autoturismelor personale, a parcului de transport învechit și a neadaptării infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile actuale, precum și lipsa unui transport interjudețean care să faciliteze o mobilitate și o conectivitate crescute la nivel regional.</i></p> <p>Sectorul transporturi este considerat principala sursă de poluare și congestie în orașe, afectând în mod semnificativ sănătatea populației. La nivelul regiunii se remarcă o utilizare prioritară a transportului cu autoturismul personal, în defavoarea mijloacelor de transport prietenoase cu mediul. În urma unei analize, la nivelul orașelor din Regiunea Vest, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport motorizat privat este de aproximativ 47,87%, în detrimentul deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public, care este de doar 8,42%.</p> <p><i>Probleme identificate: Infrastructura rutieră regională este aglomerată, uzată, slab dezvoltată și insuficient dezvoltată la rețeaua TEN-T.</i></p>	<p><u>parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Modernizarea/dezvoltarea/extinderea/optimizarea liniilor de tramvai și troleibuz; ❖ Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat; ❖ Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare; ❖ Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat; ❖ Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice. ❖ Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic; ❖ Dezvoltarea unor soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră; ❖ Dezvoltarea/extinderea/optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunelor inter-modale. ❖ Construcția și modernizarea de parcări "park and ride" care asigură tranziția către transportul public. <p><u>OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>Regiunea Vest dispune de un sistem de transport la nivelul standardelor europene medii în ceea ce privește densitatea infrastructurii. Cu o rețea de 4.670 km de drumuri județene, din care 2.465 km modernizați, conectivitatea în Regiunea Vest rămâne scăzută.</p> <p>Creșterea gradului de motorizare din ultimii ani a condus la degradarea calității vieții în marile orașe prin apariția congestiei traficului. În contextul unor intervenții reduse la nivelul infrastructurii fizice, marile orașe din Regiunea Vest se confruntă cu un trafic rutier tot mai aglomerat și implicit tot mai poluat.</p>	<p>asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice; ❖ construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; ❖ decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea / modernizarea / reabilitarea de pasaje / noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură; ❖ dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice
<p>Biodiversitate</p>	<p><i>Probleme identificate: Existența arealelor urbane și degradate și suprafețelor reduse de spații verzi raportate la numărul de locuitori în mediul urban.</i></p> <p>În ceea ce privește suprafața spațiilor verzi în interiorul orașelor, OUG 114/2007 a stabilit un minimum de 26 mp/locuitor de spațiu verde, iar conform OMS, norma de spațiu verde pentru un locuitor este de 50 mp. Potrivit ultimelor date statistice disponibile la INS, în Regiunea Vest, suprafața medie a spațiilor verzi este de 22,11 mp/locuitor, fiind mai mare decât media națională de 21,48 mp/locuitor, dar sub norma legislativă. Doar 16 din cele 42 de</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin: <u>Obiectivul Specific OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Refacerea și crearea de noi spații verzi în intravilanul localităților urbane. Se vor realiza investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:</i> ❖ <i>spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri;</i> ❖ <i>amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer</i>

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru POR Vest 2021-2027	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin POR Vest 2021-2027
	<p>localități urbane (38%) îndeplinesc standardul de 26 mp/locuitor, însă populația care locuiește în cele 16 localități reprezintă doar 23% din totalul populației urbane. Din cele 16 localități, doar 3 reprezintă municipii și niciunul nu este municipiu reședință de județ.</p>	<p>liber;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ spații verzi pentru agrement; ❖ spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor); ❖ păduri de agrement urbane; ❖ culoare de protecție față de infrastructura tehnică: perdele forestiere urbane, fâșii plantate, doar în cadrul unor proiecte care includ cel puțin încă o componentă din cele de mai sus
<p>Peisaj</p>	<p><i>Probleme identificate:</i> Atractivitatea și competitivitate scăzute a centrelor urbane, în raport cu rolul lor în rețeaua urbană națională și regională, precum și deficiențe în asigurarea unor servicii urbane de calitate.</p> <p>63,1% din populația regiunii trăiește în mediul urban. Conform Băncii Mondiale, gradul de urbanizare în Regiunea Vest este de 90%, dacă luăm în considerare populația zonelor funcționale urbane.</p> <p>Aspecte ale vieții urbane precum digitalizarea redusă a administrației publice în relația cu cetățenii și mediul de afaceri, mobilitate urbană deficitară cauzată de creșterea utilizării autoturismelor personale, lipsa spațiilor verzi și degradarea continuă a spațiilor publice, își pun amprenta asupra asigurării unui confort urban crescut pentru populație și reduc capacitatea orașelor de a-și îndeplini funcțiile urbane.</p> <p><i>Probleme identificate:</i> Localitățile rurale cu potențial turistic slab valorificat, generat de lipsa unei infrastructuri turistice adecvate și slaba capacitate de a valorifica economic și social patrimoniul cultural existent.</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin:</p> <p><u>Obiectivul Specific OS d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice din mediul urban și cel rural prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. crearea și dezvoltarea de trasee turistice tematice; dezvoltarea de produse turistice ca parte a unei oferte turistice, culturale și de sănătate; sprijinirea dezvoltării turismului montan; zone de agrement; piste ciclabile și alei pietonale etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică; ❖ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO care generează un impact economic semnificativ la nivel județean și regional

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>În Regiunea Vest, în mediul rural locuiau în anul 2019, 744.592 persoane, adică 37% din totalul populației. Regiunea Vest are a doua cea mai mică rată a populației rurale, după regiunea București-Ilfov. Deși la nivel regional au fost înregistrate creșteri ale populației rurale, aceasta sa datorat migrației populației dinspre urban în zonele periurbane. Caracteristic pentru mediul rural este însă reducerea numărului populației, populație îmbătrânită și lipsa oportunităților economice. Cu toate acestea, spațiul rural dispune de o serie de resurse naturale și culturale care, prin valorificare durabilă și abordare integrată, pot contribui la promovarea unei economii rurale endogene dinamice. Turismul și valorificarea patrimoniului cultural reprezintă sectoare-cheie care, promovate alături de investiții în domeniul social și de mediu într-o manieră integrată, pot stimula creșterea economiei locale și crearea de noi locuri de muncă, facilitând incluziunea socială.</p>	
<p>Populație și sănătate umană</p>	<p><i>Probleme identificate: Existența arealelor urbane și degradate și suprafețelor reduse de spații verzi raportate la numărul de locuitori în mediul urban.</i></p> <p>În ceea ce privește suprafața spațiilor verzi în interiorul orașelor, OUG 114/2007 a stabilit un minimum de 26 mp/locuitor de spațiu verde, iar conform OMS, norma de spațiu verde pentru un locuitor este de 50 mp. Potrivit ultimelor date statistice disponibile la INS, în Regiunea Vest, suprafața medie a spațiilor verzi este de 22,11 mp/locuitor¹⁸, fiind mai mare decât</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin: Obiectivul Specific b (vii): <u>Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <p>❖ Refacerea și crearea de noi spații verzi în intravilanul localităților urbane. Se vor realiza investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:</p>

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru POR Vest 2021-2027	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin POR Vest 2021-2027
	<p>media națională de 21,48 mp/locuitor, dar sub norma legislativă. Doar 16 din cele 42 de localități urbane (38%) îndeplinesc standardul de 26 mp/locuitor, însă populația care locuiește în cele 16 localități reprezintă doar 23% din totalul populației urbane. Din cele 16 localități, doar 3 reprezintă municipii și niciunul nu este municipiu reședință de județ.</p> <p><i>Probleme identificate: Infrastructura rutieră regională este aglomerată, uzată, slab dezvoltată și insuficient dezvoltată la rețeaua TEN-T.</i></p> <p>Regiunea Vest dispune de un sistem de transport la nivelul standardelor europene medii în ceea ce privește densitatea infrastructurii. Cu o rețea de 4.670 km de drumuri județene, din care 2.465 km modernizați, conectivitatea în Regiunea Vest rămâne scăzută.</p> <p>Creșterea gradului de motorizare din ultimii ani a condus la degradarea calității vieții în marile orașe prin apariția congestiei traficului. În contextul unor intervenții reduse la nivelul infrastructurii fizice, marile orașe din Regiunea Vest se confruntă cu un trafic rutier tot mai aglomerat și implicit tot mai poluat.</p> <p><i>Probleme identificate: Există disparități teritoriale cu privire la accesul la infrastructură, facilități de bază și digitale în educație.</i></p> <p>Regiunea nu este economic sustenabilă cu valorile prezente ale participării în educație și are de recuperat decalaje față de indicatorii europeni și uneori chiar față de nivelul național. Valorile indicatorilor din 2019 reflectă</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri; ❖ amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer liber; ❖ spații verzi pentru agrement; ❖ spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor); ❖ păduri de agrement urbane; ❖ culoare de protecție față de infrastructura tehnică: perdele forestiere urbane, fâșii plantate, doar în cadrul unor proiecte care includ cel puțin încă o componentă din cele de mai sus <p><u>Obiectivul specific c (ii): Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</u> cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice; ❖ crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice; ❖ construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; ❖ decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea / modernizarea / reabilitarea de pasaje / noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură; ❖ dezvoltarea unui sistem de transport

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru POR Vest 2021-2027	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin POR Vest 2021-2027
	<p>deficiențe însemnate ale sistemului educațional: 10,3% rata de părăsire timpurie a școlii (18-24 ani); 17,4% persoane cu vârsta cuprinsă între 18-24 de ani care nu urmau nici o formă de învățământ și nici nu erau integrați în piața muncii; gradul redus de participare în învățământul terțiar (25,4%).</p> <p>Deficiențele majore identificate în regiune sunt reprezentate de: dotările învechite existente la nivelul unităților școlare, lipsa infrastructurii educaționale în noile cartiere rezidențiale, infrastructura din mediul rural nealinată la condițiile minime de funcționare și modernizarea universităților (laboratoare, săli de studiu, amfiteatre).</p> <p><i>Probleme identificate: Atractivitatea și competitivitate scăzute a centrelor urbane, în raport cu rolul lor în rețeaua urbană națională și regională, precum și deficiențe în asigurarea unor servicii urbane de calitate.</i></p> <p>63,1% din populația regiunii trăiește în mediul urban. Conform Băncii Mondiale, gradul de urbanizare în Regiunea Vest este de 90%, dacă luăm în considerare populația zonelor funcționale urbane.</p> <p>Aspecte ale vieții urbane precum digitalizarea redusă a administrației publice în relația cu cetățenii și mediul de afaceri, mobilitate urbană deficitară cauzată de creșterea utilizării autoturismelor personale, lipsa spațiilor verzi și degradarea continuă a spațiilor publice, își pun amprenta asupra asigurării unui confort urban crescut pentru populație și reduc capacitatea</p>	<p><i>intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice</i></p> <p><u>Obiectivul specific d (ii): Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line, cu următoarele acțiuni indicative:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Dotarea unităților de învățământ: apeluri de proiecte distincte pentru mediul urban și rural, adaptate nevoilor specifice ale acestora. Se va oferi sprijin pentru achiziționarea de echipamente pentru laboratoarele și atelierele tematice, dar și pentru dotarea, inclusiv multimedia, a sălilor de clase. ❖ Investiții în infrastructuri școlare: se va prioritiza aducerea unităților din mediul rural la normele sanitare minime, precum și construirea/extinderea unităților în zonele și la nivelele de educație unde s-a identificat această nevoie ca urmare a supraaglomerării, luând în calcul atât gradul de ocupare a unităților de învățământ, cât și tendința demografică. Vor fi eligibile și infrastructurile sportive asociate unităților de învățământ, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ. ❖ Investiții în mobilitate școlară: se are în vedere investiția în mijloace de transport școlar electrice, în situații în care este justificată nevoia de mobilitate, corelat cu investițiile propuse prin PNRR. ❖ Investiții în modernizarea centrelor de agrement (taberelor școlare) pentru copii și tineri: infrastructură și dotări pentru spații de cazare, spații luat masa, spații de agrement și alte servicii de

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>orașelor de a-și îndeplini funcțiile urbane.</p>	<p><i>petrecere a timpului liber. Se are în vedere finanțarea unei tabere pe județ.</i></p> <p><u>Obiectivul specific e (i): Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective etc.) prin investiții în spații verzi (scuaruri, parcuri etc.), infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcări rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe publice, piațete etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice și pentru asigurarea securității spațiilor publice (camere de supraveghere video), facilități wi-fi); ❖ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare; ❖ construirea/modernizarea/amenajarea spațiilor infrastructurii culturale publice (biblioteci, muzee și colecții publice,

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
		<p>instituții de spectacole sau concerte etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale publice, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative. Se va pune accent pe experimentare, inovare, cunoaștere și creativitate, pentru a fi utilizate în proiecte interdisciplinare, pentru consacrarea orașelor ca centre de activitate culturală, dezvoltarea atractivității turistice și la creșterea potențialului economic al Regiunii Vest;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ măsuri pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente.
<p>Aspecte culturale</p>	<p><i>Probleme identificate: Atractivitatea și competitivitate scăzute a centrelor urbane, în raport cu rolul lor în rețeaua urbană națională și regională, precum și deficiențe în asigurarea unor servicii urbane de calitate.</i></p> <p>63,1% din populația regiunii trăiește în mediul urban. Conform Băncii Mondiale, gradul de urbanizare în Regiunea Vest este de 90%, dacă luăm în considerare populația zonelor funcționale urbane.</p> <p>Aspecte ale vieții urbane precum digitalizarea redusă a administrației publice în relația cu cetățenii și mediul de afaceri, mobilitate urbană deficitară cauzată de creșterea utilizării autoturismelor personale, lipsa spațiilor verzi și degradarea continuă a spațiilor publice, își pun</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin: Obiectivul Specific b (vii): Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Refacerea și crearea de noi spații verzi în intravilanul localităților urbane. Se vor realiza investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:</i> ❖ <i>spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri;</i> ❖ <i>amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer liber;</i> ❖ <i>spații verzi pentru agrement;</i>

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>amprenta asupra asigurării unui confort urban crescut pentru populație și reduc capacitatea orașelor de a-și îndeplini funcțiile urbane.</p> <p><i>Probleme identificate: Localitățile rurale cu potențial turistic slab valorificat, generat de lipsa unei infrastructuri turistice adecvate și slaba capacitate de a valorifica economic și social patrimoniul cultural existent.</i></p> <p>În Regiunea Vest, în mediul rural locuiau în anul 2019, 744.592 persoane, adică 37% din totalul populației. Regiunea Vest are a doua cea mai mică rată a populației rurale, după regiunea București-Ilfov. Deși la nivel regional au fost înregistrate creșteri ale populației rurale, aceasta sa datorat migrației populației dinspre urban în zonele periurbane. Caracteristic pentru mediul rural este însă reducerea numărului populației, populație îmbătrânită și lipsa oportunităților economice.</p> <p>Cu toate acestea, spațiul rural dispune de o serie de resurse naturale și culturale care, prin valorificare durabilă și abordare integrată, pot contribui la promovarea unei economii rurale endogene dinamice. Turismul și valorificarea patrimoniului cultural reprezintă sectoare-cheie care, promovate alături de investiții în domeniul social și de mediu într-o manieră integrată, pot stimula creșterea economiei locale și crearea de noi locuri de muncă, facilitând incluziunea socială.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor);</i> ❖ <i>păduri de agrement urbane;</i> ❖ <i>culoare de protecție față de infrastructura tehnică: perdele forestiere urbane, fâșii plantate, doar în cadrul unor proiecte care includ cel puțin încă o componentă din cele de mai sus</i> <p>❖</p> <p><u>Obiectivul specific c (ii): Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</u> cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice;</i> ❖ <i>crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice;</i> ❖ <i>construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;</i> ❖ <i>decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea / modernizarea / reabilitarea de pasaje / noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură;</i> ❖ <i>dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice</i> <p><u>Obiectivul specific d (ii): Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și</u></p>

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru POR Vest 2021-2027	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin POR Vest 2021-2027
		<p><u>includive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online</u>cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Dotarea unităților de învățământ: apeluri de proiecte distincte pentru mediul urban și rural, adaptate nevoilor specifice ale acestora. Se va oferi sprijin pentru achiziționarea de echipamente pentru laboratoarele și atelierele tematice, dar și pentru dotarea, inclusiv multimedia, a sălilor de clase. ❖ Investiții în infrastructuri școlare: se va prioritiza aducerea unităților din mediul rural la normele sanitare minime, precum și construirea/extinderea unităților în zonele și la nivelele de educație unde s-a identificat această nevoie ca urmare a supraaglomerării, luând în calcul atât gradul de ocupare a unităților de învățământ, cât și tendința demografică. Vor fi eligibile și infrastructurile sportive asociate unităților de învățământ, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ. ❖ Investiții în mobilitate școlară: se are în vedere investiția în mijloace de transport școlar electrice, în situații în care este justificată nevoia de mobilitate, corelat cu investițiile propuse prin PNRR. ❖ Investiții în modernizarea centrelor de agrement (taberelor școlare) pentru copii și tineri: infrastructură și dotări pentru spații de cazare, spații luat masa, spații de agrement și alte servicii de petrecere a timpului liber. Se are în vedere finanțarea unei tabere pe județ. <p><u>Obiectivul specific e (i): Încurajarea dezvoltării sociale, economice și de mediu integrate și includive, a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane, cu următoarele acțiuni indicative:</u></p>

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
		<ul style="list-style-type: none"> ❖ reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective, etc.) prin investiții în spații verzi (scuaruri, parcuri, etc.), infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcuri rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe, piațete, etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice (iluminat public, etc.), camere de supraveghere video, facilități wi-fi; ❖ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare; ❖ modernizarea infrastructurii culturale (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte, etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative; ❖ dezvoltarea și punerea în valoare a stațiilor turistice prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. zone de agrement, piste ciclabile și alei pietonale, zone verzi, etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică; ❖ măsuri asistență tehnică pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente.

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
		<p>Obiectivul Specific <i>OS d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice din mediul urban și cel rural prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. crearea și dezvoltarea de trasee turistice tematice; dezvoltarea de produse turistice ca parte a unei oferte turistice, culturale și de sănătate; sprijinirea dezvoltării turismului montan; zone de agrement; piste ciclabile și alei pietonale etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică; ❖ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO care generează un impact economic semnificativ la nivel județean și regional
<p>Conservarea resurselor naturale</p>	<p><i>Probleme identificate: Localitățile rurale cu potențial turistic slab valorificat, generat de lipsa unei infrastructuri turistice adecvate și slaba capacitate de a valorifica economic și social patrimoniul cultural existent.</i></p> <p>În Regiunea Vest, în mediul rural locuiau în anul 2019, 744.592 persoane, adică 37% din totalul populației. Regiunea Vest are a doua cea mai mică rată a populației rurale, după regiunea București-Ilfov. Deși la nivel regional au fost înregistrate creșteri ale populației rurale, aceasta sa datorat migrației populației dinspre urban în zonele periurbane. Caracteristic pentru mediul</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin:</p> <p>Obiectivul Specific e (i): <i>Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urban</i> cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane</i> (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective etc.) prin investiții în spații verzi (scurturi, parcuri etc.), infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcări rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe publice, piațete etc.), locuri de joacă

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>rural este însă reducerea numărului populației, populație îmbătrânită și lipsa oportunităților economice. Cu toate acestea, spațiul rural dispune de o serie de resurse naturale și culturale care, prin valorificare durabilă și abordare integrată, pot contribui la promovarea unei economii rurale endogene dinamice. Turismul și valorificarea patrimoniului cultural reprezintă sectoare-cheie care, promovate alături de investiții în domeniul social și de mediu într-o manieră integrată, pot stimula creșterea economiei locale și crearea de noi locuri de muncă, facilitând incluziunea socială</p>	<p><i>pentru copii, mobilier urban, utilități publice și pentru asigurarea securității spațiilor publice (camere de supraveghere video), facilități wi-fi);</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare; ❖ construirea/modernizarea/amenajarea spațiilor infrastructurii culturale publice (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale publice, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative. Se va pune accent pe experimentare, inovare, cunoaștere și creativitate, pentru a fi utilizate în proiecte interdisciplinare, pentru consacrarea orașelor ca centre de activitate culturală, dezvoltarea atractivității turistice și la creșterea potențialului economic al Regiunii Vest; ❖ măsuri pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente. ❖
<p>Transport</p>	<p><i>Probleme identificate: Aglomerările urbane nu reușesc să facă față în manieră tradițională provocărilor de mobilitate, securitate și accesului la servicii publice care să îmbunătățească semnificativ calitatea vieții.</i></p> <p>Dezvoltarea "orașelor inteligente" este la nivel incipient în Regiunea Vest, dezvoltarea serviciilor smart nefiind valorificată, fapt ce se</p>	<p>Se propune reducerea impactului prin: <u>Obiectivul specific a(ii): Fructificarea avantajelor digitalizării pentru cetățeni, companii, organizații de cercetare și autorități publice</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Digitalizarea administrației publice: servicii și aplicații digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor;

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>reflectă în gradul redus de implementare de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii „smart”. Datele sunt limitate, motivul principal fiind inexistența unui sistem național de măsurare a progresului către a deveni un oraș inteligent.</p> <p><i>Probleme identificate: Congestia, aglomerarea și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a creșterii utilizării autoturismelor personale, a parcului de transport învechit și a neadaptării infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile actuale, precum și lipsa unui transport interjudețean care să faciliteze o mobilitate și o conectivitate crescute la nivel regional.</i></p> <p>Sectorul transporturi este considerat principala sursă de poluare și congestie în orașe, afectând în mod semnificativ sănătatea populației. La nivelul regiunii se remarcă o utilizare prioritară a transportului cu autoturismul personal, în defavoarea mijloacelor de transport prietenoase cu mediul. În urma unei analize, la nivelul orașelor din Regiunea Vest, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport motorizat privat este de aproximativ 47,87%, în detrimentul deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public, care este de doar 8,42%.</p> <p><i>Probleme identificate: Infrastructura rutieră regională este aglomerată, uzată, slab dezvoltată și insuficient dezvoltată la rețeaua TEN-T.</i></p> <p>Regiunea Vest dispune de un sistem de transport la nivelul standardelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Investiții în digitalizare pentru dezvoltare Smart City, în cele 6 domenii majore enumerate ❖ Investiții în digitalizare pentru dezvoltare Smart City, în cele 6 domenii majore enumerate. ❖ Dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea strategiilor/studiilor de “smart city”. <p><u>Obiectivul Specific b (viii): Promovarea unei mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon, cu următoarele acțiuni indicative:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Modernizarea/dezvoltarea/extindere a/optimizarea liniilor și stațiilor de tramvai și troleibuz, inclusiv a stațiilor inter-modale; ❖ Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat; ❖ Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare; ❖ Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat; ❖ Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice; ❖ Crearea de stații de alimentare cu combustibili alternativi; ❖ Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic, ITS; ❖ Dezvoltarea unor axe/culoare de mobilitate și soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră; ❖ Dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p>europene medii în ceea ce privește densitatea infrastructurii. Cu o rețea de 4.670 km de drumuri județene, din care 2.465 km modernizați, conectivitatea în Regiunea Vest rămâne scăzută. Creșterea gradului de motorizare din ultimii ani a condus la degradarea calității vieții în marile orașe prin apariția congestiei traficului. În contextul unor intervenții reduse la nivelul infrastructurii fizice, marile orașe din Regiunea Vest se confruntă cu un trafic rutier tot mai aglomerat și implicit tot mai poluat.</p>	<p>mijloace de transport curat;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Construcția și modernizarea sistemelor de parcare care asigură tranziția către transportul public, în marile orașe; ❖ Îmbunătățirea condițiilor și siguranței traficului pietonal și a disponibilității spațiului pentru persoanele cu mobilitate redusă; ❖ Orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului. <p><u>Obiectivul specific c (ii): Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, reziliente, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice; ❖ crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice; ❖ construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; ❖ decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea/modernizarea/reabilitarea de pasaje/noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură; ❖ orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului.
<p>Eficiență energetică</p>	<p><i>Probleme identificate: Poluarea zonelor urbane ca urmare a</i></p>	<p>Se propune reducerea impactului prin:</p>

Aspecte de mediu relevante	Probleme de mediu relevante pentru <i>POR Vest 2021-2027</i>	Reducerea impactului negativ asupra mediului prin <i>POR Vest 2021-2027</i>
	<p><i>consumului ridicat de energie în clădirile publice și rezidențiale.</i></p> <p>Eficiența energetică a clădirilor reprezintă o măsură esențială pentru atingerea obiectivului UE pentru 2030 privind clima. Conform SNRTL, consumul final de energie în sectorul construcțiilor reprezintă 42% din consumul final de energie, din care 34% este aferent clădirilor rezidențiale, iar 8% este aferent clădirilor comerciale și publice. Sectorul clădirilor înregistrează și cele mai multe emisii de gaze cu efect de seră, ca urmare a faptului că fondul de clădiri este în mare parte construit între anii 1960 și 1990, cu un grad scăzut de măsuri privind eficiența energetică. În cazul clădirilor rezidențiale, gospodăriile cu venituri reduse sunt afectate de costul ridicat al serviciilor energetice. Suplimentar față de reducerea consumului energie și implicit a poluării, reabilitarea energetică a clădirilor are un impact benefic și din punct de vedere financiar (prin reducerea costurilor în exploatarea clădirilor) și contribuie la îmbunătățirea calității vieții și a esteticii urbane.</p>	<p><u>Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</u>, cu următoarele acțiuni indicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ îmbunătățirea izolației termice/modernizarea termică a anvelopei clădirii; ❖ îmbunătățirea sistemului de încălzire și a sistemului tehnic al clădirii (ex. instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare, etc.); ❖ utilizarea surselor regenerabile de energie; ❖ orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului; ❖ consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare.
Deșeuri	-	

6. OBIECTIVELE DE PROTECȚIA MEDIULUI STABILITE LA NIVEL NAȚIONAL, COMUNITAR SAU INTERNAȚIONAL, CARE SUNT RELEVANTE PENTRU PROGRAM

6.1 Analiza obiectivelor strategice ale Programului Operațional Regional Vest 2021-2027

Pentru evaluarea efectelor asupra mediului generate de implementarea *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027*, au fost selectate și analizate o serie de obiective relevante, legate în mod direct de:

- Aspectele de mediu indicate în Anexa 2 din HG nr. 1076/2004;

- Probleme de mediu relevante pentru *Programul Operațional Regional Vest 2021-2027*, rezultate în urma analizării stării actuale a mediului;
- Obiectivele și măsurile propuse *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027*.

Tabel 7 Aspectele de mediu și obiectivele de mediu propuse în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Aspecte de mediu	Obiective de mediu propuse
Aer	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării; OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin solutii de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc);
Apă (de suprafață și subterană)	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea si reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigura conectivitatea directa sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);
Sol	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate;
Schimbări climatice	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;
Biodiversitate	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară; OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;
Peisaj	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;
Aspecte culturale	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale;
Conservarea resurselor naturale	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;
Deșeuri	OM.12 Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeuri;
Populație și sănătate umană	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții; OM.16 Utilizarea de tehnologii curate (performante) care să genereze cât mai puține riscuri pentru personalul din unitățile cu diferite domenii de activitate;

Aspecte de mediu	Obiective de mediu propuse
Transport	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;
Eficiență energetică	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Evaluarea impactului obiectivelor specifice și investițiilor prioritare propuse în cadrul axelor prioritare, în raport cu obiectivele de mediu relevante

Evaluarea impactului obiectivelor specifice ale POR Vest 2021-2027 s-a făcut față de obiectivele de mediu relevante identificate și prezentate în prezentul raport.

Evaluarea impactului fiecărui obiectiv specific, respectiv a fiecărei priorități de investiții, a fost realizată pe baza modelului matricii, utilizată pentru fiecare obiectiv specific în parte.

Criteriile de evaluare au fost stabilite în concordanță cu cerințele din ghidurile de implementare a procedurii SEA, respectiv au fost luate în considerare următoarele:

- ✓ **Dacă impactul asupra mediului poate să fie direct sau indirect;**
- ✓ **Care este durata impactului pozitiv sau negativ (pe termen lung, scurt sau nu are impact);**
- ✓ **Care este scara impactului (la nivel național, local sau nu are impact);**
- ✓ **Care este probabilitatea impactului pozitiv sau negativ (des, rar sau nu se aplică);**
- ✓ **Dacă impactul se poate cumula cu alte activități.**

Acestor criterii au fost ponderate, conform tabelului de mai jos:

Tabel 8 Criterii stabilite în evaluare, scor și pondere propuse în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Criteriu	Pondere %	Scor	Observații
Impact direct	40	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	Acest criteriu s-a considerat cel mai important și din acest motiv a fost ponderat cu 40%.
Impact indirect	10	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	
Durata impactului	10	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	
Scara impactului	10	-2 negativ la nivel național -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv la nivel local +2 pozitiv la nivel național	
Probabilitatea	10	-2 în general -1 negativ rar 0 fără impact în general +1 pozitiv rar +2 pozitiv în general	
Cumulativ negativ sau pozitiv	20	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	S-a considerat ca impactul negativ sau pozitiv cumulat poate să influențeze în mare măsură evoluția stării mediului, prin urmare acest criteriu a fost

Criteria	Pondere %	Scor	Observații
			considerat al doilea ca pondere in evaluare.

Pentru determinarea impactului, pentru fiecare obiectiv relevant de mediu au fost stabilite întrebări dirijate, așa cum se vede și în tabelul de mai jos.

Tabel 9 Determinarea impactului în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Factor/aspect de mediu	Obiectiv relevant de mediu	Întrebări orientative
1	Aer	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării; OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin solutii de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc);.	- se vor reduce concentrațiile de pulberi măsurate în aerul atmosferic? -se vor reduce emisiile de poluanți cu caracter acidifiant? -se vor reduce consumurile de combustibil/ pasager km si tonă/km?
2	Apă (de suprafață și subterană)	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea si reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigura conectivitatea directa sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres; OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);	- pot fi evacuări de ape uzate în cursurile de apă de suprafață sau sisteme de canalizare fără asigurarea condițiilor de descărcare prevăzute de lege? -pot fi afectate corpurile de apă de suprafață și subterane? -va exista infrastructura corespunzătoare pentru realizarea activităților propuse?
3	Sol	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate;	-există activități industriale/ agricole generatoare de poluare a solului? -poate fi afectată structura solului prin depozitari necontrolate de deșeuri sau ca urmare a realizării de construcții noi?
4	Schimbări climatice	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;	vor crește emisiile de CO2? -se va reduce consumul de energie electrică și combustibil pentru încălzire? -se reduce consumul de gaze/energie pentru a contribui la la reducerea emisiilor de CO2?

Nr. crt.	Factor/aspect de mediu	Obiectiv relevant de mediu	Întrebări orientative
5	Biodiversitate	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară; OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;	- construcția unor drumuri, infrastructură educațională, socială, sanitară, modernizarea unor stațiuni turistice/obiective turistice se va face cu luarea măsurilor de protejare a habitatelor naturale? -se vor fragmenta habitatele? -se vor lua măsuri corespunzătoare de conservare?
6	Peisaj	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;	- se vor reabilita zone degradate? -vor fi afectate suprafețele ocupate cu spații verzi? -se va îmbunătăți aspectul general al peisajului și al oarșelor?
7.	Aspecte culturale	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale;	vor fi afectate clădiri, monumente istorice, clădiri cu arhitectură deosebită? - vor fi afectate siturile de interes național sau comunitar? -se vor avea în vedere măsuri de conservare a resurselor naturale sau de protecție sanitară a unor obiective?
8.	Conservarea resurselor naturale	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	se va reduce consumul de energie? -se vor micșora cantitățile de deșeuri? -pot să fie generați poluanți în factorii de mediu? -vor depăși aceștia limitele maxime admise? -se pot produce degradări ale mediului natural? -există posibilitatea consumului nedurabil de resurse?
9	Deșeuri	OM.12 Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeuri;	va fi luat în considerare, în cazul lucrărilor de infrastructură, o abordare corectă a managementului deșeurilor? -vor fi luate în considerare tehnologii de minimizare a deșeurilor la sursă?
10	Populație și sănătate umană	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;	-ce fel de măsuri se vor aplica pentru evitarea unor accidente în care sunt implicate substanțe chimice periculoase?

Nr. crt.	Factor/aspect de mediu	Obiectiv relevant de mediu	Întrebări orientative
11	Transport	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	-se va îmbunătăți confortul cetățenilor din punct de vedere al zgomotului și vibrațiilor? -vor fi mai puțin expuși locuitorii zonei respective la poluanți proveniți din trafic? Se vor reduce emisiile gazelor cu efect de sera ?
12	Eficiență energetică	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	se va reduce consumul de energie electrică și combustibil pentru încălzire? -se reduce consumul de gaze/energie pentru a contribui la la reducerea emisiilor de CO2?

În cele ce urmează va fi evaluată fiecare axă prioritară și prioritate de investiții în funcție de criteriile, ponderile, punctajele prezentate mai sus . **Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice**

OBIECTIV SPECIFIC : OSa (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ Definierea ecosistemului CDI regional prin investiții în crearea și dezvoltarea de unități care desfășoară activități specifice de CDI, indiferent de forma juridică a acestora:
 - Crearea și dezvoltarea unor organizații și infrastructuri de CDI, în strânsă corelare cu nevoile reale ale pieței definite în Strategia Regională de Specializare Inteligentă (RIS3);
 - Crearea și operaționalizarea Agenției Regionale de Inovare (ARI);
 - Crearea și operaționalizarea 4 Centre de competență în domeniile de specializare inteligentă regionale.
- ❖ Dezvoltarea mecanismelor care stimulează cererea întreprinderilor pentru inovare:
 - Sprijinirea departamentelor de cercetare-dezvoltare-inovare din cadrul întreprinderilor;
 - Colaborarea efectivă între organizațiile și infrastructurile de cercetare și întreprinderi, precum și colaborarea între întreprinderi, inclusiv prin sistemul de vouchere de inovare;
 - Cercetarea în numele întreprinderilor de către centrele de Competență în domeniile de specializare inteligentă.

OBIECTIV SPECIFIC : OS a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării pentru cetățeni, companii, organizații de cercetare și autorități publice, cu următoarele acțiuni indicative

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- Susținerea digitalizării în întreprinderi din sectoarele RIS3, corelată cu nivelurile indicatorilor care compun indicele DESI prin achiziția de echipamente hardware TIC, achiziția de licențe, “software as a service”, “platforme as a service” și “infrastructură as a service”; investiții în aplicații particularizate, inclusiv soluții de automatizare, servicii pentru securitate cibernetică, platforme online de comercializare, servicii de găzduire și stocare, precum și creșterea calificărilor și competențelor, finanțate complementar prin OS a(iv).

OBIECTIV SPECIFIC: OS a (iii) Îmbunătățirea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și cererea de locuri de muncă în IMM-ri, inclusiv prin investiții productive, cu următoarele acțiuni

indicative

Acțiuni care vor fi sprijinite

- ❖ Îmbunătățirea productivității și competitivității IMM-urilor, prin dezvoltarea capacității de producție și/sau a serviciilor, inclusiv prin susținerea internaționalizării;
- ❖ Susținerea și dezvoltarea structurilor și serviciilor de sprijin a afacerilor în domeniile;
- ❖ RIS3, în mod integrat cu sprijinirea IMM-urilor (inclusiv întreprinderi noi) localizate în cadrul acestora;
- ❖ Sprijin pentru întreprinderi noi, în județele Caraș-Severin și Hunedoara;
- ❖ Susținerea dezvoltării și operaționalizării clusterelor de inovare.

OBIECTIV SPECIFIC: OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat, cu următoarele acțiuni indicative

- ❖ Îmbunătățirea competențelor tehnice, manageriale, antreprenoriale în domeniile de specializare inteligentă, având în vedere următoarele tipologii de abilități:
 - Abilități tehnice: necesare pentru rezolvarea problemelor inovative; proiectarea, operarea; îmbunătățirea și întreținerea utilajelor și a structurilor tehnologice; abilități profesionale IT;
 - Abilități de management: legate de planificarea afacerii; respectarea reglementărilor și controlul calității; planificarea resurselor umane și alocării eficiente a resurselor;
 - Abilități creative: utile în crearea de produse noi cu valoare adăugată, în a experimenta în afara normelor convenționale care definesc mediile de afaceri tradiționale și a transforma diverse probleme sociale și economice în oportunități antreprenoriale;
 - Abilități antreprenoriale: abilități specifice pentru companii noi, cum ar fi crearea unui plan de afaceri sustenabil, acceptarea și gestionarea riscurilor; gândirea strategică; capacitatea de a crea rețele noi; capacitatea de a face față provocărilor și cerințelor noi legate de tranziția către industria 4.0;
 - Abilități ecologice (green): abilități specifice pentru a genera sau modifica produse, servicii și procese în conformitate cu principiile economiei circulare și a nevoii de adaptare continuă la schimbările climatice, respectiv a reglementărilor privind schimbările climatice;
 - Alte abilități în afară de cele detaliate anterior care sunt necesare și justificate pentru operațiunile depuse.

Tabel 10 Determinarea impactului pentru Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
Punctaj		-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt 0 nu se aplică sau nu are impact	-2 negativ la nivel național -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau nu are impact	-2 în general -1 negativ rar 0 fără impact în general +1 pozitiv rar +2 pozitiv în general	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
				+1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	+1 pozitiv la nivel local +2 pozitiv la nivel național			
	Pondere %	40	10	10	10	10	20	
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării;	0	1	2	0	0	0	3
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin soluții de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc);	0	1	2	0	0	0	3
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea	0	-1	-1	1	0	0	-1

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;							
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);.	1	1	2	1	0	0	5
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate;	0	-1	0	-1	0	0	-2
7	OM.6 Scădere a emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;.	0	1	2	0	0	0	3
8	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;.	0	0	0	0	0	0	.0
9	OM.8 Menținerea rețelei naționale de	0	1	0	0	0	0	.1

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	arii naturale protejate;							
10	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;	0	1	0	0	0	0	1
11	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale/	0	1	0	1	0	0	2
13	OM.11 Reducerea exploatarea resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	0	1	1	1	0	0	3
14	OM.12 Reducerea cantităților de deșuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșuri	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
15	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit	0	0	0	0	0	0	0

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	creșterea calității vieții;							
17	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	0	0	0	0	0	0	0
18	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	0	0	0	0	0	0	0

Concluzie: Se poate aprecia că prioritatea 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice va avea un impact total pozitiv asupra mediului pe o scară de la -1.3 la 1.3, observându-se că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt în general indirect pozitive.

În cele ce urmează va fi evaluată fiecare axă prioritară și prioritate de investiții în funcție de criteriile, ponderile, punctajele prezentate mai sus. **Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată**

Obiectivul specific a(ii): Fructificarea avantajelor digitalizării pentru cetățeni, companii, organizații de cercetare și autorități publice

Ațiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ Digitalizarea administrației publice: servicii și aplicații digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor;
- ❖ Investiții în digitalizare pentru dezvoltare Smart City, în cele 6 domenii majore enumerate
- ❖ Dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea strategiilor/studiilor de "smart city".

Tabel 11 Determinarea impactului pentru Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
Punctaj		-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	-2 negativ la nivel național -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv la nivel local +2 pozitiv la nivel național	-2 in general -1 negativ rar 0 fără impact în general +1 pozitiv rar +2 pozitiv în general	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	
Pondere %		40	10	10	10	10	20	
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării;	1	1	2	1	0	0	5
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin solutii de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc);	0	0	0	0	0	0	0
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene	1	1	2	0	0	0	4

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	care asigura conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;							
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);	0	1	1	1	0	0	3
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate;	0	0	0	0	0	0	0
76	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;	0	0	0	0	0	0	0
7	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;	0	0	0	0	0	0	0
8	OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;	0	0	0	0	0	0	0
9	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;	0	0	0	0	0	0	0

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
10	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale/	0	0	0	0	0	0	0
11	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	1	1	0	0	0	0	2
12	OM.12 Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeuri	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1
13	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;	0	1	0	0	0	1	1
14	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	0	0	0	0	0	0	0
15	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	0	0	0	0	0	0	0

Concluzie: Se poate aprecia că **Prioritatea 2 – O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată** va avea un impact total pozitiv asupra mediului pe o scară de la -1.3 la 1.3, observându-se că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt în general indirecte pozitive.

În cele ce urmează va fi evaluată fiecare axă prioritară și prioritate de investiții în funcție de criteriile, ponderile, punctajele prezentate mai sus **Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**

Obiectivul specific Obiectivul Specific b (i): Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră,

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ îmbunătățirea izolației termice/modernizarea termică a anvelopei clădirii;
- ❖ îmbunătățirea sistemului de încălzire și a sistemului tehnic al clădirii (ex. instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare, etc.);
- ❖ utilizarea surselor regenerabile de energie;
- ❖ orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului;
- ❖ consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare.

Obiectivul specific b (vii): Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii ecologice, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ Modernizarea și crearea de noi spații verzi din intravilanul localităților urbane. Se vor realiza investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:
 - spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri;
 - amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer liber;
 - spații verzi pentru agrement;
 - spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor);
 - păduri de agrement urbane;
 - culoare de protecție față de infrastructura tehnică: perdele forestiere urbane, fâșii plantate, doar în cadrul unor proiecte care includ cel puțin încă o componentă din cele de mai sus;
 - orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului, inclusiv

asigurarea iluminatului și a utilităților publice.

Tabel 12 Determinarea impactului pentru Prioritatea 3: O regiune cu orașe prietenoase cu mediu în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
Punctaj		-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	-2 negativ la nivel național -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv la nivel local +2 pozitiv la nivel național	-2 în general -1 negativ rar 0 fără impact în general +1 pozitiv rar +2 pozitiv în general	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	
	Pondere %	40	10	10	10	10	20	
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în	1	1	2	1	1	1	7

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	special în mediul urban și reducerea poluării;							
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin soluții de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare străzi, pasaje pietonale, etc);	1	1	1	1	1	1	7
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;	0	1	1	0	0	1	3
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);	0	0	0	0	0	0	0
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate;	1	1	1	0	0	1	4
6	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;	0	0	0	0	0	0	0
7	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;	1	2	1	0	0	0	4
8	OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;	0	0	0	0	0	0	0

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
9	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;	0	0	0	0	0	0	0
10	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale/	0	0	1	0	0	1	2
11	OM.11 Reducerea exploatareii resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	1	1	2	0	0	1	5
12	OM.12 Reducerea cantităților de deșuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșuri	-1	-1	0	-1	0	0	-1
13	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;	2	2	2	1	1	0	7
14	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	2	2	2	1	1	0	7
15	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	2	2	2	1	1	0	7

Concluzie: Se poate aprecia că prioritatea 3 – **O regiune cu orașe prietenoase cu mediul** va avea un impact total pozitiv asupra mediului pe o scară de la -1.3 la 1.3, observându-se că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt în general indirect pozitive.

În cele ce urmează va fi evaluată fiecare axă prioritară și prioritate de investiții în funcție de criteriile, ponderile, punctajele prezentate mai sus **Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate sustenabilă**

Obiectivul specific b (viii): Promovarea unei mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ Modernizarea/dezvoltarea/extinderea/optimizarea liniilor și stațiilor de tramvai și troleibuz, inclusiv a stațiilor inter-modale;
- ❖ Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat;
- ❖ Achiziționarea de troleibuze/autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare;
- ❖ Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat;
- ❖ Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice;
- ❖ Crearea de stații de alimentare cu combustibili alternativi;
- ❖ Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic, ITS;
- ❖ Dezvoltarea unor axe/culoare de mobilitate și soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră;
- ❖ Dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport curat;
- ❖ Construcția și modernizarea sistemelor de parcare care asigură tranziția către transportul public, în marile orașe;
- ❖ Îmbunătățirea condițiilor și siguranței traficului pietonal și a disponibilității spațiului pentru persoanele cu mobilitate redusă;
- ❖ Orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului.

Tabel 13 Determinarea impactului pentru Prioritatea 4: O regiune cu o mobilitate sustenabilă în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
Punctaj		-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt 0 nu se aplică sau nu are impact	-2 negativ la nivel național -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv la nivel local	-2 în general -1 negativ rar 0 fără impact în general +1 pozitiv rar +2 pozitiv în general	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
				+1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	+2 pozitiv la nivel național			
Pondere %		40	10	10	10	10	20	
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării;	1	1	2	1	1	1	
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin soluții de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc);	2	2	2	1	2	1	
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;	0	0	0	0	0	0	
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);	0	0	0	0	0	0	
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale	0	-1	-1	-1	-1	-1	

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate;							
6	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;	1	1	1	1	1	1	1
7	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;	0	0	0	0	0	0	0
8	OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;	0	0	0	0	0	0	0
9	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;	0	0	0	0	0	0	0
10	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale/	0	0	0	0	0	0	0
11	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	0	0	0	0	0	0	0
12	OM.12 Reducerea cantităților de deșuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșuri;	-1	-1	-1	0	0	0	

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
13	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;	1	1	1	1	1	1	1
14	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	2	2	2	2	2	2	
15	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	0	0	0	0	0	0	

Concluzie: Se poate aprecia că prioritatea **Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate sustenabilă** va avea un impact total pozitiv asupra mediului pe o scară de la -1.3 la 1.3, observându-se că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt în general indirecte pozitive.

În cele ce urmează va fi evaluată fiecare axă prioritară și prioritate de investiții în funcție de criteriile, ponderile, punctajele prezentate mai jos.

Obiectivul specific c (iii): Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, reziliente, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice;
- ❖ crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice;
- ❖ construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;
- ❖ decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea/modernizarea/reabilitarea de pasaje/noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură;

❖ orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului.

Tabel 14 Determinarea impactului pentru Prioritatea 5: O regiune accesibilă în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
Punctaj		-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	-2 negativ la nivel național -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv la nivel local +2 pozitiv la nivel național	-2 în general -1 negativ rar 0 fără impact în general +1 pozitiv rar +2 pozitiv în general	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	
Pondere %		40	10	10	10	10	20	
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării;	1	1	2	1	1	1	
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin soluții de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje,	2	2	2	1	2	1	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	modernizare strazi, pasaje pietonale, etc);							
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigura conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;	0	0	0	0	0	0	
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);	0	0	0	0	0	0	
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate /abandonate;	0	-1	-1	-1	-1	-1	
6	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;	1	1	1	1	1	1	
7	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;	0	0	0	0	0	0	
8	OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;	0	0	0	0	0	0	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
9	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;	0	0	0	0	0	0	
10	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale/	0	0	0	0	0	0	
11	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	0	0	0	0	0	0	
12	OM.12 Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeuri	-1	-1	-1	0	0	0	
13	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;	1	1	1	1	1	1	
14	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	2	2	2	2	2	2	
15	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	0	0	0	0	0	0	

Concluzie: Se poate aprecia că prioritatea **Prioritatea 5 – O regiune accesibilă** va avea un impact total pozitiv asupra mediului pe o scară de la -1.3 la 1.3, observându-se că pentru

niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt în general indirect pozitive

În cele ce urmează va fi evaluată fiecare axă proricară și prioritate de investiții în funcție de criteriile, ponderile, punctajele prezentate mai **Prioritatea 6 – O regiune educată**

Obiectivul specific d (ii): Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ Dotarea unităților de învățământ: apeluri distincte pentru mediul urban și rural, adaptate nevoilor specifice ale acestora. Investițiile vor viza și necesitățile categoriilor vulnerabile, respectiv copiii și tinerii cu dizabilități fizice și psihice, care locuiesc în zone urbane sau rurale marginalizate sau cei de etnie romă. De asemenea, se va oferi sprijin pentru achiziționarea de echipamentepentru laboratoarele și atelierelor tematice, dar și pentru dotarea sălilor de clase;
- ❖ Investiții în infrastructuri școlare: se va prioritiza aducerea unităților din mediul rural la normele sanitare minime, precum și construirea/extinderea unităților în zonele și la nivelele de educație unde s-a identificat această nevoie ca urmare a supraaglomerării, luând în calcul atât gradul de ocupare a unităților de învățământ, cât și tendința și densitatea demografică;
- ❖ Investiții în mobilitate școlară: corelarea nevoii de accesibilitate și educație incluzivă și de calitate cu respectarea principiului eficienței investiției. Finanțarea în mobilitate va aborda metoda servirii intercomunale susținute de SNTRii. În vederea maximizării investiției în mobilitatea școlară și asigurarea accesului uniform și în timp rezonabil al elevilor la educație, se are în vedere investiția în mijloace de transport școlar electrice complementare cu investiția într-o platformă digitală gestionată la nivel de UAT, în favoarea unităților de învățământ;
- ❖ Investiții în modernizarea și taberelor școlare: infrastructură și dotări pentru spații de cazare, spații luat masa, spații de agrement, etc. Se va avea în vedere finanțarea unei tabere pe județ.

Tabel 15 Determinarea impactului pentru Prioritatea 6: O regiune educată în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
Punctaj		-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt	-2 negativ la nivel național -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau	-2 în general -1 negativ rar 0 fără impact în general +1 pozitiv rar +2 pozitiv în general	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
				0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	nu are impact +1 pozitiv la nivel local +2 pozitiv la nivel național			
Pondere %		40	10	10	10	10	20	
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării;	1	1	1	1	1	1	
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin soluții de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc);	0	0	0	0	0	0	
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;	0	0	0	0	0	0	
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare	-1	-1	-1	-1	-1	0	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	(Directiva Cadru Apă);							
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate / abandonate;	-1	-1	-1	-1	-1	0	
6	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;.	0	0	0	0	0	0	
7	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;.	0	0	0	0	0	0	
8	OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;.	0	0	0	0	0	0	
9	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;	0	0	0	0	0	0	
10	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale/;	0	0	0	0	0	0	
11	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	0	1	1	0	0	0	
12	OM.12 Reducerea cantităților de deșuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșuri	-1	-1	-1	-1	0	0	

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
13	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;	0	0	0	0	0	0	
14	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	0	0	0	0	0	0	
15	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	1	1	1	1	1	1	

Concluzie: Se poate aprecia că prioritatea **Prioritatea 6 – O regiune educata** va avea un impact total pozitiv asupra mediului pe o scară de la -1.3 la 1.3, observându-se că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt în general indirect pozitive

*În cele ce urmează va fi evaluată fiecare axă proritară și prioritate de investiții în funcție de criteriile, ponderile, punctajele prezentate mai **Prioritatea 7 – O regiune atractivă***

Obiectivul specific e (i): Încurajarea dezvoltării sociale, economice și de mediu integrate și incluzive, a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective, etc.) prin investiții în spații verzi (scuaruri, parcuri, etc.), infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcări rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe, piațete, etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice (iluminat public, etc.), camere de supraveghere video, facilități wi-fi;
- ❖ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare;
- ❖ modernizarea infrastructurii culturale (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte, etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale,

<p>inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. zone de agrement, piste ciclabile și alei pietonale, zone verzi, etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică; ❖ măsuri asistență tehnică pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente.
<p>Obiectivul Specific e (ii): Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale, economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane, cu următoarele acțiuni indicative</p>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice din mediul rural prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. pârtii de schi, păduri de agrement, zone de agrement, piste ciclabile și alei pietonale, etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică; ❖ conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO care generează un impact economic semnificativ la nivel județean.

Tabel 16 Determinarea impactului pentru Prioritatea 7: O regiune atractivă în cadrul Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
Punctaj		-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-1 negativ 0 fără +1 pozitiv	-2 negativ pe termen lung -1 negativ pe termen scurt 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv pe termen scurt +2 pozitiv pe termen lung	-2 negativ la nivel național -1 negativ la nivel local 0 nu se aplică sau nu are impact +1 pozitiv la nivel local +2 pozitiv la nivel național	-2 în general -1 negativ 0 fără impact în general +1 pozitiv +2 pozitiv în general	-1 cumulativ negativ 0 nu se cumulează +1 cumulativ pozitiv	
Pondere %		40	10	10	10	10	20	
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a	1	1	1	1	2	1	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării;							
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin soluții de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare străzi, pasaje pietonale, etc);	0	0	0	0	0	0	
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;	0	0	0	0	0	0	
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă);	1	1	2	1	1	1	
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate;	1	1	1	1	1	1	
6	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE;	0	0	0	0	0	0	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
7	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;	0	-1	0	-1	0	0	
8	OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate;	0	0	0	0	0	0	
9	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului;	2	2	2	2	2	2	
10	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale/	2	2	2	2	2	2	
11	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	0	0	0	0	0	0	
12	OM.12 Reducerea cantităților de deșeurii generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeurii	-1	-1	1	1	0	0	
13	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;	1	1	1	1	1	1	
14	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	0	0	0	0	0	0	
15	OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor	0	0	0	0	0	0	

Nr. crt.	Obiectiv de mediu relevant	Impact direct	Impact indirect	Durata impactului	Scara impactului	Probabilitatea	Cumulativ negativ	Total
	de gaze cu efect de seră							

Concluzie: Se poate aprecia că prioritatea **Prioritatea 6– O regiune atractivă** va avea un impact total pozitiv asupra mediului pe o scară de la -1.3 la 1.3, observându-se că pentru niciunul din obiectivele relevante de mediu considerate nu se așteaptă vreun impact negativ. Efectele priorității de investiții sunt în general indirect pozitive

*În cele ce urmează va fi evaluată fiecare axă proricară și prioritate de investiții în funcție de criteriile, ponderile, punctajele prezentate mai **Prioritatea 8 - Asistență Tehnică***

Acțiuni care vor fi sprijinite:

- ❖ Activități legate de programarea, gestionarea, monitorizarea, evaluarea și controlul POR Vest:
 - furnizarea de asistență tehnică, consultanță, studii, analize, sondaje etc. necesare pentru gestionarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și controlul adecvat al operațiunilor POR Vest;
 - sprijin pentru procesul de evaluare și selecție a proiectelor (o bază de date de experți independenți care posedă expertiza tehnică necesară, angajarea de experți etc.), evaluări independente;
 - salariile, cheltuielile de birou și de deplasare ale personalului ADR Vest;
 - instruirea personalului ADR Vest (atelieri, seminarii, mentorat, coaching, schimb de bune practici și experiență etc.);
 - evaluarea implementării POR Vest (inclusiv evaluări continue);
 - organizarea, costurile de funcționare și instruirea membrilor Comitetului de monitorizare POR Vest;
 - dezvoltarea și menținerea unor componente ale sistemului informatic, la nivel de etape distincte, precum și întărirea capacității utilizatorilor săi;
 - sprijin pentru pregătirea documentelor pentru următoarea perioadă de programare +2027 (consultanță, studii, analize, manuale etc.).
- ❖ Activități legate de comunicare, informații și publicitate:
 - dezvoltarea și întreținerea site web;
 - distribuirea documentației POR Vest (reguli, proceduri, orientări, metodologii etc.);
 - participări media, filme și spoturi de informații TV, reclame și alte contacte de presă;
 - publicații, buletine, broșuri, postere, îndrumări etc. organizarea de conferințe, evenimente și atelieri de lucru;
 - producții audiovizuale și documentare;
 - analize de opinii și anchete;
 - campanii de conștientizare, analize, mese rotunde și focus grupuri comunitare, publicații, chestionare, studii, atelieri pentru a stimula sprijinul cetățenilor și responsabilitatea pentru investițiile propuse.
- ❖ Activități legate de consolidarea capacității ADR Vest și a beneficiarilor POR Vest:
 - evaluarea nevoilor de instruire și consultanță;
 - elaborarea și implementarea planurilor de acțiune pentru consolidarea capacității administrative a beneficiarilor POR Vest pe baza evaluărilor efectuate;

- consultanță pentru identificarea ideilor de proiect și elaborarea de propuneri relevante POR Vest;
- dezvoltarea și întreținerea unei linii de proiecte mature „gata de finanțare”;
- elaborarea și implementarea de programe de formare (angajarea de experți, organizarea de instruiți – inclusive achiziții publice, evitare conflicte de interese, măsuri antifraudă, materiale didactice etc.) special concepute și legate de facilitarea implementării operațiunilor POR Vest;
- asigurarea investițiilor necesare pentru funcționarea ADR Vest - cheltuieli cu modernizarea sediilor necesare desfășurării activităților, cheltuieli cu servicii IT de dezvoltare/actualizare, configurare baze de date, migrare structuri de date, achiziționarea de materiale consumabile, achiziția de active fixe corporale, obiecte de inventar, arhivare, etc.), precum și cheltuieli generale de administrație pentru ADR (mentenanța, utilități, chirie, etc.);
- sprijinirea activităților necesare pentru închiderea Programul Operațional Regional 2014 – 2020 (monitorizare ex-post, închidere de program, inclusiv costuri de personal);
- sprijinirea pregătirii / implementării POR pentru perioada de programare post 2027 (studii, analize, cadru partenerial/consultări publice, pregătirea portofoliului de proiecte de proiecte etc.).

Evaluarea strategică de mediu a relevat faptul că, având în vedere natura POR Vest 2021-2027 prin obiectivele specific stabilite , programul poate genera, in cea mai mare parte efecte pozitive pe termen scurt mediu si lung, doar indirect efecte negative asupra mediului.

Abordarea strategică a programului oferă un mare potențial pentru impacturi pozitive.

Astfel prioritatea 3 : O regiune cu orașe prietnoase cu mediu, Prioritatea 4 : O regiune cu mobilitate sustenabila și prioritatea 5 : O regiune accesibila sunt în mod evident concentrate pe probleme de protecție a mediului:

Prioritățile de investiții menționate mai sus sunt în strânsă legătură cu politicile și strategiile de reducere a emisiilor de carbon, economia mediului și eficiența resurselor. Prin promovarea unor astfel de acțiuni, alte câteva domenii importante de mediu sunt legate direct sau indirect, prin inducerea unor efecte pozitive asupra mediului.

Sustenabilitatea activităților POR Vest este invocată ca principiu orizontal în cadrul tuturor Priorităților.

Cea mai concretă și evidentă raportare la acest principiu se face în cadrul acțiunilor Priorității 3 care combină propuneri de activități și investiții în cadrul obiectivului specific b(i) (Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră) și obiectivului specific b (vii) (Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii ecologice, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare). Prioritatea 1 , dedicată îmbunătățirii competitivității întreprinderilor prin inovare , digitalizare și întreprinderi dinamice , pe lângă efectele pozitive asupra mediului poate să genereze și efecte directe și indirecte negative, ca urmare a dezvoltării unor capacități de producție. În schimb, activitățile propuse prin acțiuni specifice de inovare și transfer tehnologic, în, poate genera efecte pozitive asupra mediului, atât prin propriile acțiuni, cât și prin cele eventual în conexiune cu cu activitățile celorlaltor obiective specific.

Întregul program arată un mare potențial de a mări beneficiile pentru mediu prin utilizarea legăturii și consistenței între acțiunile propuse de diferite prioritati .

Dezvoltarea infrastructurii de transport va contribui la optimizarea / fluidizarea traficului, drumurile de ocolire reducând nivelul de poluare, în special în interiorul orașelor.

Promovarea unor alternative de transport, modernizarea parcului auto destinat transportului public vor conduce la reducerea emisiilor de carbon în aglomerările urbane. Planurile de mobilitate urbană durabilă vor fi realizate în scopul de a limita emisiile de gaze cu efect de seră cauzate de transport.

POR Vest 2021-2027 ia în considerare provocările specifice ale turismului, în cadrul acțiunilor propuse de Prioritatea 7, cum ar fi conservarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale. Angajamentul pentru dezvoltarea durabilă trebuie susținut de măsuri de minimizare a utilizării resurselor și a poluării în zonele turistice.

Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane ruinate și abandonate pot contribui la crearea condițiilor necesare pentru o dezvoltare urbană durabilă prin creșterea activităților economice, reincluderea terenurilor în circuitul sociale, sau, în cazul orașelor, ca rezerve pentru investiții viitoare. "Dezvoltarea durabilă" este inclus în Programul ca un principiu orizontal.

POR Vest 2021-2027 pune un accent pe activități inovatoare, incluzând domeniul protecției mediului, industriei și servicii cu emisii scăzute de dioxid de carbon, protecția resurselor naturale și dezvoltarea durabilă.

În concluzie, POR Vest 2021-2027, prin Prioritățile propuse, obiectivele specifice, poate contribui la crearea unui cadru de participare echilibrată a celor 4 județe ale regiunii respectiv: Arad, Caraș Severin, Hunedoara și Timiș, la procesul de dezvoltare socio-economică, concomitent cu valorificarea potențialului local/regional .

6.2 Evaluarea compatibilității dintre obiectivele Programului Operațional Regional Vest 2021-2027 cu obiectivele de mediu

Principalele provocări comune la nivelul teritoriului programului pot fi analizate în următoarele domenii principale: **dezvoltare socioeconomică, mobilitate, energie, resurse naturale și culturale, riscuri de catastrofe naturale.**

În cursul procesului de programare, analiza teritorială a fost realizată ca efort comun al organismelor programului, părților interesate și grupului comun de programare.

Coordonatele principale ale cadrului conceptual utilizat în evaluarea *Programului* sunt următoarele:

1. **Identificarea corectă și implementarea obligațiilor de mediu** din domeniile menționate mai sus (inclusiv datoriile istorice: situri contaminate, suprafețe terestre și corpuri de apă ce necesită reabilitare sau reconstrucție ecologică);
2. **Diminuarea externalităților de mediu** aferente funcționării capacităților industriale actuale (reducerea emisiilor de poluanți atmosferici, reducerea consumului de apă, colectarea și epurarea corespunzătoare a apelor uzate evacuate, reducerea cantităților și creșterea gradului de valorificare a deșeurilor);
3. **Promovarea acelor noi proiecte care asigură cel mai scăzut nivel de afectare a mediului** (nu afectează specii sau habitate care fac obiectul conservării, au prevăzute măsuri de prevenire, diminuare sau compensare a efectelor negative);
4. **Creșterea ponderii de utilizare a resurselor regenerabile în producția de energie;**
5. **Creșterea eficienței energetice** pe toate segmentele (de la exploatare la consum).

UNIUNEA EUROPEANĂ

În cele ce urmează este prezentată matricea de evaluare în cadrul căreia au fost identificate compatibilități, codificate astfel: "+" (dacă obiectivele sunt compatibile), "-" (dacă obiectivele nu sunt compatibile), "/" (atunci când s-a constatat că există alți factori de care nu depind cele două tipuri de obiective), "=" (atunci când s-a constatat că obiectivele sunt identice). Atunci când s-a constatat că nu există nici o compatibilitate nu s-a utilizat nici un semn din cele explicate mai sus.

Axe prioritare/obiective specifice	Acronim obiectiv specific	OM1 Aer	OM3 Apă	OM4 Sol	OM6 Sol	OM7 Schimbări climatice	OM8 Biodiversitate	OM9 Deșeuri	OM10 Aspecte culturale	OM11 Conservarea resurselor naturale	OM12 Deșeuri	OM13 Populație și sănătate umană	OM14 Transport	OM15 Eficiență energetică
Fructificarea avantajelor digitalizării pentru cetățeni, companii, organizații de cercetare și autorități publice	OS a (ii)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Prioritatea 3 – O regiune cu orașe prietenoase cu mediul														
Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	OS b (i)	+	/	/	/	+	/	/	/	/	/	/	+	+
Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii ecologice, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare	OS b (vii)	+	/	/	/	/	+	/	/	/	/	/	+	+
Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate sustenabilă														
Promovarea unei mobilități urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon	OS b (viii)	+	/	/	/	+	/	/	/	/	/	/	+	/
Prioritatea 5: O regiune accesibilă														

Axe prioritare/obiective specifice	Acronim obiectiv specific	OM1 Aer	OM3 Apă	OM4 Sol	OM6 Sol	OM7 Schimbări climatice	OM8 Biodiversitate	OM9 Deșeuri	OM10 Aspecte culturale	OM11 Conservarea resurselor naturale	OM12 Deșeuri	OM13 Populație și sănătate umană	OM14 Transport	OM15 Eficiență energetică
Dezvoltarea și consolidarea mobilității naționale, regionale și locale durabile, reziliente, inteligente și intermodale, inclusiv acces îmbunătățit la TEN-T și mobilitate transfrontalieră	OS c (iii)	+	+	+	+	+	/	/	/	/	+	+	+	/
Prioritatea 6 – O regiune educată														
Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educație și formare la distanță și on-line	OS d (ii)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	+	/	/
Prioritatea 7 – O regiune atractivă														
Încurajarea dezvoltării sociale, economice și de mediu integrate și incluzive, a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	OS e (i)	/	/	/	/	/	+	+	+	/	/	+	/	/
Promovarea dezvoltării locale, culturii, a patrimoniului natural, a turismului și securității durabile integrate, sociale,	OS e (ii)	/	/	/	/	/	+	+	+	/	/	+	/	/

UNIUNEA EUROPEANĂ

ADRVEST

Instrumente Structurale
2014 - 2020

Axe prioritare/obiective specifice	Acronim obiectiv specific	OM1 Aer	OM3 Apă	OM4 Sol	OM6 Sol	OM7 Schimbări climatice	OM8 Biodiversitate	OM9 Deșeuri	OM10 Aspecte culturale	OM11 Conservarea resurselor naturale	OM12 Deșeuri	OM13 Populație și sănătate umană	OM14 Transport	OM15 Eficiență energetică
economice și de mediu, în alte zone decât zonele urbane														
Prioritatea 8 - Asistență Tehnică		/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

π

7. POTENȚIALE EFECTE SEMNIFICATIVE ASUPRA MEDIULUI, INCLUSIV ASUPRA SĂNĂTĂȚII, ÎN CONTEXT TRANSFRONTIERĂ

Obiectivul de protecție a mediului și a sănătății populației este acela de a identifica un sistem echilibrat de armonizare a mediului și a activităților umane, care să aibă ca rezultate dezvoltarea acceptabilă a activităților antropice, calității mediului și calității vieții, respectiv a sănătății. Evaluarea impactului potențial a *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027* asupra mediului printr-o evaluare strategică reprezintă un mijloc de direcționare spre o dezvoltare echilibrată și ecologică a arealului din zona de studiu.

Prioritățile, măsurile și intervențiile *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027* vor avea un impact general pozitiv asupra mediului.

Spațiile verzi pierd deseori în competiția pentru terenuri, deoarece ponderea populației care trăiește în zonele urbane continuă să crească. Programul își propune să inverseze aceste tendințe și să oprească pierderea ecosistemelor urbane verzi. Promovarea ecosistemelor sănătoase și a soluțiilor bazate pe natură ar trebui să fie integrate sistematic în planificarea urbană, inclusiv în spațiile publice.

În orașele din Regiunea Vest transportul în comun este marcat de dificultăți. În cea mai mare parte acestea se datorează unui parc de mijloace de transport uzat fizic și moral, a unei rețele de străzi orășenești care datează de mai mulți zeci de ani având o lărgime insuficientă pentru a asigura un trafic fluent în condițiile creșterii numărului de automobile. În ceea ce privește mersul cu bicicleta, există infrastructură pentru bicicliști în unele orașe, dar este în general neregulată, nu formează o rețea unitară și este de multe ori prost întreținută. Promovarea mobilității alternative prin încurajarea formelor de transport alternativ (mersul pe bicicletă, car-pooling, car-sharing etc.) prin planificarea urbană și dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru ciclism (piste pentru biciclete) și extinderea zonelor pietonale, în special în marile aglomerări urbane, aduce beneficii considerabile și dimensiunii de decarbonare - emisiile și absorbțiile GES.

Programul vine în întâmpinarea problemelor prezentate mai sus, în mod direct, prin măsuri concrete de îmbunătățire a acestui domeniu și cu efecte pozitive asupra mediului (diminuarea poluanților rezultați din trafic, îmbunătățirea calității aerului, reducerea zgomotului în aglomerările urbane etc).

În majoritatea orașelor și municipiilor, deficitul de infrastructură se reflectă într-o mobilitate redusă, trafic de tranzit ridicat la nivelul a numeroase localități care nu beneficiază de variante de ocolire, timpi mari de așteptare în trafic etc. Pentru a putea asigura condiții sigure de deplasare în mediul urban dar și pentru a putea dezvolta proiecte de mobilitate urbană va fi nevoie de susținerea procesului de modernizare a infrastructurii de transport rutier. În ultima perioadă, studiile de trafic și planurile de mobilitate urbană durabilă realizate în regiune arată un grad ridicat de congestie pe rețeaua rutieră, cu efectele negative asociate: poluare fonică și chimică crescute, niveluri ridicate de CO₂ deversate în atmosferă, întârzieri în realizarea călătoriilor, viteze comerciale reduse, etc., atât în aglomerările urbane, cât și pe drumurile dintre acestea. Pentru a elimina sau reduce aceste efecte negative ale transportului rutier, este nevoie de măsuri care să conducă la descongestionarea traficului și orienteze

călătorii către moduri de transport sustenabile (nemotorizate, cu mijloacele de transport nepoluante și/sau de transport public).

Regiunea Vest beneficiază de importante resurse turistice, dar, în ciuda acestui fapt, importanța turismului în economia locală este relativ redusă, contribuind la PIB-ul regional cu doar 1.42%. Turismul poate fi însă un vector esențial în dezvoltarea multor zone și în creșterea gradului de ocupare a forței de muncă într-o regiune în care alternativele nu sunt încă prea numeroase. Turismul este unul dintre cele mai importante domenii economice pentru dezvoltarea regiunii. Are un rol important pentru regiune, oferă externalități ridicate pentru comerțul cu amănuntul, serviciile locale și pentru îmbunătățirea calității vieții de rezident, dar, în același timp, este influențat foarte mult de condițiile locale, cum ar fi transportul, servicii de petrecere a timpului liber și cultural.

În regiune există 9 localități urbane cu statut de stațiune turistică, dintre care 3 sunt stațiuni balneare al căror potențial turistic nu este suficient dezvoltat. Acestea reprezintă o resursă majoră pentru turismul de odihnă și tratament, precum și pentru tratamentele medicale. Zona montană a Regiunii Vest și zona Dunării, cu un cadru natural deosebit la care se asociază, numeroase monumente de arhitectură religioase sau civile, poate fi identificată ca zonă cu potențial turistic ridicat, insuficient valorificat.

La nivelul regiunii Vest, conform datelor oficiale publicate de Institutul National al Patrimoniului în anul 2015, se regăsesc, 44,7% dintre monumentele din Regiunea Vest sunt localizate în mediul urban, iar orașele Arad și Timișoara se regăsesc printre primele 24 de localități din România cu cele mai multe monumente istorice. Regiunea are 263 de monumente listate aflate în proprietatea UAT-urilor, dintre care 53 de clasa A și 210 de clasă B. Obiectivele de patrimoniu pe cele 4 județe sunt repartizate astfel: Arad 17, Caraș-Severin 132, Hunedoara 82, Timiș 32. În ultimii 7 ani s-au finanțat 27 de proiecte de patrimoniu, repartizate astfel: Arad 7, Caraș-Severin 1, Hunedoara 13 și Timiș 6. Pentru perioada 2021-2027, UAT-urile au în vedere mai multe categorii de obiective de patrimoniu ca prioritate de intervenție: conace, cetăți, clădiri de cult, situri arheologice, ansambluri urbane și patrimoniu industrial. Sunt vizate în total un număr de 79 de obiective, astfel: 16 în județele Arad și Caraș-Severin, 20 în județul Timiș și 27 în județul Hunedoara. Starea majorității monumentelor este precară, iar calitatea siturilor de patrimoniu cultural sau a activităților legate de acesta este considerată slabă de către vizitatori. O bună parte dintre acestea necesită conservare, protejare sau investiții pentru dezvoltarea și valorificarea lor prin includerea în circuite turistice. Infrastructura publică de turism este în continuare precară. În ciuda investițiilor realizate în perioadele anterioare de programare, nevoile privind modernizarea capacităților de primire și a bazelor de agrement rămân ridicate.

De asemenea, în regiune există infrastructuri turistice care pot fi reabilite pentru a crește atractivitatea zonei atât pentru cetățeni, cât și pentru turiști. Totodată, dezvoltarea unor infrastructuri turistice în regiune ar putea contribui la creșterea atractivității și, implicit, a numărului de turiști.

Viziunea dezvoltării turismului în regiunea Vest corespunde Obiectivului specific "încurajarea dezvoltării sociale, economice și de mediu integrate și incluzive, a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane". Pentru a exploata acest potențial, cadrul de acțiune implică cinci direcții de acțiune care vizează: a) reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective, etc.) prin investiții în spații verzi (scuaruri, parcuri, etc.),

infrastructurii de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcuri rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe, piațete, etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice (iluminat public, etc.), camere de supraveghere video, facilități wi-fi; b) conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare; c) modernizarea infrastructurii culturale (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte, etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative; d) dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. zone de agrement, piste ciclabile și alei pietonale, zone verzi, etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică; e) măsuri de asistență tehnică pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente.

Nivelul scăzut de monitorizare a solului, apei și al poluării aerului contribuie la o informare insuficientă a populației cu privire la nivelul poluării din comunitățile lor.

Programul investește în acțiuni și măsuri de creștere a nivelului de informare publică pentru protejarea mediului, sănătății și pentru responsabilizarea cetățeanului.

Deși centrele urbane situate în zona programului sunt importante, totuși, amprenta lor de carbon este încă semnificativă datorită utilizării de mașini foarte poluante, sisteme de încălzire nesustenabile, împreună cu măsuri insuficiente de eficiență energetică. Acesta este motivul pentru care programul propune acest obiectiv specific, pentru finanțarea investițiilor în infrastructura ecologică din zonele urbane și pentru finanțarea măsurilor de sensibilizare a populației rezidente.

Conceptul de „infrastructură ecologică” este unul relativ nou și se necesită o atenție specială promovării acestuia și dezvoltării soluțiilor pilot care pot fi reproduse ulterior. Cele mai comune structuri care vor fi vizate sunt: parcurile, bulevardele mărginite de copaci, acoperișurile verzi, spațiile deschise, terenurile de joacă, terenurile agricole și pădurile din interiorul orașelor etc.

Programul propune măsuri precum:

- Investiții în promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră la clădirile rezidențiale și publice, în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice;
- Investiții privind îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării, privind crearea, extinderea sau îmbunătățirea infrastructurii verzi (parcuri, zone din orașe, grădini urbane etc), regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane și conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate;
- Investiții privind realizarea unui transport urban sustenabil și durabil prin coridor de mobilitate, alcătuit din unul sau mai multe propuneri/proiecte din PMUD-urile aprobate, considerat strategic la nivelul autorității publice locale care să sprijine

transportul public în comun de călători, circulația bicicliștilor și/sau circulația pietonilor, achiziționarea de material rulant electric/vehicule ecologice, inclusiv pentru proiecte de introducere a transportului public în localități urbane, construire infrastructură necesară transportului electric (inclusiv stații de alimentare a automobilelor electrice), stații/puncte de încărcare, extinderea, respectiv modernizarea transportului public urban cu mijloace ecologice, crearea/modernizarea traseelor pentru pietoni și investiții în infrastructura pentru biciclete și pietoni, sisteme de închiriere biciclete, etc.

- Investiții în dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres și sprijin pentru investiții care vizează soluții de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare străzi, pasaje pietonale, etc);
- Investiții în dezvoltarea integrării sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane și rurale prin dezvoltarea infrastructurii publice de turism și activelor turistice publice, în zone care dispun de un potențial turistic valoros și conservarea, protecția, valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și servicii culturale în mediul urban, dezvoltarea patrimoniului turistic natural, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, îmbunătățirea mediului urban prin regenerarea fizică a spațiilor publice urbane, dezvoltarea patrimoniului turistic cultural și natural, în special în zone rurale care dispun de un potențial turistic valoros (în special obiective de patrimoniu UNESCO sau categoria A) și dezvoltarea infrastructurii publice de turism și activelor turistice publice, în zone care dispun de un potențial turistic valoros (în special în stațiunile turistice).

În ceea ce privește lista de mai sus, apare întrebarea dacă aceste intervenții pot duce la impacturi semnificative care nu ar putea fi gestionate prin studii mai detaliate la nivel de proiect, cum ar fi evaluarea impactului de mediu (EIM). În opinia echipei care a colaborat la elaborarea acestui raport de mediu, niciunul dintre impacturi nu va avea efecte semnificative pe baza criteriilor de determinare a semnificației probabile a efectelor prevăzute în anexa II la Directiva SEA.

În acest sens, se propune să se întreprindă o formă simplificată de SEA și să se concentreze pe furnizarea de sugestii pentru planificarea detaliată a fiecărei intervenții, pentru a reduce posibilele riscuri și a maximiza beneficiile lor pentru mediu.

8. MĂSURILE PROPUSE PENTRU A PREVENI, REDUCE ȘI COMPENSA, CÂT DE COMPLET POSIBIL ORICE EFECT ADVERS ASUPRA MEDIULUI AL IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027

Stabilirea măsurilor de prevenire, reducere și compensare a efectelor semnificative asupra mediului rezultate în urma implementării planului este o prevedere a Hotărârii de Guvern 1076/2004 privind stabilirea reducerii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe. Trebuie precizat faptul că gradul de detaliu al *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027* și, respectiv, al evaluării strategice de mediu, nu permite identificarea detaliată a tuturor efectelor datorate implementării *Programului*.

Prevenirea și reducerea cât de complet posibil a efectelor adverse asupra mediului pot fi realizate prin considerarea evaluării de mediu în toate etapele de pregătire și implementare ale *Programului* și anume:

- Evaluarea strategică de mediu va fi luată în vedere la realizarea și implementarea planurilor de rang inferior ce vor intra sub incidența prevederilor *Programului*;
- Proiectele propuse a fi realizate, cu impact asupra mediului, vor trebui evaluate din punct de vedere al impactului asupra mediului, proces ce se va realiza în conformitate cu cerințele legislației naționale în vigoare. Astfel, vor putea fi identificate: efecte asupra mediului în aria proiectelor, cele mai bune tehnici și soluții disponibile pentru activitățile propuse, măsuri necesare prevenirii, reducerii și compensării efectelor negative asupra mediului generate de proiectele vizate, măsuri pentru monitorizarea efectelor asupra mediului ale implementării proiectelor;
- Concomitent cu evaluările de impact, se va realiza și evaluarea cumulativă. Impactul cumulativ poate fi rezultatul unei serii de situații asociat cu interacțiunea dintre proiecte de dezvoltare similare sau cu acumularea de diferite efecte într-o anumită zonă. Astfel, evaluarea de impact realizată la nivel de proiect nu este suficientă pentru identificarea gamei largi a efectelor cumulative asupra mediului generată atât e presiunile existente, cât și de noile proiecte propuse prin *Program*;
- Evaluările de impact pentru proiectele promovate de *Program* vor avea la baza date reale, sigure, obținute inclusiv prin măsurători efectuate direct în teren și obținute prin prelucrarea acestor date privind starea inițială a mediului în aria proiectului. Acest lucru va permite luarea celor mai bune decizii, inclusiv monitorizarea ulterioară a efectelor cauzate de implementarea proiectului.

Pentru implementarea unor tipuri de investiții din cadrul *Programului Operațional Regional Vest 2021-2027* se propune un set de măsuri cu caracter general:

➤ MG1 – Etapizarea lucrărilor de construcție a proiectelor din aceeași zonă de amplasament sau a celor amplasate în zone adiacente și corelarea măsurilor de prevenire, reducere, compensare (dacă este cazul) cu cele stabilite în urma evaluărilor pentru alte strategii, planuri și programe;

➤ MG2 – Luarea în considerație a tuturor aspectelor care privesc etapa de construcție în cadrul evaluărilor privind impactul asupra mediului pornind de la amplasarea organizării de șantier, construcția de drumuri tehnologice, asigurarea utilităților până la zonele în care urmează să se facă pregătirea terenului pentru construcții (defrișări dacă sunt absolut necesare pentru realizarea proiectului, excavări, terasamente), carierele și/sau balastierele pentru obținerea materiilor prime, etc.;

➤ MG3 -Evitarea amplasării proiectelor în interiorul sau imediata vecinătate a ariilor naturale protejate; în cazul în care acest fapt nu poate fi evitat, stabilirea măsurilor corespunzătoare conform planurilor de management ale ariilor protejate sau prin aplicarea măsurilor de evitare, reducere, compensare a efectelor semnificative asupra mediului stabilite în cadrul procedurii de evaluare adecvată;

➤ MG4 -Realizarea unor planuri de management de mediu pentru proiecte astfel încât pe toata durata acestuia (etapa de proiectare, construcție și operare) să poată fi evaluate performanțele de mediu.

Măsurile specifice recomandate pentru prevenirea și reducerea unor efecte adverse asupra mediului în raport cu aspectele de mediu relevante sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel 18 Măsurile specifice propuse pentru Programul Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027

Nr. crt.	Aspect de mediu	Măsurile specifice recomandate pentru prevenirea și reducerea unor efecte adverse asupra mediului	
1.	Aer	MS1	Selectarea amplasamentelor astfel încât distanțele de transport să fie minime;
		MS2	Evitarea zonelor sensibile din punctul de vedere al calității aerului (zone urbane aglomerate, zone cu depășiri frecvente a indicatorilor de calitate a aerului) , atunci când se face localizarea proiectelor care implică emisii ridicate de poluanți atmosferici, în timpul construcției sau în etapa de funcționare;
		MS3	Adaptarea soluțiilor de proiectare cu considerarea aspectelor privind schimbările climatice;
2.	Apa	MS4	Evitarea implementării proiectelor care pot duce la alterarea stării chimice a corpurilor de apă și a potențialului/stării ecologice a acestora, în faza de construire sau etapa de funcționare;
		MS5	Alegerea amplasamentelor viitoarelor proiecte în afara zonelor expuse la inundații iar dacă acest fapt nu poate fi evitat, în proiect se vor include măsurile de necesare de protecție împotriva inundațiilor;
		MS6	Luarea în calcul a tuturor folosințelor de apă din aval de zona de implementare a unui proiect existent, în curs de realizare sau incluse în unele planuri sau programe (ex. surse de apă potabilă, surse de apă industrială, irigații);
3.	Sol	MS7	Identificarea celor mai bune soluții pentru limitarea suprafețelor de teren ocupate temporar (pe durata construcției);
		MS8	Refacerea amplasamentelor afectate de lucrări și organizări de șantier imediat după finalizarea lucrărilor de construcție;
		MS9	Analiza oportunității de schimbare a categoriilor de folosință a terenurilor pentru implementarea unor proiecte astfel încât să nu fie afectate activitățile desfășurate în zonă;

Nr. crt.	Aspect de mediu	Măsurile specifice recomandate pentru prevenirea și reducerea unor efecte adverse asupra mediului	
4.	Biodiversitate	MS10	Efectuarea lucrărilor de construcție în afara sezonului de reproducere a speciilor și habitatelor protejate identificate în zona lucrărilor;
		MS11	Crearea de oportunități pentru migrare și asigurare de coridoare biologice/pasaje pentru deplasarea faunei;
		MS12	Execuția manuală a lucrărilor în zonele sau în perioadele în care speciile de faună prezintă vulnerabilitate;
5.	Populația și sănătatea umană	MS13	Diminuarea surselor de poluare în zonele rezidențiale din vecinătatea viitoarelor obiective care ar genera un potențial disconfort asupra populației și implementarea unor programe de monitorizare a calității aerului, calității apei și zgomotului în cadrul proiectelor care pot provoca disconfort și risc pentru populație, atât în timpul construcției cât și pe durata operării;
		MS14	Reducerea riscurilor pentru sănătatea lucrătorilor prin măsuri tehnice (utilizarea unor utilaje/echipamente noi, eficiente și fiabile) și măsurători organizatorice ;
6.	Mediul economic și social	MS15	Evitarea interferențelor cu diverse infrastructuri prin coordonarea proiectelor din aceeași zonă de amplasament;
		MS16	Elaborarea și punerea în aplicare a unor planuri de management al traficului în cazul lucrărilor pentru infrastructuri, pe toată durata lucrărilor de construcție;
7.	Patrimoniul cultural și peisaj	MS17	Realizarea investițiilor în infrastructura de turism și patrimoniu cultural prin lucrări cu impact minim asupra mediului și populației;
		MS18	Alegerea amplasamentelor pentru proiecte astfel încât impactul asupra zonelor cu vizibilitate deosebită dinspre zonele recreative, turistice, rezidențiale să fie minim.

Monitorizarea este singura metodă prin care se poate estima cu corectitudine impactul generat în diferitele faze ale unui proiect. De asemenea, doar o monitorizare corectă poate verifica dacă măsurile de reducere a impactului sunt corect implementate și dacă aceste măsuri sunt eficiente sau dacă se impun alte măsuri de reducere, făcând posibilă adaptarea lor la condițiile actualizate din teren, spre creșterea eficienței acestora.

Măsuri de reducere suplimentare vor fi stabilite în funcție de condițiile specifice amplasamentelor, în baza analizei activităților de construcție planificate și a proximității acestora față de receptori/ arii naturale protejate și vor fi incluse în documentele aferente procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului.

Se vor respecta condițiile impuse în Acordurile de Mediu emise pentru fiecare proiect în parte, precum și cele prevăzute în avizele emise de custozii ariilor naturale protejate intersectate de proiectele propuse.

9. MĂSURI AVUTE ÎN VEDERE PENTRU MONITORIZAREA EFECTELOR SEMNIFICATIVE ALE IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL 2021-2027

Obiective și mijloace de monitorizare

Monitorizarea implementării POR Vest 2021-2027 din punct de vedere al protecției mediului are două obiective majore:

1. Evitarea oricăror efecte negative asupra mediului;
2. Estimarea efectelor (efectele pozitive propuse sunt atinse, iar cele negative eliminate/diminuate) .

Prin urmare, măsurile de monitorizare au scopul de a:

- a) valida concluziile evaluării realizate în cadrul Raportului de Mediu.
- b) verifica dacă au fost propuse și luate măsurile corespunzătoare pentru compensarea efectelor negative și optimizarea efectelor pozitive.
- c) identifica și propune dacă sunt necesare modificări ale POR în vederea reducerii impactului asupra mediului sau creșterii beneficiilor pentru mediu.

În mod uzual se folosesc două metode generale de monitorizare:

- i. Monitorizarea prin studii calitative și/sau cantitative specializate;
- ii. Monitorizarea prin indicatori.

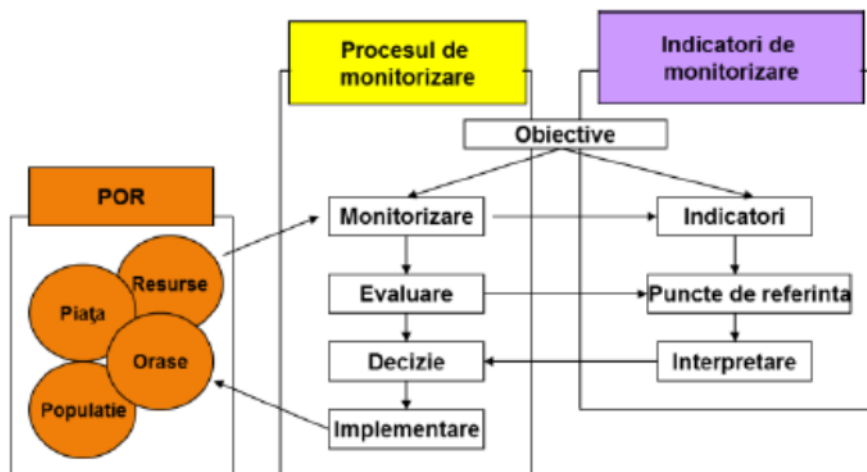

Figura 41 Reprezentare schematică a rolului monitorizării de mediu, în implementarea POR Vest 2021-2027

Studiile specializate sunt metode adecvate de monitorizare, în situații complexe, mai ales când se cunosc prea puține lucruri pentru a putea formula indicatori.

De obicei, studiile de acest fel depășesc limita unei simple monitorizări, urmărind, de asemenea, evaluarea acțiunilor realizate, interpretarea acestora, discuții asupra deciziilor, analize etc.

Totuși, cele mai uzuale și convenabile instrumente de monitorizare sunt indicatorii.

POR Vest are unele obiective direct legate de protejarea mediului și dezvoltarea durabilă și de aceea sistemul de monitorizare de mediu trebuie să fie complet integrat sistemului general de monitorizare al programului.

Pe de altă parte ar trebui ca monitorizarea să fie orientată în special către componentele de mediu posibil a fi afectate negativ.

Cel mai însemnat aspect în acest context este faptul că monitorizarea nu se face doar ca să fie făcută, ci ca să folosească drept instrument de management, de corectare a cursului unei acțiuni și prin folosirea informațiilor ca bază de luare a deciziei, după cum se poate vedea în figura de mai jos.

Organizarea unui sistem de monitorizare

În conformitate cu Directiva privind Evaluarea Strategica de Mediu, art. 10, efectele semnificative asupra mediului generate de implementarea planurilor și programelor trebuie să fie monitorizate pentru a se identifica într-un stadiu incipient efectele adverse neprevăzute și pentru a face posibilă întreprinderea unor acțiuni corespunzătoare de remediere.

În conformitate cu prevederile art. 18 din HG 1076/2004, elaboratorii atestați ai raportului de mediu, împreună cu experții angajați, după caz, analizează efectele semnificative asupra mediului ale alternativelor propuse de titularul programului și stabilesc măsurile de prevenire, reducere, compensare și monitorizare a efectelor semnificative ale impactului asupra mediului pentru fiecare alternativă a planului sau programului, făcând recomandări în acest sens.

Eficiență și eficacitate

Sistemul de monitorizare trebuie să-și atingă scopul într-un mod eficient și eficace, de ex. trebuie să producă rezultate semnificative cu resurse financiare și timp scăzute, sau, mai exact, adecvate. Metodele prin care se pot realiza aceste cerințe se referă la:

- selectarea doar a indicatorilor pentru aspectele importante;
- selectarea doar a indicatorilor relevanți;
- selectarea unor indicatori pentru care există informații disponibile, sau care pot oricum să fie stabiliți.

În general, la stabilirea indicatorilor este nevoie de o abordare pragmatică. De exemplu, în unele situații, pentru anumiți indicatori, pot fi folosite estimările experților în locul măsurătorilor care sunt prea complicate și/sau imprecise. De asemenea, acolo unde impactul este dificil de măsurat, pot fi identificați indicatori substituiți.

Stabilirea nivelului de monitorizare

Se pune întrebarea la ce nivel trebuie să fie calculat un anumit indicator, și anume:

- la nivelul unui proiect individual;
- la nivel regional sau sectorial.

Se pune deseori problema determinării relației cauzale dintre intervențiile programului și schimbările survenite la un nivelul unui bazin hidrografic, oraș, unei region, etc . Este important să se cunoască modificările la nivel de sector sau nivel de resursă de mediu, ca bază de decizie și să se estimeze impactul cumulativ al proiectelor individuale.

Frecvența monitorizării

Frecvența de monitorizare necesară depinde de problema ce trebuie rezolvată; în timp ce în anumite situații instituirea unei singure măsurători poate fi suficientă, în alte cazuri, în special în procesele dinamice, este necesară o monitorizare regulată și de durată.

Propunerea unui set de indicatori de monitorizare a posibilului impact asupra mediului al POR

În elaborarea propunerii privind sistemul de monitorizare POR Vest 2021-2027, informațiile au fost corelate cu rezultatele din raportul de evaluare ex-ante, referitoare la acest subiect, precum și cu rezultatul evaluării priorităților de investiții în raport cu obiectivele relevante de mediu. Indicatorii de monitorizare vor fi folosiți pentru a se monitoriza efectele asupra mediului, în funcție de caracteristicile proiectelor selectate pentru finanțare. Criteriile de mediu folosite în cadrul evaluării și selecției proiectelor vor fi folosite în continuare pentru monitorizarea acestora. Estimarea efectelor generale asupra principalilor factori de mediu va fi posibilă în urma monitorizării efectelor fiecărui proiect în parte și în urma elaborării unei sinteze a rezultatelor monitorizării.

Pentru proiectele care au urmat procedura de Evaluare a Impactului de Mediu – EIA sau Evaluarea adecvata (EA) - pentru care beneficiarii au responsabilitatea să monitorizeze intensitatea efectelor generate de proiect asupra componentelor de mediu afectate - datele privind indicatorii de monitorizare trebuie să fie furnizate de către sistemele de monitorizare stabilite prin evaluare.

Tabel 19 Tabelul Indicatori de mediu propuși

Nr crt	Obiective de mediu relevante ptr POR Vest 2021-2027	Obiectiv specific	Indicatori de monitorizare	Evaluarea indeplinirii indicatorului	Frecvență	Responsabil
AER						
1	OM.1 Îmbunătățirea calității aerului prin îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	P3 OS b(vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Spatii verzi nou create si spatii verzi reabilitate	1. suprafata infrastructurii verzi care a beneficiat de sprijin in zonele urbane . Conform indicatorilor din POR VEST 2021-2027 2. Populatia care are acces la infrastructura verde nou create sau modernizate in zonele urbane	Anual	ADR Vest, titularii de proiecte
2	OM.2 Îmbunătățirea calității aerului prin solutii de decongestionare a traficului în mediul urban (centuri ocolitoare, pasaje, modernizare strazi, pasaje pietonale, etc);	P4 OS b(viii): Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie netă fără emisii de carbon,	Indicatorii de calitatea aerului în mediul urban în conformitate cu prevederile Legii nr 104/2011	0 depășiri ale valorilor limită conform Legii nr 104/2011(sursa Rapoarte judetene privind starea mediului)	Anual	ADR Vest, titularii de proiecte
		P5 OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv	In etapa obtinerii acordului de mediu pentru proiecte se vor face estimări privind emisiile CO2/eq/an asociate drumurilor reabilitate/ construite	Ghidul Băncii Europene de Investiții cu privire la metodologiile de calcul al amprentei de carbon pentru proiectele de investiții	La obtinerea actului de reglementare a proiectelor inaintate spre finanțare	ADR Vest, titularii de proiecte

		îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere				
APĂ						
3	OM.3 Îmbunătățirea calității apelor prin modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;	P5 OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecție a surselor de captare a apei	0 amplasamente în zone inundabile 0 amplasamente în zonele de protecție a surselor de captare a apei	Anual	ADR Vest, titularii de proiecte
4	OM.4 Menținerea stării ecologice a apelor curgătoare (Directiva Cadru Apă	P1 OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecție a surselor de captare a apei	0 amplasamente în zone inundabile 0 amplasamente în zonele de protecție a surselor de captare a apei	La obținerea actului de reglementare a proiectelor înaintate spre finanțare	ADR Vest, titularii de proiecte

		P1 OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecție a surselor de captare a apei	0 amplasamente în zone inundabile 0 amplasamente în zonele de protecție a surselor de captare a apei	Anual	ADR Vest, titularii de proiecte
SOL						
5	OM.5 Menținerea stării ecologice ale solului prin conversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate	P1 OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;	Suprafața terenurilor cu destinație agricolă afectată de amplasamentele viitoarelor infrastructuri CDI ,	Minimizarea suprafețelor cu edstinație agricolă utilizate pentru realizarea infrastructurilor CDI	Anual	ADR Vest
		P1 OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;	Localizarea în afara zonelor inundabile și în afara zonelor de protecție a surselor de captare a apei	0 amplasamente în zonele de protecție a surselor de captare a apei	Anual	ADR Vest

		P3 OS b(vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Spatii verzi nou create si spatii verzi reabilitate	1. suprafata infrastructurii verzi care a beneficiat de sprijin in zonele urbane . Conform indicatorilor din POR VEST 2021-2027 2. Populatia care are acces la infrastructura verde nou create sau modernizate in zonele urbane	Anual	ADR Vest, titularii de proiecte
		P7 OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigura accesul la locuințe, / parcări rezidențiale, / piste pentru biciclete, / trotuare/, alei pietonale	Km reabilitati	Anual	ADR Vest, titularii de proiecte
Schimbări Climatice						
	OM.6 Scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră generate din diferite domenii de activitate pentru atingerea țintelor impuse de UE	P3 OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;	Locuinte cu performanțe energetice îmbunătățite Clădiri publice cu performanțe	Conform valorii indicatorilor din POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST Titularii de proiecte

			energetice îmbunătățite	Conform valorii indicatorilor de program . Tinta pentru 2029		
		P4 OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.	Indicatorii de calitate a aerului în mediul urban în conformitate cu prevederile Legii nr 104/2011	0 depășiri ale valorilor limită conform Legii nr 104/2011(sursa Rapoarte județene privind starea mediului)	Anual	ADR VEST Titularii de proiecte
		P5 OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	In etapa obținerii acordului de mediu pentru proiecte se vor face estimări privind emisiile CO2/eq/an asociate drumurilor reabilite/ construite	Ghidul Băncii Europene de Investiții cu privire la metodologiile de calcul al amprentei de carbon pentru proiectele de investiții	La obținerea actului de reglementare a proiectelor înaintate spre finanțare	ADR Vest, titularii de proiecte
BIODIVERSITATE						
7	OM.7 Conservarea habitatelor și speciilor de floră și faună de importanță comunitară;	Prioritățile 1-7	Suprafețe de habitate prioritare Natura 2000 afectate în interiorul siturilor de interes comunitar Suprafețe de habitate Natura 2000 afectate în	0 hectare Valori ne semnificative	Anual	ADR Vest și titularii de proiect

			<p>interiorul siturilor de interes comunitar</p> <p>Suprafețele habitatelor Speciilor de interes comunitar afectate in interiorul siturilor de interes comunitar</p> <p>Mortalitatea Speciilor din fauna de interes comunitar din interiorul siturilor Natura 2000 sau în proximitatea apărută în urma implementării și funcționării viitoarelor proiecte</p> <p>Starea corpurilor de apă</p>	<p>la nivelul siturilor, respective la nivelul rețelei Natura 2000</p> <p>Valori ne semnificative la nivelul siturilor, respective la nivelul rețelei Natura 2000</p> <p>Mortalitate -0 indivizi</p> <p>Menținerea stării de calitate conform Planului de Management al Bazinului hidrografic aferent perioadei 2022-2029</p>		
8	OM.8 Menținerea rețelei naționale de arii naturale protejate	P3 OS b(vii) Creșterea protecției și conservării	Spatii verzi nou create si spatii verzi reabilitate	1. suprafata infrastructurii verzi care a beneficiat de	Anual	ADR Vest, titularii de proiecte

		naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare		sprijin în zonele urbane . Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027		
		P5 OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Asigurarea conectivității pentru toate speciile mobile (pasaje , tunele casete betonate)	Pe toata lungimea sectoarelor de drum suprapuse cu distributia speciilor	Annual	ADR Vest, titularii de proiecte
PEISAJ						
9	OM.9 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului	P7 OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Annual	ADR Vest, titularii de proiecte
ASPECTE CULTURALE						
10	OM.10 Protejarea, dezvoltarea și promovarea	P6 OS d (vi) Creșterea rolului culturii	Numarul siturilor culturale care	Conform valorii indicatorilor de	Annual	ADR Vest, titularii de proiecte

	patrimoniului cultural și a serviciilor culturale;	și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	beneficiază de sprijin	POR VEST 2021-2027		
CONSERVAREA RESURSELOR NATURALE						
11	OM.11 Reducerea exploatării resurselor epuizabile și facilitarea utilizării celor regenerabile;	P1 -OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;	IMM-uri care introduce inovații în materie de produse și procese	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027		ADR Vest, titularii de proiecte
GESTIUNEA DEȘEURILOR						
12	OM.12 Reducerea cantităților de deșeuri generate și creșterea gradului de reciclare/valorificare pentru toate tipurile de deșeuri;	Prioritățile 1-7	În toate etapele proiectelor se va menține evidența gestiunii deșeurilor conform Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor	Titularii de proiecte vor respecta prevederile Legii nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care a asigurat transpunerea Directivei 2008/98/CE, prin acțiuni	Anual	ADR VEST
POPULAȚIA ȘI SĂNĂTATEA UMANA						
13	OM.13 Diminuarea emisiilor de poluanți din mediul înconjurător, ce ar putea determina îmbunătățirea stării de sănătate a populației și implicit creșterea calității vieții;	P3 OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Locuințe cu performanțe energetice îmbunătățite	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST
		P3 OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și	Populația care are acces la infrastructura verde nou creată sau modernizată	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST

		a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare				
		P 4 OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transport public	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST
		P5 OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Utilizatori de drumuri modernizate	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST
		P6 OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea	Utilizatori de infrastructura Educationala modernizate	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST

		infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online.				
		P7 OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	Utilizatori de obiective a patrimoniului cultural și natural modernizate	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST
TRANSPORTURI						
	OM.14 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile;	P4 OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon.	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transport public	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST
		P5 OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv	Utilizatori de drumuri modernizate	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Anual	ADR VEST

		îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere				
EFICIENȚA ENERGETICĂ						
15	OM15 OM.15 Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	P3 OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;	Locuințe cu performanțe energetice îmbunătățite	Conform valorii indicatorilor de POR VEST 2021-2027	Annual	Locuințe cu performanțe energetice îmbunătățite

Investițiile ce vor fi sprijinite în cadrul POR Vest 2021-2027 referitoare la creșterea eficienței energetice, a infrastructurilor publice și a clădirilor rezidențiale din Regiunea Vest (în cadrul Prirotatiilor 1,2 3, 4,5, și 6), prin potențialul semnificativ de eficientizare energetică al clădirilor existente, în special a celor de tip bloc, este semnificativ și vor contribui în mare măsură la îndeplinirea țintei României privind economiile de energie până în anul 2030 în concordanță cu Comisia Europeană care a adoptat o serie de propuneri menite să adapteze **politicile UE în domeniul climei, energiei, transporturilor și fiscalității, pentru a reduce cu cel puțin 55 % până în 2030 emisiile nete de gaze cu efect de seră**, față de nivelurile din 1990. Această reducere a emisiilor în cursul următorului deceniu este esențială pentru ca Europa să devină primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050 și pentru concretizarea Pactului verde european. Măsurile de eficiență energetică contribuie la reducerea consumului de căldură și conduce la crearea de locuri de muncă din activități directe și indirecte. Reducerea consumului de energie are un rol important și în promovarea siguranței aprovizionării cu energie, în dezvoltarea tehnologiei și în crearea de oportunități pentru ocuparea forței de muncă și de dezvoltare regională. Prin urmare măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice poate să reprezinte unul dintre mijloacele care ar putea contribui la creșterea economică sustenabilă, deoarece este o modalitate de a stimula direct și imediat industria de construcții și de menținere și crearea de locuri de muncă, dar și protecția mediului înconjurător.

Pe de altă parte, în cadrul Uniunii Europene, cel de-al șaselea Program de acțiune privind mediul are drept obiectiv atingere **Schimbările climatice sunt cea mai mare provocare a vremurilor noastre, dar și o oportunitate de a construi un nou model economic. Pactul verde european a creionat un model de urmat pentru această schimbare transformatoare.** În acest fel vor fi create noi oportunități pentru inovare, investiții și locuri de muncă oferind oportunități tuturor, sprijinind cetățenii vulnerabili prin combaterea inegalităților și a sărăciei energetice și consolidând competitivitatea întreprinderilor europene.

Tranziția către o mobilitate mai verde ne va oferi acces la un sistem de transporturi curat, accesibil și la prețuri abordabile chiar și în zonele cele mai îndepărtate. Comisia promovează, de asemenea, dezvoltarea pieței pentru autovehiculele cu emisii zero și cu emisii scăzute. În special, Comisia urmărește să se asigure că cetățenii dispun de infrastructura necesară pentru încărcarea acestor vehicule, atât pentru călătorii scurte, cât și lungi.

În plus, din 2026 transporturile rutiere vor face obiectul comercializării certificatelor de emisii, ceea ce înseamnă că va exista un preț pentru poluare, se va stimula utilizarea combustibililor mai puțin poluanți și se vor face investiții în tehnologiile curate.

Măsurile propuse prin POR Vest 2021-2027 vor fi axate în principal pe crearea unui transport public mai eficient și mai rapid, cu un consum de energie scăzut, construcția unei infrastructuri dedicate rețelelor de transport public și introducerea de vehicule prietenoase mediului în transportul public. Combinarea acestor tipuri de măsuri cu cele dedicate traficului nemotorizat (pietonal și ciclist) va asigura împărțirea echilibrată dorită între modurile de transport (cu o reducere a transportului auto individual) și va reduce impactul asupra mediului.

Acțiunile propuse prin POR Vest 2021-2027 Prioritatea 5 O regiune accesibilă urmăresc continuarea direcției de modernizare și extindere a rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TNT realizată și prin POR 2014-2020, atât de importante pentru siguranța rutieră (deși preiau mai puțin de un sfert din traficul total, pe aceste drumuri se înregistrează peste o treime din totalul accidentelor, iar victimele bicicliști sunt în proporție de peste 80% în mediul rural), dar și pentru îmbunătățirea calității aerului în interiorul localităților.

Dezvoltarea durabilă a turismului Prioritatea 7 O regiune atractivă, este în deplină concordanță cu prevederile din strategiile de protecție a mediului, întrucât implementarea acestei priorități va contribui la creșterea calității vieții, la protecția și conservarea mediului înconjurător. Ca și activitate, turismul durabil atata in zonele urbane cat si in alte zone decat cele urbane, reprezintă o alternativă viabilă pentru stimularea dezvoltării în zonele rurale și cele sărace, a căror economie se baza exclusiv pe activități agricole sau exploatarea resurselor naturale (inclusiv lemn), furnizând avantaje ambivalente, reprezentate de creșterea locurilor de muncă și a veniturilor, concomitent cu promovarea tradițiilor și patrimoniului cultural, dar și cu o mai bună protecție a mediului înconjurător.

Nu în ultimul rând, investițiile în infrastructurile sanitare propuse de axa prioritară 8, cum ar fi rețele de spitale regionale, echiparea rețelei de spitale județene, dezvoltarea sistemului de îngrijire primară și crearea centrelor comunitare de intervenție integrată vor contribui la îmbunătățirea stării de sănătate a populației

10. REZUMAT FĂRĂ CARACTER TEHNIC/REZUMAT NONTEHNIC

Raportul de mediu a fost întocmit în conformitate cu cerințele de conținut ale Anexei nr. 2 a Hotărârii de Guvern nr. 1076/2004 "privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe".

Programul susține orientările strategice prevăzute în Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2020-2027.

Programul Operațional Regional Vest este realizat pentru orizontul de timp 2021-2027 ținând cont de necesitățile și de obligațiile internaționale ale României, dar și de realizarea scenariului optim de dezvoltare pe mai multe segmente pentru acest moment.

Intervențiile finanțate prin Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 vor fi sincronizate cu cele realizate prin celelalte programe operaționale, precum și prin alte surse de finanțare naționale și europene.

În prezentul raport a fost caracterizată starea actuală a mediului în Regiunea Vest, pentru fiecare aspect de mediu relevant: aer, apă, sol, schimbări climatice și riscurile privind

schimbarile climatice, biodiversitate, peisaj, populație și sănătate umană, aspecte culturale, conservarea resurselor naturale, eficiența energetică, deșeuri.

Programul promovează dezvoltarea urbană integrată prin instrumente teritoriale integrate: smart city, prin activități de digitalizare; creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale și publice; crearea și/sau modernizarea infrastructurilor verzi; promovarea mobilității urbane durabile; regenerarea urbană a spațiilor publice, sprijinirea turismului și patrimoniului și infrastructurii culturale. *Programul* investește în acțiuni și măsuri de sensibilizare cu privire la importanța protejării mediului și a comportamentului responsabil.

Principalele caracteristici de mediu care pot fi afectate în mod semnificativ prin implementarea *Programului Operațional Regional Vest perioada 2021-2027* au fost prezentate în cadrul capitolului 3 și au fost evaluate în cadrul prezentului raport la nivel general.

Detalii ale caracteristicilor de mediu din zonele unde vor fi implementate concret proiectele de investiții propuse prin *Programului Operațional Regional Vest pentru perioada 2021-2027* vor fi descrise în cadrul procedurilor EIA/EA aferente fiecărui proiect în parte.

În cadrul capitolelor 4-6 au fost prezentate:

- Metodologia de evaluare și selecția alternativelor analizate pentru Programul Operațional Regional Vest 2021-2027 fiind evidențiate conform procedurii și dificultățile;
- Probleme de mediu existente și reducerea impactului negativ asupra mediului prin Programul Operațional Regional Vest 2021-2027;
- Obiectivele de protecție a mediului stabilite la nivel național, comunitar sau internațional, care sunt relevante pentru Program.

Evaluarea potențialului efect asupra mediului și a sănătății umane a fost prezentată în cadrul cap. 7, Programul are măsuri și obiective de a îmbunătăți starea mediului și prin urmare și a sănătății umane și acestea au fost prezentate detaliat.

Stabilirea măsurilor de prevenire, reducere și compensare a efectelor semnificative asupra mediului rezultate în urma implementării programului este o prevedere a Hotărârii de Guvern 1076/2004 privind stabilirea reducerii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe și este prezentată în cap. 8. Trebuie precizat faptul că gradul de detaliu al *Programului Operațional Regional Vest perioada 2021-2027* și, respectiv, al evaluării strategice de mediu, nu permite identificarea detaliată a tuturor efectelor datorate implementării acestuia. Au fost trasate o serie de măsuri cu caracter general referitoare la implementarea anumitor tipuri de investiții, precum și măsuri specifice recomandate pentru prevenirea și reducerea unor efecte adverse asupra mediului în raport cu aspectele de mediu relevante.

În capitolul 9 au fost incluse măsuri pentru monitorizarea efectelor semnificative ale implementării POR Vest 2021-2027, astfel încât să existe un cadru general când se vor stabili detaliile pentru fiecare proiect în parte în funcție de locație și specificul proiectului.

În cadrul Programului Operațional Regional Vest nu sunt prezentate explicit mai multe alternative care au fost luate în considerare și pentru care s-au făcut diferențiate analize. Prezentul Raport de mediu a luat în calcul alternativa "0" și alternativa prezentată în Program. Efectele neimplementării Programului se regăsesc în cuprinsul prezentului raport de mediu, la capitolul 4.

Implementarea unui program de monitorizare va permite identificarea unor efecte adverse neprevăzute ale Programului, precum și luarea de măsuri de remediere corespunzătoare.

Aspectele care au fost considerate în propunerea unui sistem complet și eficient de monitorizare a efectelor asupra mediului generate de implementarea Programului au fost prezentate în cadrul cap. 8.

11. ANEXE

Anexa 1 – Draftul al Programului Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027;

Anexa 2 – Relația cu alte planuri și programe relevante Programului;

12. REFERINȚE ȘI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Strategia de Dezvoltare a Județului Arad pentru perioada 2014-2020;
2. Planul de Dezvoltare Regională Județul Hunedoara 2014-2020;
3. Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a Județului Timiș 2015-2020/2023;
4. Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Caraș-Severin 2015-2020;
5. Strategia Integrată pentru Dezvoltare Urbană a Municipiului Deva 2014-2023;
6. Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Reșița;
7. Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană Municipiul Arad 2014-2030;
8. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru polul de creștere Timișoara;
9. Plan de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Municipiul Arad;
10. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Municipiului Deva;
11. Plan de Mobilitate Urbană Durabilă Municipiul Reșița;
12. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Timiș 2019-2025;
13. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Hunedoara 2020-2025;
14. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor elaborat la nivelul Județului Arad;
15. Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru Județul Caraș-Severin 2020-2025;
16. Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Timiș;
17. Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Arad perioada 2016-2021;
18. Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Hunedoara perioada 2016-2021;
19. Plan de Menținere a Calității Aerului în Județul Caraș-Severin 2020-2024;
20. Strategia pentru Cultură și Patrimoniul Național 2016-2022;
21. Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România;
22. Raport Județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Timiș;
23. Raport Județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Arad;
24. Raport Județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Caraș-Severin;
25. Raport Județean privind starea mediului pentru anul 2020 – județul Hunedoara;
26. Planul de Management actualizat al Bazinului Hidrografic Jiu;
27. Proiectul Planului de Management al Spațiului Hidrografic Banat (actualizat 2021);
28. Plan de Management actualizat al Spațiului Hidrografic Crișuri (2021);

29. Proiectul Planului de Management al Spațiului Hidrografic Mureș (actualizat 2021);
30. Planul Județean de Gestiune a Deșeurilor pentru județul Timiș 2020-2025;
31. Planul Județean de Gestiune a Deșeurilor pentru județul Arad 2020-2025;
32. Planul Județean de Gestiune a Deșeurilor pentru județul Hunedoara 2020-2025;
33. Planul Județean de Gestiune a Deșeurilor pentru județul Caraș-Severin 2020-2025;
34. www.patromoni.ro;
35. www.mmediu.ro/categorie/schimbari-climatice/1

13. GLOSAR TERMENI

AFM	Administrația Fondului pentru Mediu
AM	Autoritate de Management
APM	Agencia pentru Protecția Mediului
AT	Asistență Tehnică
CE	Comisia Europeană
EIA	Environmental Impact Assessment (Evaluarea impactului asupra mediului)
GES	Gaze cu Efect de Sera
JMC	Comitet mixt de monitorizare
RDF	Refuse-derived fuel (combustiv derivat din deșeuri)
RM	Raport de mediu
SEA	Evaluarea Strategică de Mediu
SIMD	Sistemul Integrat de Management al Deșeurilor
SRF	Solid recovered fuel (combustibil solid valorificat)
TIC	Tehnologia Informației Computerizată
TMB	Tratare mecanico-biologică
UAT	Unitate Administrativ Teritorială

i În conformitate cu Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor, cu modificările și completările ulterioare,

iii În conformitate cu Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor, cu modificările și completările ulterioare,